

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 24 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér. Gyász árak helyben és előtérben 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztőhelyi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 798.

Ave Caesar ...

Írta: Mezei Ernő.

Nagyszerű látványosságnak vált volna be kétségtelenül az, a mi ma a bécsi Hofburg termeiben lefolyt, ha a nagyközönség bohó kíváncsiságának is hozzá lehetett volna férköznie. Az osztrák-magyar monarchia véderejének körülbelül hatszáz tábornoaka vonult ma fel az ő legfelsőbb hadura elé, hogy hatvanéves császári jubileuma alkalmából hódoló üdvözlét rakja lábaihoz. Csakugyan a képzelet is föllendül belé, ilyen császári ünnepnek ilyen tábornoki tisztelgés a legméltóbb kerete. Az osztrák császári hatalom, ameddig teljes volt, csak a hadsereg gépies fegyelmére, a szuronyok vak erejére támaszkodott, ez a katonai szervezet maradt mai napig az ő teste és benne élne az ő lelke is, ha ebben a szervezetben egyáltalában léleknek helye lehetne.

A vén uralkodónak elhisszük, hogy kedves színjáték volt ez a festőiesen tündöklő katonai kép. Lelkének, szívének, amelyeket mindig áthevitett a katonai kedvtelésnek, sőt a katonai előítéletnek, tüze igaz öröme válnak a hódoló tábornokok előkelő gyűrűzete, a mely föltétlen engedelmisséggel övezi imperatori tekintélyét és a mely mögött millió embernek fegyveres edzettsége harcra, szenvedésre, halálra való kész-

sége mind az ő rendelkezésének van alávetve. Igen, ez az imperátor büszke elégtétele. De vajon fölemelő érzéseket, dicsőség és bizalom sugallatait is fölébreszthették e ezek a katonai tisztelgések, még ha fegyverek csillogása villant is ki minden lépésből, még ha távoli ágyuszó viszhangja zugott is minden elmondott szóból. Az agg uralkodó lelkében, mely színig megtelt az emberi és uralkodói tapasztalások keserű mérgével és mely hatvan éven át tanulta ismerni a történelem legsúlyosabb tanulságait, nem kelt-e ott egy sötét árnyék is, nem verődött-e oda egy ijesztő viszhang is, éppen ennek az ily fényes hódolattal képviselt hadseregnek hatvan éves multjából? A hogy átvette az ünnepi ajándékul hozott dísművet: „60 Jahre Wehrmacht“ című könyvet, vajon örömteljes kíváncsiság tölthette-e el, hogy belőle nagy történelmi emlékezéseit fölüdítse? Telemázolhatták azt a könyvet a hízog és ámitás legdesztilláltabb aranyfolyadékával, a császárnak látnia kell benne egyremásra a fekete lapokat, a melyek tartalmát a valóságban is a legszomorubb szemekkel látnia kellett. Azok a csuf vereségek, a melyeket ez a régi osztrák hadsereg mindjárt uralkodása elején elszenvedett, a mikor ifju honvédeink elől futva menekült a határok felé. Azok a megismételt vereségek és folytonos megaláztatások, a melyek ugyan-

csak ezt a hadsereget előbb az olasz, utóbb a cseh csatamezőkön érték, tartományok elvesztését és a dinasztia hatalmának végzetes megrövidülését okozták. Ez a régi osztrák és lényegében ma is osztráknak megtartott közös hadsereg jubiláris története. Ezt a lapot nem lehet kitörlni semmiféle aranyozással a történelemből, ezt a hagyományt nem lehet semmiféle kommandóval kiküszöbölni mai szervezetéből, ezt a sziklát nem lehet semmi marsrutával elgördíteni fejlődése utjából.

A hatvan éves történelemnek nincs más tanúsága, minthogy a hadseregnek régi osztrák szervezete, mely a nemzeti szellem lendületének helyet nem enged, többé fönn nem tartható. Minden vereség, amelyet ez a hadsereg elszenvedett, minden győzelem, amelyet más hadseregek kivívtak, valamennyi a jubiláris ünneplés hódoló hangjai közül is kiharsogó emlékeztetés az uralkodóhoz, hogy ma erős hadsereget, minden veszedelemmel szemben törhetlenül helyt álló védelmi szervezetet csak az erős és mély történelmi talajban gyökerező nemzeti öntudatra lehet fölépíteni. Ez a tömeges tábornoki üdvözlés nem annyira az élet határán álló uralkodót meue, mint magát az elkorhadt császárságot, amelynek ez a hadsereg is elkorhadt, szerve hivatására immár képtelenné vált maradványa. Ez a hadsereg, amelynek igazá-

Egy régi intendáns.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tilos.)

Több cikkemben foglalkoztam a kassai színházról, amely arról nevezetes, hogy ugy a maga körében elsőrangú volt, mint a későbbi budai, közvetve tehát az újonnan épült nemzeti színház társulatának a magvát képezte. Ez annyival nagyobb érdem, mert csak ez a ki-próbált, összetanult s nagyrészt genialis művészekből és művésznőkből álló testület volt képes a mi nemzeti színházunk jó nevét egy csapással megteremteni. A kezdet nagy nehézségei között igazában gátló, talán megsemmisítő akadály leendett az, ha tanulatlan kezdők, össze-dály leendett az, ha tanulatlan kezdők, össze-dály leendett az, ha tanulatlan kezdők, össze-

Sokszor emlegettem a nevét, reprodukáltam a róla szóló egykoru színészek dicsőreteit, illő, hogy egyszer részletesebben is elmondjam, hogyan kedvelte meg a színészetet s minek köszönhette kiváló szaktudását, amelylyel egy új és jeles színész-generációt tudott nevelni, még pedig a nemzeti színháznak.

Egy ízben megírtam, hogy éjszaka felment Szilágyi Pál lakására, mert világosságot látott az ablakban s tudta, hogy Szilágyi a színháznak dolgozik; megdicsérette a szorgalmas munkálkodót, megköszönte neki buzgóságát, azt a szeretetet, melylyel nemcsak lefordítja a kül-

földi operákat, de azokat saját költségén veszi és betanítja.

— Ez szép öntől — mondotta Szilágyinak. Tudok mindent. Fogadja érte köszönetemet, sőt megtisztel ön, ha jobbotat barátságunk jelölül elfogadja.

Szilágyi Pál meghatva fogott kezet a kiváló emberrel, aki meg tudta becsülni emberei buzgóságát s azt jegyzi meg naplójában, hogy: „a báró ur intendánságából ez is egy szép vonás a sok közül.“

Báró Berzeviczy Vince Abauj szülötte. A tizenhatszodik század végén, 1781-ben született Kassán, márczius 16-án. Katona lett, mert szülei erre a pályára persvadeáltak s akkorában a gyerekeknek nem sok szava volt a szülők határozata ellen. Ma bezzeg másképp van. A fiatal bárónak szokatlanul élénk temperamentuma volt, érdeklődött a művészet iránt, szeretett a széppel, a harmonikussal foglalkozni, de kiválóan érdekelte a színészet. Ez a hajlandósága bizonyára tápot talált katonáskodása alatt, ugy Olaszországban, mint Bécsben és Pozsonyban. Életének nevezetes fordulót egy alkalommal az öreg Szilágyi Pálnak beszélte el, akit nagyrabecsült s ugy látszik, bizalmával is megtisztelt. Szilágyi naplója így beszéli el a közlést:

— Báró Berzeviczy Vince tökéletesen megfelelt hivatásának mint intendáns, szorgalmasan megjelent a próbákön, többeket a kétes jellemek fölfogásában utbaigazított, mindenkör hozzátéve: „ez az én alázatos véleményem, — egyébiránt önök praktikus színészek s egyéniségükhöz fogják alkalmazni minden ily karakter-féle szerepeiket.“

— Egykor ketten maradtunk próba után. Mondánk a báró ur oly utasításokat ad sokszor,

milyeneket sokoldalú művésztől sem várhatni.“

— Az onnét van barátom, mert sokat tanulmányoztam, mi több: színész is voltam. Ez újság ön előtt, nemde? Hogy újságvágyát kielégítem, elmondom röviden ifjuságom történetét.

„Atyám katonának nevelt, anyám halála után egy gyalogezredbe adott, hol csakhamar tisztté lettem. Száz forint segélypénzt kaptam havonként s így szükséget nem érezve, gondatlanul folytak napjaim. Néhány év múlva szabadsággal hazajöttem, atyám azalatt megröszült, miről én mit sem tudtam. Atyám bemutatá új anyámat, én némán álltam előtte, egy hang nem jött aikaimra; boldogult anyám emléke foglalta el egész valómat s nem voltam képes második anyám kezét megcsókolni, bár ő azt felém nyújtotta. Atyám dühbe jött, azonnal visszautasított ezredemhez, szóba sem állott velem többet s én elindultam vissza, de havi segélypénzem elmaradt. Többször írtam könyörögve atyámnak érte, de soha választ nem kaptam. Adósság is terhelt már s hogy becsültként menekülhessek: quietáltam, eladtam mindenemet s kifizettem adósságaimat. Mig pénzemben tartott, Pozsonyban időztem s itt ismerkedtem meg hasonló sorsu barátommal, Kisfaludi Károlylyal, ő még szegényebb volt, mint én s már mindenéből kifogyott, nekem még volt annyim, hogy kettőnk számára egy kurta-vendéglőben az ebédet egy óra megfizethessem, de mit eszünk a jövőben? A vendéglősné borzasztó rut asszony volt, rávettem, hogy festesse le magát Kisfaludi által; hízelegtem neki, ami retentő önmegtagadásomba került, végre meglőn az alku, egy havi ebédért, kettőnk számára. Az arczkép bevégzése után mondá Kisfaludi: „Barátom, mióta élek, ily keservesen nem szolgál-

ban neve sincs, amelyre nézve a haza fogalma — bármennyire hangsúlyozta is tábornokai előtt az öreg császár — csak mesterséges fikció, ma a legigazibb anakronizmus, minden erényével és hadikészségével is csak óriási svájci gárda, aminőt a fejedelmek századok előtt toboroztak. Ezek is, a császár katonái meghalhatnak hősiességgel egyenként, mint ahogy önfeláldozóan meghaltak a francia forradalom viharában a tuileriákat védő svájci gárdisták. Am hamarabb meg kell halnia az egész osztrák hadiszervezetnek, amelyet az idők szelleme nem tűrhet meg. Ez a hadiszervezet nem bírta a monarchiát akkor sem megvédelmezni, amikor életerejé virágjában állott és a politikai intézmények vele teljes összhangban működtek. Ma azonban ez a szervezet, nemcsak hogy kegyetlen fájó ék a magyar nemzet élő husában, de valóságos veszedelme az egész monarchia biztonságának. És erre a fényes tábornoki üdvözlésre lehet csak igazán alkalmazni az antik katonai szót: Ave Caesar, morituri te salutant.

Budapest, május 30.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen az appropriációról, a büntetőtörvénykönyv és perrendtartás módosításáról, a kassa—oderbergi vasutnak nyújtandó biztosításról, a budapesti helyi érdekű vasutak átalakításáról s több vicinális vasut engedélyezéséről szóló javaslatokat tárgyalják.

A függetlenségi párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt hétfőn, június hó 1-én, délután öt órakor az országos pártkör tanácstermében pártértekezletet tart. Az értekezlet tárgya: a m. kir. államvasutak beruházási törvényjavaslata a cs. és kir. szab. kassa—oderbergi vasut beruházási törvényjavaslata, a budapesti h. é. vasutak villamos erőre való berendezéséről szóló törvényjavaslat, a budapest—vác—gödöllői vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslat és vasuti jelentések. Az értekezleten a gyengélkedő Kossuth Ferenc keres-

tam meg havi ebédemet! De minden rosszban van valami jó is, arcképét a koresmárosné közszemlére tette ki vendégeinek s e rut kép oly szenzációt csinált, hogy a polgári vendégek közül többen festették le magukat, családjaikat s így Kisfaludy barátom több hónapra biztosítva lón, én pedig mint műkedvelő léptem fel a pozsonyi színpadon s nem csekély sikerrel, mert épp akkor jelen volt a gráci színház igazgatója s azonnal szerződöttetett eselszövő szerepekre, annyi fizetéssel, hogy szűken eltehetőhett. Elváltam Kisfaludy barátomtól s azóta nem láttuk egymást. Később hallám, hogy a bécsi várszínháznál mint costume-festő alkalmaztatott.

„Grácban pár évet töltöttem, végre egy rokonom, akivel levelezésben állottam, az atyám haláláról értesített. Azonnal hazasiettem, átvetem örökségemet, megönsültem s családi boldogságom számszorosán kárpótolta nyomorúságos napjaimat.”

— Kisfaludy Károly most Pesten tartózkodik, — mondotta Szilágyi — drámaíródommal foglalkozik, „Aurót” szerkeszt újévi ajándéknak, és — fest. Kisfaludy Bécsben írta első drámai kísérletét, „A tatárok Magyarországon” czim alatt, ezt Fehérvárra küldötte a vármegye pártfogása alatt működő színtársulatnak s azóta több drámával és vigjátékkal szaporította könyvtárunkat. Amint az intendans ezt hallotta, azonnal kiszemeltette Kisfaludy színműveit, magához rendelte s mind elolvasta azokat s minden héten tűzött egyet előadásra s nemcsak ő, hanem az egész közönség örömmel látogatta és hallgatta Kisfaludy műveit. A báró irt is neki, kérve, jöjjön fel Kassára, szívesen látandja a házában s minden kényelemmel ellátja évekre, csak jöjjön. Kisfaludy azonban, sajnálva bár, de betegeskedése miatt nem fogadhatta most el

Keddemlégyi miniszter helyett a kereskedelmi Kormányt Sztéryny József v. b. t. t., államtitkár fogja képviselni.

Az ingyenes népoktatás. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház hétfői ülésén terjeszti be az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslatot, amelyet, ha a körülmények engedik, még a nyári szünet előtt letárgyalnak. Ugyanakkor nyújtja be a miniszter a gazdasági ismétlőiskolákról szóló törvényjavaslatot is.

Törvényjavaslatok az állattenyésztés fejlesztéséről. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter két, szociális tekintetben nagyfontosságú törvényjavaslaton dolgozik. Az egyik a közlegelőknék a községek által való megszerzésére vonatkozik, a másik pedig az állattenyésztési törvény, amely ezt a milliókat érdeklő gazdasági ágat lesz hivatva kellő védelemben részesíteni. A miniszternek az a terve, hogy mindkét törvényjavaslatot még a napokban elkészíti és a nyári szünet előtt a Háznak beterjeszti.

Szünet előtt.

— Az utolsó feladatok. —

Budapest, május 30.

A törvényhozás már nyári szünetre készül. Mindössze két hétig tart még a képviselőház munkaideje, a nagy vakáció előtt, de ezalatt az idő alatt még igen sokat kell elintéznie. Az appropriáció általános tárgyalását már ma befejezték és a részletes vita sem fog a hétfői ülésen túl húzódni. Kedden azután folytathatja a képviselőház a büntető novella nagyjelentőségű törvényjavaslatának tárgyalását, amely után a vasuti javaslatok egész sora fog következni. Ezek között vannak a vasuti beruházásról, a budapesti helyi érdekű vasutaknak villamos erőre való átalakításáról szóló törvényjavaslatok. Napirendre kerül ezután a vízberuházásokról és a rudolfsnádi árvízkarosultak segélyezéséről szóló törvényjavaslat, amely után gróf Andrássy Gyulának a községi és körorvosok

a meghívást, talán idővel, ha egészsége javuland.”

Igy hangzik a följegyzés, mely élénk világot vet a két jeles ember ifjú életére.

Kisfaludy Károly ekkor már betegeskedett s baját a színészek annak tulajdonították, hogy egy ízben a magyar-utca egy kis vendéglőjében ülve, csendesen iszogatta a borát, mikor nagy zajjal a Józsa Gyuri lármás társasága vetődött a koresmába. Ez a lármás kompánia egy sarok-asztalhoz ült s folyt a bor, míg észre nem vették Kisfaludit, a sarok-asztal szerény vendégét. Józsa egyre incselkedett vele, hogy „csak úgy szopogatja a kis löréjét, míg ők öntik a nemes italt.” Addig-addig, míg Kisfaludi megsokalván a tréfálkozást, azt nem mondta, hogy ő ugyan az asztal alá nem iszsa a tisztelt társaságot, mert ahhoz nem ért, de olyat produkál, amit azok óvakodni fognak utána csinálni. A hetvenkedő kérdésre, hogy mi legyen az a hires virtus, Kisfaludi azt mondta, hogy ő nemcsak a bort iszsa meg a pohárból, de megiszsi magát a poharat is. A kacagás elnémult, mikor a poéta, kihörpöntvén a poharat, pompás fogáival darabonként harapta le a pohár széléit s összemorzsolva sorra lenyelte. Ezt, persze hogy nem tudták utána csinálni, de öreg színészeink szentül meg voltak győződve, hogy ez ölte meg lassu halállal. Mikor Balogh István ezt nekünk elmesélte — s azóta már meg is írták többféleképpen — mindig arra hivatkozott, hogy Kisfaludi maga beszélt volna ezt el a Hacker-szálabeli s a régi német színházban játszó actoroknak. Bármint volt is a dolog, éppen munkássága derekán törte őt le a gonosz betegség, mert ekkor nemcsak hogy Csákba kezdett belé, de egy nagy trilógiát is tervezett, mely III. Endrétől a Záchok végéig terjedő történelmi cselekmény-fonalat szötte volna szomorujátékká.

fizetéséről szóló kiváló fontosságú törvényjavaslatát is letárgyalja a képviselőház.

A hétfői ülésen gróf Apponyi Albert kultuszminiszter beterjeszti az ingyenes népoktatásról szóló korszakos jelentőségű törvényjavaslatot, amelyet a kormány szintén a nyári szünet előtt szeretne tető alá juttatni. A gazdasági ismétlőiskolákról is nyújt be ugyanekkor javaslatot gróf Apponyi, míg Darányi Ignác az állattenyésztés fejlesztését szándékozik törvényben biztosítani. Van ezenkívül még számos igen fontos igazságügyi javaslat is, a melyeket már a bizottságokban letárgyalnak s így készen vannak a napirendre tűzésre.

Szóval munka, megoldásra váró feladat van bőven és a képviselőháznak ugyancsak gözerővel kell dolgoznia, ha ezt a sok javaslatot a még rendelkezésre álló két hét alatt elakarja intézni.

Ebben a nagy munkában, amely most kizárólag gazdasági és kulturális téren mozog, azok az ugynevezett „nagy” politikai kérdések hátérbe szorultak. Csak a bank-kérdéssel foglalkoznak abból az alkalomból, hogy a bankbizottság legközelebb már megkezdje a meghívott szakértők meghallgatását. A fuzió dolga is csak ezzel a kérdéssel kapcsolatban verődött föl ismét. Justh Gyula, a képviselőház elnöke ugyanis egy politikusból álló társaságban igen érdekesen nyilatkozott az önálló bankról és a fuzióról:

— Én — ugymond — a koalált pártok között a tervbe vett egyesülést nemcsak nem akadályozom, de azt szívesen elő is mozdítom. Arról azonban, hogy oly politikai kialakulás létesüljön, mely az önálló bankot elejtené, szó sem lehet, legalább semmiesetre az én hozzájárulásommal. Ily eshetőséggel szemben levonnám a végső konzekvenciákat. Magam is azok közé állanék, akik az önálló bankért küzdenek s ha szükséges, azoknak élen a legerőteljesebb eszközökkel felvenném a harcot, de a függetlenségi párt ezen elsőrendű program-pontjának 1911-ben leendő megvalósítását minden esetben kivívni elsőrendű kötelességemnek tartom s a legélesebb kiüldelmet folytatnám mindenki ellen, aki a kedvezőleg kínákozó alkalmat elszalasztani akarná. Ebben a kérdésben engedékenységnék, alkudozásnak helye nincs és nem is lehet.

Azonkívül gróf Széchenyi István, aki Kisfaludit oly nagyra becsülte s barátságával is kitüntette, őtet szemelte ki a reformerek lapjának szerkesztőjéül. A lap a Jelenkor és Társalkodó lett volna, melynek előkészítésén Kisfaludi annyi buzgalommal és oly meleg lelkesedéssel munkálkodott. Ez a reform-organum maga köré gyűjtötte volna munkatársakul a fiatal magyar írókat s az egész ifju nemzedék munkásságát bele akarta vonni a küzdelembe. De ekkor halt meg oly forrón szeretett Teréz néneje is, aki testvére helyett anyja és oltalmazója volt s ez annyira leverte s oly mértékben ásta alá életkedvét, hogy igazán siettetette halálát. 1830-ban, november 21-ikén költözött el, szeretett néneje után, aki még a másvilágba is csak azért ment előre, hogy az ő kedves Károlyának jó helyet csináljon. Katona József halála óta ez volt a magyar színműirodalom nagy és pótolhatatlan vesztesége.

A kassai társaság tehát nem üdvözöllhetett a költőt városa színházában s csak későn értesült kora haláláról. Szilágyi Pál ekkor éppen nagy plánummal vesződött, meg akarta teremteni az első színészi nyugdíj-alapot. Láttá ugyanis, hogy Berzeviczy báró minden igyekezete a színészek sorsának javítására, kenyerük állandóvá tételére irányul, kedvező fogadtatást remélt tehát tervének, amely a következő volt:

„Felszólítom társaimat egy nyugdíj-intézet alapítására; tervet is készítettem, mely szerint a tagok fizetésük minden forintjától három krajczárt bennhagynak és én biztosítom, hogy kieszközölndem a bárónál nyugdíj-intézetünk számára évenként két előadás jövedelmét. Mind belégyeztek! sőt a báró megígérte, hogy más uton is gyarapítja törekvésünket.”

Ekkor Berzeviczy, hogy az a testület irányítsa a színészi munkásságot s a drámai teendő-

A fuzióról egyébként alig esik szó. A politikusok az őszig elhalasztották a kérdést, addig bizonyára megéri s az általános választói jog törvénybe iktatásának idejében már hatalmas és egységes negyvennyolczas párt fogja védelmezni a magyar nemzet évezredes hagyományait.

Az appropriáció.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 30.

Ha a mai ülésen elhangzott beszédek nem is, de a megejtett szavazatok mind bizalmat fejeztek ki a kormány iránt és a kormány működése iránt. A költségvetési törvény volt napirenden, melyhez évtizedek óta hozzá szokták ragasztani (vagy elvenni) a kormány iránt való bizalmat. Ma is megcselekedték ezt.

A javaslatot Hoitsy Pál előadó ajánlotta elfogadásra. Zakariás János hajlott a szép szóra, de mindamellett megsürgette a tisztviselők helyzetén való segítséget. Bernáth Béla is elfogadta — csak éppen a boritaladó eltörlését kérte mellé. Kmety Károly pedig fölhasználta ezt az alkalmat, hogy a városi tisztviselők fizetésének rendezésére határozati javaslattal szorítsa rá a kormányt. (El is fogadták később ezt a javaslatot, mely arra kötelezi a kormányt, hogy még ebben az esztendőben törvényt nyújt be a városi tisztviselők fizetésrendezése dolgában.) Még Gaál Gaszton is elfogadta a javaslatot, holott nem régen hagyta őt a többséget. Csak ketten akadtak, kik elleneztek: Vlád Aurél és Farkasházy Zsigmond. Semmivel, de semmivel sem voltak megelégedve; a sárgaföldig lekritizálták a kormány minden cselekedetét. A miniszterelnök fölvette az odadobott keztyűt és válaszolt az ellenzéki akadékoskodásokra; de nemcsak védekezett, hanem támadott is. A tisztí fizetések fölemeléséről azt mondta, hogy azt azért határozta el a kormány, mert meg akarta szüntetni az e téren való izgatottságot; de a hadsereg eksztenzív terjesztésébe a kormány nem megy bele, mert azt tiltja

a paktum. A tisztviselők szolgálati pragmatikájával intenzíven foglalkozik a kormány; ezzel kapcsolatban a bürokratizmus veszélyeit is el akarja háritani. Érdekes volt Wekerle Sándor beszédének az a része, mely a választói reformmal foglalkozott. Azt mondta, hogy a reform a magyar államiság figyelembevételével fog a törvényhozás elé kerülni. A tisztelt szociálisták is jól tennék, ha erre igazítanak be politikájukat: rögtön könnyebb lenne a megegyezés. Elhárította ezután azt a vádat, mintha a kormány az uralkodóosztály szolgálatában állana. A kormány minden nép rétegét szolgálja és két esztendő óta folytatott politikája igazi néppolitika, mely át van hatva a modern eszméktől. — A miniszterelnök beszédének hatása alatt a Ház tulnyomó többsége elfogadta általánosságban a költségvetési javaslatot.

A beteg Kossuth Ferenc helyett ismét Wekerle Sándor állott föl szólásra. A kereskedelemügyi miniszter nevében néhány horvát képviselő régebbi interpellációjára válaszolt. Valamennyi választ tudomásul vette a Ház.

Utolsó pontként szerepelt Nagy György interpellációjára; — miért vett részt — ezt kérdezte — a miniszterelnök és a horvát miniszter az osztrák császári jubileumon? Erre azt válaszolta a miniszterelnök, hogy a király személye iránt olyan tisztelettel viseltetünk mindnyájan, hogy nem lehet ignorálni, ha császári jubileumát ünnepli. Mikor a német fejedelmek tisztelegtek előtte, a magyar államiságot domborította ki a miniszterelnök az ünnepségen való részvételével. A király hatvan éves uralkodását különben már törvény is legalizálta. Könnyelműen odavetett frázisokkal Magyarország érdekeit nem lehet képviselni. — A Ház tudomásul vette ezt a választ is.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. 10 órakor.

Elnök: Juth Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Vertán Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

ket, amely a magyar tudomány és irodalom mezéjén a vezetést kezébe vette, egyenesen a magyar tudós társaság titkárához fordult, kérvén, jelöljék ki azon utat, mely által a kassai társaság a magyar akadémia szellemi és anyagi pártfogását megnyerhetné. Döbrentei azt válaszolta, hogy az akadémia még olyan állapotban sincs, melylyel a maga szükségleteit fedezhesse, — de az elutasító válasz Berzeviczy bárót nem kedvetlenítette el, hanem Dessewffy József gróffal kezdett levelezni, tanácsát kérvén a teendőkre nézve. Tudvalevő, hogy az ő javaslatára kezdett az akadémia drámai művek jutalmazására pályadíjakat kitűzni. S az akadémia Berzeviczy Vincze bárót a magyar színészet ügye körüli érdemei elismeréséül 1832-ben tagjai sorába választotta.

Hogy ezek az érdemek igaziak és mulhatatlanok, azt a mondottak után nem is kell bővebben fejtegetnem. Kiegészítéséül a nemes gondolkodásáról mondottaknak csak a következőket iktatom ide Szilágyi Pál följegyzéseiből.

„— Abauj megyéhez is folyamodott, venné pártfogása alá társaságunkat a jövő évekre, mi nagy lelkesedéssel meg is történt. A megye választmányt nevezett ki, elnökül Semsey Lajost, tagokul gróf Dessewffy Józsefet, gróf Haller Ferenczet, Szinnyi Lászlót, gróf Dessewffy Sámuel és gróf Szirmay Jánost; Berzeviczy Vincze báró továbbra is a művezetőségre kértvén föl. Csakhamar hire terjedt Kassán s környékén a megye határozatának, általános lelkesedés lepte meg a közönséget, ünneppé varázsolta a napot, tele lett minden vendéglő, kávéház, sétatér, tán senki sem maradt otthon. Megszűnt a munka, mert talán még a mester-polgárok is lakomáztak. Este fulladásig tele volt a színház, volt taps, éljenzés, voltak kihívások, satöbbi. Másnap följelölték a vezér-tagokat, adják be a havi fi-

tések lajstromát, ami meg is történt, a vezér-tagok kivételével, ezekre nézve a nagyméltóságú választmány azt határozta, miszerint egyenként egy óra s a z forintot kapnak. De miután minden kellék, ugymint könyv, ruhatár, operák és díszítmények némely része tulajdonuk, azokat használat végett átengedik, de miután ezek használás által elavulnak és elkopnak, kárpótlásul mindazon szükséges szerzeményeket nyeredik, melyeket a választmány szükségesnek lát megszerezni. A szerződés megkötött s az elnök, Semsey azt aláírásával megerősítette, a szerződés jövő, azaz: 1830-iki október tizenötödikén kezdődvén. Addig magunkra és a báró intendantságára hagyattunk.”

Nagyon jóra bízta a vármegye a színészeket, amint az alábbiakból kitünik. Van ugyanis a színészeknek egy réme, még ma is az: a nyári stáció! Ettől fél ma is, de különösen a multban. Igaz, hogy nyáron minden bokor szállást ad, de hát a bokrok még sem jó szállások különösen az öregebb színészeknek. A fiataloknál még csak megjárja. Igaz, hogy akkor a mosás-vasalás kellemesebb, — mert tud meg, tisztelt publikum, hogy Toldy Ferenczünk egyik beszéde szerint Egressy Gábor Nagyváradon éjelenkint a Körös vizében mosta ki azt az inget, amelyben másnap parádezt, a primadonnák közül pedig hej, be sokan száritották a gyepen a tüll-ruhákat és vasalták tulajdon kis kezeikkel a színpadi parádét, sőt Déri mama nap-nap után megfőzte a maga kis ebédjét, nem lévén csak egy desperátus paraszt szolgálója. Ma, persze, nagyon megnéznék azt a primadonnát, aki a városliget gyepén száritaná a toilettjét és külön pénzért mutogatná azt, amelyik főz is, kivéve Jászai Marit, aki a gazdasszonykodásban is virtuóz és olyan törülmetszett magyar háziasszony, hogy páriát kell keresni. Hja, de hát a multakban ez nem volt

A költségvetési törvény.
A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s bizottsági jelentések beterjesztése után Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság előadója, előterjeszti az 1908. évre szóló költségvetési törvényt.

Zakariás János: Arra kéri a pénzügyminisztert, hogy a költségvetési törvény által biztosított lehetőség szerint találjon módot arra, hogy a családok tisztviselők lakásbére a nötlenekével szemben arányosan emeltessék. Erre méltányossági, szociális és magyar nemzeti szempontból egyaránt szükség van. A tisztviselők szolgálati pragmatikájára vonatkozó javaslat beterjesztését is a kormány sürgős kötelességének tartja. A költségvetési törvényjavaslatot elfogadja.

Vlád Aurél: A tisztviselők fizetésjavítása már olyan arányokat öltött, hogy az állam pénzügyi egyensúlyának megingásától lehet tartani a tulságosan fölfokozott igények miatt. A tisztviselők létszámát apasztani kell, nem lehet tovább folytatni azt a politikát, mely minden elszegényedett magyar földbirtokos számára külön hivatalról gondoskodik. A választói reformot a kormány nem akarja a nyilvánosság elé terjeszteni, pedig az állítólagos igazalmakat, melyektől annyira fél, csak ezen az uton lehetne elkerülni. A költségvetésből azt a következtetést vonja le, hogy annak tanúsága szerint az uralkodó osztályok most is csak arra törekednek, hogy az államföntartás költségeinek, az adóterheknek nagyobb részét a szegényebb néprétegek vállaira háritsák át. Ebben az államgazdasági rendszerben a progresszív teherviselésnek nyomát sem látja. Azt fejtegeti, hogy Magyarország nem jogállam, a végrehajtó hatalomnak semmiféle ellenőrzője nincs, korlátlanul avatkozhatik bele az állampolgárok politikai jogaiba is. A fölhatalmazási törvényjavaslatot nem fogadja el.

Bernáth Béla: A tokaji borvidék nehéz gazdasági viszonyaira hívja föl a kormány figyelmét. A borital-adó reformját és az agrár-kölesönök ügyének rendezését sürgeti, az elhanyagolt magyar szőlőgazdaság állapotán nem lehet másképpen segíteni. Kéri a kormány jóindulatát a magyar szőlőbirtokosok és a magyar bortermelés részére. A javaslatot elfogadja.

A városi tisztviselők helyzete.

Kmety Károly: A magyar törvényhozás az utolsó néhány év leforgása alatt számos esetben adta tanujelét annak, hogy nagylelkűen és igazságosan tudja méltányolni a közhivatalnokok sanyaru helyzetét és több alkalommal nyújtotta segítő kezét abból a célból, hogy ezeknek a közhivatalnokoknak, ha nem is rangszerű ellátást, de legalább emberhez méltó existenciát biztosítson. Abban a jelentésben, melyet a miniszterelnök ur mint pénzügyminiszter az állami költségvetésről szóló törvényjavaslatához benyújtott, igen szépen és kimerítőleg fel van sorolva, hogy 1904 óta ismételtelen mely törvényhozási intézkedések történtek a köztisztviselők legkülönbözőbb csoportjainak segélyezése iránt. 1904-ben az

kivétel. Példa rá Felekiné, Jókainé. akinek könyhájáról a nagy regényíró csodálatos dolgokat jegyzett föl. De hát a nyaralás kérdését is Berzeviczy báró oldotta meg. Halljuk csak, hogyan?

„— Bekövetkezett a tavasz. A színházi közönség gyűrűlni kezdett, az uraságok jószágaikra s fürdőkre oszlottak. — s mi is azon gondolkoztunk, merre forduljunk? Báró Berzeviczy aggodalmunkat szétoszlatta, kijelentvén, minthogy társaságunk e télen át annyi szorgalmat és anynyi ügyszeretetet tanusított, nyáron át pihenésre van szüksége, hogy új erőt szerezhesen a jövő téli évszakra. A vezér-tagok kötelességét magamra vállalom, — mondá a báró. — a társaság együtt marad, az én költségemen s nevem alatt és a megye ajánló levele mellett indul Eperjesre, néhány előadásra, később a bártfai fürdőre, innen ismét a sárospataki exámenekre; tanulni nincs szükség, a darabok mind betanulvák s így e nyári excursió és a bártfai fürdő új erőt adand önknek! — Bártfán magam is jelen leszek, a számadásokat vezessék önök rendesen, úgy, mint eddig, a hiányt pótolandom!”

Amiből világosan kitetszik, hogy nemcsak theoreticze képzett, de praktikus szinlgazgató is volt a báró, bölcsen tudván, hogy a nyaraló színészekkel a deficit rendesen együtt szokott nyaralni.

És hogy ez így van, igazolják Szilágyi nyári naplójának záró sorai, amelyek azt mondják: „— Így végeztük Kassán az első téli szakot báró Berzeviczy intendantsága alatt, igaz, hogy a jövedelem nem fedezte minden szükségünket, de a báró nagy-lelkűleg pótolta a magából.”

A nyaralás nagyon kellemes volt. A színészek játszottak, kirándultak, vendégeskedtek, mulattak, a komolyabbja tanulmányokat gyű-

állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetménye, ugyanezen évben az állami tanítói személyzet illetményei rendezettek. Rövid idővel reá a vármegyei alkalmazottak, a községi és körjegyzők, továbbá a segédjegyzők illetményei igen szerencsés módon és jelentékeny mérvben emeltettek.

1906-ban újból emeltettek az állami és vármegyei alkalmazottak illetményei, szabályozták a díjnokok napidíjait. 1907-ben emelték újra az állami és nem állami elemi iskolai tanítóknak és az államvasuti alkalmazottaknak illetményei. A jelen költségvetés során emeltetnek az állami tisztviselők, altisztek és szolgák lakbéréi. Emeltetnek ezzel kapcsolatban a vármegyei alkalmazottak lakbéréi, emeltetnek a díjnokok illetményei, a napibéres szolgák illetményei. A belügyminiszter ur, amint tudjuk, törvényjavaslatot terjesztett elő a községi, illetőleg a körörvosok javadalmának az állampénztár terhére való átvétele iránt. Azonkívül tudvalevőleg meglegedést szült a pénzügyminiszter ur azon hivatalos jelentése, hogy rendezni szándékozik az állami pénzügyi igazgatásnál alkalmazott tisztviselőknek jelenlegi tarthatatlan előmeneteli viszonyait, úgy hogy ezek a tisztviselők ezen státuszrendszer következtében nagy mértékű anyagi segélyezésnek is részeseivé lesznek.

Az állami és önkormányzati alkalmazottak, hivatalnokok, altisztek és szolgák, tehát az egész vonalon érezték az állam segítő kezét. És mintha csak szándékosan, a legnagyobb gonddal kerülte volna a törvényhozás és a kormány azt, hogy a köztisztviselők azon csoportján segítsen, mely arányosítva ezekhez a tisztviselőkhez és kategóriákhöz, a legsanyarubb, a leginségesebb helyzetben van, ezek pedig a városok, különösen a rendezett tanácsú és a törvényhatósági városok tisztviselői. (Igaz! Ugy van!)

Ezek a tisztviselők közvetlenül a magyar állam és nemzet kulturájának czélját szolgálják, éppúgy, mint az állami, mint a királyi tisztviselők. En nem tudok az ő feladatuk, az ő működésük nemzeti értéke és a közvetlen kormányhivatalnokok működésének nemzeti értéke közt semmi különbséget tenni. Egyáltalában nem vagyok hajlandó elismerni azt, hogy bármi tekintetben csekélyebb értékű nemzeti munkát fejtjenek ki ezek a városi tisztviselők, mint akár a királyi, akár a vármegyei vagy községi alkalmazottak. Hogy ha van osztó és kiegyenlítő igazság, akkor igazán itt van a legfőbb ideje annak, hogy a kormány és a törvényhozás ne hunyjon szemét ezen állapot előtt. (Helyeslés.) Különösen oly körülmények közt, mikor egy olyan közhivatalnoki kategória is fizetésemelésben részesül, mely — értem a katonatiszteket — az én számításaim szerint aránylag még mindig jobb helyzetben van, mint a polgári tisztviselők legtöbb kategóriája.

Tudva azt, hogy a pénzügyminiszter ur, valamint a belügyminiszter ur sem zárkóznak el ezen helyzet felismerése elől, s hogy különben is szándékukban van a városi tisztviselők illetményeinek közeli rendezése és a városok anyagi helyzetének

gyökeresen leendő javítása, csak a módok nem állapítottak meg e tekintetben, de a kérdés a tanulmányozás stádiumában van és a jó szándék a nyilatkozatok szerint kétségtelenül meg van a kormányban; ezen indokok tekintetbe vételével van szerencsém a t. Háznak a következő határozati javaslatot elfogadásra ajánlani (olvassa):

„A képviselőház felhívja a bel- és pénzügyminiszter urakat, hogy közös egyetértéssel még ezen év folyamán törvényjavaslatot terjeszsenek elő a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok háztartási viszonyaikhoz mért arányos állami segélyezésre, továbbá a városi tisztviselők szolgálati illetményeinek és nyugdíjának rendezése iránt.” Vagyok bátor igen melegen ajánlani ezen határozati javaslatom elfogadását. (Általános élénk helyeslés és taps.)

Ellenzéki kritika.

Farkasházy Zsigmond: A kormánynak se gazdasági, se közjogi politikája iránt nem lehet bizalommal. Ez a politika változatlan folytatása a régi szabadelvű rendszernek. A költségvetés tételeinek milliókkal való emelkedése nem fokmérője az ország gazdasági, kulturális és politikai fejlődésének, mert óriási aránytalanság van a kiadások növekedése és a bevételi források gyarapítása között. Minden egyes tételre költségvetése erről tanuskodik. Ami a kormány gazdasági politikáját illeti, elegendő, ha az adóreform kérdésre mutat rá, amely a progresszivitás helyett valóságos regresszív irányzatot követ s még növeli az alsó néposztályok adóbeli megterhelését. Ilyen adópolitika nem lehet alkalmas arra, hogy az országot gazdasági önállóságra előkészítse. De közjogi sikerekről sem lehet beszélni, melyekkel a koalíció a gazdasági hanyatlást valamennyire ellensúlyozná. Mi teljesítettük a koronával kötött paktumban vállalt kötelezettségeket, de cserébe semmit se kaptunk ezért az áldozatkészségért, sőt túmentünk a megállapított határokon s a koalíció a vezéreknek és saját magának régebbi álláspontját feladva, a tisztí fizetések emelését is megszavazza. Nincs is kilátás nemzeti engedményekre. Idézi Beck osztrák miniszterelnök nyilatkozatát, aki mindenféle ilyen híresztelést megczófol. A koalíció csak befelé saját híveivel szemben tud erős lenni, itt aztán nem tűr ellenmondást s a legkérelmezhetőbb párturalmat valósítja meg. Ilyen kilátások mellett, ilyen körülmények között nem szavazhatja meg a költségvetést. (Helyeslés a balpárton.)

Gaál Gaszton: A költségvetési törvényjavaslatot magát elfogadja, a honvédtisztek fizetésemeléséről szóló nyolcozadik szakaszt azonban csak akkor szavazhatja meg, ha megnyugtató kijelentést kapott volna a kormánytól arra nézve, hogy a katonai terhek emelésével szemben nemzeti engedményeket fogunk kapni.

A miniszterelnök beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház! Kötelességemnek tartom, hogy az elhangzott beszédek után az egyes felhozott kérdésekre nézve

részemről is jelezsem a kormány álláspontját és különösen, hogy kiterjeszkedjem azon ellenvetésekre, amelyek nemcsak a költségvetési törvény, hanem általában kormányzati politikánk ellen felhozottak. (Halljuk! Halljuk!)

Itt először is Farkasházy képviselő urnak, aki nem tudom micsoda mellékkörülménynek tulajdonította, hogy én a költségvetés általános tárgyalásának folyamán elmondott beszédere nem reflektáltam, tartozom azzal a megjegyzéssel, hogy maga a képviselő ur mentett fel ezen, különben a politikai illemhez tartozó kötelesség teljesítése alól, amennyiben, ha valaki figyelemmel kísérete beszédét, arra a meggyőződésre jut, hogy az feleslegessé tesz minden czáfolatot; mert az a benne rejlő ellenmondásokat néhány perc múlva czáfolathoz juttatják.

A t. képviselő ur irreálisnak jelezte költségvetésünket, azt mondván, irrealitás van benne, mert ennyit és ennyit irányzunk elő, holott több fog befolyni. Ugyanakkor mai beszédében, de multkori beszédében is pedzette ezt, azt a kérdést intézi hozánk: ugyan miből fogjuk fedezni azokat az óriási kiadásokat, amelyeket tőkésítünk; igen örvendek, hogy nem kell fizetni, hanem csak az évi járadékokat, amelyek 3 millió kiadásnak felelnek meg.

Azt hiszem, ebben határozott ellenmondás van. Még nagyobb az ellenmondás a t. képviselő ur azon argumentációjában, mikor panaszkolja a kiadások óriási emelkedését, amit két esztendő alatt 150 millió tesz és azután hosszú sorozatát adja azon közszükségleteknek, amelyek nincsenek megfelelően kielégítve ezen költségvetésben. Itt azután vádakkal is illet bennünket. Például, hogy az egész utálkozatot elhanyagoltuk. Megjegyzem, hogy ez a kormány csinált egy határozott programot utálkozatunk szisztematikus fejlesztésére. A szisztematikus fejlesztésnek nemcsak kiváló eszközeit adta meg eddig, hanem egyúttal annak mikénti fedezéséről a jövőre is gondoskodott, amennyiben megjelöltük, hogy mi történjék a jövőben. Mégis ezzel a váddal találkozunk.

Kevesli a képviselő ur az egészségügyi kiadásokat, pedig el merem mondani, hogy a szanálási tételeket is belevéve, milliókkal és milliókkal emeltük az egészségügyi kiadásokat (Helyeslés.) és egyik elsőrendű kormányzati akciónk volt, hogy közegészségügyünket megfelelő jó állapotba juttassuk. Azután panaszkolja a népoktatási kiadások elégtelen voltát. Pedig ha emlékeznek — és azt hiszem, ezt senki sem fogja kétségbe vonni — a vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur legutóbbi beszédében mutatta ki azt, hogy a mi rövid kormányzati időnk alatt a vallás- és közoktatásiügyi tételre szükségesleteit 60 perccenttel emeltük. (Igaz! Ugy van!)

En vagyok bátor arra utalni, hogy mi igen sok bajjal találkozunk; találkozunk a kivándorlás kérdésével is; mi azonban nemcsak annak adminisztratív szanálására, okszerű berendezésére gondoltunk, hanem a kivándorlás legfőbb okát éppen közviszonyainkban kerestük, annak megszüntetésére tehát nemcsak adminisztratív rendezéssel, hanem közvi-

tött, így Megyeri, akinek egy ilyen váratlan tanulmány-utjáról Pál bátyánk a következőkben számol be:

„— Azon napokon, melyeken előadás nem volt, összebarangoltuk a gyönyörű vidéket; így mentünk föl a sárosi várba, melynek nagyszerű omladéka most is hirdetik a mult kor olygarcháinak hatalmát. Egy ilyen séta után Megyeri Károlylyal fáradtan hazatérve bementünk pihenni a kávéházba, de a nagy füst miatt bevonultunk az ebédlőbe, hol kettecskén szomjuságunkat csevicsezéssel óhajtottuk enyhíteni. Alig ülünk le, belép bojtos sapkában, hosszuszaru pipával egy ur s látszott rajta, hogy méltóságos tekintetet óhajtatni.

Leül velünk szemközt, egy ideig merőn néz, hol rám, hol Megyerire, végre megszólal:

- Maguk komédiások?
- Igenis, szolgálattayára.
- Tudtam, tudtam . . . No, semi, semi . . . In partfogó vagyok.
- Igenis, szolgálattayára . . .
- Abauj vármegye írta nekünk, legyünk partfogó. Had leszem partfogó.
- Igenis, szolgálattayára . . .
- En is adom öt forint.
- Igenis, szolgálattayára . . .
- Szolgálatyára, igenis. Tudják maguk, ki vagyok in? In esasz. kir. kapitány vagyok. In tablabiró vagyok. Ha.
- Igenis, szolgálattayára . . .
- Ha? . . . Tablabiró vagyok. Földes ur is vagyok, Szepesben jószágot bírom, házas ember vagyok, atya is vagyok, partfogó is vagyok. Oh, én nagyon sok vagyok . . . Ha? . . .

Ez az ur aztán meg volt örökítve a Megyeri repertóriumában. Kaczagtak rajta esztendőikig,

ugy a szinpadon, mint a Csigában, mikor Vörösmartynak és barátai körének el-el mondogatta Megyeri tiz-huszféle változatban, mindig virtuóz előadással, hogy: ez is vagyok, az is vagyok, in nagyon sokféle vagyok . . . Ha? . . .

A bártfai vendégszereplés után nem mentek egyenesen Sárospatakra, hanem előbb megállapodtak Ungváron. Ott csak vasárnap volt publikum, hétköznapon kiki a dolga után látott. Sárospatakon egy nagy kocsiszinben ütötték föl a sátorukat, melyből előbb vagy harmincz szekér szemetet kellett kihordani. Az ott fekvő huszárzednek volt muzsikája s így egynéhány operát is adhattak.

Igen meg voltak azonban akadva az ugynevezett „nézőtérrel.” Az istenadta nézőtér ugyanis köröskörül lyukas volt, mert félszer levén, számos ablaknyílással éktelenkedett. Ezeket megszálotta a környékbeli nép s nem volt onnét leszállítható semmiféle mesterkedéssel, míg Megyeri egynéhány sárospataki diákot segítségül nem hívott. Ezek a magasban elhelyezkedett ingyen-publikumot petrencze-rudakkal molesztálták, ami szerfölött kellemetlen, mikor az ember ugyis úgy lóg a falon, mint a denevér. Egy darabig tehát balansziroztak, mig nem az ostromot nem tűrhetvén, sorban leugráltak, hogy helyeiket a diákok foglalják el. Ez volt aztán a leglelkesebb közönség. A napló azt mondja, hogy „sokszor ez ablakok közül történtek a legtöbb éljenzések és ujrázások.”

Itt találkozott Szilágyi Pál Kazinczy Ferenczel, aki: „szegény öreg, halvány volt, és szenvedni látszott. Egyedül valánk és ilyenkor, kívált ily helyen, hamar ismerkedik az ember. Nem is adnám sokért e találkozásunkat, mily szívesen, mily kedvesen magyarázta a multat, mily meghatóan szentelt néhány szót emlékére! . . . Sokat tanultam, mert sokat más-

ként hittem s mint egészen más ember hagytam el a sárospataki romokat, ahol találkozunk. Köszönetet mondtam — szíves kézzorítását mintha most is érezném — s így váltunk el egymástól. Őtet, a szegény zaklatottat, nem látthatam többé. Áldás poraira! . . .

A régi intendans is nemsokára pihenni tért. Őtet sem láthaták már sokáig. 1834-ben, április 15-én halt meg Kassán. Megérte, hogy az ő nyáia diadalmasan, bár sok nélkülözés között, foglalta el Budavár régi szinpadát, a Kelemen László örökét, de azt már nem érthette meg, hogy az ő vezetése alatt nagyvá lett művészsereg a felépült Nemzeti Színházban, akkor Pest vármegye színházában arassa első diadalait.

Szilágyi Pál Kassától való bucsuját így írja jegyzeteibe.

— Elváltunk Kassa minden rendű lakosaitól, kik közt sok derült napot töltöttünk, sajnálattal nyújtotta mindenik kezét, nem tudva: látjuk-e egymást valaha? — Különös érzet lepett meg, mikor a bárótól bucsuztam. Előérzetem sugta, hogy e becsületes embert, ki annyit fáradozott, ki hétezer forintot áldozott csupán hazafiságból, — ezt nem látod többé! — Sokáig néztünk egymásra, nem szóltunk, — egy könyesepp rezgett szemében, némán nyújtotta kezét, végre egy: — Isten velünk! . . .” Azzal elváltunk. Előérzetem nem esalt, mert három hó múlva a báró szélhüdben meghalt. Áldás poraira!

Ezt az áldást mondja utána minden színész, mert azóta sem volt Magyarországon olyan intendans, mint báró Berzeviczy Vince!

szonyaink gazdasági rendezésével is törekedtünk és egész akciónk odairányul, hogy széles néprétegek megfelelő jövedelmező foglalkoztatása után vegyük elejét a kivándorlásnak. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ilyen akciók nem máról holnapra termik meg a gyümölcsöket; ma leraktuk az alapokat, leraktuk pedig olyan biztosan, hogy mindenestre képesek leszünk a gazdasági konkurrenciát felvenni a külfölddel is.

A kölcsön kérdése.

A t. képviselő ur azután felelmi még a kölcsönkibocsátást is. (Halljuk! Halljuk!) Engedelmet kérek, de nem hagyhatom úgy odaállítani a tételt, hogy a parifikációt elfogadjam, hogy milyen előnyös feltételek mellett lesznek esetleg én képes egy kölcsönt kötni és milyen feltételek mellett volt képes más, vagy voltam képes én korábban. A kölcsönök kötése függ először is az általános pénzpiaczi helyzetől: függ nemcsak az európai, hanem az egész világ konstellációjától. Azt hiszem, aki figyelemmel kíséri nemcsak a gazdasági, hanem különösen a pénzügyi konstellációkat, az el fogja ismerni, hogy ha az utóbbi napokban vagy hónapokban némi javulás jelei mutatkoztak is, az elhelyezési piacon mindenestre abnormális viszonyok vannak és nem mi, hanem igen nagy primahitelű államok, amelyek saját tőkét veszik igénybe, miután meglehetősen drágább kamatlábat fizettek. Én csak azt sajnálom, hogy a t. képviselő ur, ki politikai tapintatosságának olyan különös jeleit szereti a közönség előtt fitogtatni, ilyen kérdést előhoz akkor, amidőn maga mondja, hogy az ügy a megkötés állapotában van. Engedelmet kérek, ilyenkor ilyen kérdéseket előhozni nem szokás. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Hanem akkor szokás előhozni, amikor azok megkötöttek. (Halljuk! Halljuk!) És egyébiránt a hírlapi hírekkel szemben kijelentem, hogy eddig én semminemű kölcsönkötést nem teljesítettem, felett még tárgyalásokba nem bocsátkoztam. (Élénk helyeslés a baloldalon.) De semminemű kötelezettséget nem vállalok arra nézve, hogy egy kisebb kibocsátással esetleg még a nyári szünetek beállta előtt is, kénytelen lesznek előállni, dacára annak, hogy ismétlem, eddigelé nemcsak nem kötöttem meg semmit, de tárgyalásokba sem bocsátkoztam. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Farkasházy Zsigmond: Ezt vártam!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Itt tehát kötéstről szó sem lehet.

Azt hiszem, felment a t. Ház attól, hogy a t. képviselő urnak minden tőrre kiterjedő, enyhén szólva, legalább is túlzásaival bővebben foglalkozzam. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Másik megjegyzése a t. képviselő urnak, hogy a közállapotokat aszerint akarja megítélni, hogy ki van ebben az országban megelégedve? Hát bizony a vágyódások annyira fel vannak keltve a társadalom minden osztályában, hogy korunknak általános jelensége, hogy igen kevesen vannak megelégedve.

Farkasházy Zsigmond: A bankárok meg vannak elégedve!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez egy általános jellemvonása korunknak. Én igen örülök, hogy ezen nehéz állapotok közül egygyel kétségteletlenül találkozom: a képviselő urral, akinek beszédéből látom, hogy önmagával nagyon meg van elégedve. (Élénk derültség.)

Moínár Jenő: Jól visszavágtam! Majd meglátjuk, hogy Becknek hogy fog visszavágni!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Legyen róla meggyőződve a képviselő ur, hogy én Becknek se-hogy sem fogok visszavágni.

Nagy György: Ez a baj!

A tiszti fizetések.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Dehogy baj! Éppen ez a politikai okosság! (Halljuk! Halljuk!) A tiszti fizetésekre méltóztatik itt ezélni. Később óhajítottam ugyan a tárgyra kitérni, de méltóztatásnak megengedni, hogy e közbeszólás folytán most tegyem meg erre vonatkozó megjegyzésemet. (Halljuk! Halljuk!)

A mi álláspontunk, amint már voltam bátor itt a Házban is egyszer említeni, az, hogy az u. n. paktum, vagy meg egyezség, helyesebben szólva, az a paktum, amelyet itten kifejtettünk tiltja a hadseregnek extenzív fejlesztését, de más kiadások megajánlására nézve, ha azok szükségesek, tilalmat nem foglal magában.

Amikor mi arra a meggyőződésre jutottunk, hogy nemcsak a társasági, hanem politikai szükséglet is, hogy a tiszti fizetéseket megoldjuk, politikai szükséglet azért, mert mi ennek az országnak, ezen ország Ausztriához való viszonyának azt a bizonytalanságát, azt az irritációját, amely egész közállapotainkra visszahatott, tovább türethetnek és fenntarthatónak nem véltük, amikor arra a politikai meggyőződésre jutunk, hogy lehelyesebben cselekszünk akkor, hogyha ennek az irritációnak véget vetünk; akkor ezen politikai szükségességnél fogva belementünk a tiszti fizetéseknél itt ajánlott emelésébe. Ez a válaszó. (Helyeslés a közepén. Zaj a baloldalon.)

Polonyi Géza: Az osztrákok azonban tovább is irritálnak! (Zaj.)

Halász Lajos: Mindig irritálhatnák, ettől függetlenül is!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hogy az osztrákok mit tesznek, azzal bővebben nem foglalkozom. Hanem itt felhozott az, hogy ez a magyar álláspont megállásával jár. Hát annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy kérdezzék meg a bécsleket, hogy a magyar álláspont megállásával jár-e? Kérdezzék meg, vajjon az ottani imperatív formában felmerülő akarati nyilatkozás létesült-e úgy és akkor, amint azt ők létesíteni akarták? (Zaj a baloldalon.) Az elnök: Csendet kérek!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Legyenek meggyőződve, hogy mi ezt a kérdést úgy oldottuk meg, hogy semmi más kérdéssel annak megoldását kapcsolatba nem hoztuk, mert az politikai meggyőződésünk, (Zaj. Halljuk! Halljuk!) hogy ez egyéb téren való kérdések megoldásánál is egy mellőzhetően előfordít.

Ami pedig báró Becket illeti, legyen meggyőződve a t. képviselő ur arról is, hogy amennyiben neki köze lenne ahhoz, úgy akkor, amidőn a mi igényeinknek érvényesítésére kerül a sor, minden esetben nem azon tülzök álláspontját fogja elfoglalni, akik minden irányban megadják a mi igényeinknek jogos kielégítését.

Kmetty Károly: Neki nincs köze hozzá! (Derültség. Zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: És most igen t. képviselőház, méltóztatásuk megengedni, hogy rátérjek még néhány kérdésre, amelyeket a képviselő urak felhoztak. (Halljuk! Halljuk!)

A tisztviselek dolga.

Ilyen mindenekelőtt Zakariás képviselő az a kívánsága, hogy a nős és nőtlen tisztviselek között a lakberek tekintetében is szabályozás történjék. (Halljuk! Halljuk!)

Hát én jogosultnak tartom azt nemcsak a tisztviselekre nézve, hanem általában is, hogy a családalapítók és fentartók igényeinek kielégítésénél, közszolgáltatásainál a családfejtartóknak bizonyos előnyöket biztosítsunk. (Élénk helyeslés.)

Hiszen csak legutóbb méltóztatott a t. Ház elfogadni egy törvényjavaslatot, amely január 1-ével törvényerőre is emelkedett, ahol a családtagok adóját eltöröltük. Az előterjesztendő jövedelmi adóban pedig lesznek bátor egy u. n. gyermekparagrafus felvenni (Helyeslés.) és azt hiszem, hogy nemcsak az állami, hanem egyéb közszolgáltatásoknál, jelesen az egyházi szolgáltatásoknál is a családi élet és a családtagok számára és sok helyütt egyenesen arra alapított párbérmegszüntetéseket, helyesebben egy arányos közszolgáltatás általi pótlás szintén nem egyéb mint a t. képviselő ur által felvetett eszmének a honorálása. Magunknál az állami tisztviseleknél is honoráljuk a családtagokat azáltal, hogy ellátást adunk az övegyeknek, ellátást adunk a gyermekeknek, sőt ellátást adunk a keresetképtelen nagykorú gyermekeknek is. Ezenkívül ösztöndíjakat is adunk a törvényhozás által rendelkezésünkre bocsátott segélyösszegekből a családi állapotokra és ügyekre való tekintetből.

A t. képviselő ur még utalt a tisztviselei pragmatikára. Hát engedelmet kérek, én e tekintetben többször is kimondottam már, hogy igenis, a pragmatikával foglalkozunk, foglalkozom jelesen én, akinek ha ez nem képezi is specialitását, mégis a közpályán eltöltött 38 évi szolgálatom alatt szerzett gyakorlati ismeretek talán egyenesen kötelességemmé teszik, hogy ezen kívánalmakat a politikai adminisztráció igényével helyes összhangba hozzam. Ezen pragmatikával biztosítani kívánjuk nemcsak a tisztviselek szabadságát, úgy politikai mint társadalmi és egyéb tekintetben — természetesen amennyiben azt a tisztesség határai közt és illő formában gyakorolják — hanem biztosítjuk egyúttal az előléptetéshez való jogokat is.

Bernáth barátom a fogyasztási adó, különösen a borítaladó leszállításának kérdésére is rátért. Mi általában foglalkozunk a borítaladó kérdésével és ezzel kapcsolatosan a fogyasztási adók szabályozásával is. Én csak azt ígérhetem a t. képviselő urnak, hogy mihielyt teendők megengedek, azoknak rendes menetében ezen kérdéssel is foglalkozunk.

Kmetty képviselőtársam a városi tisztviselekre vonatkozólag határozati javaslatot adott be. Amint már többszörösen kifejtettem, mi igenis foglalkozunk a városok anyagi helyzetének javításával (Helyeslés.) s erre kötelező ígéreteket is tettünk. Mi a belügyminiszter urral egyetértőleg a képviselő ur határozati javaslata értelmében fogunk eljárni, azonban azt az időtermet, amely szerint ő még ezen esztendőben kívánja ezen szervezeti törvényjavaslatnak előterjesztését, melyet — mondom — ezen elővizsgálatok tesznek szükségessé, engedje meg, hogy olyan értelemben vegyem, hogy a téli ülésszak folyamata alatt fogjuk ebbeli javaslatunkat előterjeszteni (Élénk helyeslés.)

Engedje meg a Ház, hogy még Vlád felszólásával foglalkozzam. (Halljuk! Halljuk!) Ő először is a hivatalok apasztását akarja a tervbe vett rendezéssel kapcsolatba hozni. A hivatalok apasztása nekünk is politikai programunkat képezi, de nem

vagyunk vele e tekintetben teljesen egy nézetben. Mi úgy állítottuk fel a kérdést, hogy még annyi feladat vár megoldásra az adminisztráció körében, hogy ezen kérdések megoldása mellőzhetően több hivatali erő igényel, úgy, hogy örülünk, hogy ha úgy tudjuk a kérdést megoldani, hogy a növekedő adminisztratív szükségletek ne járjanak több hivatalos állás kreálásával, hanem legyen meggyőződve a t. képviselő ur és ezt Farkasházy képviselő urnak is mondom, aki a protekcióról szólva azt állította, hogy mi a protekciónak olyan arányokban adunk helyet, hogy az állami hivatalok valóságos elhelyezési intézeteknek tekintetnek — ennek tért engedni nem fogok. Általában a protekciót úgy tűntette fel Farkasházy t. képviselőtársam, mintha az egész kinövésekben buriánoznék. Hát én nem szoktam korábbi rendszerekkel foglalkozni, mert a magam munkájából szeretek megélni (Élénk helyeslés.) és nem korábbi emberek hibáztatásából. Én csak a jelenre szoritkozom. Egyről biztosíthatom a t. képviselő urat és ez az, hogy én bizonyos tekintetben, amennyiben t. i. felvilágosításokat szolgáltatom, szeretem is a protekciót.

Vlád képviselő ur szemünkre hányja, hogy a választói reformmal még most sem vagyunk készen. Hát én sokszor találkoztam ezzel a váddal. Akik úgy képzeltek azt a választói reformot, hogy hamarjában behozunk egy általános választói jogot és akkor azután az ő képzeletük szerint az általuk képviselt pártok és tendenciák uralkodó többségre jutnak és bennünket innen hamarjában elsodornak, azok természetesen késlekedéssel vádolnak bennünket. De akik azon az alapon akarják a választói jogot keresztülvinni, amely nekünk kardinális elvünk, hogy t. i. a mi államunk nem egy összeverődött, hanem egy ezeréves multtal bíró állam (Élénk helyeslés.), amely történelmi alapon fejlődött és amely ezeréves fejlődés eredményét mi koczára tenni nem engedjük (Élénk helyeslés.), hanem igenis a politikai jogosultak körében egyképen felemelünk mindenkit, de nem úgy, hogy a korábbi politikai jogosultak megsemmisítenek és megsemmisítenek ezzel ezen nemzetnek és államnak tradícióját. (Élénk helyeslés.)

Mindezek alapján kérte a javaslat elfogadását. (Beszédét zűfos taps és éljenzés követte.)

Farkasházy Zsigmond röviden helyreigazította szavait a protekciót illetőleg.

Ezután a javaslatot általánosságban elfogadták. Hasonlóképpen elfogadták Kmetty Károly határozati javaslatát is.

A legközelebbi ülés napirendjének megállapítása után öt perc szünet következett.

Kossuthi helyett.

Szünet után.

Wekerle Sándor miniszterelnök a beteg Kossuthi Ferenc helyett felett több horvát képviselő által benyújtott interpellációra. Először Babics-Gyalaszkly Lyubának azt felelte, hogy a Horvátországban forgalomban levő külföldre szánt postai nyomtatványokra más kifejezést, mint „Hongrie” tenni nem lehet, mert ez a nemzetközi szerződés fél.

Novoselő Mátyás Sári Antal alsóandrejevicsei vasuti pénztáros áthelyezése miatt interpellált. Erre azt válaszolja, hogy az illetőt azért kellett áthelyezni, mert a munkásokkal ellenséges viszonyban volt s helyzete tarthatatlan lett.

Surmin Györgynek azt válaszolja, hogy azért nem adott a miniszter villamos vasuti koncessziót Zágráb városának, mert az ottani villamos vasuttársaságnak kizárólagos koncessziója volt.

Modrusán Gusztávnak azt feleli, hogy a megfelelő építkezések közé felvételt a lazina pályaudvar építése és a károlyvárosi pályaudvar kibővítése.

Pinterovics Antalnak azt válaszolja, hogy a horvátországi állami és országos tisztviselek vasuti igazolmányai azért magyar szövegeiek, mert a Máv. nem tartozik a Horvátországgal közös intézmények közé. Különben is itt nem jogról, hanem kedvezményről van szó.

Utolsónak Surmin Györgynek válaszolt. Kijelenti, a zágrábi egyetem jogvétségét a vasuti pragmatika 11. szakasza is akceptálja.

Az összes válaszokat tudomásul vette a Ház.

Az osztrák császár jubileuma.

Ezután áttértek Nagy György interpellációjára. Szerinte a magyar nemzet nem ismerte el a királynak uralkodását 1848-tól 1867-ig s így az osztrák császár jubileumon a magyar kormány tagjainak nem szabad résztvenniük. Wekerle mégis megengedte a német uralkodók fogadtatásánál. Jekelfalussy pedig ma vesz részt a hadsereg hódolatán. Ez utóbbi alkotmányjogi szempontból veszedelmes, mert Jekelfalussy, mint miniszter, nem tartozik tényleg a hadsereg kötelékébe. A magyar minisztereknek idegen rendjelekkel való kitüntetését helyteleníti. Bemutatja a külföldi sajtó nyilatkozatait, melyekben Ausztráról aképpen beszélnek, mint melynek Magyarország csak alárendelt gyarmata. Kifogásolja, hogy a kormány sajtója folyton támadja a balpártot. (Derültség.) Határozott, férfias, bátor magyar álláspontot sürget egy lélekzvetéssel együtt és felolvassa

interpellációját, kérdezve, hogy az alkotmányossággal összeegyeztethetőnek tartja-e a kormány a császári jubileumon való részvételt, a külföldi rendjelek elfogadását és végül gyászemlékünek nevezi a jubileumot.

Wekerle válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszolt. Mindenekelőtt arra reflektált, hogy Nagy György panaszkodott, amiért a sajtó a balpártot támadja és úgy tüntette fel a kérdést, mintha a kormány az állam vagyonát erre a célra költené. Kijelenté, hogy ebben nincs igaza. Különbségek találja, hogy egy nap az a bajuk, hogy ignorálják őket, másnap, hogy foglalkoznak velük. Amiért valaki ellenzéki — ugymond — nem tartom másnak, mint aminőnek azelőtt tartottam. (Derűtlenség.) De azt se kívánják, hogy én rögtön nagy államférfiúnak tartsam, mihelyt ellenzékibe mennek. (Helyeslés.) A külföldi sajtó minden hírét nem czáfolhatja, mondta azután a miniszterelnök, mert csak azt bizonyítják, hogy a külföldön is vannak a sajtónak tévetei alapjai.

Most foglalkozik az interpelláció érdemleges részével. Tavaly volt a király negyvenéves jubileuma, amelyet mi megünnepeztünk. A hatvanéves uralkodói jubileum most van, ebből az alkalomból külön ünnepeket nem rendezünk. De ez nem tart vissza minket attól, hogy az uralkodó iránt tiszteletteljes érzésünknek kifejezést ne adjunk. (Helyeslés.) Kijelenti, hogy ezt nemcsak elismeri, hanem kötelességének is tartja. Az uralkodás törvénybe van iktatva és a törvénynek is megfelel a jubileumon való részvétel. Kiterjeszkedik a honvédelmi miniszter megjelenésének ismertetésére és utal arra, hogy a jubileum alkalmából nemcsak aktív tábornokok, hanem szolgálati viszonyon kívüli és nyugállományban levő tábornokok is megjelentek. (Helyeslés.)

Ami az idegen uralkodók rendjeleinek ügyét illeti, konstatálja, hogy a minálunk uralkodó közfelfogást kisebbitené, ha e kérdést egyáltalában bővebben taglalná. Végül ismételtén kifejezve az uralkodót megillető tiszteletet és lojalitást, a Háznak általános helyeslése közt kérte, hogy válaszáat vegyék tudomásul.

Nagy György: Kijelentette, hogy a választ nem veszi tudomásul.

A Ház azonban tudomásul vette és az ülés ezzel félhárom óraker beveződött.

Kultur-feladatok.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, május 30.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 óraker tartott ülést. Hoitsy Pál bejelenti, hogy Széll Kálmán elnök akadályozva lévén a megjelenésben, őt kérte fel az elnöklésre. Minthogy azonban ő az ülésen referál, elnökül Hammersberg Lászlót ajánlja. Az ülés Hammersberg László elnöklésével folyt le. A kormány részéről jelen voltak: gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Sztéryny József és gróf Hadik János államtitkárok; a kereskedelmi minisztérium részéről Stettin József miniszteri tanácsos, a földmívelési minisztérium részéről Kvassay Jenő és Rakovszky György miniszteri tanácsosok, a belügyminisztérium részéről Németh Károly miniszteri tanácsos.

A váczi villamos.

Tolnay Lajos mint a közlekedésügyi bizottság előadója ismerteti és elfogadásra ajánlja a váczi-budapest-gödöllői h. é. villamos vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Hoitsy Pál, mint a pénzügyi bizottság előadója elfogadja a javaslatot, mert azt tartja, hogy ezzel a magyarság nagyot nyer. Helyesli a javaslatot azért is, mert a főváros élelmezési viszonyainak javulását, a drágaság csökkenését fogja eredményezni.

Gróf Semsey László hangsúlyozza, hogy a bizottság jelentésében fejezze ki azt a kívánságát, hogy a budapesti villamos vasutak tegyék lehetővé meg egyezést után azt, hogy a vicinális vasutak a város belsejébe bejöhessenek és pedig átszállás nélkül.

Sztéryny József államtitkár kormányzati szempontból semmi nehézséget sem talál a kérdésben. Tényleg fontos, hogy ezek a helyi vasutak a város belsejébe bejöhessenek. A tárgyalásokat a miniszter ez iránt már folyamatba is tette. Hozzájárul ahhoz, hogy a Semsey László által előadottak a jelentésbe felvéssenek. Felhozták a vasut ellen, hogy drága. Megemlíti, hogy a budapest-budafoki vasut kilométere, amely sima területen közlekedik, 226.000 koronába kerül, míg ennek kilométere 181.000 korona. Kéri, hogy a javaslatot, mint nagy szükséglet kielégítő, a Semsey által felhozottak figyelembevételével fogadják.

A bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

A vízi beruházások.

Röck Iván, mint a közlekedési bizottság előadója, ismerteti és elfogadásra ajánlja a rudolfsnadi ármentesítő társulatnak nyújtandó rendkívüli segélyekről szóló törvényjavaslatot.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság nevében elfogadásra ajánlja.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta. Az első paragrafusnál Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter stílusos módosítását s a többi szakaszokat a bizottság egyhangulag elfogadta.

Röck Iván, mint a vízügyi bizottság előadója, ismertette és elfogadásra ajánlotta a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatot.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság nevében elfogadásra ajánlja a javaslatot, mert Európában nincs egyetlen kulturállam, ahol olyan kevés vizit lenne, mint nálunk.

Szabó Kálmán óhajtáná, hogy a földmívelésügyi miniszter a létesítendő beruházások sorrendjét a kereskedelmi miniszterrel közös megállapodás után állapítsa meg.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megjegyzi, hogy a kompetenciák ugyan meg vannak szorítva, azonban teljes egyetértéssel jár el a kereskedelmi minisztériummal, hiszen közös célt szolgálnak. Ami a sorrendet illeti, arra minden évben az egész kormány a költségvetés kapcsán tesz javaslatot és a munkaprogramot évről-évre maga a képviselőház állapítja meg.

Buza Barna a vizierők kihasználása tekintetében kér felvilágosítást.

Darányi Ignác miniszter bejelenti, hogy a vizierők kihasználásáról már kész a törvényjavaslat a földmívelésügyi minisztériumban, s ha a társmisztériumokban is le fogják tárgyalni, akkor a képviselőház elé fogja terjeszteni.

A bizottság a javaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalás során az 1. §-nál Szebeny Antal kéri, hogy a lágymányosi téli kikötő mielőbb megépíttessék.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter iparkodik fog, hogy a kikötő mielőbb megépíttessék. Itt azonban nehézségek vannak, nemcsak a tulajdonjog, hanem a teletelési díjak tekintetében is. Ha a főváros részéről azt az előzékenységet tapasztaljuk, amelyet az ügy megérdemel, akkor a munkálatok megkezdésének semmi akadályja sincs.

A bizottság a javaslatot részleteiben is elfogadta.

A községi és körorvosok fizetése.

A községi és körorvosok fizetéséről szóló törvényjavaslatot Hammersberg László előadó ismertette és ajánlotta elfogadásra.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság nevében hozzájárul a javaslatához, mert a jelenlegi állapot tényleg javításra szorul. Hiszen még Boszniaiban is jobb a helyzet e tekintetben — a mi pénzünkön. Ott a községi és körorvosokat már régen az állam fizeti, ellenben utal Sárosvármegyére, ahol egyáltalán eddig nem volt egyetlen községi orvos sem. Hasonló Szepesmegyében is a helyzet.

Buza Barna óhajtáná, hogy a szegény betegek kezelése az állam és ne a községek terhe legyen. A körorvosokat kinevezné és nem választanák.

Szabó Kálmán a gyermekek intenzívebb védelmét ajánlja a miniszter figyelmébe.

Sághy Gyula ellene van a kinevezésnek, mert ő nagy municipalista.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter elemzi, hogy azok a kérdések, amelyeket Szabó Kálmán felhozott, helyesebb megoldást igényelnek a jelenleginél, de mindez pénzkérdés és neki csak abban a keretben lehet az egyes intézményeket fejleszteni, amennyiben fedezete van rá. A szegény betegek állami kezelése sokkal többbe kerülne az adózóknak, mint ma, mert a községek mégis csak jobban ellenőrzik a költségeket. A szegényügyi rendezését sürögőnek tartja, mert elismeri, hogy sok községre aránytalanul nagy terhet ró. A választási rendszert nem politikai szempontból, hanem célszerűségi szempontból kívánta fentartani. Az, hogy a község kit akar orvosnak, első sorban bizalmi kérdés s így legtermészetesebb a választási rendszer. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadja általánosságban. Az 1., 5. és 27. §-nál gróf Hadik János kisebb módosításokat javasol, melyeket a bizottság egyhangulag elfogadott.

A 6. §-nál Sághy Gyula azt óhajtáná, hogy a körorvosokat választó bizottságnak ne felét, hanem csak egyharmadát nevezze ki.

Gróf Andrássy Gyula a szakaszt változatlanul kéri elfogadni.

A bizottság Sághy Gyula módosítását egyhangulag elvetette.

A 7. §-t Hoitsy Pál, Sághy Gyula felszólalása után gróf Thorotzkay Miklós a törvényjavaslatot eredeti szövegében kívánja elfogadni, szemben a közigazgatási bizottság módosításával.

Nagy Emil és gróf Andrássy Gyula felszólalása

után a bizottság a 7. szakaszt a közigazgatási bizottság által megállapított szövegben fogadta el, gróf Andrássy Gyula stílusos módosításával.

A bizottság a többi szakaszokat változatlanul elfogadta.

KÜLFÖLD.

Botrány a portugál parlamentben. Lisszabonból eredő távirati tudósítások szerint a képviselőtestület mai ülésén Brage republikánus képviselő azzal vádolja a regenerádókat és a haladókat, hogy meggyilkolták Carlos királyt és egyetértőleg a jelenlegi kormányral, nehézségeket akarnak támasztani a király és a nemzet kölcsönös egyetértése elé. A regenerádók vezére kijelenti, hogy ily beszédet a világ egyetlen parlamentjében sem tűrnének és ezután hevesen támadja a republikánus pártot, amely ily nemtelen fegyvereket használ. A republikánusok tiltakoznak a kijelentés ellen. Az ülés további lefolyásában nem fordult elő incidens.

Forradalom Szamosz szigetén. A Szamoszból érkezett legutóbbi jelentések szerint a felkelők körülrzárták a helyőrségek csapatait. A csapatok vesztesége 8—16 halott és sebesült. A szamoszi lakosság és a csendőrség vezetéségeit még nem állapították meg. A magyar-osztrák tiszteletbeli konzul azt jelenti, hogy őt lakásában, gyermekeit pedig az iskolában blokád alatt tartják. Ugyanezt jelenti a többi konzul is, akik védelmet kérnek. A porta, hír szerint, tíz hadihajót küldött el Szamoszba nagyszámú csapatokkal. E hajóknak ma kell Szamoszba érkezniök Reuf basa szaloniki vállival együtt, akinek korlátlan meghatalmazása van a szultántól. A szamoszi entente-hatalmak konstantinápolyi képviselői tegnap óta tanácskoznak s amint a felkelés eseményeiről és okairól megbízható adatokat kapnak, lépéseket tesznek a portánál.

Athénből jelentik: Abban a jegyzékben, amelyet a szamoszi kabinet a védőhatalmak konzuljaihoz intézett, mindenekelőtt kijelenti, hogy a jelenlegi események nem irányulnak a szultán ellen, hanem az uralkodó herceg eljárása ellen, aki az önkormányzati akta megsértésével csapatokat szállított a szigetre. A kabinet felkéri a hatalmakat, hogy azonnal küldjenek ki hadihajókat, ez esetben a lakosság aggodalma eloszlik és le fogják tenni a fegyvert. A kabinet követeli továbbá a herceg azonnali elutazását és a palotából a csapatok kiutasítását.

A porta a nyert felvilágosítások dacára második jegyzékben is tiltakozott a nemzetközi csapatoknak Kréta szigetéről való visszavonása ellen. A törökök remélik, hogy a szamoszi eseményekre való tekintettel abba fog maradni a nemzetközi csapatoknak Kréta szigetéről való visszavonása.

Fallières angol utjáról. A mai minisztertanácsban Fallières elnök jelentést tett arról a szívélyes és meleg fogadtatásról, amelyben Edvárd király és az angol nép részesítette. A minisztertanács elhatározta, hogy Fallières elnök július hó második felében kezdje meg utazását Skandináviába. Visszatérése augusztus első napjaiban történnék meg. Clemenceau miniszterelnök a jövő héten a nyugati vasut államosítására vonatkozó javaslat tárgyalása alkalmából fontos politikai beszédet szándékozik mondani.

Oroszország és Perzsia. A Morgenpostnak jelentik Pétervárról, hogy a diplomáciai viszonyoknak megszakítása Perzsiaival küszöbön áll. A helyzet felette válságos.

A marokkói szultánok. Buchta ben Bagdadi tegnap 6000 emberrel, lovakkal, fegyverekkel és lőszerrel megadta magát Muley Hafidnak. 700 ember hű maradt Abdul Aziszhoz, de ugyanabban a veszedelemben forognak, hogy Muley Hafid csapatai elfoglalják őket. Abdul Azisz szultán helyzete annyira kétségbeesítő, hogy lemondását minden perczben várják.

A svéd-norvég határ. Mindkét kamara elfogadta a Svédország és Norvégia közti tengeri határnak választott bíróság által való megállapítását, de csak heves vita után és miután a kormány az egyezmény elfogadását kabinetkérdésnek jelentette be.

Nagy vonások Andrássyról.

A mindennap aktuális államiérfiak közt is első sorban aktuális gróf Andrassy Gyula, a belügyminiszter, kire a közelebbi jövőendő korszakos alkotásának feladata várakozik.

Ha azonban a krónikairó gróf Andrassy Gyula jellemzésére vállalkozik, hát akkor lelkiismeretesen csak akként dolgozhatik, ha ideje és módja van rá minden más dolgot félretenni és könyvet írni gróf Andrassy Gyuláról. Az újabbkori politikai iratokban, lapokban, röpiratokban és értekezésekben bőven van adat hozzá, mert hisz amióta például mi figyelemmel kísérjük az eseményeket, semmiféle döntő cselekvés, fordulat, változás nem történt a politikai életben olyan, amiben gróf Andrassy Gyula akár előidéző, avagy akár akadályozó és ellentálló szerepet ne játszott volna. És aztán a nagy családi származás jellemvonásainak érvényesülése a közéleti ténykedésekben. Meg a társaságbeli kötelezettségek. És a tanulmányokból merített filozófia egyesülése a közvetlen tapasztalatok tanulságaival. A nevelési befolyások előnye és ezek hátrányainak leküzdése. Egy korszakos hivatás, amikor egy Andrassy grófnak kell megalkotnia a jogok egyenlősítését az egész nemzethez tartozó nép részére. Mindezek a megjelölt helyzetek és szempontok külön nagy fejezeteket igényelnének. Továbbá pedig Andrássyról a közönség sokat tud, mivelhogy iránta mindig tiszteletteljes érdeklődés, hagyományos és az ő cselekvései folytán megerősödött érdeklődés nyilvánult.

Nekünk tehát főleg arra kell szoritkozunk, hogy nagy vonásokban gróf Andrassy Gyula politikai egyéniségéről s az ehhez kapcsolódó tulajdonságairól aképpen adjunk ismertetést, hogy abban eddig nem tárgyalt szempontok világításába helyezük.

Rendszertelenül, úgy, amiképpen a jellemrajz hol itt, hol amott igényel egy-két újabb vonást, következnek itt apró feljegyzések.

Gróf Andrassy Gyulának egyéni tulajdonságai közé tartozik, hogy hangulatai nem uralkodnak rajta, de meglátszanak. Mig arca és szeme hü kifejezője kedvének, addig cselekvése átszűrődik a czélszerűségi és politikai tekintetek valamennyi rostáján.

Határozott egyénisége azonban változatlan marad. Ha a királylyal beszél, ugyanaz az Andrassy marad, mint amikor barátjával cseveg a kaszinóban, s nem más a hangja meg a modora akkor, amikor kérvényezőt fogad, meg a midőn az uralkodónak tesz előterjesztést.

De tudni kell pedig, hogy a király iránt való szeretet az ő gyermekkori vonzalmából eredő gyengéje. Tíz esztendő volt, amikor Bécsbe ment a királyhoz. Tehát lelkében vele szemben elfogult. Modorán és akaratán azonban ez nem látszik meg és éppen az erős egyéniség még nagyobb dicsérete, hogy mindig leplezetlenül megmondja a királynak az igazságot és nehéz időkben mindent kockáztatott, csak hogy nemzete javára cselekedhessék.

Amikor a szabadelvű pártot elhagyta, tudta, a legnagyobb lelkifájdalommal érezte, hogy a király ezért megharagszik rá. De, amikor a király, mint a koalíció képviselőjével beszélt vele, minden más érzést elnyomva, a leghatározottabb nyíltsággal tagadta meg ama kiváncsinnak teljesítését, melyeket hazájával szemben nem tartott volna hasznosnak. Ekkor is tudta, hogy a király neheztelését idézi fel, ám bizott a jó ügy sikerében.

Ugyanezen egyéniséghez tartozik, hogy sok mindennel nem törődik, amit mások életbevágó csapásnak tekintenek, s ami miatt nemes-célú nagy feladatoktól megriadnak. Valamint abszolúte nem törődik politikai támadásokkal és gyanúsításokkal. Amikor hívei csaknem hogy erőszakoskodnak nyilatkozatokért és rektifikációkért, Andrassy kézlegyintéssel felel és azt szokta mondani:

— Ugyan hagyjatok! Hisz ők maguk sem hiszik, amit rólam állítanak.

Származásának előkelősége ebben nyilvánul meg, hogy nem törődik vele, ha akár annak hirdetésével akarták volna kompromittálni, hogy forradalmár, hogy a király ellensége. De abban már érzékeny, ha igazmon-

dását kétségbe vonják, s ha azt állítják, hogy a szavát nem tartja meg.

A politikában raczionális gondolkozással bir és pesszimista logikája és emberismerete, a döntő pillanatokban elhatározó képessége megdöbbentően erős.

A történelembe szerelmes. Az igazságok tükrét látja benne. Hisz a politikában csak kerülő utakon lehet célhoz jutni, míg a história utja egyenes, s a jelenlegi helyzetet végeredményben is feltárja.

Amikor a nemzeti ellentállás idején ama híres czédula-átadás napján, a királyhoz kellett menni, a bécsi szállodában várta az audiencia óráját.

A várakozás ideje alatt barátai társaságában az ő történelmi munkájának harmadik része került szóba. A Nádasdy, Frangepán és Zrinyi-féle összeesküvés korszaka ez, ahol czimért, hatalomért, nádorságért, országbiróságért, vagyonkért változtattak politikát és csináltak szövetséget ellenségekkel is. Azt mondta Andrassy, hogy a nemzeti ellentállás ideje alatt nem adja ki ezt a kötetet, mert másképpen nem tudná a korszakot ismertetni és az igazság deprimálólágnak hatna az országra.

— Ma is megvan az emberekben ugyanaz a törekvés, a politikai álláspontoknak ugyanolyan feláldozása czimért, hatalomért és javakért — mondották Andrássynak.

E perczen következett az indulás ideje.

— Legalább legyen hát egy, aki nem így cselekszik — szolt Andrassy és vette a kalapját s ment a királyhoz.

Az apját, a kiegyezés alkotóját és külügyminisztert, az élet nevelte nagygyá, mondhatni, naturalista volt, a fiu logikus alaposággal vált államférfiúvá. Az első Andrassyban gróf Széchenyi fedezte fel a jövő biztosítékát, a mi Andrassyban az apa látta meg a nagyra hivatott embert. A fia imponált neki tudásával, gondolkozásával, alaposággal. Az apja inspirációk szerint dolgozott. Mindent fel tudott fogni, de ha azt mondták neki, magyarázza meg, hogy mit miért tesz, gyakran nem volt hozzávaló készsége. Amikor a német császárral való békét ajánlotta, s az uralkodó azt kérdezte:

— Mivel biztosíthat ön, Andrassy engem afelől, hogy a porosz nem fog becsapni?

Hát Andrassy mindössze ezzel az argumentummal szolgálhatott:

— Akkor, felség, nevezzen engem számárnak.

A mostani Andrassy Gyula ellenben csodálatosan tud argumentálni, kapacitálni, meggyőzni.

Amit annak idején nem lehetett tárgyalni, most elmondhatjuk, hogy Andrassy volt az egyetlen magyar államférfi, akivel Ferencz Ferdinánd trónörökös három órányi időt konferált a helyzetről s ez idő alatt Andrassy a legkényesebb kérdéseket magyarázta s a trónörökös kapacitálta úgy, hogy a legmélyebb hatásokat tette rá és meggyőzte olyan dolgokban, amelyek felől azelőtt homlokegyenest ellenkező nézete volt. Így például az alkotmánybiztosítóknál, amikor érvényesülhetett a gróf Andrassy álláspontja szerint, hogy összeültözéseknél ne a kormány legyen a döntő fórum, hanem a bíróság. A nemzeti lelkiismeret igazságának döntése a hatalmi tényezők felett.

Mert nagy ereje van Andrássynak abban, hogy a hatalmat úgy viseli, mint valami óriási terhet, a hatalomért nem áldoz fel semmit és hozzá nem ragaszkodik.

Nem szabad elfeledni, hogy tulajdonképpen Bécsben nevelkedett, a gyermekből ifjúvá serdülő ama korban, amikor a lélek legfogékonyabb. 1871-től 1879-ig. Mindenki más az ő helyében, ha azt az időt osztrák légkörben és udvari életben tölti, aulikusá lett volna. Ellenben Andrassy éppen ott lett sovínisztává és ott szerezte ama szuperioritás erősségét, melyben a magyar nemzet fensőbbisége nyer kifejezést. Mást ez a légkör megmérgezett volna. Őt ellenben ez tette tisztán látó hazáfiúvá, aki nagy averziót érez minden iránt, ami Bécsben a magyarság ellensége. És viszont a magyar nemzet önállósága és történelmi karakterének a megőrzése érdekében nemzeti irányu politikussá lett, de a szükséges mérsékletet nem tévesztette szem elől. Minden tapasztalásából és ta-

nulságaiból azt juttatja felszínre, amivel a magyarságnak használhat.

Politikai módszerét jellemzi a legabszolútabb igazmondás, őszinteség és a legnagyobb államférfiúi körültekintés, az észbeli ravaszság. Körülbelül a Bismarck rendszeréhez lehet hasonlítani. Tudja, hogy kik hisznek neki, kik nem. Terveit nem titkolja. Jelleme őszinte, egyenes, igazmondó és egyidejűleg tudja, hogy hol minő hatást tesz vele és a szerint kombinál, folyton szem előtt tartva, hogy az ellenfelek mást keresnek, mint az igazságot. Mint ahogy a sakkjátékosnak minden mozdulata nyílt s a huzás mégis meglepetés.

Stilusa akár ir, akár beszél, egyforma. Maga az egyén. A czikornyát, a hosszu mondatokat gyűlöli. Gondolkozása velős, nem kuszálódik össze s amikor beszél, a szó nem nyomja el a gondolatot. Soha nála bombasztot, frázist nem lehet találni, se az írásában, se a beszédében. Argumentál, tényt állít s ezekkel győz.

Magánéletében sem változik az egyéniség. Otthonában a családja, hozzátartozói rajongással szeretik.

Időtöltésében, szórakozásában a társaságbeli férfiak kedvteléseit közül a nemesebbeket választja.

Szeret lovagolni. Sőt a nagyon jó lovasok közé tartozik. Örömet találja a vadászatokban. Medvére, szarvasra vadászik, a kisebbeket másoknak hagyja. Eljár a társaságok összejöveteleire, ahol egyszerű, kedves modorával mindenkit lebilincsel. Nyugodtabb időkben estét a kaszinóban tölti, ahol barátjaival beszélget. Kártyázni nem szokott s általában a szerencsésjátékok iránt érzéketlen. Sakkozni azonban szeret. (Talán ez a sakkszenvédelye járult hozzá, hogy Szegeden Maróczyt felléptette képviselőjelöltnek s leküldte vele a szintén sakkozó Esterházy Mihályt, Ábrányi Kornélt, Bittó Dénest és Salamon Gézát. És ők valamennyien a sakkirály hazájában mindössze tizennyolcz szavazatot tudtak szerezni Maróczynak.)

Azt mindenki tudja, hogy Andrassy a könyvért rajong. Karácsony estén, amikor a családtagjai közt tölti az ünnepet, első dolga, hogy a kisebb leányok ajándékai közül kikeresi a könyveket s ezeket nézegeti.

Művészetkedvelése szintén köztudomású. A képeket szenvedélylyel gyűjti. Megesik vele, hogy Olaszországban felfedez egy Ticiant és megveszi. Az olasz törvény azonban tiltja, hogy onnan elhozzák. Andrassy mindent reszkíroz. Becsomagolja a ládájaiba és rábizza hordárra, hogy adja fel podgyásznak. Persze így kevésbé kelt gyanút. Ki gondolná, hogy egy hordárra rábízna egy Ticiant. Más embert minden öt perczen kirázna a hideg... s az Andrassy Ticiánja baj nélkül megérkezik.

Ami otthonbeli szokása van, a közül gyakrabban emlegetik, hogy reggel, amíg lehet, ágyban marad. Persze, ez az idő most nagyon redukálódik és Andrassy is belépett a koránkelő emberek gárdájába. De a reggelijét, ha csak lehet, most is az ágyhoz viteti. Ott olvassa el a lapjait, a leveleit s ott határozza meg a napi programját. Mihamar azonban következnek elfoglaltságai, a minisztérium, a képviselőház, a politikai élet sok ügyes-bajos dolga s aki figyelemmel kíséri egy napi munkáját, bizony csodálhatja az erős fizikumot.

Vakációban Tisza-Dobon van otthon, ez az első majorátusa, a második a terebesi ké-sőbbi.

Az automobilját is többnyire maga kormányozza.

De akár vidéken van, akár Budapesten, keresi az alkalmat, hogy gyalog sétálhasson s ilyenkor van egy hírséges kísérője, a kutya, Hektor. Ez a Hektor mellette ballag. Mint ahogy Newton a kutyaival járt és mindketten a csillagokat nézték, csak hogy más más szemmel. Hektor helyet kap olykor az automobilon is és felmegy vele a János-hegyre. De vele van a Margitparkparti sétákon is.

S amikor a multkoriban gróf Andrassy a képviselőházban bizonyos ellenséges támadásokra reflektálva, azt mondta, hogy nem fél és hogy az életét bizonyára nem félti, a kezével legyintett

Milyen igaza van. Hektort, a kutyáját sal-nálná.

De a maga életét nem félti egy Andrássy, akire az országnak van szüksége és legkiváltképen azoknak, akik gyűlölködést szívnak. Szintén úgy, amiként Andrássy szokta mondani, hogy maguk sem hiszik, amit róla ellenséges indulattal állítanak.

Maguk sem hiszik, hogy Andrássy nem az összességnek a javára törekszik.

„Az én hadseregem“ hódolata.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 30.

Ma ismeretragyogó fény öntötte el a bécsi császári palotát. A német császárnak és a német fejedelmeknek felvonulása után, miután Bécs városnak énekesei és gyermekei is hódolva járultak az ősz uralkodó elé, ma több száz tábormok, a csillogó egyenruhák pompájában jelent meg a király előtt, hogy uralkodásának hatvanadik évfordulóján üdvözöljék. Ausztria és Magyarország minden részéből aktív és nyugalmazott tábormok jöttek el, hogy egyesülve azoknak az ezredeknek a deputációival, melyek hatvan esztendeje viselik a király nevét, a trónörökös által tolmácsoltságát szerencsekívánataikat.

Az a pompás színijáték, melyet a hadsereg vezetőinek és az ezred követségeinek a felvonulása nyújtott, mély hatást gyakorolt az óriási számmal egybesereglett közönségre. Már a déli órákban beláthatatlan sokaság özönlötte el a Hofburg környékét, s a nagy tömeg a legnagyobb rendben tartott ki a kordonok között. A Hofburg átjáróját elzárták. Az udvarokon a testőrség tartotta fenn a rendet.

A csillogó és érdemrendekben pompázó generálisok hódolata ma délben ment végbe a szertartási teremben, amelyet a műkertészet remekeivel díszítettek fel. A szertartási terem homlokterében állították fel a trónt, amelyhez két lépcső vezetett fel. A trón ősi és megtépett hadijelvényekkel, dicsőséges lobogókkal volt telegatva és köröskörül délszaki növények pompáztak. Kétfelől az arciére és a magyar királyi testőrség daltársai állottak fel, míg a Bellária előtt és a márványterembe nyíló ajtónál a darabontestőrök állottak díszőrséget.

A tábormok teljes díszben, valamennyi rendjükkel ékesítve gyűlekeztek.

Háromnegyed tizenkettőkor együtt volt az egész fényes gyűlekezet és a Bellarián át a szertartási terembe vonult. Impozáns látványt nyújtott a generálisok társasága, amelynek élén Ferencz Ferdinánd főherceg, mint rangban legidősebb és a legfőbb hadur mellé szolgálatra rendelt táborszer-nagy állott s ő volt a hódoló tábormokok szónoka is.

A trónörökös a következő beszéddel üdvözölte a királyt:

Megindult szívvel közeleddünk ma a trón lépcsőjéhez, hogy az egész fegyveres erő nevében Felsőged előtt hatvan éves uralkodási jubileuma alkalmából alattvalói hódolatteljes szerencsekívánatainkat kifejezzük. A hadsereg és a haditengerészet büszkén és határtalan csodálkozással tekint legfőbb hadurára, a hűséges köteleltségteljesítés és minden katonai erények tűndöklő mintaképe. Jól tudja szárazföldi és tengeri haderőnk, hogy mit köszönhet fénkölt uralkodónk atyai és soha el nem maradó kegyeinek és ezért általam Felsőged lábai elé helyezi tiszteletteljes hódolatát. Emlékezve hadseregünk dicsőségteljes tradícióira és mindig készen arra, hogy legfőbb hadurunk parancsát ujjongva kövessük, megismételjük ebben az ünnepélyes órában törhetetlen hűségünk esküjét, amely minden katonai szívben ezerszeres visszhangra fog találni. Tiszteletteljes hálánknak és feltétlen hűségünknek és engedelmségünknek mély érzelmeit azon hő kívánságban fejezzük ki, Isten tartsa, Isten óvja Felsőgedet népei és az egész fegyveres haderő javára.

A trónörökös beszédére a király a következő szavakkal válaszolt:

— Örömmel és büszkeséggel üdvözölöm az egész haderőnek Kedvességed vezetésével megjelent képviselőit. Szívem mélyéig megha-

tottak köteleltség-hűségről és teljes odaadásról tanuskodó kívánságaik és fogadalmak, amelyeket az önök, az egész hadsereg, hadiflotta és a két honvédség nevében Kedvességed 60 éves kormányzati jubileumom alkalmából oly magasan fejezett ki az imént. Fogadják nagy-rabecsült uraim és Önök által a tábormokok, tengernagyok, tiszték és a legénység legbensőbb, soha meg nem szűnő hálámat és hallja meg e szavamat minden katonai, aki e 60 esztendő alatt akár szárazföldön, akár tengeren szolgálta a hazát és tudja meg, hogy ebben a magasztos órában reájuk gondolok. Visszatekintve a több, mint hat évtized változatos, sőt világrengető eseményeire, katonai haderőmet mindenkor az idők áramlatainak és változásainak sodrában megtéveszthetetlennek, eskü-hűségében és áldozatkész köteleltségteljesítésében sohasem habozónak látom, amelyet a legnemesebb önzetlenség hatott át és ez az a szikla, amely trónom és népeim jólétének biztos alapját képezi. Így legyen és így lesz ez a jövőben is, hogy Ausztria-Magyarország hadereje örökös hű kötelelseg-tudásban bizalommal fog tekinteni hadurára. Arra kérem a Mindenható, hogy a haza javára és dicsőségére úgy békés, mint komoly napokban adia gazdag áldását a haderőre.

Az uralkodó család tagjai közül a következő főhercegek jelentek meg: Károly, Lipót, Szalvátor, Ferencz Szalvátor, Frigyes, Károly István, Jenő és Rainer főhercegek és tábormokok.

Jelen voltak továbbá: Schönauich táborszer-nagy, közös hadügyminiszter, Georgi landweh-miniszter, Jekelfalussy honvédelmi miniszter, a csapatfőlegyelők: báró Üxküll-Ghyllenband, báró Albori, a tengerészeti parancsnok gróf Montecuccoli, Hötzendorff Konrad vezérkari főnök, a hadügyminisztérium első osztályfőnökei, a testőrség kapitányai, a tábori püspök, a tábormok-hadbírák és főtörzsorvosok s a tengernagyok.

Délben tizenkét órakor jelentette gróf Paar főhadsegéd az uralkodónak, aki az aranyteremben várakozott, hogy a tábormokok együtt vannak. Őfelsége tábormagát egyenruhában, a Mária Terézia-rend nagy szalagjával díszítve, ment át gróf Paar-ral a szertartási terembe. A két lépcsőn felhaladt a trónra és egyenes, feszes állásban hallgatta végig Ferencz Ferdinánd trónörökös üdvözlő beszédét, amelyre röviden válaszolt. A trónörökös aztán átnyújtotta a legfőbb hadurnak azt a díszmunkát, amelyet a hadi levéltár készítettett s amelynek czime „Sechzig Jahre Wehrmacht“. Az uralkodó ezután le-szállott a trónról, elvegyült tábormokai között s majdnem mindenkihez volt néhány szíves szava.

A hódolat után a király az oszlopcarnokba ment át és ott fogadta az ezredek küldöttségének üdvözlét. Fischer ezredes a következő rövid beszédet intézte az uralkodóhoz:

Legkegyelmesebb ezredtulajdonosunk! Felsőged kegyessége folytán ma 9 ezeredet képviselünk itt, amelyeknek a legnagyobb büszkesége az, hogy 60 esztendő óta viselhetik Felsőged dicsőséges nevét. Sűrűn tüntette ki Felsőged kegyelmével ezen ezredek és atyai gondoskodásának ismételt bizonyítékát adta irántuk. E küldöttség mai kegyes fogadásában a tisztikar és a legénység a legnagyobb megtiszteltetést látja és mélyen érzi az itt képviselt ezredek, hogy mily nagy hálával tartoznak Felsőgednek a számukra tett kegyes alapítványokért. Szívünk mélyéből jövő kívánságainktól áthatva, mi is lelkesen teszünk tanúságot Felsőged előtt hódolatunkról. Legalázatosabb hálás érzel-münk egyesül tiszteletteljes szerencsekívánatunkkal, isten tartsa Felsőgedet, legkegyelmesebb császárunkat és királyunkat, Felsőged ezredtulajdonosunkat.

A király az üdvözlésre következő szavakkal válaszolt:

Fogadják a nevet viselő ezredek képviselői az imént kifejezett kívánságokért legmelegebb köszönetemet. Örömmel tölti el, hogy immár hatvan év óta vagyok ezreknek az ezredeknek tulajdonosa. Ha mindenkor atyailag gondoskodtam az egész hadseregről, mégis szükségét éreztem annak, hogy a nevet viselő ezredekkel szemben tanujelét

adjam jóakaratomnak, amelyre önök kitűnő magatartásukkal és katonai szellemükkel mindig méltónak mutatták magukat. Szívesen biztosítom önöket tartós hajlandóságomról abban a meggyőződésben, hogy sohasem muló kötelelseg-tudó odaadással szentelik magukat a véderő magasztos hivatásának, amelyet úgy én magam, mint a haza nagyrabecsült. Vigyék el önök ezredeim minden tagjának legszívesebb üdvözlötemet.

A dejeuner az uteremben volt. A homlokzat hosszában felállított asztalon harminczhárom vendég számára terítettek. Keresztben is volt asztal harminczegy terítéssel, a terem egész hosszúságában még két asztal hetven, illetőleg hatvan vendég számára terítve és a szomszéd termekben huszonkét kisebb asztal egyenkint tíz terítéssel. Az uralkodó a főasztal közepén foglalt helyet, jobbján Ferencz Ferdinánd trónörökös, baloldalán Lipót Szalvátor főherceg ült. Ennél az asztalnál volt terítve a többi főherceg, a hadügyminiszter, a két honvédelmi miniszter és a testőrkapitányok számára. A reggeli csak rövid ideig tartott és közben ő felsége jókedvűen beszélgetett vendégeivel. Dejeuner után nem volt cerele, az uralkodó a főhadsegédétől kísérvé, visszatért magánlakosztályába és a fényes tábormokkar széjjel oszlott.

A dejeuner menü-je a következő volt:

Potage comtesse
Saumon á la moscovite
Boeuf á la mode garni
Médailles de foie gras á la Périgordine
Crème á la française
Fromage
Punch á la roumaine
Dessert

A nagy vigadóterem erkélyén volt elhelyezve a 101. gyalogezred zenekara, melyet Oberthor Prokop karmester vezényelt.

Az ünnepségen Budapestről a következő tábormokok vettek részt: Üxküll-Ghyllenband Sándor, nagysurányi Surányi Ferencz, Ziegler Alfréd lovag, Minarelli Fitzgerald Alfréd, kisjókai Udvarnok Győző, ezegézi Csongvay Károly, Mollinár Kálmán, vértesi Weisz Ernő, báró Hauer Lipót, Weisz Ágost, báró benburgi Karg János. A honvédség részéről: Klobucsár Vilmos, Kiss Zsigmond, Balázs György, Bartheldi István, Hazai Sámuel, dr. Kepes Gyula, Papp Kálmán és Rohr Ferencz.

A Bécsben időző tábormokok tiszteletére az udvari operában ma díszelőadás volt, amelyen ő felsége és a főhercegek is résztvettek. A színházat katonatiszték töltötték meg.

TÁVIRATOK.

Isvolszki bécsi utja.

Bécs, május 30. (Saját tudósítónktól.) Illetékes helyen semmit sem tudnak arról, hogy Isvolszki külügyminiszter Bécsbe készül.

Közzgazdasági táviratok.

Az Osztrák-Magyar Bank.

Bécs, május 30. (Saját tudósítónktól.) Az Osztrák-Magyar Bank itteni főintézeténél az escompte-üzletben a benyújtások ma is lényegesen növekedtek. Míg tegnap 32 millió koronára rugott a benyújtások összege, ma délelőtt 14½ millió koronát tett ki és nyilván a nap folyamán még jelentősen nagyobb lesz. Hozzávetőleges számítás szerint a bécsi escompte-üzlet egymagában 5 millió koronával nagyobb összeggel lesz igénybe véve, ehhez járul aztán a budapesti főintézet és a vidéki fiókok benyújtása s így az idén a tavalyi emelkedéshez képest lényegesen nagy a szaporulat. Az adómentes tartalék csökkenését körülbelül 78 millióra lehet tenni.

Az új német tőzsdetörvény

Berlin, május 30. (Saját tudósítónktól.) Hétfőn lép életbe az új tőzsdetörvény.

Délafrikai vámtarifa.

Fokváros, május 30. A délafrikai miniszteri tanácskozást tegnap fejezték be. A létrejött megállapodás alapján a vámtarifa négy évre meghosszabbították Fokföld és Natal talán külön fogyasztási adót foglalt szedni egyes behozott áruk után.

Kiss Áron meghalt.
1815—1908.

A magyar református egyháznak mély gyásza van. A tiszántúli egyházkerület agg püspöke heggmegi Kiss Áron, — mint lapzártá előtt jelentik Debreczenből — meghalt. A kilencvenhárom éves püspököt, aki már három év óta betegeskedett, ma este váltotta meg szenvedéseitől a halál. Kiss Áront aggkori gyengesége és egyre súlyosbodó érlelmeszedése három év óta állandóan az ágyhoz kötötte s utóbb a gyűléseken is Dávidházy esperes és az adminisztratív teendőiben Dicsőffy debreczeni lelkész helyettesítette.

Eseményekben és áldásos tevékenységben rendkívül gazdag és eredménydus élet jutott Kiss Áronnak osztályrészül. A szabadságharc alatt, mint a szatmári egyházmegye főjegyzője, majd mint tábori lelkész mindvégig ott küzdött lelkesülten és lelkesítve hazánk szabadságáért s a szomorú napokban ő is végigszenvedte az üldöztetést és a haza sorsa felett érzett kétségbeesés minden gyötrelmét.

A kiegyezés után tevékenységét egyháza és az irodalom javára fordította, de mindenkor élénk részt vett a megyei életben is. A tiszántúli egyházkerületnek 1892 óta volt mindenki által szeretett püspöke, akit híveinek határtalan ragaszkodása és papságának rajongó szeretete övezett s akit a király a Lipót-rend középkeresztjével tüntetett ki. Mint az egyetemes konvent tagja rendkívüli tudásával, mély bölcsességével és szívósságával a konvent határozataira döntő befolyást gyakorolt s a legjelentősebb alkotások az ő kezdeményezéséhez és munkásságához fűződnek. Halálával a református egyház, amelyet Bartók György erdélyi püspök váratlan elhunytával csak nemrég oly nagy gyász ért, most újabb pótolhatatlan veszteséget szenvedett.

Kiss Áron 1815. november 20-án született Kisménnyben, Szatmármegyében, iskoláit szülőhelyén, Szatmárt és Sárospatakon végezte. 1839-ben Szatmárt mint tanító-káplán négy esztendőig működött, 1843-ban porcsalmi lelkész-szé választották. 1848-ban a szatmári egyházmegye főjegyzője lett s a szabadságharc alatt ő szerkesztette a nemzeti kormányhoz küldött hódoló feliratot. Az erdélyi hadiárat alatt Deésig kísérte a honvédeket mint tábori lelkész. A harc után ő is szenvedte az üldöztetéseket. A pátenzküzdelem idejében rendületlenül küzdött az önkormányzati jogokért s mikor az egyház, az önvédelmi harcából győztesként került ki, egyházmegyéje esperessé tette. Nagy munkásságot fejtett ki a megyei közélet terén is. Szatmármegyének 1946. óta táblabírája s később is tagja volt a megyei gyűlésnek. A tiszántúli egyházkerület 1892-ben választotta meg püspökké s egyúttal lelkésze lett a debreczeni egyháznak s azóta ott működött. Szorgalmas munkása volt az egyházi lapoknak és folyóiratoknak s nagyon sok értékes cikket írt. S ha szabad idővel rendelkezett, nagyobb szabású munkákkal is gyarapította az egyházi irodalmat, többek között a zsolnárdolgozások szerepét is magára vállalta. Művei közül nevezetesebbek: Geleji Katona István egyházi kánonai; Gróf Degenfeld-Schönburg Imre emlékezete; Károlyi Gáspár küzdelme Egri Lukács ellen; A Szatmármegyében tartott négy első prot. zsinat végzése; A XVI. században tartott magyar református zsinatok; s több iskolai kézikönyv. Sok éven át az egyetemes konvent tagja volt s mindig részt vett a debreczeni és budapesti zsinaton. Halála, mely a magyar irodalom nagy vesztesége, minden igaz magyar embert mély gyászba döntött.

Kiss Áron halálát Ujfalussy József kórházi igazgató, a püspök háziorvosa konstataulta, mire egy óra hosszáig az összes debreczeni templomok harangjai zúgtak. A ravatalt a kollegium dísztermében holnap állítják fel és a temetés szerdán délelőtt tíz órakor lesz. Az egyházkerület és a debreczeni egyházmegye külön gyászjelentést adott ki. A kerület összes esperesét és lelkészeit, valamint az elhunyt szatmármegyei rokonait táviratilag értesítették.

A halálbüntetés.

Budapest, május 30.

Ritkán érdeklődött az egész közvélemény olyan lázasan az iránt, hogy egy főbenjáró bűnperben mi lesz az ítélet, mint most, mikor a dánosi cigányoknak sorsáról volt szó. Sohasem tapasztalt vérengzési vágy fogott el mindenkit s szinte azt lehet mondani, elégedetlenséget okozott, hogy legalább két-három cigányra nem mondta ki a törvényszék a halálbüntetést. Pedig a magyar közvélemény rég idő óta ellene van a halálbüntetésnek s annak a büntető törvénykönyvből való eliminálását követeli. De ezekre a cigányokra vonatkozólag nem akart sem kíméletet érezni, sem kegyelmet gyakorolni. Sőt nincs kizárva az sem, hogy éppen a dánosi bűnper az oka annak, hogy most, mikor a képviselőházban a büntető törvénykönyvünk módosításáról van szó, egyetlen egy felszólalás sem hangzott el a halálbüntetés eltörlése ellen, pedig ez máskülönben feltétlenül bekövetkezett volna.

Volt különben egy korszak a magyar jogfejlődésben, amikor a vezető emberek is a halálbüntetés ellen foglaltak állást. A negyvenes évek elején volt ez, mikor először merült föl a nemzetben a vágy és törekvés, hogy a magyar büntetőjog kodifikáltassék. Mint annyi sok mászt, ezt is Deák Ferencz kezdeményezte és pedig az 1832—36. országgyűlésen s az agitáció megindult az egész vonalon a büntetőjogi reform érdekében. A m. tud. akadémia is töle telhetőleg részt vett a munkálatokban s 1839-ben 100 arany pályadíjat tűzött ki a következő kérdésre: „Határozatassék meg a büntetés értelme és célja; adassanak elő annak biztos elvei s ezekhez alkalmazható nemei; fejtsessék meg a található köztük helyét a halálbüntetés és mely esetekben, miképpen és mily sikerrel gyakoroltatott ez a régi és újabb népeknél, különösen hazánkban?” Tizenkét pályamunka érkezett be s ezek közül az első díjat Szemere Bertalané nyerte el.

Egy évvel utóbb az országgyűlés megalakította azt az országos nagybizottságot, melynek feladata volt megészínálni a magyar büntető kódexet. A bizottság 1841 december 1-én kezdte meg működését s 1842 január 3-áig folytatta. Mielőtt magának a büntető kódex-tervezetnek kidolgozásához fogtak volna, megalakítottak egy albizottságot azzal a feladattal, hogy állapítsa meg az elvi kérdéseket. Magának az országos bizottságnak tagjai voltak a többek közt: Deák Ferencz, gróf Teleky József, gróf Desselwffy Aurél, báró Eötvös József, Klauzál Gábor, Pulszky Ferencz, Zarka János, Bezzerédi István, Fábry István, Haader Pál, báró Wenckheim Béla stb. A halálbüntetést illetőleg hosszu vita feleődött ki. Szavazásra bocsátatván a kérdés, a nagy többség a halálbüntetés megszüntetése mellett döntött. A kisebbség fentartotta magának a jogot, hogy különvéleményt adhasson be, de a különvélemény elmaradt. Pulszky Ferencz fölígyzi, hogy a tagok nagy csodálkozására gróf Teleky József, Zarka János és Vay Miklós is a halálbüntetés eltörlésére szavaztak. Különösen Vay Miklós állandóan láz maradt álláspontjához. Még agg korában is, 1878-ban, midőn a főrendiház a büntető törvénykönyvet tárgyalta, lelkesen felszólalt a halálbüntetés fentartása ellen.

Az 1843. évi büntető törvénykönyv tervezetét Deák Ferencz szövegezte s Pulszky Ferencz azt írta erről a javaslatról, hogy abban minden szó Deáké. Az 1844. évi augusztus 17-iki kerületi ülésen kezdődött a javaslat országgyűlési tárgyalása. Ezen a halálbüntetés eltörlése mellett beszéltek Klauzál, Beöthy, Bezzerédi, Palóczy, Szentkirályi, Szemere, Somssich, a halálbüntetés fentartása mellett Ghyczy, Kruplanicz, Zsedényi. Főleg Szemere Bertalan beszéde, amelyben mint említettük, a halálbüntetés eltörlését ajánlja, változatos remekmű. Mikor a szavazásra került a sor, ami tudvalegőleg akkor még meggyék szerint történt, a halálbüntetés eltörlése mellett volt a következő harmincz vármegye, Zemplén, Sáros, Szatmár, Szabolcs, Gömör, Borsod, Heves,

Bereg, Torna, Csongrád, Békés, Csanád, Arad, Temes Torontál, Nyitra, Sopron, Nógrád, Bihar, Somogy, Hont, Győr, Baranya, Zólyom, Pest, Tolna, Árva, Bács, Hajdu-kerület, Fiume. A halálbüntetés fentartása mellett szavazott: Abauj, Ung, Szepes, Mátyaros, Pozsony, Vas, Komárom, Fehér, Esztergom, Turóc, Pozsega, Verőcse, Jászkun-kerület, Nem szavaztak: Trencsén, Ugocsa, Bars, Veszprém, Mosony, Szerém, Krasó. Nem volt jelen: Liptó. Az országos ülés szeptember 1-én vette tanácskozás alá a javaslatot és nyolcz ülésen tárgyalta. A munkálat átküldetvén a főrendekhez, ezek a javaslatához egészben hozzájárultak, de a halálbüntetés eltörlését nem vették elfogadhatónak. Másrészt a karok és rendek is ragaszkodtak a maguk álláspontjához és a javaslatból nem lett törvény.

A halálbüntetés aztán fenn is maradt nálunk. Egyrészt azért, mert a szabadságharc leveretése után az osztrák büntető törvénykönyvet léptették itt életbe, másrészt pedig azért, mert 1867 után újból hozzá láttak egy büntetőkódex készítéséhez s míg az el nem készült, a régi praxis maradt érvényben.

Az alkotmányos élet kezdetén mindjárt ismét feléledt a törekvés a magyar büntetőjog kodifikálására. Csatsko Imre kir. táblai bírót bizta meg Horváth Boldizsár igazságügyminiszter az 1843. évi javaslat átdolgozásával. Az 1843. évi javaslatnak ugyanis óriási tekintélye volt még mindig nálunk. Csatsko Imre munkálatát nem vették igénybe soha. Az 1843. évi javaslat alapelveit azonban minden magyar jogász szenteknek tartotta s az 1870. évi első magyar jogászülés is a halálbüntetés elvetése mellett nyilatkozott.

Nem csoda tehát, hogy mikor Csemeginek első javaslata, mely teljesen szakított az 1843-iki javaslatnak legkardinálisabb alaptételeivel, megjelent, az kedvezőtlen fogadtatásban részesült s főleg az döbentett meg mindenkit, hogy Csemegi a tervezetbe felvette a halálbüntetést is. Jellemző a kedvezőtlen hangulatra a következő kis történet: A kormány sokáig tanakodott arról, hogy a halálos ítélet minő módon hajtasssék végre s evégből Párisból nyaktilót is hozattak próbára. Itt Budapesten a megyeház udvarán volt felállítva a nyaktiló s borjúkon próbálták ki, hogyan működik az a borzasztó gép. Ekkor írta Csernátony Lajos az Ellenőrben, hogy nem ártatlan borjúkon, hanem Csemegi Károlyon kellene kipróbálni, hogy mi ezélszerűbb, az akasztás-e, vagy a lefejezés. Országos kacaj követte ezt a kegyetlen ötletet.

A közhangulat annyira Csemegi ellen fordult, hogy a kormány nem merle a javaslatot a házban tárgyaltatni s Csemegivel uira átdolgozatta. De Csemegi ekkor is fentartotta a halálbüntetést s a nyaktilót. Így került aztán a javaslat 1875. november 5-én a képviselőház elé, amely azt 1877. november 22-én kezdte tárgyalni általánosságban.

Az általános vitát is már jórészt a halálbüntetés fentartásának vagy eltörlésének kérdése foglalta le. Magának Perczel igazságügyminiszternek a javaslatához csatolt indokolása, de főleg az igazságügyi bizottságnak a képviselőház elé terjesztett jelentése különös sulyt helyez annak megmagyarázására, hogy a javaslat miért foglalja magában a halálbüntetést. A miniszteri indokolás is „rettető büntetésnek” nevezi s reményét fejezi ki, „hogy hosszabb késedelem nélkül el fog érkezni a nap, melyen a társadalmi rend minden veszélye nélkül eltűnhetik e büntetés törvényeinkből; de a halálbüntetés csak fokozatosan törölthetik el.” Az igazságügyi bizottság jelentése az ország közbiztonsági állapotának kedvezőtlen voltával indokolja a halálbüntetést. „A rögtönítélő bíróságok, melyek egymást váltják fel, az alig megszüntetett kir. biztossági intézmény, nagyon éles és szomorú ellentétben ilusztrálnák a halálbüntetést eltörlő törvényjavaslatot, szemközt a tényleges állapottal, melynek pedig harmóniában kell állania a törvényvel.” A képviselőház általános vitája előtt, mielőtt még az igazságügyi bizottság jelentése felolvastatott volna, felemelkedett Perczel Béla akkori igazságügyminiszter s ugy ő, mint Pauler Tivadar, a bizottság előadója a vitát be sem várva, védelmezték a halálbüntetést. Mindjárt Pauler Tivadar után Komjáthy Béla beszélt és pe-

dig a halálbüntetés ellen s érdekes szép beszédének talán ez a legszebb része. Molnár Antal beszélt még a halálbüntetés ellen. A többi szónok az általános vitában nem terieszkedett ki erre a kérdésre. De a Ház az egész javaslatot elfogadta s így a halálbüntetés is benn maradt a javaslatban. A részletes tárgyalásnál Teleszky István, a későbbi igazságügyi államtitkár mondott gyönyörű beszédet a halálbüntetés ellen s úgy a maga, mint Mandel Pál. Molnár Antal, Kövér Gábor, Irányi Dániel, Komjáthy Béla, Bereczky Sándor, Mudrony Samu, Hácsky Kálmán, Szalay Imre, Som-sich Pál s Rády Endre nevében indítványt adott be a halálbüntetésnek a javaslatból való kihagyása iránt. A részletes vitában, amely elől a kérdés fölött a képviselőházban megindult, mint említettük, első sorban Teleszky, utána Mandel Pál, P. Szathmáry Károly vett részt. Mindhárom a halálbüntetés eltörlése érdekében. A halálbüntetés fentartását a részletes vitában csak Pauler Tivadar, az igazságügyi bizottság előadója védelmezte s beszéde után a Ház felállással elfogadta ezt a borzasztó büntetést.

A főrendiház hármass bizottsága is elfogadta a halálbüntetést s „fentartását — szerinte — nem lehet árnyfoltnak bélyegezni. Ha sok ezerekre menők életüket egész vitészséggel kénytelenek feláldozni, nem elvitázhatatlanul jogosult-e a társadalmi körök azon elégtelt reménylő követelménye, hogy a gonosztevőt is utólerie méltó büntetésre”, kérdik naivul a méltóságos főrendek. Az általános vitában Perczel Béla igazságügyminiszter beszéde után, ki a javaslat változatlan elfogadását kérte, Szögyény László beszélt a halálbüntetés mellett; Schlauch Lőrincz, akkor még szatmári püspök is beszélt, de beszédében a halálbüntetés kérdését nem érintette, épp úgy Radvánszky Antal Zólyom-Turócmezgye főispánja, báró Eötvös Dénes, gróf Zichy-Ferraris Viktor és Samassa József egri érsek sem. Egy napig tartott a főrendiházban az általános vita. A részletes vitánál azonban felemelkedett báró Vay Miklós, az ősz koronaőr s ragyogó beszédet tartott a halálbüntetés ellen. Utána Cziráky János beszélt még a halálbüntetés eltörlése ellen, de Csemegi Károly is a javaslat védelmére kelt s a főrendiház azt elfogadta.

Az eredeti törvényjavaslaton azonban mégis eszközölt változtatást.

Az eredeti törvényjavaslat ugyanis — mint említettük, — nem kötél által, hanem nyaktíllal akarta végrehajtani a kivégzést. Már a képviselőház igazságügyi bizottságának ülésén azt a kérdést intézte Szilágyi Dezső Perczel igazságügyminiszterhez, melyek azok az okok, amelyek az új kivégzési módnak behozatalát motyálják. Pauler Tivadar előadó azon okot tartja irányadónak, amely Európa legtöbb művelt államában a nyaktílló alkalmazására vezetett, hogy a kivégzést ne közvetlenül emberi kéz, hanem gép hajtsa végre. Szilágyi Dezső a kötél általi kivégzésben csak úgy gép használatát látja s nem lát elég okot arra, hogy az akasztófa a gyakorlatból kiszorítsák. Szilágyinak ismét Pauler Tivadar válaszolt s megjegyezte, hogy az akasztófa tulajdonképpen csak a legújabb időkben lett nálunk általánosan behozva s azelőtt nálunk leginkább a pallos alkalmaztatott. Teleszky István nem látta szükségesnek az újítást s az akasztás mellett szót. Horváth Lajos a nyaktíllót védte, Schmausz szintén. Hódossy Imre, Juhász és Marsovszky szintén a nyaktílló mellett foglaltak állást, úgy, hogy az igazságügyi bizottságban Szilágyi Dezső egymaga követelte csak, hogy a halálos ítélet kötél által hajtsák végre. A képviselőház egyáltalán nem is foglalkozott ezzel a kérdéssel s megszavazta azt, hogy a kivégzés eszköze a nyaktílló lesz. A főrendiházban báró Vécsey József és gróf Cziráky János főtárnokmester keltek ki először a nyaktílló ellen s a kötél által való kivégzést akarták a törvénybe bevéteni. Szögyény László főkamarmester is a kötéllel való kivégzést ajánlotta, „mert a nyaktílló, melyhez egy nagy korszaknak szomorú emléke van csatolva, mindenesetre mellőzteni akarja.” Báró Vay Miklós koronaőr is a kötél által való kivégzést ajánlotta. Ürményi József. Zala-

megye főispánja a villamos kivégzést. gróf Andrássy Aladár pedig az agyonlövetést ajánlotta. Ezek után a főrendiház felállással elfogadta gróf Cziráky módosítását, hogy a halálbüntetés kötél által hajtsák végre.

A főrendiház ezt jegyzőkönyvi kivonatban adta tudtára a képviselőháznak s ebben a módosítást következőleg indokolták: „A főrendek, tekintettel arra, hogy a halálbüntetésen felül, test megcsontítását alkalmazni nem kívánják s mert, habár a halálbüntetés ez idő szerint még el nem törölhető, annak alkalmazásánál a vérontást mégis mellőzni lehet: a törvényjavaslatba felvett borzadályos büntetésnek ezen nemét, illetőleg emléket a törvénykönyvbe iktatni nem kívánják s az eddig gyakorlatban volt kötél általi kivégzést továbbra is fentartandónak véleményezik.”

Ezt a képviselőház igazságügyi bizottsága tárgyalás alá vevén, jelentésében a módosításhoz hozzájárult és pedig a következő indokollással: „A bizottság a módosítást, tekintettel a főrendiház által felhozott okokra és az utolsó negyedszázad alatt meggyökeresedett gyakorlatra, elfogadandónak véli.”

A képviselőház vita nélkül hozzájárulván a módosításhoz, a kötél általi kivégzés, mint büntetés, elfogadtatott. A király 1878 május 27-én szentesítette a törvényt.

Végül még megemlítjük, hogy Toskana már 1786-ban megszüntette a halálbüntetést; néhány év múlva ismét visszaállítván. 1859-ben újra megszüntette. Olaszország 1890-ben törölte el, Románia 1866-ban, Portugália 1867-ben, Hollandia 1870-ben, Svájcban sincs halálbüntetés; több északamerikai állam is eltörölte: Belgiumban nincs ugyan eltörölve, de 1863 óta nem volt kivégzés, amint Bajorországban sem volt, pedig ott is érvényben van a halálbüntetés.

Itt volna az ideje annak, hogy a halálbüntetés, mely szégyenfoltja törvényünknek, töröltesse s valószínű, hogy ez majd akkor, mikor egész büntető kodexünk gyökeresen átdolgoztatik, ez meg is fog történni.

Mozgó képek.

Az aszfaltbetyár.

(Egy flaszerteréret bevitt a rendőr.)

I.

ASZFALTBETYÁR: Hová, háová, szöke tündér?
TÜNDÉR (váratlanul): Rendőr ur, ezt a sliferlit vigye be.

(A rendőr egy darabig mélabusan áll, azután miután gombjaival tanácskozott, elindul, nyakon ragadja az aszfaltbetyárt és viszi.)

II.

ASZFALTBETYÁR (a rendőrhöz): Pipi, atyám-bátyám, engedje el a galléromat.

RENDŐR (erélyesen): Nem köll rezonérozni nagyságos ur. Volt pófája inzultálni ezt a kisasszony nagyságát, most gyerünk befele.

ASZFALTBETYÁR (berzenkedve): A maga gyerekei holnap hiába fognak kenyér után ordítani, mert én magát, a ragyogóját, följelentem, hogy zavarja a járőkelőket.

RENDŐR (lágynban): Ne járion a bagólesője, nagyságos ur, mert meg vagyion írva a reglamába, hogy az ilyen rongyosnak a dutyiban jöjjön le a kápiról a bőr.

ASZFALTBETYÁR (erélyesebben): Jó, jó, csak-hogy mégis megmondom az unokabátyámnak, hogy maga egy utonálló csibész, aki beledolgozik az ember nőügyeibe...

RENDŐR (ingadozva): Csak tessék befelé jönni, majd odabenn az ellenőr ur...

ASZFALTBETYÁR (keményen): Majd a Vilmos sógor, aki kapitány a hetesbe... a kutyafáját...

RENDŐR (tétován): Ne tessék szavalni... Majd odabenn...

ASZFALTBETYÁR: Hát csak gyerünk.

RENDŐR: Hát csak gyerünk... (szelidebben) De különben is, minék tetszik így szétnézni...

ASZFALTBETYÁR: Csak ne bizalmaskodjunk, öregem. Majd elvállik hány zsákkal telik... Majd a Vilmos...

RENDŐR (nagyon szelíden): Nem muszáj sietni, tekintetes ur... Hát tudom én, hogy ezekbe a nagyságákba sok a hiba...

ASZFALTBETYÁR: Majd a Vilmos bátyám, aki kapitány a hetesbe...

RENDŐR (lágyn): Ismerem, instálom... Tessék csak rám bizni azt a kisasszonyt... Biztos, hogy kacsingatott az urra...

ASZFALTBETYÁR: Majd elintézi a Vilmos...

RENDŐR (az urhölgyhöz szigoruan): Gyerünk csak befele, a kutyafáját... Ismerjük az ilyen néni-keket, akik lesítik a szemüket, azután a rendőrhöz szaladnak; hát azt tetszik hinni, hogy azért állunk mi a poszton?

III.

A rendőr rendesen az urhölgyet viszi be, mert az aszfaltbetyár élelmesebb. Az urhölgy gyámoltalanabb és szimplán panaszkodik, az uracs ellenben mindig vagy detektív, vagy újságíró vagy Boda sógora. A tegnapi eset, hogy az aszfaltbetyárt vitték be, a ritka kivételek közé tartozik és azért érdekes, mert egy közrendőr ilyen véletlen tévedéséről vezéricsikket irnak és nagy értekezésekben utasítják a tisztességes asszonyokat, hogy csak egész nyugodtan forduljanak rendőrhöz.

Ray.

EGYHÁZAK.

— (A szerb egyház köréből.) Wekerle Sándor miniszterelnök végleg határozott a karlóczai szerb kolostori nyomda ügyében, mely az utóbbi időben ismételtelen volt botrányos jeleneteknek színhelye. A miniszterelnök ugyanis a kongresszusi választmány álláspontjára helyezkedett és elutasította a mai tényleges birtokosok felfolyamodását, sőt feljogosította a kongresszusi választmányt, hogy szükség esetére a nyomda átvételére karhatalmat is igénybe vehessen. Az erre vonatkozó rendelet Bogdanovics Luczián patriarkatusi adminisztrátor aláírásával pénteken érkezett Karlóczára. Ez odíózus ügynek elintézése nagy örömet okozott a szerb radikálisok körében.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Vármegyei tisztviselők gyűlése. A vármegyei tisztviselők országos egyesülete tegnap délelőtt Somogyi István alispán elnöklésével Pest vármegye székházában választmányi ülést tartott, Somogyi István nagyküllői alispán helyettesítette a családi gyász miatt akadályozott Fazekas Ágost alispánt. Mint elnök megnyitván az ülést jelenti, hogy Fertsák Jenő soproni tb. főjegyző napirend előtt szót kér, hogy az egyesület és a soproni tisztikar között támadt sajnálatos félreértést tisztázza. Fertsák Jenő hosszabb felszólalásban utal arra, hogy a soproni tisztikar átiratot intézett az egyesülethez, amelyet utóbbi sajnálatos módon teljében félreértett. A soproni tisztikar teljes bizalommal van az országos egyesület vezetősége iránt, nem állott soha szándékában az egyesületi szervezetet megbontani, épp úgy, amint nem állott szándékában a vármegyei tisztviselők államosítását sem követelni. Kéri az egyesületet, hogy vegye újból a soproni ügyet tárgyalás alá és másítsa meg multkori határozatát. Azután dr. Horváth József (marosújvári) orsz. képviselő szólalt fel és indítványozta, hogy az elhangzott kijelentést vegye a választmány hazafias örömmel tudomásul és ne késsen e felvilágosítások után a minden oldalról nagyrebecsült soproni tisztikart biztosítani arról, hogy a választmány ilyképp a félreértésen alapuló határozatát ezek után tárgyalannak tekintsi. (Helyeslés.) Koller Sándor alispán hozzájárul az indítványhoz, de ebből az alkalomból felkérendőnek tartja az összes vármegyei tisztikarokat, hogy ne intézzenek külön feltevéseket a kormányhatósághoz, hanem érvényesítsék a maguk törekvéseit az egyesület keretében. Dr. Horváth József indítványának egyhangú elfogadása után a választmány elkészítette a holnapi közgyűlés tárgysorozatát. Majd megválasztotta a hitelügyi bíráló bizottságba Fazekas Ágoston elnöklésével Czobor László nyug. alispánt, Szücs Jenő, Perényi Kálmán, Benkó Albert alispánokat és dr. Horváth József (marosújvári)

orsz. képviselőt. Végül elhatározta a választmány, hogy az egyesületnek 35,000 koronás kamattjövendelméből 15,000 koronát, a tisztviselői kölcsönök kamatainak apasztására és 20,000 koronát tartalékalapra fordít. Az egyesületnek eme határozata által a vármegyei tisztviselők a jövőben 5% mellettnak 20 évig terjedő törlesztéses kölcsönöket az egyesülettől kezes nélkül.

UJDONSÁGOK.

Öngyilkos gyermekek.

* * *

Kihasznált téma, mely nálunk, sajnos, mindig aktuális. Ilyenkor az iskolaévek végén leginkább az. Bármennyit irtak is azonban róla, sohasem irhattak eleget.

A hasznos eredménynek se hire, se hamva.

A statisztika még ma is megdöbbenő számadatokkal szolgál azokról az apró életuntakról, akik vad meg gondolatlansággal menekülnek az életből, mielőtt sokat gondolkothattak volna fölé, mielőtt megismerhették volna. Mi, akik az élettel való birkózásoktól izzadtan, sokszor a földhöz sújtva, felgyürt karral várjuk az újabb támadásokat, mi, akik megtépzva bár, de egy nagy talán reményében mégis tovább öklözzük magunkat a nagy túlekedésben: értelmetlenül rázzuk a fejünket.

Miért? Miért?!

Látjuk a koravén gyermekarcokon az elkecsereződésbe fojtott naiv mosolyt, a nagy, kerek gyermekszemekben a halálra perzselő könyveket és halljuk a buta fegyver gyilkos dördülését, melyet a játékhöz szokott apró kezek hoznak működésbe. Konstatáljuk ezt a gyászos eredményt, de a konzekvenciáik mögött nem tudjuk a mozgató erőt kihámozni.

Miért? És ezerszer miért?!

Az okoskodások labirintusából akarva, akaratlanul is, újból a társadalom, a mi társadalmunk, a speciálisan magyar társadalom fojtó polypkarjaiba esünk. Lehet, hogy igaztalanul következtetünk, de maga az a tény, hogy ezt a szörnyű járványt, minden különösebb erőszakolás nélkül, sőt önkéntelenséggel tudjuk társadalmi elrendeződésünkkel nexusba hozni, elszomorító.

És meg tudjuk tenni.

Angliából véres szemrehányásként hatol hozzánk az örömhír, hogy ott boldogság lakozik, mert nincsenek öngyilkos gyermekeik. Nincsenek, mert ők szeretik a gyermekeket és szeretettel bánnak a tanulókkal és szeretettel náluk a közgazgatás az iskolaigazgatás terén is jó.

Mert szeretik a gyermekeket!...

Ezt le kell szögeznünk.

Ez a szeretet ugyanis nem az egyén szeretetét, nem az anyai és apai szív álkultuszát affektálja, hanem egy egész, nagy társadalom józan elhelyezkedését dokumentálja a gyermekekkel szemben. A felnőttek társadalmának a gyermekek társadalmához való hozzáhangolásáról.

Pénztelen ország vagyunk, melynek lakói jórészt nem bírnak annyi idővel és a pénztelenség által jórészt annyi intelligenciával sem, hogy a fejlődő gyermeklelket úgy tudják formálni, hogy az a lét legelemibb küzdelmét is, minden megrendítőbb deformáció nélkül állani tudná. Azt a nagy energiát, amit a társadalom a szülőkől felszív, ugy kellene, hogy a gyermekeknek, más formában bár, de visszaadja. A társadalom nem önmagáért van, hanem az egyénekért és lehetetlen, hogy ezeket, mint egy kegyetlen moloch, a megélhetés örve alatt felémészse. A társadalom akkor is megkapta a magát, ha a másik kezével visszaadja azt, amit az egyikkel elvett. A társadalom szervezétének éppen úgy csak anyagcseréje van szüksége, mint az egyén szervezétének. A mindent magába tömést a társadalom csak úgy megfekszi, mint megfekszi az individuum is.

Tehát a társadalom...

Hol adhatná a társadalom a gyermekeknek vissza azt, amit a szülőkől elvett. Anglia szerint az iskolában. Amde mit ad nálunk az iskola növendékeinek? Rideg, száraz, fegyelmi, ala-

pon nyugvó tudást, sok hivatalosságot, de semmi bensőségességet, semmi életre edző, életre ösztökélő energiát, semmi — hogy úgy mondjuk — szülői szurrogatunot. Szeretetet, szeretetet!...

A szülői szeretetre éhező vajpuha gyermeklelek lépten-nyomon rideg paragrafusokba, czopfos osztályozásokba és kökemény tanrendekbe ütközik, melyek mellett a hivatalos szigor nádpálcájával áll a megalkuvást alig ismerő tancerberos. Csoda-e, ha az ifju lélek a rideg, alárendelt viszonytól megrökönyödik, elveszti lelki stabilitását és ha minden vallás-erkölcsi meséken túl is, az élet szimbolumát rémli az összevont szemöldökű pálcás urakban és ha elkerülve az iskolát, elkerüli magát az életet is?...

Csodának nem csoda. Mi legalább nem csodálkozunk rajta. Minden pedagógikus értekezés helyett azonban máshonnan várjuk a feleletet, mely elé a kérdést nem mi adtuk fel, hanem azok a megdöbbenő számadatok, melyekkel a magyar statisztika szolgált és szolgál.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, május 31. — Róm. kat.: D. 6. Exand. — Prot.: D. 6. Petronella. — Görög-orsz.: Május 18. E. Pál. Dév. — Zsidó: Sziv. R. Ch. — A nap két reggel 4 óra 9 perczkor, nyugszik este 7 óra 48 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 7 perczkor, nyugszik este 10 órakor.

A miniszterek nem fogadnak. — Jubileumi ünnep Marich Ágoston, a Pesti Napló főfördelje tiszteltére esti 8 órakor. — Husági tornájnep a millenáris versenyályn. — A Magyar Uiságkádók Országos Szövetségének közgyűlése 11 órakor az Otthon-körben. — Fényképképzés a Múcsarnokban nyitva 9-4-ig. Belépődíj 60 fillér. — Tavasz és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-1-ig. Belépődíj 1 korona. — Gyűteményes kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában nyitva déli 1 óráig. Belépődíj nincs. — Tavasz kiállítás az Uránia Kizvóteri szalonjában nyitva 9-1-ig. Belépődíj 20 fillér. — Goyakállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-1-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi-múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Múzeum nyitva 9-1-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtár zárva.

Naptár. Hétfő, június 1. — Róm. kat.: Juszta. — Prot.: Jonk. — Görög-orsz.: Május 13. Patrik és t. — Zsidó: Sziv. 2. — A nap két reggel 4 óra 8 perczkor, nyugszik este 7 óra 47 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 51 perczkor, nyugszik este 10 óra 56 perczkor.

— **József főherceg tanulmányuton.** József főherceg hétfőn reggel Fiuméba érkezik, hogy innen hatnapos tanulmányutat tegyen Kattaróba és Pólába. A főherceget huszonúgy honvédtiszt kíséri útjában. A magyar-horvát hajózárság a „Tátra” gőzöst bocsátja a főherceg rendelkezésére.

— **Az angol király távirata Fallièreshez.** Edward király Fallières elnökhöz a következő táviratot intézte: Szívvel köszönöm önnek szeretetreméltó táviratát. A királyné és én igen örülnék, hogy itteni tartózkodása kielégítette és élénken reméljük, hogy Párisba érkezésekor nem fog fáradtságot érezni.

— **Merénylerterv a német császár ellen.** Rómából jövő táviratok szerint Bariban tegnap letartóztattak egy Nikolausz Pál nevű Charlottenburgból való német munkást, akit éppen el akartak toloncolni. Megvallotta, hogy azért ment Apuliába, hogy egy igen nagyállásu embert megöljön, aki a német császár társaságában utazott. Ezt a vallomását megismételte a bari német főkonzul előtt. A rendőrség azt hiszi, hogy Nikolausz magát a német császárt akarta megölni. A munkás nagyon értelmes és művelt ember.

— **Akadémiai ebéd.** Asbóth János és neje, budavári palotájukban tegnap este Gyulay Pál tiszteletere ebédet adtak, amelyen jelen volt az akadémia elnöke, Berzeviczy Albert és neje, az akadémia főtájkára, Heinrich Gusztáv, főkönyvtárnoka Szilly Kálmán, König Gyula osztálytitkár és Asbóth Oszkár és neje. Ebéd alatt a házigazda meleg szavakkal köszöntötte fel a 83-ik évében álló költőt és tudóst, megemlékezve annyi nézeteltérés és disputa közt is mindig zavartalanul fennállott több mint negyvenéves barátságukról. A társaság éjfél volt egyült, érdekel nézegetve a családi történelmi emlékeket, Asbóth Lajos tábornok kardjával és bilincseivel, melyeket nyolcz évig viselt az aradi várban, Kossuth Lajos vezér-hadsegédének Asbóth Sándor, utóbb az Amerikai Egyesült-Államok tábornoka és miniszterének arczképt Barabástól és a magyar történelmi metszetek gyűjteményét, elsőrendű ritkaságaival, mint Thököli Imrénének spanyol szövegű madridi és Bethlen Gábornak angol szövegű londoni egykoru arczképt.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a mai napon néhány órára elhagyhatta ágyát. Mindamellett, hogy állapotában javulás állott be, nehezen remélhető, hogy rendes hivatalos foglalkozásait a jövő hét közepe előtt megkezdhesse.

— **A czári család átköltözése.** Nagy a merénylertől való rettegés Carszkoje-Szelóban s különösen nagy most, hogy a czári család a reváli találkozóra készül. Hogy mekkora ez a rettegés, kitünik abból, hogy a czári palotát ez idő szerint másfélezer titkos rendőr őrszi; ezek közül ezer titkos rendőr elkíséri a czárt Revalba, mikor Edvárd király odaérkezik. A titkos rendőrségen kívül a palotában a belső szolgálókat 400 testőr látja el több tiszttel Dedjulin tábornok parancsnoksága alatt.

— **Boromissza Tibor püspök betegsége.** Boromissza Tibor püspök állapota, ki a nagykarolyi kerületben tett bérmautja közben Szatmárnémetiben megbetegedett, a mai napon súlyosabbá vált. Kezelőorvosai dr. Vajay Imre és dr. Göbel Alajos állandóan a beteg ágyánál vannak. A beteg láza emelkedett, minek következtében ma Angyán egyetemi tanárt táviratilag hívták a püspökhöz. A püspök már tavaly szenvedett tüdőlobban, de erős szervezete előrehaladott koradaczára akkor legyőzte betegségét, most azonban erősebben jelentkezően a betegség, komoly aggodalomra ad okot.

— **A Szapary-család gyászja.** Ma délelőtt szentelték be a Muraszombati kastély kápolnájában özv. Szapary Gézáné grófnő koporsóját. A szertartásnál a családon kívül a rokon Hunyady, György és Zichy grófi családok tagjai és az uradalmi személyzet vett részt. A koporsót ma este elszállították Sorokufaluba, ahol a családi sírbolt van s a temetés, melyre a főrangú világ számos tagja jelezte megérkezését, holnap délben lesz. Gróf Szapary Lászlóhoz, mint a gyászoló család fejéhez folyton érkeznek a részvételtáviratok és levelek. József főhercegen, Klotild, Izabella, Augustza és Mária Jozefa főherceggasszonyokon kívül nyomban a haláleset után táviratilag fejezték ki részvételiüket: Lichtenstein herceg főudvarmester, Wekerle Sándor, Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác és Széll Kálmán. A mai nap folyamán Károly román királytól a következő távirat érkezett:

„A királyné és én ösztöntén résztveszünk abban a fájdalomban, amely önt suitotta és kérjük a Gondviselést, adjon önnek erőt, hogy a nagy megpróbáltatás nehéz óráját megadással elviselhesse. Mi az ön felejtethetlen jó édes anyjának emlékét szívünkbe zárjuk s önt régi barátságos érzelmeinkben megtartjuk.”

Koszorukat küldötték a ravatalra a családtagokon és rokonokon kívül: Fiume városa, a Fiumei Tengerészeti Hatóság, a Muraszombati Keresztény Nőegylet, a Schlick-gyár, gróf Csekonics Constance és Endre, Pestetich Leontin grófnő, gróf Sternberg Adalberg, Puysaye Mária grófnő, gróf Zichy Ágoston, Gosztanyi Mihály és neje, uradalmi tisztikar, az erdészeti személyzet, a házi személyzet, az Árvay-család. A sorokufalui temetésre a koszorúknak egész tömege van bejelentve.

— **Az őszi királygyakorlatok.** Az őszi királygyakorlatok előkészítése ügyében Ludwigh Gyula, a Máv. elnökgazgatója ma Veszprémbe érkezett és szakreferensei társaságában végigjárta a hadgyakorlat területére eső, de különösen azokat az állomásokat, amelyek a gyakorlat centrumában fekszenek. Ugyancsak ma egy udvari bizottság is érkezett, amely az elszállásolás ügyében működik.

— **Szapannos István nagybeteg.** Kecskemétről jelentik, hogy Szapannos István országos képviselő, ki tüdőgyulladásban megbetegedett, állapota egyre súlyosabb.

— **Tizezer gyermek az utcán.** Szép utcái látványosság lesz a jövő szombaton Budapest a délutáni órákban. A szeretet serege vonul végig az utcákon a szegénysorsu tüdőbetegekért. Negyven iskola növendékerege a tanítók, tanítónők felügyelete alatt iskolai zászlóval, diszszel, virággal, zenével. Huszonnégy zenekar vállalkozott a tüdőbeteg emberek gyógyítóházának alapjára rendezendő ünnep impozánsá tételére. A nemes akció élén a legkiválóbb tanfériák állanak s bizton remélik, hogy az ünnep szép anyazi sikerrel fog végződni.

— **Kulturünnep Sopronban.** Lobogódiszt öltött Sopron városa, melynek történelmi falai között ma kezdte meg a „Dunántúli Közművelődési Egyesület” XVII. évi közgyűlését. A szombat esti gyorsvonat külön kocsjain Széll Kálmán, a D. K. E. örökös diszelnökének, továbbá ögróf Pallavicini Ede elnök és Rákosi Jenő főrendiházi tag, kárselnök vezetésével nemcsak a Dunántul gazdag arisztokráciájának képviselői érkeztek Sopronba, hanem az ország összes tudományos, irodalmi és művészeti körei is elküldötték megbízottjaikat és képviseltette magát gróf Apponyi Albert kultuszminister és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is. Az egész vármegye impozáns módon manifesztálta a Dunántul hazafiasságát s lelkesedéssel tüntetett a dunántúli közművelődés vezérférfial mellett. Széll Kálmán, aki Rátótról érkezett, a vármegyei küldöttség élén Hajas Antal alispán üdvözölte Bük határszéli állomáson, míg a fővárosból jövő vendégeket a csornai állomáson fogadta népes küldöttség, itt ögróf Pallavicini Ede fogadta az üdvözléseket. Amint Sopronba érve Széll Kálmán és a vele érkezett diszes vendégsereg — melynek sorában volt Sárosy-Kapeller miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi miniszter képviselője, Antal Gábor, Gyurátz Ferencz püspökök, Baán Endre főispán, aki szintén a vendégek elé utazott, Hertelendy Ferencz, Bezerédj István főispánok, Laehne Hugó, dr. Csizmazia Endre országgyűlési képviselő, dr. Fodor Oszkár, a D. K. E. főtitkára stb. — elhagyták a vasuti kocsit, az egybegyűlt illusztris közönség lelkes éljenzéssel üdvözölte a kultura jegyében érkezett vendégeket, majd dr. Töpler Kálmán, Sopron népszerű polgármestere Széll Kálmánhoz fordulva, Sopron város közönsége nevében mondott lendületes üdvözlő-beszédet. Széll Kálmán maga és a vele érkezett társai nevében mondott köszönetet a szívélyes szavakért. Beszédét kitörő éljenzés kísérte, majd hosszú kocsisorban, a pályaudvar előtt álló tömeg sorfala között történt a bevonulás a városba. Széll Kálmán és ögróf Pallavicini Ede gróf Széchenyi Manó, volt miniszter kastélyában szálltak meg. Rákosi Jenő Baán Endre főispánhoz szállt, míg a többi vendégek elszállásolásáról a Pannonia fentartott termeiben gondoskodott dr. Töpler Károly polgármester. Este kilencz órakor díszelőadás volt a városi színházban, az érdeklődő diszes közönség zsufolásig megtöltötte a nézőteret s tüntető lelkesedéssel ünneplte a fővárosból érkezett művészeket, főképpen Podorné Arankát, a magy. kir. Operaház tagját, Kornay Margitot, a jeles szubrettet, Győző Lajost, a Vigszínház, Bálint Bélát, a Népszínház művészeit és Dienzl Oszkárt, a népszerű zongoraművészt. Az előadás előtt a színház főbejárójánál a polgármester újból üdvözölte Széll Kálmánt, ki a vasárnapi ünnepi közgyűlésen szótartot intéz az ország társadalmához.

— **Türr tábornok halálához.** A következő sorok közlésére kértek bennünket: Tekintetes szerkesztőség! Isteben boldogult édes atyám: Türr István kir. olasz altábornagy és kir. olasz főhadsegéd elhunytakor rendkívül sokan kegyeskedtek kitüntető részvéttel engem megtisztelni. Most, amikor hazámból Rómába visszatérek, ez uton is köszönetet mondok az illetőknek. Albertfalva, 1908. május 29-én. Türr Stefánia, férjezett Pisoni Józsefné.

— **A főhercegi pár a mentőknek.** József főherceg és Augustia főhercegné, kik tudvalevőleg védői a mentőknek, abból az alkalomból, hogy a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület most ünneplte meg munkásságának huszadik esztendejét, ritka szép adományt juttatott a mentők derék testületének. Elhatározták ugyanis, hogy mint az egyesület védői, elismerésül nagyobb adománnyal segítik a vagyoniilag még mindig nem a legjobban álló egyesületet. Ez az adomány pedig abból áll, hogy a főhercegi pár a Margitszigetnek pünkösdi hétfői teljes jövedelmét az utolsó fillérig az egyesületnek engedi át. Erről a valóban fejedelmi ajándékról, mely a jóságos szívű Augustia főhercegné eszméje volt, ma értesítette hivatalosan a mentő-egyesület elnökét, gróf Karátsornyai Jenő v. b. t. tanácsost és a mentő-egyesület igazgatóságát Libits Adolf udvari tanácsos, a főhercegi uradalmak kormányzója. A sziget belépő-díja, daczára a humánus célnak, teljesen ugyanaz marad, mint másegyébkör és így a közön-

ség, amely pünkösdi hétfőjén fogja felkeresni a csodás szépségű szigetet, minden megterhelhetés nélkül segítheti a sziget gazdait abban, hogy az ajándék, melyet a főhercegi pár juttat a mentőknek, számban mentől nagyobb legyen.

— **A zágrábi egyetemről.** A zágrábi egyetemen tegnap járt le a beiratkozás határideje. Mindvégig demonstrative tartózkodtak az egyetemi hallgatók a beiratkozástól, de az utolsó napon mégis megjavult a helyzet. Az eredményt azzal zárták be, hogy összesen negyvenhárman iratkoztak be; ezek közt van harmincznyolc régi és öt új. Ez az öt új most került ki a középiskolából. A régiak közt van tíz bolgár nemzetiségű diák. Mivel a beiratkozottak túlnyomó része nem tudja lefizetni a tandíjat, a negyvenhárom szám valószínűleg ötre fog leapadni. Így czéletalan lesz a tanárok elhatározása, ha ugyan üres padok előtt nem akarnak előadni. Ezt bizonyítja a mai délelőtt is, amikor csöndes az egész egyetem és a tantermek ürességtől ásitának. A jó reménykedések alkalmasint csak a jövő téli félévben válnak valóra, vagy talán akkor sem teljesen. Egyébként a zágrábi egyetem ügyében újabb fontos esemény is történt, amely az elsőrendű szenzáció erejével hatott a horvát közvéleményre. A diákság végrehajtó bizottsága az egyetem tanári karához nyílt levelet intézett, amely a „Pokret” című lapban fog megjelenni. Az ifjuság elmondja benne, hogy amikor társaik eltávoztak hazuról, a professzorok a legrózsásabb ígéretekkel biztatták a hallgatósereget. A tanári kar nem érezte a mozgalom jelentőségét. Tétlenül szemlélte valamennyi súlyos fejleményt. A diákok az utolsó pillanatig várták, hogy a tanárok nem hagyják cserben őket, de végzetesen későn tapasztalhatták, hogy nem számíthatnak rájuk.

— **Tunyák voltak, gyávák voltak!** — írja a levél. — Ahelyett, hogy rajtunk segítettek volna, összecimborálkodtak az ellenséggel. Nem gondoltak arra, hogy ahol nincsen ellenállás, ott hatalmasakat üthetnek a jelentéktelenek is. Szégyeljük magunkat miattatok. Pirulunk, amiért bennetek csak egy percig is megbiztunk.

A nyílt levélről, noha még nem jelent meg, tud már Zágráb város egész lakossága. Mindenféle óriási kíváncsisággal várják a következőket.

— **A prágai sakkverseny.** A mesterverseny tizedik fordulójáról tudósítók a következőket táviratolozza: Vidmar vezérgyalogjátékban Spielmann ellen győzött. Leonhardt spanyoljátékban nyert Treybal ellen. Schlechter vezércselben nyert 55 lépés után Alapin ellen. Mieses skót játékban Dus-Chotimirski ellen nyert 25 lépés után. Duras francia játékban nyert Leontjev durva elnézése folytán. A Maróczy—Teichmann négyes huszárijáték 27 lépésben remisvel védződött. Ugyiszintén remis lett a Marshall—Salve, valamint a Süchting—Prokes játszma is. Rubinstein nem fejezte be játszmáját dr. Kvicala ellen. Végül függőben maradt a Janovski—Bardeleben játszma is.

A verseny állása a tizedik forduló után: Schlechter, Vidmar 8, Leonhardt 6½ (1), Duras 6½, Salve 6, Janowski, Rubinstein 5½ (1), Maróczy 5½, Süchting 5, Teichmann 4½ (1), Mieses 4½, Marshall, Spielmann, Dus-Chotimirski 4, Alapin, Bardeleben Kvicala 3½ (1), Leontjev 3 (1), Prokes, Treybal 2½.

A főturna állása a nyolcadik forduló után: Treybal K. 6½, Barász 4½ (1), Abonyi, Dobias 4½, Brach, Dyck, Taussig 4 (1), Chalupetzky, Kagan 4, Krofta 3½, Engler 1½, Batik 1.

— **Eulenburg ügye.** Az Eulenburg-esetről az Augsburger Postzeitung a következőket közli: Azok a terhelő bizonyítékok, amelyeket a hercegről Hardennek küldtek s töle a berlini államügyészség birtokába jutottak, a berlini rendőrség előtt már évek óta ismeretesek voltak s éppen úgy, mint Berlinben, az osztrák császárvárosban is sokan jelentkeztek, akik Eulenburg hercegről bécsi nagykövetsége idejéből sok terhelő és kompromittáló dolgot tudnak.

— **Földrengés Kecskeméten.** Kecskeméten az éjjel fél egy órakor, valamint reggel hat órakor földrengés volt halk morajjal, lökések nélkül. Délben 12 óra 50 perczkor ismételt és általában érezhető földrengés volt. A hatóságok által az épületeken megállított vizsgálat megnyugtá-

— **A revali entreeue.** Most már hivatalosan megállapították a revali entreeue programját. E szerint az angol királyi pár a pünkösdi után következő kedden reggel a „Viktória and Albert” hajón érkezik Reval elé, ahová már valamivel előbb jön a czári pár a „Standard” hajón és Mária özvegy czárné az „Északi Csillag” hajón. A szokásos üdvözlés után a czár az angol hajóra megy, hogy vendégeit üdvözölje. A reggel ugyanazon a napon az özvegy czárné hajóján, az ebéd a „Viktória and Albert” hajón lesz; szerdán a reggel a czári pár hajóján, az ebéd pedig az angol hajón lesz. Az angol vendégek csütörtökön korán reggel utaznak el. Szárazföldi látogatás nincs tervbe véve. A czári pár magával hozza a czarevicsét s kíséretükben lesz Stolypin miniszterelnök, Izvolszky külügyminiszter, gróf Benkendorf londoni orosz nagykövet; Edvárd király kíséretében lesz Hardinge Károly külügyi államtitkár, Nicolson Artur pétervári angol nagykövet, Fisher John, az angol admirális vezérkari főnöke és French John tábornok, akinek tavalyi pétervári utazása oly nagy feltűnést keltett.

— **Nemzetközi párbajellenes kongresszus Budapestben.** Az első nemzetközi párbajellenes kongresszus, mint már jeleztük, június hó 4-től—6-ig bezárólag tartja tanácskozásait a Nemzeti Múzeum dísztermében. A kongresszus ünnepélyes megnyitása ugyanott csütörtökön, június hó 4-én délelőtt 11 órakor lesz. A magyar kormány képviselőjében Günther Antal igazságügyminiszter fogja a kongresszust üdvözölni. A tanácskozásokon az igazságügyminisztérium képviselőjében dr. Tóry Gusztáv államtitkár lesz jelen, az osztrák igazságügyminisztériumot pedig dr. Schober Alfréd osztrák miniszteri tanácsos fogja hivatalosan képviselni. Budapest főváros nevében dr. Füllepp Kálmán főpolgármester üdvözli a kongresszust.

A kongresszus iránt az egész kontinensen nagy és élénk érdeklődés mutatkozik. Eddig 9 európai állam 100-nál több képviselőt jelentett be, országaik legelőkelőbb társadalmi osztályából. Németországot Leyen herceg, gróf Karff-Schmiesing, gróf Einsiedel, dr. Fulda hannoveri polgármester, báró Crammar-Klett, dr. Grütznér tübingiai egyetemi tanár, báró Frankenstein bajor kamarás, Francke főügyész stb.; Franciaországot gróf Savignon, gróf Maxime, Vicomte de France, Joseph du Bourg, Horace Thivet, J. de Martiave, Gustave és Hary Théry stb.; Ausztria részéről báró Chlumetzky volt osztrák miniszter, báró Winterstein, az Osztrák-Magyar Bank alkormányzója, dr. Schober Alfréd igazságügyminiszteri tanácsos, báró Bischoffshausen, Suttner-Kinsky, báróné, Mirbach ögrófné és még számosan; Olaszország részéről Conte di Revel tábornok, Scialoja szenátus, Conte di Prampero ezredes, Conte Picinelli tábornok, a Castellani, Sodovoni, Paravicino, Salvotti grófok, lovag Abiquente lovassági kapitány, Crispolti márk, Chivoni turini egyetemi tanár stb.; Spanyolországot báró Albi, Bannero José, Emilio del Peso szenátorok, Bailo Julio ezredes, Laguna Azorin hadbíró, Esariche Thomas egyetemi tanár stb.; Belgium részéről Jules le Grand belgiumi görög konzul, Tollemaire ügyvéd; Lengyelországot gróf Dzieduszycki és gróf Dembovszki osztályfőnökök, Tschornitzky, a lembergi legfelsőbb törvényszék elnöke, lovag Popiel Constantin stb. stb. A kongresszus napirendje tíz pontot tartalmaz s eddig 32 a bejelentett előadók száma. A kongresszus iránt a külföldi sajtóban is nagyarányú érdeklődés nyilvánul, számos előkelő külföldi újság hivatalos megbízottját jelentette be a kongresszus előkészítő bizottságánál, miután ismeretes, hogy az idei sajtókongresszuson, mely Berlinben lesz szeptember hónapban, a párbaj kérdése is napirendre van tűzve. A kongresszus védnöke, Bourbon Alfonz osztrák estei herceg, spanyol infáns lesz, aki nejével, Donna Mária de la Niéves infánsnővel június hó 2-án Budapestre érkezik. A kongresszus tartama alatt a külföldi vendégek tiszteletére különféle ünnepek lesznek; így 3-án este ismerkedési estély az Országos Kaszinó női termében, 4-én este díszelőadás az Operában, 5-én sétahajózás a Dunán különhajóval és aznap este, a főváros banketje a Margitszigeten. A kongresszus titkára hivatala június hó 1-től kezdve a Nemzeti Múzeumban lesz, ahol mindennemű kérdésközelekre készségesen szolgálnak felvilágosítással és ahol a kongresszusi igazolványok, jelvények és a kongresszus által rendezendő ünnepekre szóló meghívók is átvehetőek. A kongresszus részvételi díja 20 korona, amely összeg egy nemzetközi központ létesítésének alapjául szolgál.

— **Nagy vonatösszeütközés.** Alexandria mellett tegnap este összeütközött a kairói expresszvonat egy tehervonattal. Hír szerint hat személy meghalt és ötven megsebesült.

— **Fürstenberg hercegnő regénye.** Fürstenberg Amália hercegnő vőlegényével, Koczián Gusztávval és Kocziánnéval Luzernbe érkezett. A hercegi család értesült a hercegnő utjának czéljáról és egy megbízottja már elutazott ugyanoda. A hercegi család képviselőjének megbízása az, hogy egyes formásgokat elintézzon a hercegnővel, de házassága elősenki sem kíván akadályt gördíteni. Az esküvő után a fiatal pár külföldön fog tartózkodni.

— **A cettinyei bombák.** A bombamerénylet per mai tárgyalásán Milovics vádlott, valamint Milovics André és Dakovics tanúk megerősítik, hogy Dakovics Marko, testvére, Miklós közvetítésével leveleket és bombákat küldött Risanóból Niksicsebe. Contics udvari szolgálja ma visszavonta azon vallomását, amely szerint Dakovics Marko előtte és cattarói társai előtt leplezte az összeesküvés tervét, hogy tudniillik cettinyei hivatalos épületeket felgyújtának, az így áramadt zavarban pedig bombákat vetnének a királyi palotába és megölnének egyes kiszemelt méltóságokat. Szintugy visszavonja abbéli vallomását, hogy abban az időben levelet vitt Dakovicstól Ivanovics Milovchez, amelyben előbbi felszólítja a címzettet, hogy fivérével, Mihailóval és más összeesküvőkkel együtt készenlétben legyenek a merénylet keresztülvételére. A főprokurátor e vallomást annak tulajdonítja, hogy a vádlottak abban a börtönben, amelyben vizsgálati fogságuk előtt tartották őket, a börtön rossz állapota miatt beszélgetéseket folytathattak és irásbelileg érintkeztek egymással. Radovic András volt montenegrói miniszterelnököt, aki Cettinjébe készült utazni, hogy önként jelentkezék a törvényszéken a felségárulási pörben, a montenegrói rendőrség a határon letartóztatta és fedezet mellett szállította Cettinjébe. A főváros lakossága ezen mód felett felháborodott és a volt miniszterelnök mellett lelkes tüntetést rendezett. Asszonyok virágokkal hintették tele utját, férfiak ölelték és éltették. A fejedelem környezetét ez a spontán megnyilatkozása a nép érzelmeinek érthetően konsternálta.

Négy gimnázistát is kihallgatott a kivételes törvényszék. Az egyik diák elbeszélte, hogy ötszáz tanuló hétszáz bombával fölkészülten volt együtt Dalmáciában és az összeesküvés nem a fejedelem élete ellen irányult, hanem a kormány megbuktatására tervezték. A vádlottak a mai tárgyaláson is panaszkodtak, hogy a vizsgálóbíró előtt kénszerítették őket a vallomásra. Még kilencz vádlott kihallgatása van hátra.

— **Nyomdászjubiläum.** A „Pesti Napló” főtördelője, Marich Ágoston ötven éves jubileumát nagy ünnepség keretében fogja megünnepelni a „Pesti Napló” szerkesztősége és munkatársai. Vasárnap este 8 órakor lakomát rendeznek tiszteletére. Ma volt ötven esztendője annak, hogy a nyomdapélyára lépett. Marich Ágostonnak nevezetes szerep jutott a Pesti Napló történetében; 1862-től kezdve állandóan főtördelője a lapnak. Előbb Müller nyomdájában, majd a Pester Lloyd szedőnek sorában dolgozott. 1861-ben Emich Gusztáv nyomdájába lépett s a következő évben ott a Pesti Napló tördelője lett. Abban az időben sok kellemetlenséget okoztak az újságoknak a cenzorok s a tördelőnek nem egyszerű egészen át kellett alakítani a lapot a megjelenés utolsó óráiban. A cenzorok kihagyatták a lapból azokat a cikkeket, amelyeknek tartalma aggodalmat keltett bennük. Sokat tud mesélni Marich bácsi — így nevezi minkenki — erről az időről. Emlékei között a Husvétii cikk története a legszebb. Deák Ferencnek ezt a korszakalkotó cikket, amely a Pesti Naplóban jelent meg, Marich bácsi szedte ki. Ő volt az első, aki Kemény Zsigmondon és Salomon Ferenczen kívül ezt a cikket olvasta meg a megjelenése előtt. Kemény Zsigmond egyébként nagyon szerette Marich Ágostont s a lap technikai előállításának minden fontosabb kérdését vele beszélte meg. E jó, nemesszivű embert, az ötven esztendőn át nagy buzgósággal, lelkiismeretességgel dolgozó, derék munkást fogják ünnepelni holnap. Este nyolcz órakor kezdődik az ünnepség, amelyet lakoma követ.

— **Tizenkét holttest a podgyász-ládákban.** Rettenetes hírt hoz egy New-Yorkból érkezett távirati tudósítás. Az Egyesült-Államok szigorúan tiltják a kinaiknak Amerikába való bevándorlását. A kinaik azonban, akiket ellenállhatatlanul vonz magához Amerika, ezt úgy szokták kijátszani, hogy ládába csomagoltatják magukat és podgyász-ként vitélik magukat Kínából Amerikába. A napokban tizenkét láda érkezett El Pasoból a new-yorki kikötőbe azzal a felirással, hogy szardiniát tartalmaznak. Amikor a ládákat partraszállították, a pénzügyőröknek feltűnt, hogy kellemetlen szag árad ki a ládákból, a

miért is felbontották és megdöbbenésükre mindegyikben egy-egy kínai ember holttestét találták meg. A nagy sietségben ugyanis elfelejtettek a ládákban lyukat fúrni és így a szerencsétlen kinaik nem jutván levegőhöz, megfuladtak.

— **A pozsonyi virágjáték.** Pozsonyban június hó 8-án, pünkösd hétfőjén tartják dr. Komlóssy Ferencz pozsonyi prépost kezdeményezésére és vezetésével az első magyar virágjátékokat. Virágkirályné lesz Stefánia királyi hercegnő. A rendezés a pozsonyi Toldy-kör közreműködése mellett történik és érdekelve van e hazafias törekvés sikerében a pozsonyi hírlapírói kar is. Irodalmi körök küldötteit szívesen látják, valamint egyéb érdeklődőket is. Előjegyzéseket a meghívók mellett lefolyó virágünnepélyre legkésőbb június hó 4-éig fogadnak el a virágjátékok irodavezetője czimén: Pichler H. Alajos szerkesztő Ventur-utca 15., Pozsony. A pozsonyi első magyar virágjátékokra beérkezett zene-pályaművek közül Mikus Csák Isván budapesti lakosnak Szent Erzsébet czimű magyar stílusban zenekarra írt nagy szimfóniai költeménye nyerte el az első díjat. Kiváló díszeteket nyert Kirchner Elek győri lakosnak Ábrándozás czimű zongorára és kétkézre szóló kompozíciója, valamint Csiky János, a Budapesti Hírlap munkatársának Gunár czimű rommanceja. E darabokat a pünkösd hétfőjén tartandó pozsonyi virágjátékokon adják elő.

— **A léghajózás sikere.** Rómában De Legrange francia léghajós ma reggel léghajójával kísérleti felszállást végzett. De Legrange tízszor hajózta be a Piazza D'Armit és 15 percig és 26 másodpercig maradt a levegőben, miközben 12.750 méternyi utat tett meg és így túltett az összes eddigi rekordokon.

— **Házasság.** Szent birodalmi gróf Bissingen és Nippenburg Ernő cs. és kir. kamarás, a főrendiház örökös tagja, szogálaton kívüli magyar királyi honvédszázados főhadnagy és neje, született neszpali Justh Mártha csillagkeresztes hölgy leánya, Bissingen és Nippenburg Maritta grófnő zichy és vásonkeői gróf Zichy Géza Lipóttal, az államudományok tudorával, zichy és vásonkeői gróf Zichy Géza cs. és kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, a főrendiház örökös tagja és neje és megboldogult neje, szül. beodrai és karátsonyfalvai gróf Karátsony Melánie csillagkeresztes hölgy fiával június 3-án Budapesten az egyetemi templomban, déli 12 órakor tartja esküvőjét.

Krausz Kálmán kir. törvényszéki jegyző és tartalékos százados-hadbíró június 2-án délelőtt fél tizenegy órakor tartja esküvőjét a budavári koronázó Mátyás-templomban Dréher Jolánával, Dréher Jánosnak, a m. kir. államnyomda igazgatójának és nejének, péchujfalusi Péchy Fanninak leányával.

Weiszberger Géza, a Szolnoki Tiszavidéki Hitelintézet és Takarékpénztár Részvénytársaság kunhegyesi kirendeltségének vezetője, folyó hó 31-én tartja esküvőjét Förszner Ferencz, az öcsödi takarékpénztár igazgatójának Irma leányával.

A vácz-dukai róm. kat. kápolnában ma délelőtt vezette oltárhoz Reviczky Tibor, Reviczky József és neje, szül. Pongrácz Irma grófnő fia, Serényi Elza grófnő, gróf Serényi Nep. János, a magyar főrendiház örökös tagja és neje, Dessewffy Irma grófnő leányát. Mint tanúk szerepeltek: gróf Pongrácz Frigyes közös pénzügyminiszteri osztályfőnök, gróf Serényi Ottó tartományi marsall és gróf Serényi Béla volt kereskedelmi államtitkár. Az esküvőn résztvett a Reviczky, Serényi, Dessewffy és Pongrácz grófi családok számos tagja. Az esküvő után az ifjú pár nógrád-nézsai birtokára utazott.

Vasváry Géza kir. mérnök június hó negyedikén köt házasságot a Kálvin-téri református templomban dr. Vécseiné Haraszthy Hermin és Pálffy György leányával, Margittal.

Máthé Ernő Pál orvosszigorló eljegyezte Franczisz Katót Budapesten.

— **Nászajándékok.** Jegyvivőink legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterében, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. I. em. szerelhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A pinczerek harcza.** A pinczerek mozgalmában a mai nap folyamán semmi változás nem történt. Ugy a kávécsok, mint a pinczerek a legnagyobb nyugalommal várják a fejleményeket. Mindegyik fél bizik igazában s így a harc kimenetele teljesen bizonytalan. A pinczerek bizalmiférfiai hétfőn délután ülést tartanak, amelyen megállapítják követendő magatartásukat.

— **Csaló ügyvéd.** Kopenhágában tegnap letartóztatták Petard ügyvédet, aki óriási csalásokat követett el. Az ügyvéd hatszáz ezer korona passzívával csődöt kért maga ellen, de a rendőrségnek egyszersmind bevallotta, hogy négyszáz ezer korona erejű csalásokat követett el.

— **Sztrájk a Cséry-telepen.** A szemétfuvarai munkások sztrájkja megint veszedelemmel fenyegeti a főváros közönségét. Azok a munkások léptek sztrájkba, akik a szemetet az átemelő telepről vasúton szállítják a szentlőrinczi telepre. Körülbelül kétszáz munkás sztrájkol s mivel a szemétszállítást csak nagy nehézséggel végzik, megérzi azt természetesen a házi szemétfuvarozás is. Ma már a szokottnál is rendetlenebbül fuvarozták a házi szemetet. Rendes viszonyok közt legfeljebb tíz óráig hét vonat szemetet visznek el, ma déli tizenegy órakor indult a harmadik vonat. Az átemelő telep zsúfolva van szeméttel megtelt kocsival. Gróf Festeticz Géza tanácsos elnöklésével ma érkezett volt, amelyen megvitatták, hogy mit csináljanak. A vállalat igazgatója jóállást vállalt, hogy ha késedelmesen is, de legelőny vonatot bocsát a főváros rendelkezésére, legkésőbb kedden pedig föltétlenül vége lesz a sztrájknak. Az értekezleten megbízták a főorvost és a mérnöki hivatal, keressenek alkalmas területet, ahová hasonló esetben a szemetet elfuvarozhatják.

— **Életunt diákok.** Ma ismét két diák akart megválni az élettől. Majorovits Kálmán husz éves gimnáziumi tanuló az egyik életunt. Most készült a hetedik osztály vizsgálatára. Attól félt, hogy megbukik. Este elment hazulról és egész éjszaka kóborolt. Éjjeltájban kiment a Ferencz József-rakpartra s onnan a Dunába akart ugrani. A rendőrség azonban észrevette és megakadályozta szándékában. Az életunt ifjut átadták szüleinek. — A másik halálra szánt fiú Szécsi Ottó tizenöt éves polgári iskolai tanuló. Ő is a Dunába akart ugrani. Az Országháza előtt készült a halálos ugrásra, azonban az arra járók lefogták és átadták Váczi-körút 36. szám alatt lakó szüleinek. Szécsi azért akart megválni az élettől, mert a szülei megdorgálták.

— **Becsapott plébános.** Takács János negyedik kerületi plébánoshoz tegnap este beállított egy föltűnő elegánsan öltözött fiatal ember. Arra kérte, hogy menjen el gróf Teleki Sándorhoz, aki haladoklik és föl akarja venni az utolsó szentségeket. Takács János és a sekrestyés kocsiba ültek és elhajtottak gróf Teleki Sándor Szervita-tér tizedik szám alatt levő lakására. Itt azonban azt a meglepő választ kapták, hogy a gróf nem hogy nem haladoklik, hanem a legjobb egészségnek örvend és nincs is odahaza. A plébános hazament és itt gazdasszonya elmondta neki, hogy az az elegáns ur vissza ment és elkérte a felöltőjét, azért, mert a plébános fázik. Ugyanez a sors érte a sekrestyés kabátját is. Mindketten följelentést tettek a rendőrségen, amely most nyomozza a szélhámost.

— **Kirándulás az Aldunára és Herkulesfürdőre.** A természeti szépségekben gazdag Alduna megtekintésének és a kiesfelvölgy Herkules-fürdőjében való időzésnek megkönnyítésére harmincz napig érvényes mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki Budapest keleti és Budapest nyugati pályaudvaron. E menettérti jegyekkel a keleti pályaudvartól Zimonyig, vagy a nyugati pályaudvartól Báziasig vasúton, Zimonytól, illetőleg Báziasztól Orsováig hajón és Orsovától — esetleg herkulesfürdői megszakítással és tartózkodással — ismét vasúton tehető meg az út. Az I. és II. osztályú jegyek a vasúton gyorsvonattal, a hajón első helyen, a III. oszt. jegyek a vasúton személyvonattal, a hajón második helyen való utazásra jogosítanak. Az utazás az esetleges zimonyi vagy báziaszi és orsovai tartózkodáson kívül a vasúti vonalakon háromszor, a hajón egyszer megszakítható. E menettérti jegyek árai a következők: Budapest keleti pályaudvar: I. oszt. 54 korona 80 fillér, II. oszt. 39 korona 60 fillér, III. oszt. 21 korona 30 fillér. Budapest nyugati pályaudvar: I. oszt. 53 korona 50 fillér, II. oszt. 37 korona 50 fillér, III. oszt. 19 korona 70 fillér.

— **Halál foghuzás után.** Brodban Rosenberg Dávid baresi kereskedő fogat huzatott s azután vérmegezés állott be. Rögtön bevitték a beteget a zágrábi kórházba, ahol néhány óra múlva meghalt.

— **Öngyilkos kísérlet vaktöltéssel.** Pisch István lakatossegéd elhatározta, hogy megöli magát. Beállított Benyó Kálmán Üllői-út 61. száma alatt lévő vaskereskedésébe s ott nagyon izgatottan revolvert meg töltést kért. A kereskedő látta, hogy Pisch rosszban töri a fejét és vaktöltést rakott a revolverbe. Pisch elment a Ferencz-tér 9. száma alatt lévő korcsmába, ott leitta magát, azután előkapta a revolvert s négyszer magára lőtt. Természetes, hogy semmi baja sem történt. Az öngyilkos-jelöltet a rend-

örségre vitték, ahol lebeszéltek sötét tervéről. Miután letett sötét szándékáról, elboctatották.

— **Harmincz éves találkozó.** Fölkértek a következő sorok közlésére: A nagyváradai főgimnáziumnak 1878-ban érettségit tett tanulóit kérjük, hogy ez évi június hó 28-án, vasárnapon este 8 órakor a Nagyvárad melletti püspökfürdőben tartandó barátságos társasvacsorára megjelenni s addig is jelenlegi pontos lakezímüket Nagy Márton nagyváradai központi főszolgabíróval sürgősen tudatni sziveskedjenek.

— **Amerikai park új Ős-Budavára megnyitása.** Az Amerikai-Park-Ős-Budavára ma este nyit meg a nagy közönség részére. Valóságos bucsujárás volt Friedmann igazgató tündéres kivilágításu nyári mulatóhelyén, amely általánosan nagyon tetszett a közönségnek. A remek sétányon, a varietében, a tabarin-moulin-rougeben, a vendéglőben és a kávéházban, valamint a pezsgős pavillonban óriási embertömeg helyezkedett el. A sétányokon Bachó zenekara és a Barsaglieri zenekar felváltva játszottak. A varietében mesés szép előadás volt. Lilly Hoerlein, Amerika legelső szubrettje bájos játékaival és szép hangjával elragadtatta a közönséget. Johnson és Dean Budapest kedvencei remek ujdonságokat hoztak magukkal, amelyvel óriási sikert arattak. Fornarina, a spanyol énekesnő, páratlan hatást ért el. A 8 Permanis nő villám tornászok a maguk nemében egyedül állók. Az eredeti Waltzer-Wahn könyvekig kagaztatta meg a közönséget. Ez az óriási mulattató látványosság Amerika legujabb attrakciója. Holnap vasárnap az összes attrakciókat megismétlik, délután hat órakor fél helyárok mellett és este fél tíz órakor rendes helyárok mellett.

— **Fővárosi Orfeum.** Május 31-én, vasárnap lesz az utolsó varieté-előadás az idei szezonban. Szerdán, június 3-án kezdődnek a „parisiana-esték”, amelyek műsorán egyelőre a következő három nagy hírű egyfelvonásos darab szerepel: „A fürdőkádban”, „A pénz levélhordó” és „Az erős darab”. Östreicher Rudolf hírneves író saját szatirikus szerzeményeit fogja előadni. A kiváló berlini társulat tagjai közül elég, ha megemlítjük Goday Richard, Ellen Isenta és Schmiel Károly neveit. Már így is látható, hogy a parisiana-estéket nagy siker fogja koronázni. Az előadások esténként 8 órakor kezdődnek és terített asztalok előtt folynak le. A foyerben hideg buffet áll majd a közönség rendelkezésére. Minthogy a parisiana-esték nagy sikere még tavalyról élénk emlékeztetben áll, több mint bizonyos, hogy a fővárosi és vidéki közönség sűrűn fogja látogatni a magas színvonalu előadásokat.

— **Halálozás.** Vedress Gyulát, az Országos Színészegyesület tegnapielőtt elhunyt volt tikárát, ma délután fél öt órakor temették el Szentendrén óriási részvét mellett. A beszentelés után Mészáros Kálmán, az Országos Színészegyesület igazgatója, mondott beszédet a koporsónál, a temetőben pedig Láng Odón, az elhunyt hivatali utódja és Feld Zsigmond, a városligeti színház igazgatója beszúztatták el megható beszéd kíséretében a halottat. A temetésen Feld Zsigmond társulatával együtt jelent meg, ugyszintén teljes számban ott volt a Fővárosi nyári színház társulata Krecsányi Ignác igazgató és Lenkei Zoltán tikár vezetése alatt. Ott volt az Országos Színészegyesület tisztviselői kara, sok nyugdíjas színész és színésznő s több fővárosi és vidéki színész. A temetőben a városligeti és a budai színházak tagjaiból álló kórus énekelte a „Miért oly borús?” kezdetű gyászdalet, mire a gyászoló közönség szétoszlott. Résztáviraatok és koszorúk — mintegy harmincz darab — az ország majdnem minden színtársulatától érkeztek a gyászoló családhoz.

Szép László székesfővárosi fogalmazó meghalt Budapesten 36 éves korában. A temetés ma délután ment végbe a VII. ker., Izabella-téri 33. sz. házból.

Szedő József székesfővárosi tanító e hó 29-én harminczéves korában meghalt Budapesten. Temetése vasárnap délután fél négy órakor lesz a Damjanich-utca 7. sz. házból.

— **Beketow-cirkusz.** A júniusi műsorban ismét meglepő dolgokat hozott a mindig törekvő és tevékeny igazgató. Az új számok közül nagy feltűnést kelt a Vincent Lepru-csoport, a repülő csilagok, akik fent, a szédítő magasságban olyan dolgokat produkálnak, amiket lent a szőnyegen is lehetetlennek tartana az ember. Kiváló a 4 Deko is, egyveleg-jelenetükkel. Az eddigi műsorból megmaradt még Schneider oroszánával, a boxoló kenguru stb., csupa elsőrangú attrakció. Vasárnap két előadás a teljes műsorról.

— **Egy perc is elég** az ember életében ahhoz, hogy jövőjét, boldogságát megalapíthassa. Mégis hányan késnek el onnan, ahol ezt osztogatják. Ne mulassza hát el senki se magát egy pontosan járó órával ellátni. Ilyent 5 évi írásbeli jóállás mellett előnyös részletfizetésre is szállít és kívánatra képes nagy album-árjegyzéket küld Polgár Kálmán órásmester Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

— **A színes mozgóképek kérdése uralja most a**

mozgófénykép-szakértőket. Egy londoni fizikus, dr. Schmith Albert teljesen megoldotta a problémát, úgy hogy nemsokára az egész világban el lesz terjedve. Erről a szenzációs eseményről számol be a „Kinematográf” júniusi száma, mely kitünő ujság a nagyközönség és a szakembereknek is egyaránt csupa érdekes hírt közöl. A lap hivatalos közlönye a „Magyar Kinematográfusok Országos Szövetségének” és mutatószámot a kiadó, Lenkei Zsigmond, Budapest, Sándor-tér 4. szívesen küld.

— **Pünkösdi társasutazás a Magas-Tátrába.** A június 6-án induló tátrai társaskirándulás résztvevőinek a legkellemesebb szórakozásokban és legdusabb programban lesz részük. Megtekintésre kerülnek a három Tátrafűred, a Tarpataki vízesések, T.-Széplak, Felső-Hagi, Csorbató, a Poprádi tó, Tátralomnic és a világhírű dobsinai jégbarlang. A 115 korona részvételi díjban az összes költségek, utazás, lakás, ellátás, kocsik, vezetés, sőt még a borra való is befoglaltnak. Jelentkezni a Magyar királyi államasutak menetjegyirodájában (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.) lehet, ahol részletes felvilágosítás és prospektus díjtalanul kapható.

— **Kacsavadászat a velencei tavon.** Az Apolló igazgatóságának ezidei legsikerültebb mozgófénykép felvétele mágnesaink által rendezett kacsavadászat. Ugy a nagyúri társaság, mint pedig a tó és a kacsák röpködése szép perspektívában van ezen képbemegöröskítve. Az Apolló e héten szombaton mutatja be először a képet, mely iránt különösen a mágneskaszinó részéről nagy az érdeklődés.

— **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-léle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívársra.**

— **Gichner János** (Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.) paplan-, vas- és rézbutorgyáros, kinél a legártóssabb és legszebb hazai gyártmányu árucikkkek oly olcsó áron kaphatók, hogy azokat bárki is beszerezheti. Megkapta a legujabb árjegyzéket?

— **Csunya kezű nők 3 nap alatt bársónysima és hóhéhr kezeket kapnak,** ha a Kerpel-kézfinomítót használik. A Kerpel-kézfinomító jószágát számtalan elismerő-levél és a főváros legszebb színésznőinek nyilatkozatai igazolják. 1 üveg ára 90 fillér. Kerpel bőrfinomító mosdó-szappan 3 drb 1.30 korona.

— **Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatt cipő-áruházát;** magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egyegy különlegesség. A szabott árak a talpba vésvé vannak és így tulkövetelés nem létezik.

— **Polgár Sándor** orvosi műszer, kötszer és sérvkötőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnévének örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket nemcsak a legújtanysabb áron, hanem legkölteletesebben elkészítve kaphatni. Prospektussal vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszergyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám.

— **Evészeközök és nászajándékoknak való dísz-tárgyakról** sok száz képpel tarkított albumot állított össze Polgár Kálmán órásmester (üzlete és raktárai Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. szám), melyben a hazai ötvös ipartermékek szép sorrendben fel vannak tüntetve. Ez a körülmény külön megemlítést azért érdemel, mert Polgár Kálmán a „Magyar Védő-Egyesület” tanúsága szerint a honi ékszeripar terjesztésén fáradozik. Aki tehát rendelésével nevezett céghez fordul, az nemcsak előnyösen vásárol, de egyben a hazai ipart is támogatja. Lapunk olvasóinak közvetlenül Polgárhoz intézendő felszólításra a tekintélyes album-árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

— **Kellemes meglepetésben** vajmi ritkán van részünk. A véletlennek köszönhetjük ezt a ritkaságot. Annál kellemesebben kell, hogy meglepjen mindenkit olyasmi, amit figyelmen kívül hagy, amire nem is gondol, holott pusztán fölünk függ, hogy elérhessük. Ilyen könnyen elérhető, kellemes meglepetés, ha bevásárlásainknál a helyes forrásra bukkunk. És meg is találjuk, ha keressük. Hangszerre, ha szükségünk van, el ne mulasszuk Wágner, a „Hangszer király”-t (Budapest, VIII., József-körút 15. sz.) felkeresni, mert jöminőségű áruival és mérsékelt áraival a legkellemesebb meglepetést szerzi nekünk.

— **Zászlók,** ezimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **Bőrbajok, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makkacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönnig Izsó elektrotherapial intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

— **Sarga János kolozvári ékszergyáros,** hogy gyártmányait arany, ezüst és drágakő-ékszerekben stb. az országban jobban megismertethesse, azt a legujabb angol módszer szerint, előnyös részletfizetésre hozza forgalomba. Képes nagy árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Sebészek nagygyűlése.

— Második nap. —

Budapest, május 30.

A Magyar Sebésztársaság mai tudományos ülését Pólya Jenő Sándor főorvos (Budapest, Margit-kórház) referál előadása vezette be az epeutak sebészetéről. Az előadó behatóan tárgyalta azon javaslatokat, melyek alapján az epekő-műtéteket végrehajtják, azután pedig a különböző epekő-műtétek technikáját fejtegette.

E vitakérdésekhez sokan szóltak hozzá. Tanár Árpád főorvos (Szekszárd) epehólyagnak műtett és gyógyult esetét mutatta be; Lumnitz József főorvos (Vöröskereszt-kórház) epekőokozta bélzáródásnál operált sikerrel; Herczel Manó egyetemi tanár (Rókus-kórház) tekintélyes számú epeműtéteinek statisztikai eredményét ismertette és ezek alapján indokolta álláspontját. Ádám Lajos (Szt.-István-kórház) Hüttl főorvos eljárásáról szólt.

Ónodi A. egyetemi tanár (Budapest) az orrbajok által okozott agyszövődményeket és azok sebészi gyógykezelését ismertette.

Az általános sebészet körébe tartoztak a következő előadások: Faykiss Ferencz (II. sebklínika) Réczey tanár klinikáján végzett verőér-varratokról, Hüttl Hümmér magántanár (Szt.-István-kórház) pedig a verő- és vívőerek varratáról, a csonb szurt sebéről referált; Klekner Károly (I. sebészeti klinika) a fejbőr érdaganatairól szolt három eset kapcsán, melyet Dollinger tanár operált. Ezen előadásokhoz hozzászóltak: Lobstein Leó (Budapest), Boros József főorvos (Szeged), Chudovszky Móricz főorvos (Sátoraljaihely), Róna Dezső főorvos (Baja) és Makara Lajos egyetemi tanár (Kolozsvar).

A végbélszűkítést tárgyalták Herczel Manó egyetemi tanár (Rókus-kórház) és Manninger Vilmos (Uj Szt. János-kórház) előadásukban a végbélszűkítést fejtegették. Nagy Kálmán (I. sebészeti klinika, Dollinger tanár klinikáján) az aranyeres csomók műtévével elért eredményeket ismertette. Borszék Károly (II. sebészeti klinika) köldöksérben beldaganat okozta bélszűkítést ismert. Haberern J. Pál egyetemi tanár (Rókus-kórház) gyuladós eseplesdaganatot operált sikerrel. Ezzel kapcsolatban Martini Kálmán főorvos (Trecsén) hasonló esetet ismert, melyet már 14 évvel ezelőtt Réczey Imre egyetemi tanár II. sebészeti klinikáján operált.

Fischer Aladár (Budapest) és Manninger Vilmos (Uj Szt. János-kórház) az aranyeres bélesomók műteti technikájához szolgáltak szakszerű tanácsokkal.

Gergő Imre (I. sebészeti klinika) sebészi genyvedéseknél a fehérjeemésztést vizsgálta, különösen a gennyvedés glümos természetének megállapítása szempontjából.

Chudovszky Móricz főorvos (Sátoraljaihely) két esetet mutatott be; az egyikben a singsont hiányát esontatilitással pótolta, a másikban a hiányosan működő kéz feszítő inait inkepléssel hozta rendbe.

Horváth Mihály főorvos (Uj Szt. János-kórház) az izomsontosodás egy érdekes esetéről referált.

Kopits Jenő (Stefánia szegény gyermekkórház) a csipőüzlet tökéletes fizamodásának két esetét demonstrálta; a diagnózis biztosan csak Röntgenfelvétellel állapítható meg.

Balázs Dezső (Szt. István-kórház) a csipő- és térdüzletek rheumás zsugorodását többszörös esontatvással és az ízületek nyújtásával kezelte, ezzel betegének járóképességét teljesen helyreállította.

Dollinger Gyula, egyetemi tanár (I. sebészeti klinika) beteget mutat be, kinek rosszindulatu daganat miatt az egész felkarcsontját úgy távolította el, hogy amellet egész karját meghagyta. Bár felkarcsontja nincsen, a beteg kezét használni tudja. Egy másik betegénél Dollinger tanár súlyos arcidegzsába miatt a koponyaalap kitérésével nem magát a Gasserducot távolította el, mint azt eddig 22 esetben tette, hanem csupán ezen duznak gyökét. A beteg meggyógyult, a zsába elmult. Végül Dollinger tanár beteget mutatott be, akinek gerinczsatornájából a hátan 6 cm. hosszú és másfél cm. vastag rostos daganatot távolított el, amely a végtagokon benuást okozott. A beteg teljesen meggyógyult. A daganatot Jendrassik tanár ideggyógyászati klinikáján ismerték fel.

Dirner Gusztáv igazgató-tanár (Budapesti bábaképezde) beszámol a rákos méhnek Wertheim módjára operált 52 esetéről. Rámutat a műtét súlyos voltára és bizonyítja, hogy ezen eljárással még előrehaladottabb eseteket is sikerrel operálhatnak.

Spiades Elemér (II. női klinika) a hasmetszések kapcsán sértett huyvevető egyesítését tárgyalta. Legelőnyösebb azon eljárás, melyet Tauffer tanár már 1885-ben mint legelső alkalmazott.

Hasonló értelemben nyilatkozott felszólalásában Kubinyi Pál (II. női klinika) is.

Rotter Henrik (Rókus-kórház. Elisier tanár osztálya) pedig 40 eset kapcsán saját módosítását ismerteti a hugyvezetők ellátásában.

A jövő kongresszus elnöke Maka Lajos egyetemi tanár (Kolozsvár), jegyzője dr. Steiner Pál lett.

Az ülést holnap délelőtt kilencz óraker folytatják.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az Országos Zeneakadémiában ma este volt az utolsó vizsgálati hangverseny. A műsor négy orkesztrális számból állott, amelyeket a Hubay Jenő tanár vezényelte intézeti zenekar nagyon gondos és szépen színezett előadással mutatott be.

(*) Goldmark Károly köszönete. Az Abbaziában tartózkodó ősz zeneszerző megküldte fényképét Márkus Dezsőnek, az Opera karnagyának s a következő kedves hangu levelet mellékelte:

Kedves barátom! Fogadja e kicsiny jelét az én nagy, szivből jövő hálámnak azért a szeretetért, gondosságért és intelligenciáért, melylyel művemem oly szép sikerrel vezette. A karmester mégis csak központja és lelke az előadásnak s a zeneszerzőnek minden pillanatban éreznie kell a próbákon ezt a lelket.

(*) Turchányi Olga — „Náni”. A Népszínház-Vigopera púnteken népszínmű-reprizt hoz: régi műsorának egyik legkedvesebb és legnépszerűbb darabját, a Nánit, Follinus Aurél népszínművét, adja új betanulással.

(*) Blaháné és a külföldi szinagazgatók. Egy külföldi szinagazgatókból álló társaság, élükön Subert, a prágai cseh nemzeti színház igazgatójával és Braff A. G. londoni színházi nagyvállalkozóval, a napokban Budapestre érkeznek.

(*) Küry Klára a Városligeti Színházban. Feld Zsigmond megszerezte a „Förster-Christi” című bécsi darab előadási jogát s a czimszerep kreálására Küry Klárát kérte föl.

6 éves fénykép 1 f 50... BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) A központi városháza átépítése. Heuffel Adolf középítési igazgató, a főváros mérnöki hivatala részéről, nagy előterjesztést tett a központi városháza átépítése ügyében.

(*) Kenyér-félék szállítása a kórházak részére. A Szent Rókus-kórházban és fiókjaiban, továbbá a Szent János-kórházban és fiókjaiban, valamint a Szent László- és Szent Margit-kórházakban az 1908. évi július 1-től számított hat hónapon át.

(*) Katonai gyakorlatok a város közepén. A munkás testező-egyesület nevében Horovitz Jenő arra kéri a fővárost, hogy a Wesselényi- és Dohány-utca sarkán levő üres fővárosi telket engedje át a munkásoknak szabad-, sor-, szakasz- és századgyakorlatokra.

(*) Kerületi köztisztasági irodák. A főváros tanácsa a köztisztaságügy hathatósabb kezelése és a nagyközönség kényelmére kerületi köztisztasági irodákat létesített az egyes kerületekbe.

orvoslását nagy mérvben megkönnyíti. A köztisztasági hivatal kéri a nagyközönséget, hogy esetleges panaszait az utcztisztogatás, locsolás és szemétfuvarozás körül, a délelőtti órákban (délelőtt 8-tól délután 2-ig) a központi köztisztasági hivatalnál (Központi városház I. em. 77., telefon 7-73), a délutáni órákban pedig az alatt felsorolt kerületi köztisztasági irodáknál, vagy a köztisztasági főnök lakásánál telefon útján adja le.

(*) A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtt ülést tartott Vaszilievits János alpolgármester, elnöklésével, előadó Berczel Jenő tanácsjegyző volt. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter leiratilag kérte a főváros hatóságától, hogy az állami gyermekmenhely megbővítésének a céljára engedné át a X. kerületi Rezső-téren fekvő telek egy részét.

(*) Nyilatkozat. Hatala József fővárosi bizottsági tag a következő nyilatkozat közzétételét kéri: Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának e hó 27-iki közgyűlésén Simonovics Béla Józsefvárosi bizottsági tag Kasits Péter azon közbeszólására, hogy „Gondoljon Hatalára”, nagy büszkén verte a mellét, hogy engem a bíróság rágalmazásért elítélt s egyben a közgyűlés előtt piszkos rágalmazónak nevezett.

Ugy látszik, Simonovics Béla fővárosi bizottsági tag ur már megelégedezett arról, hogy az ellenem indított perében már az első bíróság kimondotta ítéletét, hogy: „Noha azon cselekmény, hogy Simonovics Béla egy szegény tanítótól, kinek érdekében a kultuszminisztériumnál közbenjárt, ezen közbenjárásért száz korona jutalmat fogadott el, nem uri emberhez illő” — s megelégedezett arról is, hogy a felebezési bíróság a három vádpont közül kettőben, t. i. ezen száz koronát illetőleg és egy szegény aszszony husz koronáját illetőleg a valódiságot beigazolválva látván, felmentett, a harmadik vádpontra — a Teleki-téri piac ügyében adott száz koronára vonatkozólag — pedig az ellenem hozott ítélet indokolásában kimondotta, miszerint „vádlott állítását a bíróság teljesen valószínűsítőnek látja, de tárgyi bizonyítékok hiányában azon sajnálatos helyzetben van, hogy kénytelen a vádlott bünnességét megállapítani.”

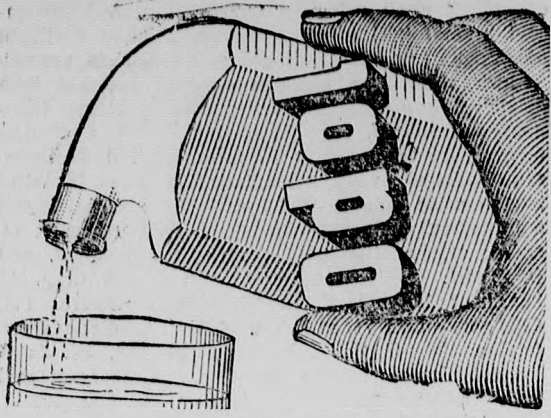
Kár tehát Simonovics urnak erre az ítéletre hivatkozni. Egyébként ellene a sértő kifejezés miatt a feljelentést beadm. Hatala József.

Ház-és villa-telek eladása KERTVÁROS-telepén mely a váci országot és a Duna folyam között fekszik. A területet ez idő szerint a bolgárok kenyhabotészetnek használják.

MOLL-féle SÖSBORSZESZ legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb megüledési bajoknál. Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

MOLL-féle SEIDLITZ-por felülmúlhatatlan házihasználat mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott kellemetlenül éreztetni. Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Az Odol kitűnő hatása különösen ama sajátságán mulik hogy beszívódik az odvas fogakba és nyákhártyákba s azokat ugyiszólván telíti.

E hatás mikéntiének óriási fontosságát értjük meg jól míg tehát a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a szájbélítés rövid pillanataiban hatnak, addig az Odol határozottan tartós hatása, mely hatás még jóval tovább tart, mint ameddig a fogakat tisztítjuk. E tartó- és utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát tették, melyek valamennyien egyértelműen bebizonyították, hogy az Odol e különös hatása folyóan rothadási folyamatok nem keletkezhetnek a szájszájban s így a fogak elpusztulását megakadályozza.

EGYESÜLETEK.

Jótekonyság.

— Szűnidei Gyermektelep Egyesület. —

A Budapesti Szűnidei Gyermektelep Egyesület huszonegyedik évi értesítőjét lapozom és arra gondolok, hogy míg a fővárosban százezre van jótekonny egyesület, amelyek közül sok kevésbé jelentékenyebb, fordul a célravezető reklámhoz, addig a gyermektelep-egyesület csendben végzi a jótekonyság áldásos, szép munkáját. Felkeresi a nyomor fészkeit, hogy azokból kiragadva egy-egy gyenge, vézna gyermeket, az élet virágait ültettesse hervadt orcáira, a nyári napsugárral, az életű levegővel!

Csendben dolgozik. Csak ez az évi jelentés, vagy egy pár sor a hírlapokban jelzi, hogy hivatását buzgón és lelkiismeretesen tölti be. De ez vajmi kevés arra, hogy nagyszabású akciót fejtheszen ki.

Budapestnek körülbelül 70 elemi, 14 polgári iskolája 62.912 tanulóiból 445 fiú s 415 leány, tehát összesen 860 gyermek részesült a múlt nyáron a szeretet művében, a budapesti gyermektelep-egyesület telepének valamelyikében.

Ezek a telephelyek: Cirkvenica (László-otthon), Balaton-Lelle, Hegybánya, Trencsén és Zebegény.

Az évi értesítőben a szegény iskolás gyermekek nemesszívű pártfogóihoz intézett aláírási felhívás így ismerteti azokat: „Gyermekek igazi tündérorságát alkotják a szűnidei gyermektelepek. Már a gőzparipa ablakai előtt, hegy, völgy, városok és falvak igéző tájképei vonulnak el, mint egy óriás képeskönyv megannyi művészi lapjai, míg a végállomáson ezer ujjongó torok fogadja a liliputi egyenruhás sereget s elkísérik a kijelölt erdei lakhoz, hol a fenyők sudarait a kelő és nyugvó nap fényével gazdagon megaranyozza, azok pedig balsamos lehelletükkel ölelik körül a gyöngye csemetékét. A dusan terített asztal, tej és hus bősege, gyöngéd ápolás s a nevelő jóakaró vezetése egy kis Eldorádvá alakítja a helyet, hol az üdítő szórakozás minden percze boldog mosolyt csal a sápadt arcokra, míg nem a frissítő erdei fuvalom, az életű napsugár, a bájos madárdal és a felebaráti szeretet varázsereje rózsákkal be nem illtetni napról-napra duzzadó orcáikat és ők testileg-lelkileg felüdülve, boldogan térnek vissza szüleik karjaiba. A részvétnek és az igazi örök szeretetnek

tűzhelyei ezek a telepek, hol a teremő képmására alkotott szegény iskolás gyermek is, nyomorát fedelve, örülhet ifjú életének. S minő áldás az, a szegénységet örülni látni!”

Mikor ezeket olvasom, szomoruan kell konstatálnom, hogy ebben a jótekonyságban ezer és ezer épp úgy rászoruló gyermek nem részesülhet, mert az egyesület eszközei nagyon is korlátozottak, anyagi ereje a legkiáltóbb nyomorúságot sem mind bírja meg. Mintegy át kell siklania a nyomorúságon és kikapni belőle a legszánandóbbat, a legszívtfacsaróbbat. A többi pedig itt kell hagyni a mentő kezeknek a kis életet gyorsabban örül miázmás levegőben, ebben a sok gyermeki szervezet által nyáron szinte elviselhetetlen gőzkatlanban, ahol a farsztó iskolaév után a gyenge petyhüdt gyermeki szervezet nem tud fel-frissülni, megedződni az új iskolaév munkájára.

A Szűnidei Gyermektelep-Egyesület megerősítésére kellene azért törekedni nemcsak az azt mozgató néhány humánus embernek, hanem az egész társadalomnak. Emelni kellene a vagyonát, kiterjeszteni az erejét, megnöveszteni a szárnyait, — azokat a védőszárnyakat, amelyek alá most évenként csak 800—1000 szegény, sápadt, fonnyadt, sokszor éhező, halálraszánt gyermek juthat, holott ezer és ezer van ilyen, akit meg lehetne menteni az életnek, ha idejekorán nyujtaná utána mentőkezeit a részvét, az irgalom, a szeretet! Hogy ez bekövetkezhessék, a Gyermektelep-Egyesületnek nagyobb propagandát kellene kifejteni; nem csendben, szinte észrevétlenül működni, hanem áldásthöz, nemes munkáját a köztudatba kellene átvinni s ha másképp nem lehetne azt tenni, meg kellene ütni a nagydobot és kihirdetni: adassék tudtára mindenkinek, hogy én is élek, dolgozom; ez vagyok, ezt cselekszem! Minden jószívű ember velem tarthat, hozzám csatlakozhat, nem kell hozzá sok, csak könyörületesszív, emberszeretet és nagyon kevés belépti, illetve tagsági díj.

Ezt kellene uton-utfélen hirdetni. E nélkül sokan nem is tudnak ennek az egyesületnek életéről és még többen nem is tudják, hogy mily cél vezeteti ezt az egyesületet.

A napi sajtó igaz, néha említést tesz róla, sőt gyűjt is számára; különösen a „Pester Lloyd“ fejt ki érdekében nagyobb akciót, úgy, hogy az elmúlt évben maga 15.437 korona adományt gyűjtött, míg más hírlapok útján és közvetlenül az egyesület pénztárának 6047 korona gyűlt össze.

Mily csekély összeg ez ily egyesületnél! Igaz, hogy azt is tekintetbe kell venni, hogy a fővárosban nagyon sok a jótekonny egyesület, amelyek felkarolják a nyomorúság minden fajtáját, a szegénység minden nemeit a jótekonyság filléreivel, vagy másnemű segítséggel. A társadalmat szinte kimerítik.

És bizony, bizony, az általuk nyujtott segély, az általuk kifejtett jótekonyság mégis sok kívánni valót hagy hátra. Hogy miért? Erre a kérdésre a szegény gyermekert-egylet közgyűlésén az egylet elnöke a jótekonyság lézagain elmélkedve, e szóval megfelelt: szervezetalenség. Ez teszi kevés értékűvé, gyakran egészen semmivé a jótekonyság munkáját, gyümölestelenné a nemes törekvéseket. Mert a jótekonyságra fordított erők megoszlanak; ugyanazon cél felé különböző utakon, különböző eszközökkel dolgozva halad a decentralizált jótekonyság.

Első sorban tehát a szétágazó, széthulló szervezeteket kellene összehozni, hogy együtt, egyirányú törekvésekben hathatósabb tevékenységet fejtheszenek ki, mint a méhraj gyűjtésnek közös igyekezetével és munkával s egyenletesen, bizonyos rendszer szerint oszszák szét a könyörület alamizsnáit, adományait.

A rendszeresen működő, szervezett jótekonny egyesületek, hogy milyen sikereket érhetnének el, mutatja ezt az Országos Gyermekvédő Liga, amely csak a két gyermeknapon oly összeget gyűjtött össze, amelyen a Szűnidei Gyermektelep-Egyesület

birtokában sok nyomorult szegény gyermeket juttat hatna annak nyaraló-telepeire.

Miért nem tarthatna a Gyermektelep-Egyesület is ily gyermeknapot? Vagy miért nem egyesülhet ez a két ugyanazon cél felé törv egyesület? Miért kell a Szűnidei Gyermektelep-Egyesületnek elszigetelten, csaknem ismeretlenül a jótekonyság útjait járni, hozzá nem méltó közönytől kísérve? A haza főrangú hölgyei és urai miért nem csoportosulnak ehhez az egyesülethez? Miért nem dobják oda nagy vagyonuknak csak morzsáit, hogy ezekből a szegény, szülőkölődő gyermekeknek a szűnidei gyermektelep kenyeret gyurhasson össze, kenyeret, egészséget és életet?

Igy a jótekonyság a munkájának gyümölcseivel arányban nem álló terheket nem a legvagyonosabb osztályra, hanem a kenyérért megdolgozó, küzdő polgárságra rója.

A Szűnidei Gyermektelep Egyesületnek is ez képezi a gerincét. Ez a gerince azonban gyenge a nagy teherviselésre. Meg kellene azt erősíteni, hogy mikor az innen sápadtan, véznán távozott szegény gyermekek a szűnidei gyermektelepről visszajönnek, ne alig ezer kopott, elnyűtt ruhájú szülők örülhessen, ölelhessen boldogságtól dobogó szívére a rövid jólét után alig felismerhető gyermekét, hanem ezer és ezer mondhatta könyes szemekkel: Isten hozott viruló csemetém, megmentett gyermekem!

Gz. J.

(—) A Magyar Irók Segélyegylete részére, a múlt év végén közzétett utolsó jelentés lezárta óta, az egyleti vagyont kezelő Magyar Földhitelintézethez készpénzben a következő alapítványok folytak be: Singer és Wolfner könyvkiadó cégtől 400 K, a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól, mint évenkénti rendesen 600 K, Berzevicz y Alberttől, mint alapítványrészlet 100 K, Kozma Andortól 400 K, az Első Magyar Általános Biztosító Társaságtól, mint újabb 5000 K összegű alapítványának hatodik részlete 500 K, Tóth Béla író emlékezetére anyjától 3000 K, Havasi Imre emlékezetére leányaitól 400 K, Joánovis Györgytől 400 K, a Jótekonnycélu államsorsjáték jövedelméből pedig 22.816 K 30 fillér. — Az egylet viszont az elhunyt jeles magyar író Tóth Béla emlékezetére, ennek özvegye, Majthényi Flóra író óhajának megfelelően, halálából a fentebb jelzett alapítványért, a budapesti belvárosi plébánia-templomban 400 K összeggel évenként egy-szer mondandó örök misét alapított. Ugyancsak a folyó év kezdetétől fogva a következő adományokat vette az egylet: Ormódy Vilmostól, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság igazgatójától, egy elhunyt magyar író leánya részére, mint évenkénti rendesen 200 K, a Magyar-Francia Biztosító Társaságtól, mint évenkénti rendesen 100 K, Bayer József írótól 12 K és dr. Lichtenberg Kornél főorvos, egyet. magántanártól 50 K. — Az egyesület részére szánt pénzküldemények a Magyar Földhitelintézethez, a levelek az egyesület titkárához, Kozma Andorhoz címzendők (Budapest, Vigadó-tér 1.)

(—) Az EMKE közgyűlése. Az EMKE pünkösd másodnapján tartja Marosújvárott közgyűlését a királyi koronázási ünnepével kapcsolatban. A közgyűlésen kimondják, hogy a jövő évben az EMKE 25 éves jubileumát a közművelődési kongresszussal kapcsolatban Kolozsvárt tartják és az alakulóban levő országos közművelődési tanács létrejövetelét következtében az EMKE eddigi működési irányának megváltoztatását tárgyalják. Szvacsiná Géza kir. tanácsos, polgármester, az EMKE-hez intézett hazafias levelben vette tudomásul a jubileum és a kongresszus Kolozsvárott való megtartását.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete június hó 2-án, kedden délután 3 órakor az Első Magyar Általános Tisztviselő-Egylet palotájában lévő egyesületi helyiségben (II. Főherceg Albrecht-ut 11. sz.) rendes választmányi ülést tart. Az ülés tárgyai: I. Titkár, pénztáros és az ellenőr jelentései és az esetleges indítványok.

Rohitsch-Sauerbrunn
Stájerországban
Vasut, posta és távírda.

Teljesen átalakítva!
Császárfürdő, modernül berendezett vizgyógyintézet.
Styriafürdő ujonnan berendezett szénsavfürdők.
Külföldön bizonyított gyógyhely nyomor-, bél-, máj- és vesébajok, krónikus székrekedé-, ideg-, epekövek, elhízás, cukorbetegség, c-uz, reuma, gége- és torok-kataris és szívajok ellen. A gyógyforrások Karlsbadhoz és Marienbadhoz hasonlók.
Diätetikus és terráin kurák. — Külföldi ivóvíz-kúra. — Villamos világítás. — Lift. — Modern csatornázás.

lói tanfolyamait a jövő tanévben is meg fogja tar-

(-) Kerti multság. Ma este fényesen sikerült családi ünnepélyt tartott Micsunek Nándor a Kaszab és Breuer csavargárnak üzemvezetője a gyártelep kertjében; a multság igen szépen sikerült és a késő éjjeli órákban ért véget. Jelen voltak: Micsunek Nándorné, Sigmund Henrietté, Székely Lajosné, Micsunek Margitka, Micsunek Nándor, Altenstein Károly, Tabár Henrik, Tennenebaum Lipót, Jerke István, Hulek Máttyás, Szakál László, Székely Lajos, Neumann Aladár, Sterk Mór, Erdős Ede, Csillag Ig., Edelheit Vilmos, Achácz Károly, Krezsicska Ferencz, Meisel Lipót.

Nyilt-tér

rovaton közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete
Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Fűd, mellhajok, tüdővész, tuberkulózis, vörköpés, tüdőcsúszhurut
kifüti eredményel gyógyítottak inhalálószókkal és szórumszuszpenziókkal.
Rendel. 11-12 és 2-4-ig.

Vérgyógyítás.
Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köcsvény-, asztma-, görvolykór-, szí-, lágy gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és nemoly fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelhdés és elmozavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás (100 szás teljes gyógyulással számol be.
E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van.
Budapest V., Váci-körül 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-1-ig és 8-3-ig. Díjazott levele válaszol. — Botageket intézetén kívül is közöl. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóddja.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.
Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg kén-s források. Iszap fürdők, iszaporogatók, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kád- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos penzió. Csusz, kosvény, idegbajok, lakas, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a
Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Buda.

SERRAVALLO CHINABOR vassal,
gyengéltedőknek és lábadozóknak kitűnő szer

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 Lt. 2.880 K 2.00, 1/1 Lt. K 4.80 palackokban.

Kristály-só.

A legfinomabb és legtisztább magyar só-termék a legszigorúbb egészségügyi követelmények szerint feldolgozva.
Nem csomosodik! Mindig száraz!
Kapható minden jobb üzlet- és csomagekercsben.

Siófok fürdőmegnyitása
— június hó 6-án.

Pünkösdre kiválóan alkalmas kirándulási hely.
Szobák a fürdőtelepi szállókban pr. személy s nap 2 K-tól kezdve.
Lakás teljes ellátással júniusban csak 9 koronától kezdve 12 koronáig.

Fürdőndő vendégek és kávéház házi kezelésben. Pompás fürdő, idegedző hullámvörössel, kád és szőnyavas lenyó és morzó fürdők.
Lakásmegrendelések levéllel, sürdőnveler vagy telefonico. Fürdőigazgatóság' által kérelmek.

Nyilatkozat.

A kereskedelmi heti értesítő folyó hó 26-án megjelent számában Schuller Ferencz vendéglős elheli követelesünket az árverési rovatukban megalmlít.
Ezzel szomban kijelentjük, hogy Schuller Ferencz ur pontosan fizetett és a pert, mint téves alapon levőt, mi szüntetjük be.
Az „Utazási Revue“ kiadóhivatala.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A Magyar Jogászegylet választmánya ma, szombaton este 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében ülést tartott, melynek tárgyai: 1. A könyvkiadó bizottság jelentése. 2. Pályadíj kitűzése. 3. Folyó ügyek.

§ A Párvy-ügy. A büntető törvényszéken ma reggel tíz órakor hallgatta ki tanuképen a székesi püspök letartóztatott zsarolóinak ügyében Szterényi József kereskedelmi miniszteri államtitkárt. A kihallgatás a püspök régi jogi képviselőjének kérelmére történt s alig negyed óráig tartott.

§ Kirendelés. Az igazságügyminiszter dr. Telegdy Lajost, a marosvásárhelyi ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt, a marosvásárhelyi és Buzáth Jenőt, a máramarosi ügyészséghez beosztott bírósági joggyakorlatot a máramarosszigeti ügyészséghez ügyészségi megbízottakká, dr. Kabina Géza lemesí járásbíró-sági jegyzőt a lemesí és Neumer Aladár szabályi járásbíró-sági jegyzőt a szabályi járásbíró-ság mellett alkalmazott ügyészségi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

§ Ernst Lipót. A büntető törvényszék dr. Makucz bíró elnöklése alatt ma tárgyalta folytatólagosan Ernst Lipót uzsora bűnügyét. A bíróság dr. Uzogi ügyész vádbeszéde és dr. Vaisz Sándor védő előterjesztése után a vádlottat bizonyítékok hiányából felmentette.

§ Börtönből tébolydába. Ez év február 14 én Ilitzky Izidor nyugalmazott állami hivatalnok Gödöllő és Hatvan között kidobta a személyvonatból Béla nevű öt éves fiát, akinek egyik lábát a vonat kerekei lemetsztették. Ilitzky Izidort a pestvidéki törvényszék vizsgálat alá fogta súlyos testi sértés büntetettéért. Mivel azonban gyanú merült fel arra, hogy az apa, Ilitzky Izidor beszámíratlan állapotban követte el ezen tettet, a vizsgálóbíró dr. Lengyel Zoltán védő kérelmére elrendelte Ilitzky elmeállapotának törvényszéki orvosi megvizsgálását. Az orvosok Ilitzkyt közveszélyes elmebetegnek jelentették ki, mire most kiszállították a lipótmeezi tébolydába s a vizsgálóbíró megszüntette elene a további eljárást.)

§ A kávéházak réme. A büntető törvényszék ma tárgyalta Kasztl Rafaelnek, a hírhedt kávéházi tálcázójának többrendbeli lopási bűnügyét s a vádlottat dr. gróf Bethlen Pálnak, dr. Nagy Dezső helyettesének védelme után elítélte nyolcz havi börtönrre.

§ Borkóstoló. Kaszás Lajos Rákóczi-uti vendéglős meghívására 1906. évi november 9-én nagyobb társaság rándult ki Kőbányára, a vendéglős pénzéjébe borkóstolóra. A társaság az esti órákban tért vissza villamoskocsin a fővárosba. Utközben a fehér-uti vámnál megállott a villamos s feljött a kocsi-ra Fatter Dezső pénzügyőri vigyázó, hogy megnézze, nines-e elvámolni való ezikk az utasoknál. A bortól jó kedvre hangolt társaság egyik tagja sértő megjegyzést tett a kötelességét teljesítő pénzügyőrrre, aki ezen megjegyzés hallatára igazolásra szólította fel az illetőt. A pénzügyőr fellépése nagyon feldühösítette a hehorozott társaság egyes tagjait, köztük Hentzel Lajos koreszmárost is s bottal támadtak a pénzügyőrrre, aki védelmére kardot rántott. Szerencsére épp akkor ért oda Dani Ferencz villamos vasuti ellenőr, aki aztán lecsendesítette a kiránduló társaságot. Fatter Dezső pénzügyőri vigyázó azonban nem hagyta magán száradni az inzultust s támadói ellen büntető feljelentést tett. A vizsgálat után Hentzel Lajos vád alá is került, hatóság elleni erőszak büntette miatt. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék Janniczky bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson a vádlott koreszmáros tagadta, hogy botjával megütötte volna Fattert s azzal védekezett, hogy Fatter volt az, aki minden ok nélkül kardot rántott, amelylyel szemben ő önvédelemből emelte fel botját. A bíróság a vádlott védekezését a tanuk vallomásaival megczáfoltának látta s dr. Bíró Kálmán ügyész vádjára elítélte Hentzelt hatóság elleni erőszak miatt, az enyhítő körülmények figyelembevételével öt napi fogházra. Az ítélet jogerős.

§ Gyilkosság az ökrisztállóban. Gróf Keglevich Gábor alsóegreskátai pusztáján gyilkosság történt ez év márczius 27-én. Az ökrisztállóban Kodó Sándor béreslegény egy vasvillával úgy vágta fejbe Fejős István bérestársát, hogy ez nyomban szörnyet halt. A pestvidéki törvényszék esküdttbíró-sága Verebélyi táblabíró elnöklése alatt ma ítéltékett Kodó Sándor

fölött, aki kihallgatása folyamán belsmerete bűnét. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján Kodó Sándort halált okozó súlyos testi sértés büntetettéért két és fél évi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Hamis pénz. Mult év nyarán Dobé Nándor ügynök után tudomására jutott a rendőrségnek, hogy ifj. Pap József elektrotechnikus, — aki pénzhamisítástért már több ízben büntetve volt, 300 korona jó pénzért ötször annyi hamis 100 koronás bankót ígért egy parasztembernek. A rendőrség házkutatást tartott Pap lakásán s nagy mennyiségű hamis bankót s a hamisításhoz szükséges lemezt foglalt le. A nyomozás során kiderült, hogy Pap József Havlin Gusztáv ügynökkel, Havlin Lajos kereskedősegéddel és Stricz Lajos ügynökkel szövetkezve működött. A rendőrség az egész bandát letartóztatta s mivel Dobé Nándor viselkedése is gyanús volt, ellene is vádat emelt az ügyészség. A budapesti törvényszék ifj. Pap Józsefet öt és fél évi fegyházra, Havlin Gusztávot három évi börtönrre, Havlin Lajost egy évi börtönrre ítélte pénzhamisításért, Stricz Lajost és Dobé Nándort pedig felmentette a vád alól. A kir. tábla ma Haupt Albert bíró előadásában tárgyalta ez ügyet s Vaisz Sándor és dr. Káldor Gyula védők felszólalása után ifj. Pap József büntetését három és fél évre, Havlin Lajos büntetését pedig 10 hónapra szállította le s az utóbbi büntetését teljesen kitöltöttnek vette a vizsgálati fogsággal. Havlin Gusztávot teljesen felmentette a kir. tábla s az elsőbíróságnak Striczre és Dobéra vonatkozó ítéletét helybenhagyta.

SPORT.

Bécsi versenyek.
— Ötödik nap. —

A 2800 méter távolságu, 8000 koronával díjazott Víztorony-versenyt Rother Stadl nyerte könnyen Galantuomo és Kuropatkin előtt. A napot bevezető Duna-díjban a reás favorit Roquin aratott igen könnyű győzelmet Simeon ellen. A Kétévesek versenyében Bácsi ismét igazolta jóságát, nagy és jó mezőnyt verve meg. Győzelme meglepetésszámba ment. A nap másik jobban díjazott futamában, a Con amore-handicapban Cromdale győzött és hiveinek több mint tizenkétszeres osztalékot juttatott.

Részletes eredmény a következő:
I. Duna-verseny. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Gróf Batthyány E. 36 sm Rouquin 53 kg. (Boardman), 2. Mauthner V. 46 pm Simeon 63½ kg. (Birkenruth), 3. báró Uchritz Zs. 36 sk Bella 5½ kg. (Blades). Futott még: Bataver (Dyk). Könnyen két és fél hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:13, 20:22, 29.

II. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. pm Bácsi 54 kg. (Ulrichshofer), 2. gróf Arco-Zinneberg M. pk Königsee 52½ kg. (Carlake), 3. Dreher A. stpm Sapristi 54 kg. (Aylin). Futottak még: Dunbar (Birkenruth), König Pansol (Gulyás), Hochschnab (Pis), Floridor (Taral), Palatinszki (Juhász), Einsiedler (Krouzil). Biztosan egy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:50, 20:45, 34, 42.

III. Víztorony-díj. Díj 8000 korona. Táv 2800 méter. 1. Báró Rothschild A. 56 stpm Rother Stadl 63½ kg. (Carlake), 2. Mauthner V. 56 stpm Galantuomo 63½ kg. (Birkenruth), 3. Szemere M. 56 pm Kuropatkin 56½ kg. (Szente). Futottak még: Méltó (Miles), Useful (Blades). Könnyen két hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. — Tot.: 10:13, 20:21, 25.

IV. Eladó-verseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Egyedi L. id. pm Augur 60 kg. (Taral), 2. Zombory R. 36 pm Magas 48½ kg. (Baumgartner), 3. hg. Taxis M. E. 56 pper Népszó 57 kg. (Tausz). Futottak még: Frieda (Hujber), Old Coin (Carlake). Könnyen egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:21, 20:27, 29.

V. Con amore-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. 36 pk Cromdale 46 kg. (Vivian), 2. báró Springer G. 36 sm Vesztegető 45½ kg. (Dyk), 3. Mr. Lincoln 46 pk Mayenne 47 kg. (Cockeram). Futottak még: Tábornok (Taral), Kondor (Aylin), Napsugár (Miles), Mataswitha (Birkenruth), Vincenz Albert (Southey), Tilos (Pretzner), Geständnis (Boardman), Barabás (Guttmann), Bogdanówka (Drechsler). Igen könnyen négy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:124, 20:72, 226, 79.

VI. Eladó-gátverseny. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mauthner V. 66 pm Curry 66 kg. (Dillon), 2. Mattausch H. 46 sk Originell 73½ (Slinn), 3. hg. Taxis S. 56 pk Pokolba 66 kg. (Huxtable). Futottak

Amerikai jéggel hűtött étterem
Aczél Gambrinus Nagyvendéglője
Szalmaözvegyeknek!! — Ebéd Table d'Hote 2 korona, egész nyáron nyitva.

még: Honeybell (Healy), Szeleburdi (Vetter), Camelia (Csompora), Pirók II. (Kopitlanszki). Könnyen négy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10: 29, 20: 23, 24, 28.

VII. Nyeretlen handicap. Díj 3000 korona. Tav 1300 méter. 1. Vivian F. 36 pher Topper 49½ kg. (Boardman), 2. Blaskovich E. 36 pm Andalgó 60 kg. (Carslake), 3. Dreher A. 36 sher Dongal 56 kg. (Vivian). Futottak még: Fabula (Taral), Hohenheim (Birkeruth), Thames (Aylin), Haladó (Szente), Fredegonde (Oulyás), Littke (Heidt). Biztosan két hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10: 70, 20: 39, 32, 72.

— Hatodik nap. —

A bécsi nyári meeting holnapi hatodik napján a legfiatalabb évfárat egyik klasszikus mérkőzése, a 20.000 koronával dotált Metropole-díj kerül dűlőre. Ezen 1100 méter távolságu verseny nagy favoritja Blaskovich-istálló „Hasznos“-a, mely a pesti tavaszi meeting alkalmával első startjánál imponáló stílusban nyert versenyt mérsékelt képességű lovak ellen. Minthogy azonban istállója társánál, a kiválóan javult Dicsőnél is jobbnak tartja és ezt a versenytől miatta törölte is, így Nemes testvéreinek favorizálása indokolta van, annál is inkább, mivel a bécsi nehéz pálya 1100 m. távolságához már stamina kell, már pedig Hasznos származásánál és külsejénél fogva is határozott stehernek mutatkozik. Mi tehát a holnapi Metropole-díjban a Kinsem-istálló képviselőjét, Hasznost várjuk győztesnek, míg hozzá legközelebb Slecinka és Styxenstein lehetnek. A másik érdekesebb verseny, mely szintén már hetekkel korábban érdeklő a fogadó-piacot, a 10.000 koronás Reichenau-gáverseny, mely a legutóbb kiváló jó futására való tekintettel Lamballe révén a Dreher-istálló zsákmánya lesz és reá csak Grey tick lehet veszélyes.

Jelöltjeink:

- I. Palma
- II. Nemezis — Micz
- III. Stromboli — Zombory-ist.
- IV. Hasznos — Slecinka
- V. Macarsca — Dinom-Dánom
- VI. Lamballe — Grey tick
- VII. Braganca — Petronella.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

A pesti nyári meeting a holnapi nappal jelentőségének tetőfokát éri el. Holnap kerül ugyanis dűlőre a 15.000 koronával dotált „Magyar Ügető Derby“, melyet az idén harmadszor futnak s mely az első évben Levente, tavaly pedig Ceres győzelmével végződött. A holnapi nagy díj indulói közül a bécsi Derby eredménye alapján az ott másodiknak beérkezett Willy a legjobb és külső startszáma daczára az ő győzelmében bizunk, míg helyre a most legutóbb jól futott Keserves és Daisi várhatók.

Jelöltjeink:

- I. Darabont — Diogenes
- II. Pompás — Winaus-ist.
- III. Indiana — Erzsike
- IV. Willy — Datsy
- V. Victor — Fery
- VI. Marcsi — Siess P.
- VII. Sennyey-ist. — Pusztaberényi ménes
- VIII. Feiser-fogat — Schmidt-fogat.

( ) A MLSz. választott tanácsa. Amiótt labdarugó sportunk vezéralakjai immár 6—7 éve küzdenek s amit már annyiszor leszavazott a MLSz. váltakozó összetételű tanácsa, most már elvben hozzájárult s így az alapszabályrevízió alkalmából az valóra is válik. Régebbi idők óta küzdenek ezért a szervezetért: Banovits Kajetán, Horváth Ferencz, Moór Jenő, Stankovits Szilárd, míg végre most ez sikerült, amiben nem kis része van Maleczky Román főtitkárnak.

( ) A Hunnia közgyűlése. A Hunnia Csonakázó Egyesület ma este tartotta meg gróf Teleki Géza elnöklété alatt rendezett évi közgyűlést a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlés tetszéssel fogadta a választmány évi jelentését, amelyben megemlékezés történt az év folyamán elhunyt tagokról, akik között voltak gróf Károlyi István, Kerekes Géza, Drakulics Pál, Oszoly Ferencz, Tóth Mihály, Sember Gyula, Vizlendvay Imre s Törley József alapító és működő tagok. Az évi jelentésből kitűnik, hogy az egyesület tagjai igen élénk tevékenységet fejtettek ki. 2124 beállítás történt, amikor is 28.188 kilométert tettek meg

csónakon. Az évi jelentést, valamint a zárszámadásokról szóló jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és a felmentvényt a tisztikarnak megadta. A választások során megválasztottak dr. Pásztyéyi Jenő igazgatónak, dr. Balassa István, dr. Gaál Endre, Littke Jenő, Tóth István választmányi rendes tagokká és dr. Botzenhardt Ferencz és dr. Hódossy Gida választmányi pótaggokká. A közgyűlés után a klub házában lakoma volt, amelyen több mint százán vettek részt.

( ) A BEAC versenye. A Budapesti Egyetemi Athletikai Club vasárnapi atletikai viadala délután 3 órakor kezdődik a lágymányosi pályán. A verseny fővédnöke gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, védnökei Török Aurél, a tudományegyetem rektora és Szemere Miklós, a BEAC elnöke. A Főiskolai Sportszövetség megbízásából ugyanekkor fogja a BEAC megrendezni az 1907—908. évi főiskolai bajnoki számok közül a ½ angol mértföldes síkfutást, távolugrást, sulydobást és gerelyvetést (svédgerely). A főiskolai bajnoki számokban a vidéki főiskolák ifjúságával, a nyílt számokban pedig először nyílik alkalma a nagyközönségnek komoly versenyszámokban együtt versenyezni látni a MOTESZ és MASZ atlétákat. Elmondhatni, hogy minden számban az ország legkiválóbb atlétái fognak mérkőzni. A 100 yardos juniorban az ifjú atlétáknak egész tábora indul. Gyönyörű versenynek ígérkezik a 300 yardos futás. Indulnak: Bertalan (MAC), Lichtneckert (Székesfehérvár), Radóczy (MTK), Berneg, Bartkó (Postás), Holics, Mamusich (BAK), Déry, Fekete, Szende, Domokos, Fary (MAFC). Az egy angolos előnyversenyben Bodor, Nagy és Becske küzdelme fog szép eredményt hozni. Ugyancsak kitűnő eredmény várható a diszkoszvetésben és magasugrásban. Először lesz Magyarországon ez alkalommal verseny a svéd gerelyvetésben. A nap szenzációja a négyezer százméteres stafétafutás. A versenyre, mely a BEAC lágymányosi pályáján lesz (I. Fehérvári-ut 58/b.), belépőjegyűl egy koronás program szolgál. Egyetemi hallgatók és diákok 40 fillért fizetnek.

( ) Az angol—magyar szövetségi mérkőzés. A június 10-iki angol—magyar szövetségi labdarugó-mérkőzés országszerte nagy érdeklődést kelt. A M. L. Sz. minden tekintetben méltóvá kívánja tenni ezt az ünnepi matchet s ez okból a közélet előkelőségeinek bevonásával nagyszabású társadalmi akciót is indít az angol színek viselőinek és az angol nemzeti sport legkitűnőbb reprezentánsainak fogadtatására. Az English Football Association reprezentatív csapata a következő összeállításban fog szerepelni: H. P. Bailey (Leicester Fosse), Crompton (Blackburn Rovers), W. S. Corbett (Birmingham), Warren (Derby County), Wedlock (Bristol City), R. M. Lawkes (Luton Town), Rutherford (Newcastle United), V. J. Woodward capt. (Tottenham Hotspur), Hillsdon (Chelsea), Windridge (Chelsea), Bridgett (Sunderland). Tartalékok: Bradshaw (Sheffield Wednesday), Pennington (W. Bromwich Albion). Az angol csapatban 5 amatőr és 6 professzionista játékos szerepel s három játékos kivételével ugyanolyan összeállításban játszik, mint a skótok reprezentatív csapata ellen. A magyar szövetségi csapatot a válogatott bizottság még pünkösdtől összeállítja. A millenáris pályán lefolyó, roppant érdekes mérkőzésre jegyek a szokásos előrusító-helyeken már kaphatók.

( ) Lovaspólok. Eső és vihar zavarta meg tegnap a pólok-mérkőzések lefolyását. Öt óra tájban sűrű zápor, majd jég esett s villámok cikáztak. A pólopálya nézőterének így alig volt közönsége. A klubnak ezuttal is külföldi vendége volt: Hasperg, a nálunk jól ismert hamburgi sportsman, aki rendszerint a hamburgi csapatban játszik a mi póljátékosaink ellen. A felhőszakadásig különben két tízperces mérkőzés volt. Az egyikben a fehér csapat (Teleki, Andrassy Károly, Pallavicini György és Andrassy Géza grófok) 4 goalt csinált a vörös csapat 0-jával szemben, a másodikban is a fehér csapat volt előnyben. Itt az eredmény 1:0 volt.

( ) Ifjusági torna-ünnepély. A millenáris versenypályán vasárnap délután 3 órakor tartandó torna-ünnepélyre az előkészületek nagyban folynak. A versenypálya ez alkalommal teljes ünnepi díszet ölt. A meghívott notabilitások közül megjelenésüket megígérték a közoktatásügyi, valamint a honvédelmi miniszter és az államtitkárok, a főpolgármester és közéletünk számos nagyjai. A főváros képviselőiben megjelennek a polgármester, az alpolgármesterek, a tanácsosok, a városi és főtisztviselők, továbbá az összes tanügyi és orvos szaktestvételek. A torna-ünnepély sorrendje: 2000 tanuló felvonulása és oszlopokba felállítás. Himnusz, intézeti zászlók megkoszorúzása, általános szabadyakorlatok. Intézetek szertornázása. Mintacsapatok rend- és szabadyakorlatai. Játékok bemutatása. Együttes tornázás 10 hosszú lovon. Versenyek, oszlopokba felállítás, Szózat. Versenyeredmény kihirdetése. Elvonulás.

Téli sport-cikkek

Mű- és versenycorcolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, sveiczi-, tiroli-, hallvölgyi- és amerikai rudo sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lillienfeldi ski 30 koronás Norvég ski, lábszárak, hótálpak. Téli sportöltözékek és felszerelésel Sportárjegyek ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TÉ

KÖZGAZDASÁG.

A koronajáradék népszerűsítése és az új emisszió!

— A m. kir. postatakarékpénztár új üzletága. —

Budapest, május 30.

Amiről már hetek óta folyik a szóbeszéd, a koronajáradék egy nagyobb, körülbelül 100 millió tételének piacra hozása, még mindig késlekedik. Am ami késik, nem mulik és bármennyire hangoztatják, hogy a kormány nem szorul az újabb kölcsönre, mert hát telve vannak a kasszái, előbb-utóbb mégis csak nyilvánosságra jut majd a megállapodás, mely a kormány és Rothschildek között az emisszió feltételeit illetően létrejött. Az igaz, hogy a koronajáradék árfolyama — ez a mai majdnem száználmas 93.45-ös kurzus — nem képezi előnyös bázisát a kormány szempontjából egy százmilliósi pénzügyi műveletnek, de hát a szükséglet okozta „szükség törvényt bont“ és a tőzsdét mégis csak inkább azok irányítják, akik a kölcsönt adják s így természetesen hasznukra fordítják a mai alacsony árfolyamot. Arra tehát, hogy a koronajáradéknak és ezzel kapcsolatosan a befektetési értékpapíroknak árfolyama mindazon időkig, amíg az emisszió lebonyolítottatik, emelkednek: kevés a kilátás. Hogy a jelenlegi emisszió lebonyolítása aktuálisává vált, azt egyébként az a tény is valószínűvé teszi, hogy éppen a tegnapi napon folytatott Wekerle pénzügyminiszter Kornfelddel, a Hitelbank elnökével, ki egyszersmind magyarországi képviselője a Rothschild-csoportnak, hosszabb pourparlert a képviselőházban és hogy Kornfeld a mai napot Bécsben töltötte, amit bizonyára nem szórakozás kedvéért tett és am nem véletlenül, hanem azért történt, hogy a pénzügyminiszterrel folytatott tárgyalásairól csoportjának referáljon.

Az emisszióknak ilyen lebonyolítása tehát megint hitelezőnké teszi Ausztriát újabb kb. 100 millió korona erejéig és az így kibocsátásra kerülő koronajáradék-kötvényekből — sajnos — alig, vagy csak egészen csekély mennyiség jut magyar kézbe. Ebben pedig kevésbé a Rothschild-csoport a hibás, mely nagy tételben veszi át a koronajáradékot és kisebb-nagyobb tételekben szívesen adja azt tovább haszonnal bárkinnek, ki mint vevő jelentkezik, mint inkább a belöldi nagy- és kistőkések indolenciája az oka. Franciaországban, Angliában és más nyugati államokban a legkisebb egzisztenciák — iparos, magányos, földmivelő stb. — megtakarított filléreiket állampapíroknak helyezik el. nálunk — fájdalom — a lakosság 95 százaléka azt sem tudja, mi az, mi fán terem a koronajáradék. Ha az államhatalom gondjaiba venné a nagyközönség, de különösen az egyszerűbb néprétegek ezirányban való felvilágosítását, ezeknek a rétegeknek és magának is nagy és hasznos szolgálatokat tehetne. Mert amíg egyrészt a takarékoság magvát hintené el a népben, azt némileg belevonná a pénzügyi kultúra eddig általa ismeretlen sáncaiba, másrészt adóleveleinek ideális klasszifikozása által lassanként kiszoríthatná a külföldi kufárokat hitelezői sorából és ezen kicsiny, de biztos kezek által védhetné meg kötvényeinek az idegen befolyás hatása alatt gyakran ingadozó árfolyamot.

Az első lépést ebben az irányban Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter kezdeményezéséből most a magy. kir. postatakarékpénztár készül megtenni, mely lehetővé fogja tenni a közönségnek, hogy nála és nagykiterjedésű hálózata minden pénztáránál vásárolhasson koronajáradékot, ugyszólván részletfizetésre. Még pedig nemcsak a forgalomban levő legkisebb, azaz 100 korona névértékű címleteket bocsát áruba a postatakarékpénztár, de ennek a legkisebb címletnek a felére, azaz 50 korona névértékű és negyedére, azaz 25 korona névértékű címletekre szóló jó-

gositványokat is fog elárusítani a m. kir. postatakarékpénztár. A czimleteket illetőleg a hányadokról szóló jogositványokat a postatakarékpénztár mindenkor tőzsdei hivatalos napiárfolyamon, illetőleg annak megfelelő hányadán engedi át a vevőnek, aki azt akár egyszerre fizeti ki, akár pedig részletekben olyképpen, hogy egy meghatározott minimális összeg lefizetése ellenében megveszi a koronajáradékot, amely mindaddig letétben marad a postatakarékpénztárnál, míg azt teljesen ki nem fizette. A fennálló tartozás után előreláthatólag ugyanannyi kamatot számítanak majd, mint a koronajáradék jövedelme s így a takarékosra hajlandó vevő még jobban is jár, mintha betétként helyezte volna el a pénzét a postatakarékpénztárnál.

A terv nagyon szép és sokatigérő, csak kellő formában kell majd gondoskodni az eszme megfelelő népszerűsítéséről. Ha ennek a módját a vezető emberek eltalálják, feltétlenül országos érdekű nagy eredmények járnak majd annak nyomában.

Farkasházy Zsigmond ma a Házban szóvá tette az emessziót, Wekerle Sándor pénzügyminiszter nyomában válaszolt erre. Beszédében megczáfolta azt a hírt, mintha már is tárgyalt volna az új kölesön felvételéről: mindazonáltal lehetségesnek mondotta, hogy kisebb kibocsátás még a nyári szünet előtt is történni lehet. Wekerle idevágó beszéde a következő:

„A t. képviselő ur azután felemlíti még a kölesönkibocsátást is. Engedelmet kérek, de nem hagyhatom úgy odaállítani a tételt, hogy a parifikációt elfogadjam, hogy milyen előnyös feltételek mellett lesznek esetleg én képes egy kölesönt kútni és milyen feltételek mellett volt képes más vagy voltam képes én korábban. A kölesönök kötése függ elsősorban az általános pénzügyi helyzetéről: függ nemcsak az európai, hanem az egész világ konstellációjától. Azt hiszem, aki figyelemmel kíséri nemcsak a gazdasági, hanem különösen a pénzügyi konstellációkat, az el fogja ismerni, hogy ha az utóbbi napokban vagy hónapokban némi javulás jelei mutatkoztak is, az elhelyezési piacon mindenesetre abnormis viszonyok vannak és nem mi, hanem igen nagy primahitellű államok, amelyek saját tőkét veszik igénybe, miután meglehetősen drágább kamatlábat fizettek. Én csak azt sajnálom, hogy a t. képviselő ur, ki politikai tapintatosságának olyan különös jeleit szereti a közönség előtt fitogtatni, ilyen kérdést előhoz akkor, amidőn maga mondja, hogy az így a megkötés állapotában van. Engedelmet kérek, ilyenkor ilyen kérdéseket előhozni nem szokás. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ha nem akkor szokás előhozni, amikor azok megkötöttek. (Halljuk! Halljuk!) És egyébiránt a hírlapi híreket szemben kijelentem, hogy eddig én semminemű kölesönkötést nem teljesítettem, afelett még tárgyalásokba nem bocsátkoztam. (Élénk helyeslés a baloldalon.) De semminemű kötelezettséget nem vállaltok arra nézve, hogy egy kisebb kibocsátással esetleg még a nyári szünetek beállta előtt is, kénytelen leszek előállítani, dacára annak, hogy ismétlem, eddigelé nemcsak nem kötöttem meg semmit, de tárgyalásokba sem bocsátkoztam. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Gazdák a kivándorlási javaslatról.

Budapest, május 30.

Törvényhozás és társadalom egyaránt idestova három évtized óta foglalkozik a kivándorlás kérdésével, több-kevesebb sikerrel. A magyar parlamentben legelőször a kérdést Bujanovics Sándor hozta tapetára a hetvenes évek elején. Akkortájt a kivándorlási láz még csak a Felvidék tótoklaktá kis községeiben nyilvánult meg elszórtan itt-amott. Egy-egy községből 30-40 munkabíró, erős férfi vette kezébe a hontalanság kísérő eszközét, a vándorbotot. Az akkori parlament könnyedén siklott keresztül Bujanovics interpellációján.

Andrássy belügyminiszter alapos mérlegelés tárgyává tevén az érvényben levő kivándorlási törvény hibáit és fogyatékosait, készítette egy új törvényjavaslatot, melyet valószínűleg a jövő hét folyamán fog tárgyalás alá venni a parlamenti bizottság.

A belügyminiszter új törvényjavaslatának gerincze az állam ellenőrzői jogának lehető széles vonalon való érvényrejtetése. Az embercsempészet megakadályozására a miniszter valóban kardinális intézkedéseket kontemplál a törvénytervezetben. A magánügynökségek megszüntetése, a kivándorlóknak családfői, vagy védkötelezettsége alul való kibuvhatás megállítás, az utlevélkényszer behozatala, a visszavándorlási alap mikénti rendeltetése és igénybevétele, a kivándorlási tanács kéllő szervezése és a többi itt fel nem sorolt intézkedései az új tervezetnek alkalmasak arra, hogy a szertelenségig elhajult s ma fennforgó mizerábilis állapotokat hosszabb, vagy rövidebb idő alatt rekorrigálják.

Nagy az értéke és sulya ennek a hat fejezetből álló javaslatnak s szerencsés kézzel nyult a belügyminiszter is annak fölépítéséhez. A parciális részek mindannyia alkalmasak arra, hogy a miniszter azokkal a kitűzött célt: a kivándorlás kérdésének egész vonalon való egyöntetű szabályozását elérhesse egy és akként, hogy míg az egyéni szabadság jogelvei érintetlenül maradnak, addig az államhatalmi érdekek jogfosztás nélkül érvényesülnek. Egyszóval: az új javaslat a nemzeti államépítés munkájához jelentős anyaggal járul hozzá.

* * *

Az új kivándorlási törvényjavaslatot az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya tegnap délutáni ülésében foglalkozott Bolla Mihály elnöklése mellett. A kérdés előadója Buday Barna országgyűlési képviselő volt, aki bevezető beszédében utalt a most érvényben lévő kivándorlási törvény megalkotásának előzményeire. Nagy baj volt az, hogy a kivándorlók egy része közigazgatásilag ellenőrizhetetlen utvonalon megy ma is ki. Határozottan hiába, hogy a magán kivándorlási ügynökségeket állították fel. A főforgó hiányok tették szükségessé, hogy az 1903. évi kivándorlási törvényt revízió alá vegyék. A belügyminiszter új javaslatát dicséretre méltóan igyekszik a hibák nagy részét kiküszöbölti, szükséges azonban, hogy az új törvény végrehajtására vonatkozólag is kellő biztosítékot szerezzenek.

Előadó javaslatára a szakosztály kimondotta, hogy általánosságban örömmel üdvözli a törvényjavaslatot, annak különösen azt a részét, amely a katonakötelezettség és családfők kivándorlását nehezíti meg.

A részletes tárgyalás során a szakosztályban az a vélemény csucsosodott ki, hogy a gazdák a kivándorlási magánügynökségek megszüntetését megnyugvással veszik, de szükségesnek látják a társadalmi tevékenység fokozottabb bevonását a kivándorlási ügyek intézésébe.

Órgróf Pallavicini Ede nem tartja kívánatosnak, hogy az állam segítse a tengelen túl is gondozza a kivándorlót. A javaslat I. fejezetét illetőleg előadó helyesli a kiskorúak és családfők kivándorlását megnehezítő rendelkezéseket. Szükségesnek tartja azonban, hogy egy Németország, mint Amerika kivándorlóinktól utleveleket követeljenek. A községi jegyzőnek feladata legyen az utlevelet kiadó hatóságok minden, a kivándorlóra vonatkozó észrevételek tudomására hozni.

Löcherer Andor, Laehne Hugó, Sággy Gyula, Órgróf Pallavicini Ede, Propper Samu, Rubinek Gyula felszólalásai után az elnök javaslatát elfogadták.

A II. fejezetet illetőleg előadónak az az óhajta, hogy szállítási engedélyt külföldi vállalkozónak csak az esetben lehessen adni, ha azok is utlevélkényszert alkalmaznak. Budapesten és a határszéli helységeiben egy-egy kivándorlási irodát lehet csak felállítani. A javaslatához a szakosztály hozzájárult.

A III. fejezetet illetőleg előadó szükségesnek tartja, hogy a visszavándorlás megkönnyítésére egy a törvényben, mint a szállító vállalkozókkal kötendő szerződésben biztosítékokat kell szerezni.

Órgróf Mailáth József a fejezet egyes szakaszainak a kivándorlók érdekei szerint való kiegészítését kívánja.

Gaál Jenő, Propper Samu, Mendl Jeromos hozzászólása után az előadói javaslatot elfogadták. A IV. fejezetnél előadó azt óhajta, hogy az állam pénzbelileg csak az első ízben visszavándorlót

segítse. Az V. fejezetet illetőleg előadó óhajta, hogy a kivándorlási tanácsot az országos társadalmi testületek jelöltjeiből kell tulnyomóan megalkotni. Vidéken kivándorlási bizottságokat kell alakítani a gazdasági egyletek és kereskedelmi és iparkamarák kiküldötteiből. Végül a VI. fejezetre vonatkozólag előadó azt javasolja, hogy a postának joga legyen a kivándorlásra csábító gyanus leveleket lefoglaltatni. Órgróf Mailáth József, Órgróf Pallavicini Ede, Gaál Jenő, Laehne Hugó, Rubinek Gyula és mások felszólalása után a szakosztály az előadói javaslatát elfogadta.

A francia lombard-kamatláb leszállítása. A francziák gazdag nemzeti bankja tegnapig 3%-al mérte a pénzt a bankszerű váltók leszállításáért, 4%-al adta a lombard-kölcsönt az értékpapírokra. A tegnapi nappal leszállította a lombard-kamatlábát 3½%-ra, anélkül, hogy a váltóleszállítási kamatlábat módosította volna. Minden egyéb kommentártól eltekintve, ez az intézkedés főleg azt bizonyítja, hogy Franciaországban is pang az értékpapírpiac, noha távolról sem oly elszomorító mértékben, mint minálunk. És ime a mértékadó pénzügyi körök áldozatok árán is sietnek a piac segítségére: olcsó lombardkölcsön nyújtásával biztatják a nagyközönséget értékpapírok vásárlására. Tudják ők, hogy mit csinálnak: amit elvesztenek a réven, megnyerik a vámon. Azaz, ha a francia bank pénzfőlösegeiből olcsóbban is ad pénzt lombardkölcsön célokra, elmaradt hasznáért bőséges kárpótlást nyer az így előidézett árfolyamemelkedésekben, melyek a nemzeti vagyont gyarapítják.

A telepengedélyezési eljárás reformja. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének ipar-törvény-bizottsága Thaly Zsigmond udvari tanácsos elnöksége alatt a telepengedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezéseket tárgyalta. Wein Károly panasolta, hogy a vízire berendezkedő üzemeknek a vízhasználati engedély megszerzése felette sok nehézségbe ütközik a nehézkes eljárás folytán s javasolta, hogy az 1885:XXIII. t.-cz. idevonatkozó rendelkezései a telepengedélyezési eljárással együttesen szabályoztassanak. Az ülés ez indítványt Eger Gyula, Altschul Artur és mások hozzászólása után magáévá tette. Élénk vitát provokált a tervezetnek az a rendelkezése, mely eltérően az ipartörvény eddigi rendelkezésétől, a telepengedélyezési eljárást kötelezővé teszi az ipartelepek minden lényeges átalakításánál, kiterjesztésénél vagy üzemük lényeges megváltoztatásánál. Felette sérelmesnek tartották e rendelkezést dr. tőzségi Freund Antal, Bossányi Endre, Hercz Lajos és Sátori Mór és beható megvitatás után a bizottság elhatározta, hogy a felszólalások alapján a szakasz megfelelő változtatását fogja kérni. Végül megvitaták a tervezetnek a hirdetmény eljárásra vonatkozó rendelkezéseit.

Uj papír a tőzsdén. A budapesti értéktőzsde legközelebb új papírral gyarapszik. A Magyar Hadfelszerelési Gy. R. T. (Pozsony) ugyanis a tőzsdetanácstól papirosának jegyzését kérte. A tőzsde igazgató tanácsa még a múlt héten foglalkozott a kérvénnyel s a jegyzést engedélyezhetőnek találta s pártolólag terjeszti a legközelebbi ülés elé, amelynek jóváhagyása után a papírt jegyezni fogják a tőzsdén. A részvénytársaság egyébként 1904-ben alakult 500.000 korona alaptőkével. 1906. július 23-án a befizetett 245.000 korona részvénytőke felére bélyegzetetett le és 300.000 koronára egészített ki, majd 1000 darab 200 koronás részvényt 500.000 koronára emeltetett föl. A társaság 1906-ban 3248 korona nyereséget mutatott ki.

Fizetőkép telenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetőkép telenségeket közli: Acsay és Lescan kereskedő Sztatina; — Katz Dénesné kereskedő Tasnád; — Kray Sándor gépkereskedő Szeged; — Schöner Gyula és Társa cég Lugos.

Uj bank a fővárosban. Már megirtuk, hogy a Wiener Lombard- und Escomptbank Budapesten fiókot szándékozik alapítani. Most — mint értesülünk — ez a bécsi bank, melynek hét millió korona alaptőkéje van, Budapesten bankbetéti társaságot létesít, melynek vezetésével Politzer Gézát, az Angol-Osztrák Bank budapesti fiókja tisztviselőjét bízták meg. Az új bank, melynek czéje „Poltzer és Társa bankbetéti társaság” lesz, működését augusztus havában kezdi meg egy millió korona tőkével.

Románbanktól

Tisztviselők

Földbirtokra

Házakra

Képviselői

5-40 évre.

4%-ra az érték 65-80%ig.

I. II. és III. helyre.

Országos Földhite

Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

Szeged város bérfelel. Szeged város bevételeinek tekintélyes része a városi bérfelelekből eredő jövedelem. Mintegy tízezer hold bérlete 1909. évben jár le, a gazdasági tanácsos most azt javasolja a város gazdasági szakbizottságának, hogy az újabb bérbeadásra már az év őszén kezdjék meg az árverést. A város az új földbérleti árak mellett évi százötven ezer korona jövedelemnövekedést remél.

Üzemszünet a malmoknál. Miként annak idején jelentettük, a budapesti malmok az üzemszünettel, sőt a teljes üzemszünetelés gondolatával foglalkoztak. Most már valóra is vált a dolog. Tegnap, szombaton este, az összes fővárosi malmok megállították a gépeket és egyelőre két hétig nem fognak örölni. A vidéki malmok közül a nagyobbak szintén hosszabb üzemszünetet tartanak. A malmok üzemszünete némileg meg fogja változtatni a malomiparban jelenleg fennálló viszonyokat. A budapesti malmoknak helyben levő körülbelül 400.000 métermázsás lisztkészlete az elszállítások eddigi mértékét véve alapul, az üzemszünet két hete alatt felére fog lepadni és még úgy is jelentékeny készlet marad, hisz nem szabad elfelejteni azt, hogy a malmokban Ausztriában és a belső vidéken vannak állandó raktárai képviselőiknek, mely mennyiséget hozzávetőleg, de legalább 300.000 métermázsára lehet, illetőleg kell becsülni. Valószínű tehát, hogy az üzemszünetet az egyelőre tervbe vett két héten túl is ki fogják terjeszteni. A vidéki malmok készletel is jelentékeny, úgy hogy ezeknek is érdekük, hogy az új kampányig ne szaporítsák azt. Ilyformán éppen nincs kizárva, hogy az általános üzemszünet folyó évi július hó 1-ig fog tartani.

Hírek a posta köréből. A Szatmár vármegye Pusztahidegkút községében működő postahivatal 1908. évi június hó 1-től Hagymásláp községbe helyezték át. Új postaügynökségek lesznek az Ung vármegye területén fekvő Porosztó községben, június hó 1-én és a Békés vármegyei Dobozmeyer pusztán Dobozmeyer elnevezéssel ugyancsak június hó 1-én, valamint a Szatmár vármegyében lévő Koltón „Koltó” elnevezéssel. Új távirtdohivatal nyílt a vas megyei Bobán, míg a budapesti vasúti távirtdohivatal május 1-én megszűnt. Ezzel szemben a belső-báránai (Fehérm.), a podporányi és a vattinai (Temes vármegye) vasúti hivatalok állami és magántáviratokat is kezelnek ezuttal. A telefon-állomások közül a bercezei (Nógrádm.) és az Eger 2. számú bevonatott s a belső távbeszélő forgalomba.

Kavarodás a szerb szerződés körül. Szerbiában június első felében lesznek a választások; ezeknek miként való eldöntésétől függ, vajjon a szerb kormány bir-e majd olyan többséget összehozni, melylyel a szerb kereskedelmi szerződést ratifikálhatja. A szerb szkupstina magatartását osztrák nagyipari körökben feszült figyelemmel várják, mert sok előnyt várnak a szerződés életbeléptetésétől; kiváltképpen az osztrák kereskedelemügyi miniszternek az a nyitótörekvései érvényesílnének, mert alkalmas piacot vél föllelni Szerbiában az életbe léptetendő új szerződéses vámtételek mellett. Az osztrák sajtót bejárta az osztrák kereskedelemügyi miniszternek az a nyilatkozata, hogy a magyar kormánynál való meg egyezés után a felhatalmazási törvény alapján rendeleti uton szándékozik a szerb szerződést életbe léptetni. Ily irányban állítólag az osztrák kereskedelemügyi miniszter a pamutgyárosok küldöttségének kötelező nyilatkozatot is tett volna. Az osztrák agráriusok életerős agitációja a szerződés becikkelyezése ellen azonban egyáltalán nem csökkent s főként a Centralstelle igyekszik fokozni az ellenszenvet a gazdák körében. Nálunk a gazdaszervezetek sokallják a szerb szerződésben foglalt engedményeket. A kavarodás tehát a szerb szerződés becikkelyezése körül minden érdekelteknél a szó legszorosabban vett értelmében — teljes.

Országos molnárgyűlés Budapesten. Pünkösd vasárnapján délelőtt tartja a Molnárok Országos Egyesülete idei nagygyűlését a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében Szerényi államtitkár díszelnöksége és Lázár Pál udvari tanácsos elnök vezetésével. Ezen az ülésen a molnárok óhajtsái, sérel-

mei fognak tárgyalatni és a magyar molnárságnak jövőre követendő eljárás fog irányítatni, mely főleg a malomipar visszas állapottának megszületésében csúcsosodik ki.

A műszaki kereskedők zárórja. A műszaki szakmához tartozó budapesti nagykereskedők legutóbb tartott értekezletükön elhatározták, hogy próbaképpen június elsejétől augusztus 30-ig üzleteiket és irodáikat este hat órakor zárják.

Az állami ménék osztályozása. Darányi földmívelésügyi miniszter rendeletére az állami ménék osztályozását június 15-ikén kezdik meg. Július 15-én Debreczenben, 16-án Szatmárnémetiben, 18-án Turjaremetén, 19-én Eperjesen, 20-án Nagykőrösön, 21-én Rimaszombatban és Kiskundorozsmán, 23-án Baján és Jászberényben, 25-én Székesfehérváron és Verseczen, 27-én Békéscsabán és Komáromban, augusztus 1-én Désen, 3-án Palinban és Sepsiszentgyörgyben, 4-én Homorodon és Nagyatádon fog megtartatni. A ménetelepeknél kiseléjeztet, tenyésztésre azonban még használható ménék a helyszínén mindjárt el is adatnak és átvehetők.

Megsemmisített szubvenció. Arad város közgyűlése még 1907. május 8-án kimondotta, hogy Tenner József és Társai által Aradon létesítendő gyufagyár céljaira engedélyez 1. 3700 négyzetöl méter telket ingyen, 2. tizenöt évi időtartamra illeték és adó alóli mentességet, 3. elengedi az egyszázalékos városi átíratási díjat. Ennek ellenében Tenner József és társai kötelezték magukat, hogy: 1. a gyár felépítését két éven belül megkezdik, 2. a gyárban kezdetben 70—100 munkást foglalkoztatnak. Ezt a határozatot most a belügyminiszter a következő indokolással semmisítette meg:

„Mint hogy Tenner József és társainak Aradon létesítendő gyufagyára nem tartozik ama gyárak közé, melyek az 1907. évi III. t.-cz. ide vonatkozó határozatai szerint állami kedvezményben részesíthetők, ennél fogva a város közönségének fentebb idézett határozata a hivatkozott törvény tizenkettődik szakaszának 3-ik bekezdése szempontjából igényel elbírást. Ez alapon bírálva el a szóban forgó határozatot, annak a városi ingatlan átengedésére, valamint a városi átíratási díj alóli mentesség megadására vonatkozó részét ezuttal jóváhagyhatónak nem találtam, mert a szóban forgó határozat az 1907. évi III. t.-cz. végrehajtása tárgyában a kereskedelmi miniszter ur által 1907. évi július 6-án kiadott utasítás 71-ik szakaszának 2-ik pontja 2. bekezdésében foglalt rendelkezések ellenére a gyári vállalat által befektetendő álló és forgó tőke nagyságára kikötéseket nem tartalmaz. Ami a határozatnak ama részét illeti, mely szerint a létesítendő gyárnak III. oszt. kereseti adómentesség adatot, azt törvény szerűség okából ezennel megsemmisítem, mert a város közönségének az állami adók alóli mentesség engedélyezésére sem az 1886. évi XXII. t.-cz., sem egyéb törvény jogot nem ad.”

Házipari egyesület Zemplénben. Igen szép és köyetésre méltó kezdeményezés történt Zemplénmegyében, mely megerősödve nagymértékben van hivatva arra, hogy a házipar révén jelentékeny kereseti forrást nyújtson a szegény népnek. Niko-lits Szeréna lelkes agitációjára jött létre az új egyesület, melyet alapítója nevével „Szeréna Házipari Egyesület”-nek nevezték el. Az egyesület Homonán nyitja meg központi ipartelepét husz munkással; Töketerében pedig fióktelepet állít. Vállalja az egyesület tanulóleányoknak a házipar több ágában való kiképzését, külső munkásoknak anyaggal való ellátását, a munkák vezetését, a kész munkák értékesítését. Az egyesület vagyoni forrásai alapítótagdíjak, adományok és leendő üzleti eredmények. Az alakulás egyébként Augustia főhercegnő erkölcsi és anyagi támogatása mellett indult és amint tudjuk, a főhercegnő lesz az egyesület védnöke. Elnöknői tisztet vállaltak: gróf Andrássy Tivadarné, Zichy Ella grófnő, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, Zichy Klára grófnő, gróf Széchenyi Ernőné, Sennyey Mária bárónő, gróf Széchenyi Lászlóné, Wanderbilt Gladys; alelnöknők: Barkóczy Ilona bárónő alapítványi hölgy, Moskovitz Ivánné, Tarnay Ivánné. Elnök: gróf Andrássy Sándor v. b. t. t.; ügyvezető elnök: miklósi Niko-lits Szeréna, titkárnők: tódeni Ambrózy Margit, Andrássy Boris grófnő.

Eső és jégeső. Mai számunkban megemlékeztünk már az országszerte bekövetkezett esős időjárásról, mely a budapesti gabonatözsde irányzatát is megváltoztatta. Ma érkezett táviratok szerint tegnap és ma az ország több vidékén jelentékeny károkat okozott a jég. Kisújszállásról áviratozzák, hogy a határban diónagyságu jégeső volt s nagy kárt okozott. Magyarkanizsáról jelentik, hogy tegnap este diónagyságu jég esett. Arról, hogy a jég milyen kárt okozott, nem érkeztek híradások. Tegnap eső is esett Szegeden 17, Turkevén 13 milliméteres, ámde még mindig kellene eső, mert nem mindenütt volt és sok helyen kevés. A gabonatözsde is azt a hírt terjesztették, hogy az eső nem volt olyan széles kiterjedésű, hogy az ország minden részében megjavíthatta volna a vetéseket s a határidő-üzlet erre meg is szilárdult, a papírosbuza ára emelkedett.

Árlejtések eredményel. A Máv. a mezőtelegi talpfatellitő-telep villanyvilágítási és erőátviteli berendezés elkészítésével a Magyar Siemens-Schuckert-művek r.-t.-ot bízta meg 23.999 koronáért. — A Máv. kolozsvári üzletvezetősége a Maros-hid alapozási és falazási munkáival a Gregersen G. és Fiai cégét bízta meg 95.418 koronáért. — Gyulán m. kir. államépítészeti hivatal a berettyóújfalú-békéscsabai—orosházi közút 33.8—39.664 és 43.368—51.620 km. szakaszának összes építési munkálatai és pedig földmunka, műtárgy építési, könyagbeszerzése és szállítása kőpálya előállításával a Kissebesi Gránit-kőbányák részvénytársaságot bízta meg 175.118 korona értékben. — Segesvári sz. kir. város egy darab 110 K. W. dynamogép szállításával a Magyar Siemens Schuckert-művek r.-t.-ot bízta meg 21.320 korona értékben. — A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 23.830 m³ I. oszt. kő és 42.780 m³ II. osztályú kő beszerzése, szállítása és beépítésével Blau Rezső mohácsi vállalkozót bízta meg 520.318 koronáért. — Ugyancsak a földmívelésügyi miniszter 5000 m³ kőbányai kőnek kikotrása és újbóli beépítésével a Magyar Építő r.-t.-ot bízta meg 25.000 koronáért.

A „Fővárosi Iparosok Köre” közgyűlése. A „Fővárosi Iparosok Köre” június hó 1-én, hétfőn délután hat órakor tartja harmincznegyedik évi rendes közgyűlést, IV., Irányi-utca 17. szám, I. emeleti helyiségében.

A Déli Vasút közgyűlése. A cs. és kir. szab. Déli Vasúttársaság ma tartotta Bécsben báró Chlumetzky elnöklésével évi közgyűlést. A részvényesek nagy számban jelentek meg. 180 részvényes 153.685 részvényt helyezett letétbe. A közgyűlés az igazgatóság jelentését — többek hozzászólása s elnök felvilágosító szavai után — elfogadták és az igazgatóság tagjait, valamint a felügyelő-bizottsági tagokat újból megválasztották, mire a közgyűlés 2 órakor véget ért. Az igazgatótanács javaslatára odaírányult, hogy az 1,297.583 koronát kitevő fölösleg berniázásokra fordíttassék.

A Kereskedelmi Múzeum új levelezői. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Grünwald Emilnek megbízást adott, hogy Marseilében, Fodor Emilnek pedig, hogy Moszkvában, mint a m. kir. Kereskedelmi Múzeum levelezője működjék. Grünwald Emil és Fodor Emil levelezők feladata lesz a magyar ipari és mezőgazdasági termékeket a dél-francia, illetve orosz piacokon meghonosítani és terjeszteni, további kötelességük pedig abban áll, hogy a kiviteli konjunkturákat figyelemmel kísérik és üzleteket közvetítsenek. Grünwald Emil Marseilében, Fodor Emil pedig Moszkvában beviteli és kiviteli ügynökséget létesítenek. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Polák Jakabtól, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum titkár levelezőjétől a tisztebeli levelezői megbízást megvonta.

A világ termése. Az egész világ gazdaközönsége aggódva figyeli az időjárás szeszélyeit s nemcsak a saját hazájából, hanem az idegenből érkező vetésjelentések is mélyen érdeklik. A császári és királyi konzulátusoktól beérkezett jelentések így tüntetik fel a vetés állását a külföldön.

Az amerikai Egyesült-Államok: A csikágói főkonzul jelenti, hogy a vetések fejlődésére az időjárás kedvező lévén, az ősziek a múlt évvel szemben jóval kielégítőbben állanak. A tavaszian vetése is jól sikerült, az elvetett mag kielégítően kelt, a fejlődés is megfelelő.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbetegségek és székzavarokban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomorral
2-8 óra alatt tel.
Jóson rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

Nagybritánia: A londoni főkonzul jelent, hogy a kedvezőtlen hűvös és esős időjárás következtében...

Szerbia: A belgrádi konzul jelent, hogy a kedvező és enyhe időjárás hatása a növényzet minden részén meglátszik...

Németország: A könnigsbergi konzuli hivatal jelentése szerint az utóbbi záporosóktól kísért melegebb időjárás igen kedvező hatással volt Keleti Poroszországban...

Szeszgyárvezetői tanfolyam. A magyar mezőgazdasági szesztermelőök országos egyesülete hálhates tanfolyamot rendez az új müegyetem kémiai pavilonjában...

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület nyereménykötvényeinek hetedik nyereményhúzása június hó 5-én, délután négy órakor fog az egyesület központi épületében...

Allandó szakkiállítás Budapesten. Engel Gyula fővárosi börkereskedő kezdeményezésével Budapesten tartandó allandó bór-, cipőkelelékek- és cipőipari kiállítás rendezése van terve véve...

A Közgazdasági Értesítő most megjelent 22-ik száma több es. és kir. konzulátus mult évről szóló jelentését közli, amelyek különösebb érdekekkel bírnak a magyar kereskedelemre...

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül pénteken a Kolozsvár Fiuméből Rouenba indult, szombaton a Báthory Antwerpenből, az Adria Északafrikából és az Andrássy Marsailleből Fiuméba érkezett.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Tenzinger József zalaegerszegi törvényszéki joggyakornokot a billédi járásbírószághoz és Popovics Mátyás fehértemploni törvényszéki joggyakornokot a fehértemplomi törvényszékhez jegyzőkké...

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Wosner Miksa kalocsai és Mikovényi Dezső kézmárki járásbírói inrokokat kölcsönösen, Kozocsa Márton magyarországi járásbírói végrehajtót a tenkei járásbírószághoz...

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Campe Gyula lonkai lakos saját, valamint kiskuru Pirocska nevű leánya „Havasi”-ra, Löw Gyula szombathelyi lakos „Dallos”-ra...

Pályázatok. A rimaszombati pénzügyigazgatóság nál irodavezetői, a tamási adóhivatalnál ellenőri állásra 2 hét; a soproni pénzügyigazgatóságnál irodatizti állásra 4 hét és a temeskubini adóhivatalnál szolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tatra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése.

Fleischmann Lipót számlái és flstőlthnsáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazione Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Alakult 1831-ben. Részvénytöke és tartalék: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytöke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosrjáték főeljárás helye: VI. Andrássy-ut 5. Kézi zálogkölcsönök: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán, VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllöt-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hossz Lidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruk I. Henrik, Budapest, Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 32. Ajánlja különösen legdívatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak.

Víz- és légszuszeczeték és csatornázás.

Pisurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszuszec- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűzhely összeköttetéssel vagy saját tüzhelyivel.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pobner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26. Párisi-utca sarok. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos vasutakat. Bánya- vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyébb cikkekkel. Különlégszuszeczek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárugyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E néyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényvüzei cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék: a legfinomabb kivitelben szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruha.

Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelvényeknél a pontos címünknek szives kírását, Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

VIZÁLLAS.

Table with columns for destination (Inn, Dunna, Horva, Vág, Kába, Oráva, Hura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Jaborca, Ung), departure date (máj. 20, máj. 29), and arrival date (máj. 20, máj. 29). Lists ship names and agents.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

- Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás, Röntgen sugarakkal való kezelés, Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio), Kék fényvel való kezelés, Villamos hőfürdők (Elektrotherm), Villamos fényfürdők, Villamos masszázs (Vibratio), Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés, Villamos vízfürdők, Szénasavas fürdők, Főbb javallatok: Általános Idegesség (neurasthenia, hysteria), Ideggyengeségi állapotok, Almatlanság, Hődéssek (Paralysis), Idegfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischias), Gerincvelőseorvadás (Tabes), Szívbetegségek, Véredényelmeszesedés, Köszvény és csusz (Rheuma, huygsavas lerakódások, izületi és csontbetegsége), Székrekedés, Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység), Bőrbojok, Bőrvizsketeg, Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság), Aranyeres csomók

Rendelés d. o. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. Kezelés egész napon át. - - Kivánatra prospektus

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, május 30.

A lényegesen javult mezőgazdasági helyzettel szemben a helyi spekuláció — mely az idén teljesen magára van hagyatva, várakozási álláspontra helyezkedik, ami legjobban abban nyilvánul, hogy a határidős piacon a forgalom alaposan megecsapant. Más években 4—5 héttel az aratás előtt van a legtöbb adás és vétel, ma pedig negyedóránként is szünetelt a forgalom. A vidék teljes tartózkodását nagyon megérzi a tőzsde és nem igen tud mindig irányt szabni a tendenciának. Ma a meleg idő volt az okozója annak, hogy az októberi terminusok 5—6 fillért emelkedni tudtak. A készáru piacon télenység uralkodik, a malmok az üzembeszűntetés előtt állván, nem vesznek nagyobb tételeket, melyek pedig kaphatók volna. Mindössze 6000 mázsa buza kelet el változatlan áron. Egyéb cikkekben nem volt üzlet, az árak nem változtak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 77 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77 kg. 23.— korona, 200 mm. 77 kg. 23.— korona, 200 mm. 76.7 kg. 22.90 korona, 500 mm. 76.3 kg. 23.20 korona.

Szarvasi: 3500 mm. 75 kg. 22.85 korona.
Pestvidéki: 200 mm. 78.5 kg. 23.— korona, 200 mm. 78 kg. 23.— korona, 100 mm. 77 kg. 22.85 korona, 100 mm. 77 kg. 22.40 korona, 300 mm. 77 kg. 22.50 korona, 100 mm. 75.5 kg. 22.30 korona, 300 mm. 75 kg. 22.20 korona.

Fejérmegyei: 675 mm. 76 kg. 22.50 korona.
Szivacsai: 500 mm. 75.2 kg. 22.90 korona.

Rozs. 500 mm. 20.— korona, 100 mm. 20.— korona, készpénzfizetés mellett, kocsira, 300 mm. 19.90 korona, 100 mm. 19.90 korona, készpénzfizetés mellett, paritás.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Délután:

Előfordult korések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 10.20, 10.21, 10.17, 10.20, 10.15, 10.19.

Rozs 1908. októberre 8.82, 8.83, 8.76, 8.81.

Zab 1908. októberre 6.92, 6.91, 6.98.

Tengeri 1908. júliusra 6.56, 6.57, 6.55, 6.59.

1 óra 30 percig zárulnak:

októberi buza	10.20—10.21
októberi rozs	8.83—8.84
októberi zab	6.59—6.60
júliusi tengeri	6.99—7.—

Délutáni forgalom.

Délután az üzletlenség tovább tartván, dacára szilárdabb Berlinnek, az árak néhány fillérrel lemorzsolódtak.

4 óra 30 percig zárulnak:

Buza októberre	10.17—10.18
Rozs új októberi	8.78—8.79
Zab októberre	6.94—6.95
Tengeri júliusra	6.56—6.57

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 28-tól május 29-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	3019	—
Rozs	1252	—
Arpa	590	1902
Zab	6949	7412
Tengeri	4550	5737
Liszt	—	14979
Korpa	—	1605

Értéktőzsde.

A tőzsde a kamatlábeszállítások hatása alatt áll s így kedvezőtlen befolyással volt az üzletre az, hogy a német birodalmi bank ezúttal sem szállította le a kamatlábat. A déli tőzsdén viszont az okozott kedvetlenséget, hogy bécsi számlára nagyobb tételekben adták az Osztrák államvasut-részvényt. A teljes üzletlenség mellett azonban az árfolyamok meglehetősen tartottak, úgy, hogy az állam-

vasuti részvényeken kívül a többi vezető értékek árfolyama alig mutat változást. A helyi piacon szintén teljes üzletlenség uralkodott s kötés csak a Magyar asphalt-részvényekben fordult elő. Az utő-tőzsdén a Déli vasut-részvényekben egy kis hausse indult meg, mely azok árfolyamát másfél koronával felhajtotta. Az Osztrák hitel reggel 631.75 koronán indult, míg az előtőzsdén 631.50-re gyöngült és így maradt a déli tőzsdén is. A Magyar hitel 749 koronás kezdő árfolyama 748.75 és 749.25 között ingadozott. Az Államvasut 689 koronán indulva 687. 25-re csökkent, aztán a déli tőzsdén 687.75-re javult. Forgalmomban került továbbá: Leszámitoló bank 474.50 koronán, Rima 561—561.50 koronán, Városi villamos vasut 269—268 koronán, Közüti 552—554.50 koronán, Magyar asphalt 139 koronán, Weitzer-gyár 389 koronán, Agrárbank 440 koronán, Szanatórium sorsjegy 8 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 631.75—631.50. Osztrák-magyar államvasut 689.—687.25. Rimamurányi vasut 561.—Magyar leszámitoló-bank 474.—, Közüti vaspálya 555.50—554.50. Városi villamos vasut 269.—268.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 631.25. Magyar hitelrészvény 748.75—749.25. Osztrák-magyar államvasut 687.—688.—. Rimamurányi vasut 562.—562.25. Magyar leszámitoló-bank 474.25—474.50. Jelzálogbank 437. Közüti vaspálya 553.50—554.—. Magyar koronajáradék 93.45—93.47. Magyar Asphalt r.-t. 138.50—151.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.90—8.—.

Utőtőzsde.

Kötötték: Osztrák hitel 631.25. Magyar hitel 149.—. Államvasut 687.50. Jelzálog 437.—. Leszámitoló bank 474.50. Közüti 554.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, május 30. (Saját tudósítónk jelentése.)

A mai hetitőzsdén a konzum alig vásárolt, mert a külföldi piacokról általában lanya irányzatot jelentettek és a vetések állása kedvező aratást ígér. Az árak hanyatlottak, buza 10—15 fillérrel lett olcsóbb, mint volt nyolcz nap előtt. Eladatott 3400 mm. radványi 77 kg. 11.70 korona. 3 hónapra bécsi malomból és kisebb tételekben: tótfelvidéki 78 kg. 11.90 korona, 3 hónapra Bécsből, 79 kg. 11.30—11.35 korona, Nagyszombatból, 11.50 korona Pozsonyból, 80 kg. 11.55 korona, Pozsonyból, 79 kg. marchfeldi 11.65 korona, Marchfeldből, 78 kg. és 77.5 kg. 11.47½ korona, 3 hónapra, Csornáról. Rozs 5—10 éllérrel hanyatlott. Pestmegyei 10.55—10.60 Bécsből, marchfeldi 10.70 korona bécsi malomból, 10.65 korona Marchegről, tótfelvidéki 10.10 korona Surányból, elsőrendű 10.10 korona Mányáról, 10.30 korona Marchegről. Tengeri 5, zab 5—10 fillérrel olcsóbb lett s ez a cik ellentétben a budapesti tőzsdével, itt jól volt kinalva.

Jegyztetett buza: tiszavidéki 12.15—12.60 korona, mosoni 11.70—12.10 korona, tótfelvidéki 11.60—12.15 kor., déli vasuti 11.60—12.— korona, marchfeldi 11.50—11.85.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.45—10.70 korona, csepeli 10.40—10.60 kor., pestmegyei 10.45—10.70, déli vasut 10.40—10.60 korona, különféle magyar 10.35—10.60 kor., osztrák 10.35—10.60 korona.

Arpa: morvaországi 7.30—7.70 kor., marchfeldi —.— kor., bácsvidéki 7.50—7.90 kor., tótfelvidéki 6.50—7.75 kor., csepeli —.—, győri 7.10—7.70 kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki —.— korona.

Magyar tengeri: régi 6.95—7.15, új —.— korona, cinquantin 8.—8.55, új —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 7.50—7.80 korona, elsőrendű 7.80—8.05 kor., válogatott 8.05—8.40 korona.

Lisztben a konzum most is csak a legsürgösebb beszerzésre szorított, de az árhanyatlás e híten nem tett további haladást. A budapesti malmok átmeneti üzembeszűntelése miatt a piacon a kinalat mérséklésére számítottak s ezért az eladók a teljes árakat követelték, csak rozsliszt lett 20 fillérrel olcsóbb. Takarmányliszt és korpa irányzata nagyon csöndes és ára alig változott.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, május 30. Daczára annak, hogy a francia bank a kamatlábat leszállította és ellenére a New-Yorkból jelentett javulásnak, valamint a vetések állásáról szóló kedvező jelentéseknek, a mai elő-tőzsde gyenge, kedvetlen magatartást tanúsított. Eltekintve attól, hogy Berlinből azt jelentették, hogy a kamatláb leszállítása ott még nem aktuális és ez a tőzsdét tartózkodásra indította, az államvasut részvényeinek újabb lanyhasága is befolyást gyakorolt az irányzatra. Az eladások ezekben a részvényekben időnkint nagyobb mérveket öltöttek. Az irányzat az előtőzsde zárlatáig kedvetlen volt. A déli tőzsde csöndes forgalommal indult. Az árfolyamok csak kis mértékben változtak.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 631.—. Magyar hitel. —.—, Länderbank —.—, Államvasut 687.—.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 134.—.—, Alpési bányatársulat 663.75. Rimamurányi 562.50. Május j. áradék 97.20, Magyar koronajár. 93.40. Orosz érték —.— Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.65.

I órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 631.—, Magyar hitel 750.—, Länderbank 442.—, Unio-bank 540.—, Államvasut 687.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 134.—, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 663.50, Május j. áradék 97.20, Magyar koronajáradék 93.45, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 562.—, Orosz j. áradék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, május 30. (Osztrák értékek zárata.)
42 százalékos papir-járadék 97.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.40, 1860-as sorsjegy 150.40 Osztrák hitelsorsjegy 450.— Angol osztrák bankrészvény 296.50, Bécsi Bankverein 522.— Osztrák-magyar bank 1737.— Déli vasut 134.75 Dunagőzhajózási társ. 1018.— Dohány rész. 411.50 Cs. k. arany (vert) 11.35 Német banky. 117.61 Osztr. Lloyd 419.— 4.2 száz. ezüst. jár 97.15—99.10, Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy 261.50, Osztrák hitelintézeti részvény 630.75, Union-Bank 540.50, Osztrák Länderbank 442.—, Osztrák-magyar államvasut 686.50, Elbevölgyi vasut 442.50, Alpési részvény 663.40, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.97. Lipótkohó —.—, Törökorsjegy 187.90. Nyugodt.

Bécs, május 30. (Magyar értékek zárata.)
4 százalékos arany-járadék 116.60. Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 145.25, Magyar hitelbank részvény 747.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 474.—, Rimamurányi 561.—, Magyar cukoripar 1807.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 93.40, 4 százalékos magyar földterem. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.25, Kassa-Oderbergi vasut-részvény —.—, Magyar jelzálogbank 437.—, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, május 30. (Tőzsdei jelentés.) A tőzsde a hét végén szilárd irányzatú volt, habár az osztalékok szándékolt megadóztatásáról elterjedt hírek futólagon gyöngülést idéztek elő. Az összirányt azonban kedvező külföldi jelentések kedvezően befolyásolták. Ennek dacára a spekuláció tartózkodása miatt csak igen csekély üzlet fejlődhetett ki és az árfolyamváltozások jelentéktelenek voltak. Zárlat felé fedezések jó támaszt nyújtottak. Bányáértékek közül főleg Laura-kohó részvényei jegyeztek magasabban, míg bohumiak gyengébb osztalékbecslés alatt szenvedtek. Szénrészvények közül gelsenkirchick és harpeniek voltak az érdeklődés központjában. Járadékok szilárdágukkal tüntek ki. Vasutak közül Délivasut olcsóbbodott. Gőzhajórészvények gyöngülésre hajlottak. A készpénzpiac ipari értékei alig változtak. Magánleszámitolási kamatláb 3½%, pénz ultimón át 4½%.

Zárlatkor jegyeztek: 42 százalékos papirj. áradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyj. áradék —.—, osztrák hitelrészvény 197.80, Déli vasut 22.50, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.90, Disconto Commandit —.—, Dinamit-truszt 160.80, Harpeni 195.70, Unifikált török j. áradék —.—, 42 százalékos ezüst-j. áradék —.—, 4 százalékos magyar aranyj. áradék 93.70, Magyar koronaj. áradék —.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 84.90, Olasz j. áradék —.—, Alt. villamossági Edison 214.50, Gelsenkircheni 189.—, Laurakohó 211.20. Szilárd. Frankfurt, (Zárlat.) május 30. 42 százalékos papirj. áradék 99.05, 4 százalékos osztrák arany-

SZINHÁZAK
Vasárnapon, 1908. május 31-én.

Nemzeti Színház

A boszorkány.
Dráma 4 felvonásban. Írta Sardou
Viktor. Fordította Fái J. Béla.
Kimenes bíbornok Ivánfi
Don Lopez Szacsavay
Juana Isabella Paulay
Don Enrique Ödny
Ramiro Bónis
Zoraya, mórónó Márkus
Aisha, cselédje Paulayné
Cardenas Gyenes
Cleofás Pethes
Oliveria Rózsahegyfi
Patum Fáy Sz.
Afrida Jászai M.
Kezdeté fél 8 órakor

III. Kir. Operaház

A csavargó
Dalm 4 felvonásban. Szövegét
írta Richepin, fordította Heilfalvi
Jenő. Zenéjét szerzerzte Leroux
Tolnaité Szamosi E.
Alina Fáy M.
Catherine Válint V.
A csavargó Takács
Toinet Gábor
François Szemere
Piero Szendrői
Martin Déri
Thomaz Hegedűs
Kezdeté fél 8 órakor

Népszínház-Opereta

Délután 3 órakor
Ezeregy éj.
Operett 5 felvonásban, 4 képből
írta Lindau. Fordította Faragó
Jenő. Zenéjét szerzerzte Strauss J.
(Szelejmán szuitán) Környei
Lolla Ney L.
Edin baba Virágh
Wall Della Donna
Oronusz, varázsló Andorffy
A nagyvezér Székely
Zutarda Marosi A.
A kajmáknán Dános
Foly Mezei

Este 8 órakor

A nagymama.
Enekes vígjáték 3 felvonásban
Csiky Gergely darabjából szín
padra alkalmazta Pásztor Árpád
zenéjét szerzerzte Máder Rezső
Személyek
Szerény grófné Blaha L.
Mária Turcsányi
Piroka Della Donna
Gábor Horváth
Báró Orkényi Pázmán
Gróf Szerényi Pázmán
Br. Orkényi Kálmán Bálint
Kozsa Kirtti
Langó Szeráfina Marosi A.
Fügedka Szilárd Nagy

BUDAI KIRÁLY KESERŐ VIZ.
ELSŐRANGÚ HASAJTÓ
KAPHATÓ MINDEN FÜSZERKERESKEDÉSSEN

Az újpesti hajóállomási vendéglőben
naponta előhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunal tereasz. Gyönyörű kilátás.
Katona-hangverseny.

A legújabb rendszert Zongora- és Hangszer- Hitelosztály megnyílt
a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törlesztendő részlete.
A vásártól zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszert ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.
Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepítő.
Budapest, Király-utca 53. száma.
Prospektus és árjegyzék minden hangszertől külön díjmentesen.

TARCSA gyógyfürdő Vasmelegében. Glaubersó-tartalmú szénasav-vasforrasok.
Vizgyógytálatzat külön férfi és női osztályival. Vasláp (moor) és természetes szénasavas, vasas és pezsgő fürdők. A tarcsai vasláp, mely a Franzensbadival egyenértékű. Dr. Hankó tan. a tudományos akadémia tagjának vegyelemzése szerint Magyarországban a legjobb, sőt a világhírű Marienbadit is jóval felülmúlja. Neuhelm gyógymód. Te-, kefir-, savókúra, villámvilágítás, lenyelvek, kelmese, hüvös éghajlat. A női szervek bántalmait, sápkór, vérszegénység, ideges bántalmak, szív- és vesebetegségek, továbbá a légzősi-, emésztési- és vizeleti szervek bántalmait kiváló orvosi tekintélyek ajánlják. Fürdőorvosok: Dr. Baltha Kornél v. tanársegéd és Dr. Glöck Gyula.

Évad május hó 17-től szeptember hó 15-ig esetleg végéig. Elő- és utóevadban tetemesen olcsóbb árak. Tarcsai Károly forrás kedvelt forrás és hurok bántalmaknál kiváló hatású. Kívánatra prospektus. Posta-, távirat- és vasuti állomás, közvetlen vasuti kocsik közelednek Tarcsa fürdő felé.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Michelstädter utóda
OSKÓ GÉZA
BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.
CZIPŐ
különlegességgel
A szabott árak a talpa vége.

Szalloda
Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-80 koronától felfelé.
3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák. Világos szobák.

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérgyének árjegyzékét a czimbalomkészítés elismert első szakértőjéről, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 rttól kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértői munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Butor
készpénzért és részlete
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készön raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési vállalata.
Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Buziási gyógyfürdő
vasuti állomás, posta, távirat és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról.
Idény május 15-től szeptemb. 15-ig
Specziális gyógyfürdő szívbeteg részre
női bafoknál, hólvag- és vesebafoknál, kö- és fővénbetegségeknek, a légutak- az emésztő- és kiválasztó-szervek hurokos bántalmainál. Sápkór, vérszegénység, görvely- és angolkór. általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szénasavas és szénasavas vasas forrasok.
Prospektust kívánatra küld:
a fürdőigazgatóság.

Üzlet áthelyezés!
Van szerencsém a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vevőkörömet ezennel értesíteni, hogy Budapest, V., Váci-körút 2-4. szám alatti leteleztem
üzlethelyiségeimet
nagyobbítva a mai kor igényeinek megfelelőleg, ugyanabban a házban
V. Deák Ferencz-tér 1. alá
Erzsébet-tér sarok
helvezván át s azt 2. é. május hó 1-én megnyitottam.
Üzletkörömet tetemesen kibővítve, ajánlom dusan felszerelt raktáromat mindennemű hazai és egvőb gyártmányu butorszövetek, szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítők, paplanok, takarók, átvétők, matracz és mindenféle csinvat-vásznakból, valamint összes kellékeket kárpitos, bőröndös és kocsigyártók részére.
Kiváló tisztelettel
Neumayer Fülöp
BUDAPEST, V., Deák. Ferencz-tér 1. szám.
Erzsébet tér sarok. Telefon 11-21

FÖVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma, vasárnap
utolsó variété-előadás
az idei évadban.
előadás kezdete 8 órakor.
1908. június 3-tól kezdve
Parisiana-Esték
Jay Richard, Ellen Isenta és több kiváló berlini színművész közreműködésével. Bővebbet a falragaszok.
A téliertben reggeli 5 óráig Vörös Elek csigányzenekara hangversenyez.

AMERIKAI-PARK
TELEFON 4-49 UJ ÖS-BUDAVÁRA TELEFON 4-49
Ma vasárnap délután 3 órakor (fél helyárak mellett) és este fél 10 órakor nagy előadás a Variétében.
A Variétében, a Moulin-Rougeban fellépte az összes szerzőtett művésznőknek és művészeknek. — Kizárólag eredeti attrakciók.
Tündéres kivilágítás, nagy vendéglő, nagy kávéház, pezsgős-pavillon, amerikai-bar.
Európa legnagyobb és legelőkelőbb családi mulatóhelye.
Közlekedés egész éjjel: villamos, omnibusz és bérkocsi végállomás.
Este 8 órától 9 óráig ingyen kinematográf a legújabb képekkel.
Nyitva délután 3 órától reggelig.
Bérelt-jegyek kaphatók: Andrássy-ut 19. Hirsch-nagytárszóban és az igazgatóságánál. Kedvezményes jegyek az összes társzódban kaphatók.

Wampetics vendéglőjében
Kedvező idő esetén
naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is
katona zene

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszesz-t.**
Egy eredeti üveg és 2 korona. Főzetikéidei hely
Gara Géza és Tsa drogéria Budapest, VIII. József-körút 76.
Tiszteket árjegyzékkel küld.

SZINHÁZAK

Vasárnapon, 1908. május 31-én.

Víg-színház

Délután 3 órakor

Tatárjárás

Operett három felvonásban, írta Bakonyi Karoly, zenéjét Gábor Andor verselte...

Este fél 8 órakor

Reinhard Miksa Berlini színházának vendégjátéka. A velencei kalmár.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órakor

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban, írta Leon és Stein, zenéjét szerelte Lohár Ferencz.

Este fél 8 órakor

Milliomos kisasszony Operett 3 felvonásban.

Király színház

Délután 3 órakor.

Varázskorongó

Operett 3 felvonásban, írta Dörmann és Jacobsch. Fordította Mérei Adoll.

Személyek:

- XIII. Joahim Császár Lohár Fenyvesi Heléna Harmat I. Niki Raskó Guszli Rendor Frideika Nyáráiné (Francia) Kassai E. Vendelin miniszter Szabó

Este fél 8 órakor

100 év múlva

Énekes, táncos, látványos tréfa 3 felvonásban, 9 képből, írta Martos Ferencz.

- N. Zajtay István Námeth Bacsur Gaszton Napir Toll Irena Ötvös G. Péter, hoteltulajdosnos állalkertigazg. Boross Franco, Major, miniszter, szerkesztő Szirmai Pavlicsek, Pribiesek Samu, szerkesztő Rátkai Sasa Lazló R. Peteskoj polgármester, Dörögi Z. Molnár Kékk, Huszárkapitány Raskó

JARDIN de PARIS

(Párisi kert.) Erzsébet királyné-ut 1.

Holnap, 1908. június hó 1-én

nagy ünnepélyes megnyitó diszeloadás.

Nemzetközi kabarét világhírű művészek közreműködésével. A drezdai királyi Belvedere teljes személyzetének vendégszerzése...

Jegyek válthatók délután 4 óráig Zipsor és König zeneműkereskedésben...

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán Ma és minden nap délután 4 1/2-5 1/2-ig és este 9-10-ig kezdve az európai híré

CISKOVSKY

quartetto hangverseny, fényes változatos műsor. Hűvös és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Zongoraterem

és kölcsönző intézetét ajánlja CSUPORT J. BUDAPEST, Koronaherceg-utca 9.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem.

Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet. Esteljes fogorvosok szájpárlás nélkül.

FOGAK

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucsuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell.

Dr. Edolmann József fogorvos és nehai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai aszisztense Martai (Taub) Arthur. - (Lift).

Jutassákokot

90 fillértől darabonként

Lenzsákokot

125 fillértől darabonként, (vízhatlan) 70 fillértől -méterenként szálit

Ponyvát

Fischer-téle zsák és ponyvagyár Budapest, Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország lejelentősebb utadalmainak és viszonteladóinak szállítója. Ponyva-kölcsönző intézet

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legelősbán szállítanak Pajkr Rezső és Tsa Budapest, X., Delej-utca 11/11. (Tízviselő-telep). Fedőalos harmoniumok pontos orgona-mozzakkal. Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanároknak és lelkészeknek külön árazalék-engedmény. Részletfoglalás engedélyezve.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglő VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám. A szalmaözevények legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kiltinó kiszolgálás!

Lublófürdő

kiterjedt fenyves erdők között. Szénsavas vasas (pezsgő) és moorfürdők. Vasas források, főltte dúsak szénsavban. Ivó-, fürdő- és területi gyógyföld. Kiltinó hatású: vérszegénység, az idegrendszer idült bajainál, szívbetegségeknél, általános gyöngeség, súlyos betegségek, testi és szellemi túlerőltetés után, kiltinópedig pedig női bajoknál. Pormentes védett fekvés (556 m.) - Állandó fürdőorvos: Platzer Sándor dr. volt egyetemi tanársegéd. Kényelmes modern lakások. A házi kezelésbe vett vendéglő, illetve konyha Weber Rudolf vezetése alatt áll, a ki szakmájában a külföld és a főváros elsőrangú szállodáiban működött. Finom konyha. Figyelmes kiszolgálás. Penzió-rendszer. Posta- és távíróállomás. Elő- és utóidényben tetemes árkedvezmények. Bővebb felvilágosítással szolgál és képes prospektusokat küld az uradalmi fürdőgazdónokság Lublófürdő (Szepesm.)

Fürdőszálló megnyitás.

Sanatorium nagyszállóda Hévízen 80 minden kényelemmel berendezett (teljesen száraz) szobakkal, május 10-én megnyit. Teljes penzió ellátás napi 9-15 koronáig. Kérdezőskedéseket és rendeléseket elfogad Sorg Antal tulajdonos, Héviz. (Zalamegye).

«ETERNEL» HALO-SZOBÁ BUTOROK

fényezett tömör keményfa, mahagoni betéttel: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, üveglappal, mozdóttűkorrrel és márványtal 240 ft.; ugyanaz, csak a betétek fényezve 200 ft. Szállodásoknak kedvezmény. Közvetlenül csak az asztalossal: IX., Tüzöltő-utca 38 földszint.

Köszöggel Dr. Dreiszeker József vizgyógyintézete és sanatóriuma országos éven át nyitva, gyógyfürdői lényeges parkkal körülvéve, legelőbb és fenyves erdővel a közöben. Kiltinópedig halban szennyvíz-utókezelés, kikélt nemi kiltinópedig van javára vagy gyógyutazásra kivételként. Az orvosi felügyelet állandó. Legelőbb gyógyutazási-műhelyek. Kiltinópedig ellátás, igen kiltinópedig ár. Egy személynek holt kiltinópedig 70-80 koronát, beleértve lakás, háromszori étkezés, fürdő, (ha szükséges) masszázs, villanyozás, rendszeres orvosi-nyógykezelés és felügyelet, takarítás. Bővebb felvilágosítást és prospektust küld Dr. Dreiszeker, az intézet tulajdonosa igazgató-örvos.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROKÉK LOKOMOTIVOK BLOK BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK = EGYED = ARUSITÓ ABELES EMIL BUDAPEST V. VÁCI-UT 14. Vidéki képviselők kerestetnek. .:

Akar Ön

kényelmes tartós és elegáns lábbelit viselni? Ez esetben csakis

Angyal czipót

vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

Állandó raktár az ország következő üzleteiben:

- Abrudbánya. Brassó. Beregszász. Beszterce. Békés. Csikszereida. Debrecen. Deés. D-Szt-Márton Esztergom. Eperjes. Érmihályfalva. Fehérvárcsanak. Gyulafehérvár. H.-M. Vársárbely. Halas. Hatvan. H.-Szoboszló. Igló. Ivánicgrad. Kassa. Kiskunfélegyháza. Korompa. Kaposvár. Liptó-Szt-Miklós. Léva. Miskolc. Munkács. Makó. M.-Sziget. N.-Sziget. Maros-Ludas. N.-Kálló. N.-Kapos. Orsova. Pozsony. Pécs. Szatmár. Sepsiszentgyörgy. Sz.-Somlyó. Sz.-Somlyó. Szilágy-Cseh. T.-Szt-Miklós. Temesvár. Tasnád. Tata. Ungvár. Ujgradiska. Varannó. Zimony. Zsibó. Ozv. Darkó Károlyné Joan D. Awrigeanu Iczkovits Lajos Gottstein I. Károly Huppert Lajos Potoczki Pál Eifenbein és Klein Frank J. Mózes Jeremiás Adolf Weisz B. Wohl Izidor Weinberger Mór Vasillie Bercean Homotay Károly Friedmann József Stern Ignác Steiner Vilmos Weinberger L. Farkas Márkus József Fran Jurkovic Pollák I. Karpelesz Testvérek Stein Lehel Fekete Lajos Venetianer Aranka Pál L. Löffler Ignác Moskovitz Lajos Hegyi József Weisz B. és Társa Weisz Jenő Lipeczki Gyula Mandula Farkas Ifj. Oláh Bálintné Grünbaum Jakab Schicketanz Bertalan Reif Gyula Reisch János Guttman S. Stibi József Schupiter Lajos Nagy Sándor Lebovits Bernát Deutsch A. Brauch Lajos Rosenberg B. és Társa Adler Arthurné Gottlieb Vilmos Müller Zsiga Herskovits és Engländer Jakob Rosenfeld Roth Adolf

«Angyal» védjegyű cipők még számos üzletben a felsoroltakon kívül kaphatók.

Viszontelárusítók forduljanak közvetlenül az «Angyal» cipők gyárához

Engel Simon Budapest, Rákóczi-út 8.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. május 31-én.

Magyar színház

A Sasfiók
L'Alphonse) Dráma 5 felvonásban
Irtó Rostand Edmond, fordította Abrányi Emil.
Ferenca Törzs
Flambeau Csontos
Metternich Rátkai
Ferenccs császár Réthey
Marmont tábornagy Szirmal
A szabó Z. Molnár
Goniz Garas
Báró Obenaus Boros
Mária Luiza Porrai R.
Gamerata grófnő Polcár L.
De Lorget Teréz T. Halmi M.
Főhercegnő Mészáros G.
Kezdeté fél 8 órákor

Uránia színház

Délután fél 4 órákor
Az éjjeli nap országa
Este fél nyolcz órákor
A táncz.

CHICAGO

Mozgófénykép vállalat.
Bpest, VII., István-ut 39.
Telefon 93-09.
Magyarország legelső mozgófényképkiállítását osztálya. Kölsön adunk 1000 meter képet hetekint kétszeri változással. napi 15 koronáért. Nagyobb vagy kisebb képmennyiségnél a kölcsönj árának arányában csökken vagy emelkedik.

Várszínház

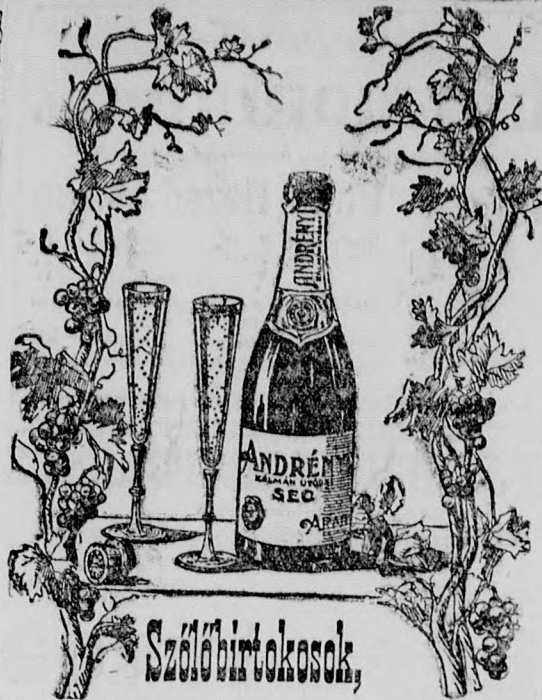
Zárva

Apollo Projektograf

(Telefon 68-39.)
Koczkajáték. Kenyérbe süttött pénz.
Césár mint chauffeur. Éjjeli után. Kaczer kis leány.
Medvovadászat Oroszországban.
Szigoru apa. Csavargó leány.
A tanítónő. Visszaemlékezés a szinpadra.
Kezdeté fél 6 órákor.

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órákor
Viola, az alföldi haramia Népszínmű 5 felvonásban
Este fél nyolcz órákor
A bus özvegy. Parodisztikus komédia 3 felvonásban Irtó; Föld Mátyás. Zenéjét: Faragó Jenő versszövegeire szerezte: Barna Izsó.

kínek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felkérhetnek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma, vasárnap, május hó 31-én.
2 ünnepi előadás 2
délután 4 és este 7/8 órákor
Mindkét előadásban egyenlő nagy műsor és a 12 órási oroszlan.

PESTI VIGADÓ KIOSK

Vigadó reggeli
kávé, vagy tea, vagy cacao, vagy csokoládé,
1 tojás vagy méz, adag vaj ... 1 korona
Reggeli kávé ... 40 fillér
A kiosk egész éjjel nyitva van.

Az ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynökök egyesületének egyleti helyisége és találkozó helye

VI. ker., Andrassy-ut 54.
Louvre Kávéház

TATRA-MULATO

VII., KIRÁLY-UTCA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb családi mulatója.
Ma és mindennap
Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul
Nemzetközi Cabaret előadás.
Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónó cocottalok (bártaikésérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Humberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és tánczosnő. Schmiedt Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gusti előadó soubrette. Sugár Elza cabaret énekesnő. Perenczy Kamilla női baritonista.
Pénztárnyitás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor.
Telefon 10-15

TENNIS-RAKEY JAVITO

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaherosz utca 3. szám. (Az udvaron)

Szt-Margitszigeti Gyógyfürdők

43-39 C. term. kénes hévíforrások. Modern berendezésű vizgyógyintézet dr. Halka Lajos orvos vezetésével. Svéd gyógygimnasztika és masszázs orvosi felügyelet mellett. — Holmgren Per svéd specialista által gyakoroltatik. Szállodák, vendéglő és kávéház saját kezelésben. Kivánatra teljes pensió. — Prospektust küld: a Szt-Margitszigeti gyógyfürdők és szállodák r.-t. igazgatósága.

Csak ROGATSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötökét üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitünő és elismert

Rogatsy-féle Magyar Pipere Borax-ot, mely mint testápoló és szépítő szer feltűnő hatatlan, hatása biztos és gyors.

- Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere!
- Arany Gáborné, H. Bőszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló.
- Gálik Aranka, Besztercebánya. Ezüst kanál. Kérlek meg egy postacsomagot.
- Liszky Ferenczóné, Losonc. Aranykanál. Kitünő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot.
- Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezem tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.
- Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK

Egy doboz ára 30 és 75 Ft., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill. Kapható minden gyógyszárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál: ROGATSY RALMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Figyeljünk a „ROGATSY” névre. Csak ROGATSY BORAX-ot fogadjunk el!!

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet.
Természetű fogak és fogsorok inmlap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitünően alkalmasak. — Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

Szabadalmi, védjegy- és mintaoltalom kieszközlése minden kulturállamban.

Adler Miksa okl. gépész-mérnök, hites szab. ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 51.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszer Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Várszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Föv. nyári színház	Uránia színház
1 Hétfő	Velencei kalmár	—	A haramiák	100 év mulva	Három feleség	Sasfiók	Milliárdos kisassz	Az éjlet komédiája
2 Kedd	Mis Hobbs	Tosca	Tavasz ébredése	100 év mulva	A nagymama	Sasfiók	Rombadült oltár	A színészek hazája
3 Szerda	Ilyu Barta Tamás	—	Salome és Mjo	100 év mulva	Ezeregy éj	A császár katoná	Rombadült oltár	Spanyolország
4 Csütörtök	Makranczos hölgy	Bánk Bán	A haramiák	100 év mulva	A nagymama	Sasfiók	Tiszt urak a csárdában	Péncz Ó felsége
5 Péntek	A bíboros	—	Tatárjárás	100 év mulva	Náni	A Sasfiók	Stréberék	A 16
6 Szombat	Hamlet	—	Naftalin	100 év mulva	Három feleség	A Sasfiók	A koldusgróf	Nincs előadás
7 Vasárnap	d. u. este Nászinduló	Tannhäuser	A tanítónő Naftalin	A dollárkirály 100 év mulva	Czigánybáró Náni	Nincs előadás A császár katonái	Gül-Baba A koldusgróf	—

Elegáns facon!

Érték gyártás!
15.000 pár.

MAGYAR IPARI

"TURUL"

Legnagyobb választék!

1200
munkás és hivatalnok.

Különlegesség:
„Goodyear Well”
árakban.
A jelenkor ellismert
legjobb minősége.

Czipőgyár Részvénytársaság **TEMESVÁR.**

Magyarországi fiók-telepek:

A monarchia legnagyobb czipőgyára
Czipőárúinkat

szabott, alacsony és versenyképes árak
mellett adjuk el. A gyári védjegy és
az ár a talpra van vésve,

Központi
főraktár **Budapest**

csak IV., Kossuth Lajos-
utca

14—16.

A MODEL

— REGÉNY. —

Írta: EDMOND MITCHELL.

25

— Mindjárt meglátod! Egy bizonyos okmány, mely eltűnt, rögtön bizonyítaná Berthault ártatlanságát és egyúttal bizonyíték lenne az igazi bűnös ellen. Teljesen céltalan lenne itt eltusolni vagy szépitni a dolgot; Mademoiselle Berthault okosan, vagy oktalanul, kétségbeesésében és gyámja segítségével maga is a kémkedésre adta fejét, hogy bebizonyítsa apja ártatlanságát. Többek között az is tudomására jutott, hogy az idegen attaché birtokában levő bizonyos okmány párisi irodájából eltűnt, ellopták.

— Ellopták?

— Igen; ellopták; s ugylátszik már régebben, ámbar a veszteséget csak most vették észre. És az attaché eget-földet megmozgat, hogy ismét birtokába kerítse a fontos okmányt.

— Ah, akkor talán a fátyolos hölgy, ki elmúlt éjszaka meglátogatott, az ügynöknője?

— Nem hiszem! Különbben is az egész dolog nagyon rejtélyes. Meghallgattam Berthault kisasszony és Maitre Guichard mondanivalóját, én magam azonban még édeskeveset mondtam nekik. Előbb veled akartam megbeszélni az egész ügyet.

— Nos, öreg barátom, be kell vallanom, én éppen olyan bizonytalanságban tapogatózom, mint te. Ha az ismeretlen hölgy nem az attaché ügynöke, hát ki számára dolgozik akkor?

— Nem hiszem, hogy az attaché ügynöknője lenne; nézd, Hilton, akkor annak két csoport

állna a rendelkezésére és ezek kölcsönösen meg-hiusítják egymás terveit.

— Hogyan érted ezt?

— Maitre Guichard kémie azt is kitudta, hogy az attaché éppen nem válogatós az eszközökben és azt tartja szem előtt, hogy egyik gaz-ficzkót megfoghatja a másikkal. Eppen ezt a gaz Sidi Maugrast ő bizta meg, hogy az elloptott okmányt újból visszaszerezze.

— Sidi Maugras!

— Igen. Tehát azt kell vennünk, hogy barátunk, a két betörő, elmúlt éjszaka az idegen attaché érdekében feszítette fel az íróasztalomat.

— Így tehát a hölgy ezeknek köszönheti a terveit meghiusulását?

— Feltétlenül; és éppen ebből azt következtetem, hogy még egy harmadik is belejárt szik ebbe a dologba.

— Az áruló maga! — kiáltottam én izgatottan. — Az igazi kém, aki természetesen örökös rettegésben él, hogy felfedezik.

— Én is gondoltam már erre. — mondta Sterling. — Ha az a hangoztatás, hogy a levelek egy asszony titkát rejtik, pusztán csak ürügy, koholt dolog...

— Amiről én teljesen meg vagyok győződve...

— Akkor tényleg lehetséges, hogy az a hölgy az igazi kém érdekében cselekszik. Egyelőre azonban hagyom a titkot, amint van. Megelégszem azzal, ha a dolgok saját maguktól fejlődnek.

— Van azonban még egy pont, amely fölül felvilágosítást akarnék. Te azt mondod, maitre Guichard tudja, hogy a tolvaj, ez a Maugras, az idegen attaché szolgálatában áll. Akkor az utóbbi nem is hajlandó Berthault kisasszony fáradozását, az apja megmentését illetőleg támogatni.

— Cseppet sem! Vele szemben az attaché hidegen tagadott. A kétségbeesett erőfeszítés,

amellyel az irodájából elloptott iratokat vissza akarja szerezni, tisztán azért van, hogy a zsoldjában álló és a katonasághoz tartozó személyiség biztonságát megvédje.

— Hogyan jutott ma Berthault kisasszony a kávéházba?

— Ez a derék leány, Estelle kisasszony, mióta megtudta, hogy Maugras miben fáradozik, folytonosan ellenőrizte ezt az embert. Abban reménykedett, hogy így megtudja valamiképp, sikerült-e a terve, vagy sem.

— Akkor ő tényleg ellenőrizte ezt a gazficzkót, amint te tárgyaltál vele?

— Igen. Megtudta a ficzkó szokásait, ismer-te buvhelyeit, azt is tudta, hogy minden reggel eljön a Béarnais-kávéházba a leveleért. Amint ma reggel engem látott jönni a kocsival, valami sejtélem azt sugta neki, hogy fáradozása sikerrel fog járni! Ezért folyton körülöttnk settenkedett. Én kissé hangosan beszéltem és Maugras eleinte annyira elvesztette az önuralmát, hogy szokott elővigyázatosságát elfelejtette. Minden esetre annyit meghallott a beszédünkből, hogy „eltűnt levelekről” van szó. Gyorsan elhatározta, hogy rám bizza magát és segítségemet kéri. És jól tette, hogy így cselekedett. — fűzte hozzá haragos hangsúlyozással Sterling. Ez a hang semmi jót nem jósolt a másik asszonyra, ki elmúlt éjszaka szintén megnyerte Sterling könnyen lobbantó jó szívét és majdnem sikerült őt teljesen le-fegyvereznie.

Még ha az életembe került is volna, akkor sem tudtam volna visszatartani azt a mosolyt, mely hangulatában ezt a teljes megváltozást elő-idézte és amely csak néhány óra műve volt. De komoly arca elárulta, hogy ezt a lépést nem egykönnyen tette meg.

(Folyt. köv.)

Fillér **4** Fillér

a nagymosás!
ha a ruhaképtéshez a szabadalm.

Uranos pasztillát
használ!

Fátyolfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy oszlokat nem csinál. Artalmatlan, mert szennymentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillér be kerül
és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadobozi (10 db pasztilla) 40 fill.
(bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyészeti gyár

Budapest, VI., Bózsá-utca 83. sz.

Kapható:

Dr. Szuly Aladár, IV., Muzem-körút, Pintér Gyula, IV., Keskeméti-utca, Krayer R. és Társa, V., Váci-ut 6., VII., Akácfa-utca 64., VII., Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur, V.I., István-ut, Karkó Ferenc, VIII., Mária Terézia-tér 2., Vidá István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 8., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 81., Friedmann J. VII., Murányi-u. és Peterdy-u. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrentei-tér, Thalmyer és Seitz V., Zrínyi-u. Kiss és Schmidt VII., Lövéde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwabl Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-u. Salamon A. és Fia VII., Király-u. Wertheimer és Frankl V., Hold-u. Rogácsy Kálmán VII., Rákóczi-ut 13., Pók Ottó VII., Király-u. Borovitz M. IX., Üllői-ut 88., Weisz J. és Tea Buda, Alagut-u. Szimon István V., Váci-körút 80., Szenes Ede V., Gizella-tér, »Abbázia« drogeria VI., Andrássy-ut, Horváth Nándor IV., Várház-k.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókzerek, óvó-
eszközök, nárszajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP PAP PAP

Önrecomukható vasgőz kivételű 8 matracos 10 fti.

Sodronygyűtések mére-
szerint 6 fttől feljebb.

GICHNER JÁNOS

ágynemű rez- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.

BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20.

Gyár:
Kegőcs-utca 7. és 9.

Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök.

Gyermekkoszúk nagy választékban. Még nem felelt árul kiscserélom vagy a pánst várom

darabja 1 fti
20 kr-től feljebb

KÜLÖNFÉLÉK.

Akit én szeretek.

Ősz hajszál vegyül a tömött szép hajába,
Nyoma van az arcán sok, sok szenvedésnek.
Két kezének selyme munkába törött meg,
Homlokát díszítik mély redő-verések.

Neki is, miként az ifju Isteneknek,
Küzdés keresztjétől dereka meghajlott.
Telt kalászos földje csendes temető most,
Halott-keltő napja csonkán lehanyatlott.

Vonagló ajkáról vad, bús rege csörged,
Melynek ő a rejtejt, dicső, vitéz hőse:
Reszketős, vak, hibbant eszű krónikáknak
Szilái, forróvérű, bátor hegedőse.

... És a szive!... Büszke! Titkunk kincsesháza,
Gyöngyszemek tanyája, melyek könyvből lettek:
A bánatnevelte tömjén izzik benne,
Halványkékes fodra oltáron pihent meg.

Hozzám igyekszik ő alázatos szóval,
Himnuszot hoz szívében egyszerű lakomba
És én behunyt szemmel, mintha imát hallnék
Hallgatom, míg fejét ráhajtja karomra.

Megérintem ajkát, edzett kezét, arczát,
Fehérlő dus haját, két szomorú szemét.
Ugy szeretem ezt a fáradt, megtört vitézt,
Ő az, aki engem némán, titkon megért.

Király Gizl.

(Lovascsapat asszonyokból.) Baker kapitány,
az islingtoni lovagló-iskola vezetője husz leányból
ovascsapatot szervezett, kitűnően begyakorolta s
bemutatta Ricardo ezredesnek, az islingtoni hely-
rség és mentelep parancsnokának. A csapat neve:
"Florence Nightingale brigade", a krimi és mandzsui
háború nagy betegápoló asszonyának tisztele-
ére s nevéből következtethetni a dandár főladatára
s, mely a harcmezőn a sebesültek ápolása. A fiatal
eánnyok az ezredes előtt vágatva mentek ki a kép-

zelt sebesültekkel telt harcmezőre, pillanat alatt
leszálltak lovukról, a sebesülteket a legkifogásatala-
nabb módon bekötötték, azután ismét fölpattantak
lovaikra s visszavágtattak. A kis csapatból Baker
lassanként egész sereget akar szervezni, tábori kór-
házi lovasszolgálatra. Ricardo ezredes annyira el
volt ragadtatva a mutatóványoktól, hogy a kis csapa-
tot be akarja mutatni a királynak. Azt mondják,
hogy e mintára a suffragettek viszont tüzéséget
akarnak szervezni, hogy a minisztert s a parlamen-
tet a harctudomány szabályai szerint megtámad-
hassák.

(A vérzés csillapítása.) A balesetek, sebzések,
s az ezeknek következményeként föllépő vérzések
minduntalan előfordulnak a köznapi életben s mégis
nagyon kevesen tudják, hogy hogy miképpen lehet
a vérzést elállítani vagy legalább is mérsékelni. Pe-
dig nagyon fontos dolog volna, mert a nagy vér-
vesztés nagyon sok esetben halálos kimenetellel
jár. Legfontosabb dolog az, hogy a legnagyobb
mennyiségű vér láttára se veszítsük el a fejünket,
hanem csillapítsuk a vérzést gyorsan, mert kár min-
den csepp vértől. Laikus számára elegendő, ha két-
féle vérzést ismer: ütőeres és viszerest. Kettő közti
különbség fontos a vérzéscsillapítás szempontjából.
Előbbi sugáralakban feckendez és világos piros, az
utóbbi pedig sötét megypiros és gyengébb sugárban
ömlik. Ha vérzés nem nagyobbfoku, elegendő egy
tisztá, a szekrényből éppen akkor elővett kendővel,
ruhadarabbal a sebet befedni. Jegyezzük jól meg,
hogy a sebeket kézzel, vagy tisztátlan eszközzel
érinteni nem szabad, ne öblítsük le semmiféle seb-
mosó folyadékkal, mert a leöblítéssel árthatunk. Nem
is az a célja a segélynyújtónak, hogy az ejtett seb-
eket mindjárt meggyógyítsa, elegendő, ha pusztán
a vérzés csillapítására szorítkozik. Ha a vérzés sok-
kal nagyobb foku és sugaras, nem elegendő, ha a
sebet csak bekötik. Ilyen esetekben természetese-
sen, ha végtagokról van szó s ha a nyomókötés
nem állítja el a vérzést, a vérző terület feletti részt
le kell jól szorítanunk, tehetjük ezt ujjal vagy kéz-
zel, ha más alkalmasabb eszköz nincs, de egy zseb-
kendő, egy törülköző, egy nadrágtartó stb. bármikor

állhat rendelkezésünkre. A leszorítás legfeljebb 2
óráig tartson, tovább semmi esetre. Ha ilyen nagy-
foku vérzés a nyakon van, ott egyebet nem tehe-
tünk, minthogy a vérző területre az ujjunkat erély-
esen rányomjuk addig, míg az orvos megérkezik.
Viszeres vérzéseknél nem a végtag leszorításával,
hanem a sebre alkalmazott nyomókötéssel érünk
célra. Gyakori a lábszáron a kitágult viszerek meg-
repedése.

(Ezer örömmel.) A minap mélen lefátyolozott
gyászoló özvegy jelent meg a főváros egyik élet-
biztosító pénztáránál s követelte azt a tízezer korona-
t, amelyre megboldogult férje biztosítva volt. Az
asszony nagyon sápad s igen szomorú volt, meglát-
szott rajta, hogy igen nagy bánata van. A pénztáros
nem látott az özvegy kezében semmiféle írást, ezért
a következőkre figyelmeztette:

— Csak akkor fizethetjük ki a biztosítási össze-
get, ha a biztosított halotti bizonyítványát átadja.
— Kérem, ezer örömmel — mondta a bus
özvegy s kihuzta zsebéből az okiratot. Így jár az
ember, ha a frázisokat megszokja.

(A világ legnagyobb városháza.) New-York vá-
ros polgármestere és a városi tanács most tárgyalják
a New-Yorkban építendő új városház tervét. E terv
szerint New-Yorkban épülne a világ legmagasabb vá-
rosháza. Maga az épület 34 emelet magas lenne és
7 millió dollárba kerülne. A Park Row a Center és
Duane-utczák sarkán állna és 559 láb 8 hüvelyk to-
ronnyal lenne ellátva, mely kétszer oly magas, mint
a híres Flatiron-épület és csak néhány lábbal alacsony-
abb, mint a világ legmagasabb épülete, a new-yorki
Singer-ház. Az új épületben lennének elhelyezve a
város összes hivatalai, de amellet még maradna 23
emelet, melyet magánirodák részére lehetne bérbé
adni és mely helyiségek a városnak évente 500.000
dollár jövedelmet biztosítanak. Nagy előnye az új épü-
letnek, hogy csakis utcai helyiségek lennének benne.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár

Nyereménykönyveket eladunk

Főnyeremény **300.000 KORONA**
és 150 mellőnyeremény.

Minden húzás után megküldjük a sorsolási értesítőt.

Már az első részlet beküldése után megküldjük a sorozat és számot tartalmazó törvényes részletet, melynek birtokában az egyedüli játékos a vonót illoí.

Az eredeti sorsjegyek a befizetés tartama alatt pénztárainkban őrzöttek és a vonók által bármikor megtekinthetők.

Befizetés darabonként:		
12 havi	részlet-	9.60 K
18 havi	fizetésre	6.80 K
24 havi	havon-	5.20 K
26 havi	ként	3.80 K

Legközelebbi húzás június 5-én

„ÁLTALÁNOS BANK” RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 39. szám.

Berlini Victoria

Általános Biztosító
Részvény-Társaság.

Alapított 1853.

Biztosítási állomány 1905. dec. 31-én	7,212,039.80	Béretel az 1905. évben	133,073.00
Vagyonállomány 1905. dec. 31-én	830,857.79	Evi nyeresemény	647,123.

Különös előnyök: Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg. — Próbaj vagy öngyilkosság: Az első éven a teljes díjtarifák és azután az egész biztosítási összeg fizetendő ki halálesetben. — Világkötvény: Kezdetől fogva tartozkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve. — A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válna érvénytelenre. — Legmagasabb költségek és visszavásárlási érték három évi fennállás után. — Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül oszkoztatható. — Háborúbiztosítás: teljesen költségmentesen. — Nyereséményrészesedés: A tiszta nyeresemény 90% a a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1905. évi letre a tiszta nyeresemény 93% a, azaz 26,472,033.31 K utaltattott át a biztosítottaknak mint nyereséményrészt. — Már 1878. óta az összdíjbeli-zeések 3%-ával emelkedő osztalék fizetettek ki. — Példa: 10,000 koronára szóló megelőles és halál esete-re 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves egyén részére összesen 6000.— koronába kerül

Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Ügyes képviselők alkalmaztatnak.

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére
Budapest, V. kerület, Széchenyi-utca 1. szám.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ fegyverek, flóbertek, revolverek és karabélyok

csokély
HAVI részletfizetésre
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Arjegyék ingyen!

Szabott gyári árak!

Műszajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

HOLCZER

m. kir. szab. ékszerész.

Nagy raktár:
Gyémánt és
brilláns-butó-
nok, gyűrűk,
melltűk és más
nemes kőárúk-
ból.

Saját
gyártmány! —
Ékszer
átalakítások.
Jutányos árak

Budapest, IV., Károly-körút 22. Róser Bazár.
Gyár: VII., Király-utca 15.

Lelkiismeretes kiszolgálás

Holzer divatháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 9.

Souterrain-osztály:

Úti köpeny, hosszú, elsőrendű alpaka-lúsztérből	18.—	K
Paletót vászonból színes gallérral	12.—	„
Vászonruha különböző színekben	22.—	„
Tafota-zeke divatos elegáns kivitelben	25.—	„
Aj berakott, elsőrendű alpaka-lúsztérből	23.—	„
Aj berakott vászonból	17.—	„
Aj bordűrös vászonból	22.—	„
Aj angol vászonból	6.—	„
Bluz zefírből, mind- den színben	4.50	„
Bluz zefírből	2.—	„
Bluz batistából, izló- ses kivitelben	5.50	„
Bluz simított batistából	5.—	„
Alsó vászonból	5.—	„

Továbbá dús választék
pongyolák, selyembluzok, gyermekruhák
stb.-ből.

Az utolsó idény modelljeit

ugymint: toalettek, kosztümök, köpenyek,
gallérok, pongyolák és bluzokat stb. stb.

mélyen leszállított árakon árusítom el

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-08

Védelem vízfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

JOHNSTON

aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak meg-
felelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivi-
telben, olcsó árban szállítják

JOHNSTON

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz,

a Johnston Harvester Co., Batavia

magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI, Nagymező - utca 68. sz.

Árajánlattal készséggel szolgálnak.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak **1 fillérbe**
kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költésgvetéssel
készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

Jég-szekrények
m. k. szabadalmazott kitűnő
szerkezetűek 50 százalékos jég-
megtakarítás.
Fürdő-kádak,
fűtőkészülékekkel is, borpultok
erős, csinos, minden kivételben,
Viszontelérusítóknak nagy árengedmény!
WIESEL, Váci-körút 47. TELEFON 81-20.
Műhely Podmaniczky-u. 6. Árjegyzék bérmentve. Elvállalok minden-
féle bádósos és szerelő-munkát jutányos áron.

Gramofonok
kizárólag eredeti elsőrangú
gyártmányok
részlet-fizetésre is
kaphatók.
**MAGY. IPAR ES KE-
RESKEDELMI R. T.**
BUDAPEST,
VII., Király-utca 98/b.
Kéri en árjegyzeket. 2789

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettem-
esen vettem pártban is olcsó árakban és abban a
helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón
szolgáltatom ki s ráktáron van 30-40 waggon áru.
Üveg, porcellán, lámpa, zománcz, vasedény, konyha
felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nász-
ajándék és dísztagyák.

ÁRAIM:

Étkez készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán- lan csak	Forint 3.50
Étkez készlet, teljesen a személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkez készlet, teljesen a személyre, rokokó- stílus, diszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkez készlet, 6 személy, fénykiváló diszes, ro- koko-stílus, 12 pecsenyétől, eleg. festéssel	10.-

**Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű
12 személyes étkező-készletekben,**
diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszer egyet-
várom minőségű porcellán áron.

2 ovál levelestől,	2 mártás alja,	25
2 nagy pecsenyétől,	2 nagykanál,	
2 kis pecsenyétől,	2 kiskanál,	
2 nagy tésztától,	2 sórtartó,	
2 kis tésztától,	22 mély tányér,	
2 főzeléktől,	26 lapos tányér,	
2 salátától,	12 kis tányér	
2 mártástól,		

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 forint.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb üsze- állítás, 42 db. diszes festéssel és beégetve	forint 12.50
Étkező 12 személyre, rokokó, diszes festés, All 2 leves, 2 pecsenye, 2 tésztás, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sórtartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 desszert, 12 esont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett, dua aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett, dua aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes étkezőkészlet, festett és beégetett aranyozással	7.75
6 személyes étkezőkészlet, festett és beégetett aranyozással	1.75

1 teljes angol diszes nagy, valódi mával, mosóköszel. **4.50**
Porcellán-tányérok, tészták, mély, lapos **1.10**
Váza vagy boros pohár 2 kr. és **1.00**
1 asztali lámpa, ényővel **2.25**
1 asztali lámpa, ényővel, diszes **1.50**

6 személyes finom üvegkészlet
vésőt, elegáns mintával

6 vizes pohár	6 peksós pohár	6
6 boros	1 vizes kanocsó	
6 likőrös	1 boros butella	
6 sörös	1 likőr üveg	50

2 db. legjobb zománczozott fazék és lábas **3.50**
1/, L-től 5 literig csak **1.85**
1 zománczozott kávédaráló csak **1.85**

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagol-
lás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz
nagyban és kicsinbeni gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

STUBNYAFÜRDŐ Légyógyfürdő.
Hat természetes kénés hévforrás (33-48° C)
Köszvény Rheuma Ischias
Bőrbetegségek Női bajok
Thermál-tükröfürdők Kádfürdők
Masszage Hidegvizkurák Iyókura
44 hold park. Középen nagy tenyőerdők.
Posta- és sürgönyhivatal, vasúti állomás, — gyógyászati, fürdőorvos, — az igazgatóság.
Képes prospektust ingyen és bérmentve küld

Trencsén-Teplitz
kénésfürdő Felső-Magyarországon.
Kárpátok gyöngye.
Eredeti isszap köszvény, csusz, bennlás, neuralgia, ischias stb. ellen.
Tükörfürdők, külön hölgyek és külön urak részére. Kényelmesen és diszesen berendezett medence-
fürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvízzel, masszage gyógyítás electromossággal, gyógyító
torna, savó- és terrán kúra és a parkban gróf d'Harcourt-féle fizikai gyógyintézet — Az
lakások, kávéházak Teplitz-szálló, Gárnai, forrás-udvar, a kastély a Sisa-ház és a Háromszív-ház, melyek
különösen ajánlhatók. Jó és olcsó ellátás a „Teplitz” gyógy-szállóban, az „Ausztrian”, az „Hof-
berig” a teljes ellátás 6.50 kor.-ért. Ellátás nélkül 8.50 kor. (ruhával), szoba (fütésel). Naponta
hangversenyek, színház, nagy kiterjedésű erdei sétányok és más egyéb mulatságok. Széles
hely. Pormentes levegő. Villamos világítás. Hétezerrel több vendég. Társas-kocsi és kettős-
fogat minden vonatnál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-érad azonban
május 1-től szeptember végéig tart. Tanácsos a lakást előre a fürdőigazgatóságnál meg-
rendelni. — Képes prospektusokat ingyen küld ez a fürdőigazgatóság. 18454

Szent László (Püspök) Hévíz Gyógyfürdő
Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőberlő kezelése alatt.
Kényelmes közlekedés Vasúton Nagyváradtól fel, kocsi háromnegyed órai távban.
Május-augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünneppokokon 15 vonat köz-
lekedik Nagyváradtól. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.
Az európai hírű 40 C. meleg természetes hévíz javulva van: az izületek és izmok
csuszos bántalmainál, idült s különösen savas izületi „labaknál”, esonttörések és különösen vissza-
maradt vastagodásoknál, köszvénynelel és annak a különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheu-
matikus alapon keletkeztek (ischiasnál), különböző bőrbajoknál, vegre női bajoknál, belsőleg,
heveny és idült gyomor-bántalmak, májbajok, vesekövek esetében. — Alánoo fürdőorvos Dr.
Nagy Ignác.
A különböző igények szerinti berendezett nyágasznu szobák napi ára 1 kor. 30 fill. és
6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirtapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal.
Teraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sőtényiek a fürdőtelepen és a mellette elterülő
öserdőben. Az öserdőben jó tekepálya és Lawn-tennis.
Ot tükörfürdő és három kádifürdő kivül mörfürdők is vannak rendezeserítve. Fürdők
40 fillértől 1 kor. 30 fillérig. Elsőrendű kitűnő zenekar. Telefon összeköttetés Nagyváradal. Vil-
lany-világítás. A legjobb kirándulás és sztrazközési hely. Konyha és vendéglő a berlő saját ve-
zetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

HA FÁJ A FEJE,
Beretvárs Tamás gyögy-
eszerésznél Kispest, Rákóczi
utca 6.
Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

nevelőorvosok hanem használja azonnal
Beretvárs-tel MlGRAIN-pasztilát
Minden
gyögyeser-
tárban és
drogeriában
kapható.

84 pasz-
tilát tar-
talmaró
doboz 1 kor.
80 fill.

mely 5 percz alatt mindenféle
természetli, idegess fejfájást
meg h krónikus is megszüntet.
Felfüggl minden eddigi ismert szerit.
Hatása bármilyen, mér a leghevesebb
fejfájásnál is.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok
Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első es. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság
közli, hogy kedvező időjárás esetén f. 6. május hó 31-én,
azaz vasárnap, rendkívül olcsó és kényelmes kirándulás
hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között
ndulás Bpest-Petőfi-térről 8:00 órakor de. és 2:30 órakor du.
» Bathysany-térről 8:05 » » 2:35 » »
» O-Budáról 8:20 » » 2:50 » »
Erkezés Vácra 10:00 » » 4:30 » »
» Nagymarosra 11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról 11:30 » » 8:00 » »
» Vácra 12:15 » dél » 8:45 » »
Erkezés Bpest-Obudára 1:10 » du. » 9:40 » »
» Bathysany-térről 1:25 » » 9:55 » »
» Petőfi-térre 1:30 » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők
Budapestről-Vácra vagy megfordítva
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér.
Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.
Vácra Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.
Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katoná-
tisztok és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron,
katonák (legénység) II. osztályon féláron, a m. kir. állami
és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján
az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azon-
kívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó
menet- és térít-jegyek adának ki és pedig:
Budapestről Nagymarosra és vissza
I. hely 150 fillér, II. hely 120 fillér.
Vácra Nagymarosra és vissza
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.
Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kénye-
lemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a köz-
zéség eső elői is védve van. A hajón jó vendéglő van
polgári árkakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és
Visegrád között csavargózs közlekedik, melynek állomása
Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van.
Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy
erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.
Budapest, 1903. A forgalmi igazgatóság.

!! Helyiségváltoztatás miatt !!

Arsipitatói 1881.
raktáron levő kézimunka-szövetek rend-
kívül olcsó árban lesznek kiárusítva.
3500 méter 40 cm. széles futószövetek
széles kanavaalappal és szines ajorszegélylyel mérleje
most 1 korona
(rendes ár K 2.50). mintázott duplaszövetek
550 mtr 170 cm. széles kanavaalappal mérleje most 3-6 koronig (rendes ár 8-10 kor.)
Videkre mintákat küldök.
Bérczi D. Sándor nöl-kézimunka nagyiparos
Bpest, Dosszwyf-utca 5.
sz. alatt. (Váci-körút) Nagy képes kézi-
munka-árjegyzék. sz. 100. sz. 100. sz. 100. sz. 100.
sz. 100. sz. 100. sz. 100. sz. 100.

Katzky Lajos
építelműlakatos-mosler
Zephir: szab. ajtócsukók és elsőrendű tüzhelyek minla
raktára
Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.
TELEFON 22 - 73.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!
Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30
Ajánlja egy oszóplés, mint malomüzemre kitűnően al-
kalmos, leggyeyszerűbb benzinkomobíljalt, melyek
V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor
üzemben meglekinthetők.
Terve jóvalias
kifogás-
talan
üzemérl!
Ozemzavarok kizárva! Bámulatosen olcsó szerkezet!
Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
13-14 éves fu is kezelheti!!!
Arjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!
200 db ellismerő levél a Magyarországon üzemben
levő motorjáról!

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batizst bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppen	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizst alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüsteretek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból.
HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám. Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80. **Szabott árak!**

Hol keressük a LEGJOBB POUVERT?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LÚJZA (báró Splényiné) aszimmetrikus legkedvezőbb arányú, Valamennyi arany legjelesebbje egy nappalra, mint egész, tekintélyek által megvizsgálva, vegyítékének és tökéletesen ártalmannak találta. Mint piperecsikk nélkülözhetetlen, az arazbörök a leggyöngédebb fehérteget, ifjúkori üdöset, szépséget és rozspirt kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköttetés folytán alkott a világ hírt és felülté határos „Greme Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erejében összehalmozott. És ezen szor, melyre a hírnemes Pompadur asszony egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna. E kitűnő szor jóval felülmúl minden eddigi enyém gyártmányt. „Greme Pompadur” este és reggel alkalmazatik, arcot és kezét bedörzsölve aztán egy kissé behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

cs. és kir. udvari flakzerész és pipere-csappan gyárosnál.
 Budapest, IV., Koronaheczeg-u, 2. Az országban mindenütt kapható.

Párisi világiállítás „Grand Prix” 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erőltetésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, csikókep és gősgyöles törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és csukorkagyár ZSOLNA.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri belkiatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri belkiatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

BUTOR

Árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfotelek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi csoda. Ad Singer varrógép, zárszékény, nyolc 5 évi jóállással osakia
SINGER A.
 műrepésznél Budapest, főútle Akácia-utca 55. Minden nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Ujdonság! Gamsbua

Ujdonság!
 — K. 380-tól felfelé. —
A. Sachsler Bécs
 kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg. Nr. 34., II., Taborstrasse Nr. 39., XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.
 képes árjegyzék ingyen és hármantva

BÉLHURUT,

(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle PEKETE-APONYA GYÓGYBÖR. Gyógyszereszek és fűszereknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.—
 koronaért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

50 korona

heli fizetést vagy 50-60 százalék jutalékot kap mindenki, aki alumínium czimereimnek és áruimnak elárusítását vállalja. Képviselet melléklóglalkozásként is átadatik. Alumínium-áruk könnyű szerrel árusíthatóak. Ertesítés és minta ingyen. Nemulassza el tehát senki kérdésöködni Czim: Anton Hruby Maglitzban. (Morva ország)

50 korona

heli fizetést vagy 50-60 százalék jutalékot kap mindenki, aki alumínium czimereimnek és áruimnak elárusítását vállalja. Képviselet melléklóglalkozásként is átadatik. Alumínium-áruk könnyű szerrel árusíthatóak. Ertesítés és minta ingyen. Nemulassza el tehát senki kérdésöködni Czim: Anton Hruby Maglitzban. (Morva ország)

Modern

urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Alge'önyösebb részleltetésre

zongorát, pianinót, czim balmot,

hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszertelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen.
 Budapest, Király-u. 58. szám.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás! Kiténő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zeliszka János
 angol ur szabóterem. BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em. Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Fenyőborovicska

(Ünleperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.— bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26973

Saját gyártmányu

vas-és rézbutorok

Résdgy — 45.— frt Vaságy matracozal 8.50 > Gyermekágy — 11.50 > Sodronyágy-betét 3.50 > Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046
WEISZ LIPÓT
 Király-utca 99. szám. TELEFON 87-01

ELEKTRO-

MOTOROK

minden nagyságban. Alapadó nagy raktár
Laub Lipót,
 BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, 16-éves, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszt-hető. Személyhittel tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB
 bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

15

forintért tiszta

gyanpuszövetből

mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő
Krausz F. és Tsa
 ur szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékvetéll utatással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

MEGHODÍTOTTUK

A VILÁGOT!

Fénykép-készüléket objektívvel vesz, elad, cserél híres Appolo lemezek egyedül-elarusító helye.

HATSONEK EMIL

Andrassy-ut 18. Hókja: Erzsébet-körút 83. Alapított 1877. Sokkal olcsóbb, mint részlelt fizetésre.

Villamos

világítás

saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czikkeek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27853

hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 236

Vadászfegyverek

gyűtemény, részben örökségből származó egyenként is potomon eladó. Közöttük Toplever-kulcs Lancaster 20 forint, Előfekvő lakászerkezeti, modern lakászerkezeti, modern Hammerles 35 forint, Greuer-záru, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsővekkel 65 forint, Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt egy Gőrszénkepezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorkeverőpark nagyon olcsón azonnali elad. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radónál. 490S2

Nevelőnőket

német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürögően keresek. Szeghegy 8. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessew-ty-utca 22. 28322.

Magánjáró

gőzcseplőkészlet 8 lövegről, kifogástalan gyári javítással, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön cég által Baján.

A Falkogen

füdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Magánkutató iroda

Báthozsi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben. Zsosa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát, legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyitért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Bolthelyiség

és lakások: 3 szobás azonnali kiadó. Garai-tér 14. és Iózsaf-körút 66.

Cseresznyét,

narayszemeket postakosaraként 4 kor. uorkát, kalarabét, zöld vababot, tököt, kelkáposztát, gombát, csukorborsót, spargát, carfiót és új burgonyát, vegyesen 3 kor. ismét eladóknak külön árajánlat, Szabó Csongrádról.

Ugorkát, tököt,

gombát, carfiót, kalarabét, zöldvababot, kelkáposztát, csukorborsót, spargát és új burgonyát, 3-20 kor. Csemegecseresznyét postakosaraként 4 kor. ismét eladóknak külön árajánlat, Gyümölcskivétel Csongrádról.

Réthy

név látható a valódi pemetetű csukorka minden egyes darabkáján, 721v

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítványokból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államsvámvizseletani államsvágvára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szemindárium, Budapest, VII. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Polgari, gimnaziumi,

kereskedelmi, real, mai gánvzsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27800

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tisztviselőkölcsonét 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincsen! Díjazás utólagos! Jelzalogkölcsonét 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshélt, Váltókölcsonét gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Osztrálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmazatnak! Én és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarak. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Gépészeket

cséplős idényre ugyiszintén gazdatiszteket és az összes gazdasági személyzetet, szakertelem és józanágáért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakaner Ármán Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-76.

Kolozsvári

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szorony díjazásért. A vizsga sikeresét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-utca 2

Előkészítő tanfolyam

éptő, kőműves, kőfaragó és ácsmeisteri vizsgához. Siker biztosítva. BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 17. sz. VAGI JOZSEF műépítész, igazgató.

Veresátányabefőt

BARTA-féle, 5 hllős postakosárlyveg 6.-korona PELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmege. 86972

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bol és külföldön. Barna Liber János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 16. Telefon 108-52. 28587

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Májusi

friss csemege juhturót szállit 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi téglasajt kilója 1.60 korona. Hegyi juhturógyár, Nagyszabos. (Gömör m.) Helyi képviselők kerestetnek. 28508

Jó és ocsó

nyaraló és tölvölőhely: Lócsa, szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasan a tenger színe felett, a városban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kikövezett és csatornás utcákkal és terekkel; jó és ocsó élelmézzel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kiránduló szomszédhelyekkel. Az odaútazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes felvilágosítással szivesen szolgál a város rendőrkapitánya. 5564

Sodronykerítéseket

bámulatos olesón készit Heizer és Társa cég Budapest, VIII. Népszínház-ut. 1-3

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 123. TELEFON 62-80.

Urasági butorokat, szőnyeget, osillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilander vagy mastajta háló, ebédli, őr szoba és szalonbutorokban. Részhalozások, bürgermirták és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzszallárookban gáz, villamos stb.-hez. 26597

BUTOROK

háló, ebédli, szalonberendezések, továbbá őr szoba, tróia berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salódi angol bürgermirták eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262 Esztergy-utca sarak.

BUTOR

részletfizetéssel vagy meghatározott időre szolid Árak és legkedvezőbb feltételek mellett. Felvilágosítással szolgál

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kegy-tér sarkán) butorraktárban. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzéket bármikor 60 fillér ellen franko elküldjük

Stenográfia

Országos Gabelberger gyorsíró és gépiróiskola Váci-körút 33. Díjtalan gépirósktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok. Belratkozás naponta. Váci-körút 33.

FARAGO J.

műbutoraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetelekből. Költségvetés díjmentes.

30 korona

Haom szövetelekből divatos tértöltény vagy feltöltő mérték után romok szabás és finom kivitelben. Hazai vereseny-szalagok Budapest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre minták barmantva.

Nyuitenyésztő

mintatelep, Csillaghegy elad belgaórási, bécsikék ezüst-normandikus fajnyulakat. Válaszbélyeget.

Befőzésre

zöldmandula befőzési utasítással öt kilo barmentes szállítással négy korona ötven fillér. Schönbeck Imrónél Esztergomban.

Páthó fűrdőkád.

50 koronától fe. ebb, kádak 18 koronától. Fejlb mindenféle szarvatiya és vízvezeték berendezési vállalatok

LEFKOVICS ADOLF

Wesselényi-utca 51/E. Készítel-körút és Harsfa-utca közlöt Árjegyzék bé rmentve.

Mérnöki műszereket

vez, elad, cserél, lejtmérők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triaderstb HATSCHK EMIL Andrássy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38

Szepességi csemegek

BARTA-féle veresátány befőtlet, máina, szamóca, csipkebogolyit, gomba- és húskenyerveket, pástetomokat alnál a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmege. Kerjen árjegyzéket.

Szöb-tulajdonosok

„Peronospin“ mely már 7 év óta használatban van. Hatásában sokkal jobb és ocsóbb permolezési, mint a kék. Egy csomag 1 hektó vizre 60 fillér, 10 csomag rendelésnél barmmentve kldi Demeter M. gyógyszerész Szászváros.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jahab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

Magyar királyi államasutak 116405/1908. sz. C. III.

A magyar királyi államasutak igazgatóságától vett értesítés szerint folyó évi június hó 1-től kezdve Mezókomárom-Hidvég állomásról Budapest déli vasút állomásra Lepsényen át gyorsvonatu I. osztályu közvetlen menetjegyek 11.80 kor. áron, Mezókomárom-Hidvég állomásról Szekstenérvár állomásra Lepsényen át pedig az I. oszt. ban 2.10korona, a II. oszt. ban 1.30 kor. áron fognak kiadásra kerülni. Budapest, 1908. május havában. Az igazgatóság.

Nagy és Fia

BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

Allandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77. Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, palisander, ében- és ezltromfa.

Nagy és Fia

Angol bürgermirtura, francia olasz stílus butorok.

Nagy és Fia

Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velenzei tükrök üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia

antique butorok és szövetelek, szalonbürgermirták.

Nagy és Fia

Nippe, bronzszobrok, olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fióküzlet ninesen össze nem tévesztendő hasonló czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Allandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a konlinens minden nagy városában.

Wels és Fia
DAPEST,
wels-utca 21.

gy lakberendezési
és egész házában]
FON 17-77.

torok, új és használt
butorok.

Wels és Fia
széles választék
összes bútorgyak.

Wels és Fia
butorok:
magóni,
sander,
ben- és
cizitromfa.

Wels és Fia
garnitúra, francia
stílusú butorok.

Wels és Fia
porzsa és
szőnyegek.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

Wels és Fia
szőnyeg- és
tűkrök
csillárok
lámpák stb.

KÖZIGAZGATÁS.

A cigányok jövője Magyarországon.

A dánosiak pörében hozott ítélet ismét aktuálisra teszi az utóbbi hónapokban gyakran fölvetett kérdést: mi lesz a cigányokkal? Mit csinálunk velük, kik lelkiismeretfurdalás nélkül megszárolják halomra a békés polgárokat és akikkel szemben a polgári társadalom az utolsó fegyverét is kénytelen kiejteni kezéből? Száz vagy ötven év előtt a cigányt szinte divatban volt fölalkasztani lólopásért is — ma a humanizmus parancsa köti a bírót kezét és a vadállati életet megkíméli éppen azért, mert — állat és nem tudja, hogy kell emberül élni és cselekedni.

Kétszeres okunk van tehát rá, hogy a cigányból embert formáljunk, de aki azt hiszi, hogy ez csak úgy rövidesen, rendőri intézkedésekkel megoldható, a legnagyobb csalódásnak teszi ki magát. Éppen oly tévedés lenne föltételezni a belügyi kormányról, hogy erőszakos eszközök alkalmazásával akarna hozzáfogni a dologhoz és keresztül gázolva mindennemű emberi jogokon, a cigányokkal nem akarna egyebet éreztetni az államhatalom súlyos kezénél, mely csak elnyomni tud, de fölemelni nem bír.

Maga a dánosi haramiákról mondott ítélet is, forrására nézve hármennyre távol áll a közigazgatást irányító vezéreszmék befolyásától, a maga meglepő enyhességével azt a tényt bizonyítja, hogy a közlelkiismeretnek hivatott letéményesei bizonyos felelősséget éreznek ama mulasztásokért, amelyeket a cigányokkal szemben a társadalom évtizedek, sőt századok óta elkövetett.

A közigazgatás legfőbb intézői előtt nem titok a mulasztások lajstroma és semmi esetre sem szabad föltételeznünk, hogy nemes emberszeretettel meg ne találja az utakat, módokat és eszközöket, amelyekkel azok káros hatásai eltüntethetők.

Minden civilizációnak a kultura az alapja és kétségtelen, hogy a kóbor cigányok civiliz-

zálását a kultura terjesztésén kell kezdeni. Valljuk be őszintén, hogy e tekintetben eddig nagyon keveset tettünk, akár a letelepült cigányok műveltségi állapotát tekintjük, akár a vándorokét. A letelepült cigányok közül most sem tud irni-olvasni több, mint 100-ból 4-5, a vándorcigányok közül 1000-ból 4-5. Ki itt vajon a hibás? Ki a felelős ezekért az elszomorító adatokért? Hiszen azokban a községekben, ahol cigányok laknak, mindenütt van iskola (az egészen szegény községekben nincsen cigány), mi az oka, hogy oda a cigánygyerekek nem tud beszokni és arra is kíváncsiak vagyunk, hogy ha a községi előljáróságok a fajmagyar gyerekek szüleit bírságolni tudják iskolakerülés esetében, a tanfelügyelők miért nem bírságolják azt az előljáróságot, amely a cigányokkal szemben elnézést tanusít?

De menjünk tovább. Száznál több község van az országban, ahol az iskolaköteles cigánygyerekek száma 40-re megy. Miért nem állítanak e községek némelyikében — egyelőre csak próbaképpen — cigányiskolát, egy osztatlan népiskolai osztályt egyetlen tanítóval? Ez a tanító lehetne cigányeredetű is, sőt előnyös is lenne, ha ilyet találnának (mert van, csak keresni kell), miért nem tettek ebben az irányban soha kísérletet? A városi cigányok gyermekei közül miért nem képezték ki állami támogatással néhány tanítót és miért bízták a véletlenre, hogy ilyenek is legyenek, amint hogy cigányszármazásu katolikus papok is vannak — természetesen pusztán a véletlen kegyelméből.

A vándorcigányok gyermekei sem olyan hozzáférhetetlenek, mint a felületes gondolkodó képzelet. Csak meg kell figyelni az életmódjukat s rájövünk, hogy a vándorcigány-karavánok közül a legtöbbször megvan a maga téli szállása, a jobb módúak kis viskókat bérelnek, az egészen szegények a falu alatt földkunyhókat ásnak, amelyeket a következő télen ismét fölkeresnek. A közigazgatási tisztviselők igen jól ismerik e téli szállásokat és minden főszolgabíró jelentést tud tenni, hogy az ő járásában mely községekben hány család húzza ki a telet. A leg-

több névszerint is ösmeri a megszálló vendég-családokat és tagjaikat nyilvántartja. Ezek természetrajzához tartozik, hogy ott, ahol megtűrük őket, nem lopnak és nem rabolnak, nehogy lehetetlenné tegyék magukat.

Ezek a téli szállásokon igen könnyen meg lehetne közelíteni a karavánok gyermekeit. Ha hozzáértő tanító vagy lelkész keresné fel őket, aki cigányul is beszél és így bizalmukat megnyeri, (mint például Wislóczky, az elhunyt magyar cigánytudós, aki éveken át élt köztük), az okvetlenül mehetne valamire velük. De tétünk-e mi, akár mint állam, akár mint társadalom hasonló kísérletet? A nagy és hatalmas nemzetek közt mindig akad fölös számmal misszionárius, aki vad népeket tanítani életveszedelmek közé megyen; az angolok Ázsiában a kínaiakat, tibetieket, Afrikában a zulusokat, matabeleket stb. tétítgetik, a németek úgy Kelet-, mint Nyugat-Afrikában herrerókat, bushmeneket tanítanak civilizációra — nem szégyen az ránk, magyarokra, kik oly kevesen vagyunk, hogy országunk határain belül ezzel a maroknyi vad néppel nem foglalkozunk?

De az erkölcsökre, hitre való oktatás, az irni-olvasni tanítás a misszionáriusoknak is csak első, de nem egyetlen feladata. Azok kenyérkeresetre is tanítják a népet. A párisi kiállításokon mindig látható egy népes néger falu, melynek kunyhóiban különböző iparágakat tanít fekete sihedereknek egy-két kámzsás, tonzurás, faczipós barát; minden kunyhóban más-más mesterségeket. Történt valaha nálunk hasonló? Tud mutatni akár a társadalom, akár az egyház csak egyetlen emberbaráti intézményt, melynek feladata lenne e nyomorult, de nagytehetségű és páratlan intelligenciájú emberfaj gyermekeit rettentő sülyedésükből kiemelni?

Nemhogy ilyen intézményünk lenne, de még arra sem hivatkozhatunk, hogy valaki valaha gondolkozott volna nálunk ilyenről.

Pedig ha volt valaha népfaj, melyet természetadta tehetségei érdemessé tennének arra, hogy kiművelésükért anyagi áldozatokat hozunk, a cigány bizonyára az. Kézi ügyessége

Otto Erich Hartleben költeményeiből.

I.

Érett gyümölcsről...

Érett gyümölcsről álmodám egy éjen át,
mely mint arany világít bokrok zöldje közt.

A hegytetőn volt, omladék falak tövében,
hol rejtve izzott párokód és napsugár...

A sárga márványlépcsőn lassan lefolyt a csermely,
merengő nimfa leste a cseppek halk esését,
s a hűvös, tünde gyöngyöt felfogta tengerében...

Érett gyümölcsről álmodám egy éjen át.

II.

Évődés.

Mint sápadt szarv, a hold olyan
az égnek kék-ködülte sátrán,
Kassander rá, a tarfejű
gyanakvón feltekint.

Rosszkedvűen pár szál haját
lefésüli a homlokába —
mint sápadt szarv, a hold olyan
az ég kéklő kódében.

Félénk tekintettel lesi
Colombinét, a feleségét,
ki, bár az ő karján halad,
Pierotra gyakran rákacsint.
Mint szarv, a hold olyan.

III.

Szerelmi ünnep.

Kristálypohárban, nézd, a gyöngy ott mint szökel
ezüstösen s fehéren! — Oh csókolj meg, szerelmem!

A láthatatlan ünnepkoszorúk
ma mélyen függnek büszke, gazdag ivben — —

A csendes tavaszéjre mért gondolok ma egyre,
mikor először csüngtem szűz ajkadon remegve,
mikor keblemre vontam először kebledet,
s gyümölcs gyanánt letéptem kora szerelmedet?...

Csend! — Hallod a pohárban ott mint cseng a
gyöngy halkan s ezüstösen? — Oh csókolj meg, szerelmem!

IV.

San Giovanni.

A tűnő hold sarlója elfogyását
Róma felett szent János éjszakáin
megértem, s nem pihent agyam előbb,
míg fel nem fogta értelmét e jelnek.

Szívembe zártam új testvéreket —
ennek ezüst-émlékeként ragyog
a tűnő hold halvány sarlója ott
Róma felett, szent János éjszakáin.

Majd életemre gondolok. — Pihen
tekintetem a néma palotákon,
Már a Colonna hajnalpirban ég,
fecskék csapatja ébred — s egyre sápad
a tűnő hold halvány sarlója fenn.

Fordította:
Zoltán Vilmos.

A halottkém.

Irta: Charles Geniaux.

Mikor Léon Maine ur nyolczvankétéves
korában meghalt, felesége, egy hetvennégy ta-
vaszt látott csinos asszony és mellbeteg leánya,
Berthe, természetesnek találták az esemény be-
következését s azt méltósággal igyekeztek el-
viselni. Julie Maine asszony, az özvegy, bizo-
nyos levertséget mutatott ugyan az első órák-
ban, de azután meggondolta, hogy nem illik
folyton sirnia, mikor annyi kötelezettsége van
a társadalommal szemben. Elsősorban itt volt
a gyászruha megválogatásának súlyos gondja.
Maine ur hirtelennek nevezhető halála valóság-
gal meglepte Juliet, aki idők folytán egészen
hozzászokott a férje hosszú életéhez. A mérnök
olyan volt, mint egy megszokott és nélkülözhet-
etlen butordarab, melynek mindvégig hasznát
látta a háztartás. Mint szakértő végignyargalta
egész Európát, rajzolt, számolt, dolgozott s ily-
kép előteremtette azt a rengeteg összeget, melyet
feleségének kacszérsága és leányának be-
tegsége felemésztett.

Maine ur szakadatlan tevékenységéből
mintegy következtetni lehetett betegség nélkül
való hirtelen halálára. Ha a kötelesség dolgozó-
asztalához, vagy farszto lőtás-futásra szólí-
totta, sohasem habozott egyetlen pillanatig. A
halál orozva, észrevétlenül csapott le rája, s
neki alig volt ideje, hogy beleüljön karosszé-
kébe, melyben kilehelte lelkét.

Most teljesen fölöltözve ott feküdt ágyában.
Gondosan fésült, hófehér szakállá mélyen le-
ért a melléig, melyen a becsületrend keresztje
csillogott. Magas homloka és merészhajlása sas-
orra nem közönséges előkelőséget kölcsönöztek

egyszerűen mesés, tanulékonyasága meglepő. Amint egyik rétegük a zenéhez, úgy ért másik a vasmunkához, harmadik a bádoggossághoz, negyedik a rézmunkához, ötödik a famunkához, az asszonyok közt ezrével vannak kefekötők, csipkeverők, orsókészítők, kik kézi esztergályozóval bámulatosan csinos és tökéletes fonószerszámot tudnak előállítani.

Ezeknél az iparágaknál fogva kell hozzányulni a cigány-kérdéshez. Ezekben kell keresnünk azt a gazdasági alapot, amelyre az egész cigány-civilizációt helyezni kell. És csak ezután következhetik az ultima ráció: az állam, mint mindenható rendőr.

A kormánybiztosságnak tehát valószínűleg föl kell ruháztatnia többféle rendkívüli felhatalmazással, kivételes intézkedésekre is lesz szükség, amelyek a cigányok letelepedési, szabad költözködési, katonai szolgálati ügyeit szabályozzák; még talán a büntető törvénykönyv némely paragrafusain is változtatni kell (amire most éppen jó alkalom van) — de ne ez legyen a fődolog.

A kormánybiztos mellé adandó középponti szervezetnek a rendőri osztályon kívül legyen egy gazdasági osztálya is, és ennek működésére helyeztessék a főszű. Ez készítse elő a jövőt, amaz szabályozza a jelent, a kettő egyült aztán tökéletes munkát végezhet.

Hogy mindez pénzbe kerül és pedig sok pénzbe, az kétségtelen. De nem kerül-e szintén sok pénzbe az a tenger kár, amit a vándorcigányok vad életmódja okoz? És nem ér-e nekünk milliókat, ha egyszer végleges rend lesz Magyarországon és az a 20.000 született rabló, aki ma a másét dézsmálja, jövőre annyit dolgozik, hogy legalább önmagát eltartja?

Ismételjük, mi teljesen bizunk a kormányban, hogy erélyt és humanizmust szerencsésen egyesítve, a cigánykérdést úgy fogja megoldani, mint ez egy a civilizáció élén haladó néphez illik, és hogy e nagy munkánk Európá előismerését fogja maga után vonni.

a holttestnek. Maine asszony tisztelettel vegyes gyengédséggel szemlélte.

Hét teljes óra mult el a halál emlékezetes pillanata óta s az özvegy a rangjához legjobban illő gyászkalap kiválogatásával volt elfoglalva.

A sebtében elhívott divatárusnő éppen a legújabb kalapmintákat mutatta be Berthe szobájában. A mellbeteg leány, aki fenült ágyában, szokatlan élénkséggel érdeklődött a kalapok iránt és köhögéstől sűrűn megszakított kérdéseket intézett a divatárusnőhöz, aki bőbeszédűen magyarázta az új divat előnyeit. Az öreg hölgy eközben fáradszónakul sorra próbálta a kalapokat.

— Ah, asszonyom, ön valóban elragadó ebben a fátyoldiszes sapkában — szólt a munkásleány, egy elegánszerű, karsu leányalak.

Az özvegy felkapott egy kis kékítükröt s gyermekes örömmel szemlélte magát benne. Azután hirtelen elkomolyodott és szomorú mosolylyal mormogta:

— Szegény Léon!

— Fordulj meg, fordulj meg, hogy jobban lássalak! — kiáltott az ágyból Berthe türelmetlenül.

— Csend gyermekem! — szólt az anya s felemelt ujjaival megfenyegette Berthet, ezt az ötven esztendő, sovány, csaknem átlátszó leányt, aki közelebb látszott állani a feloszláshoz, mint egy nyolcnapos hulla. — Csend, gondold szegény atyádra!

A vékony fal másik oldalán, a szomszéd-szobában ott feküdt a holttest, finom szövötű ruhájában, jobb keze ujjait kissé meggörbitve, mintha most is kézben tartaná az írót. Ez az ember ott a tulvilágban is bizonyára azon töpreng, hogy miképp szerezze meg övének a szükséges pénzt.

A figyelemről.

I.

Hogyha szellemi világnak nyilvánulásait szoros vizsgálódásunk tárgyává tesszük, meggyőződést szerezünk arról, hogy azok indítója, vezére s vezetője: a figyelem. Eszerint a figyelemnek a szellemi életet illetőleg nagyfontosságú jellege van. A figyelem velejében véve oly lelki nyilvánulás, mely minden egyes szellemi ténykedésnek egyik legszükségesebb tartozéka s mely nélkül szellemi életünk teljesen kietlen s sivár lenne. Mindezek előrebocsátása után azon kérdés tisztázására s fejtegetésére utalunk, hogy voltaképpen mi a figyelem?

A szóbanforgó kérdés feltevése után nyomban meg kell jegyeznünk, hogy e figyelmet közelebbről meghatározni nem lehet. Számátalan lélekbuvár belátta, hogy a figyelem olyas valami, amit csak körülírni s érezni lehet, de közelebbről meghatározni lehetetlen.

Kétségtelen ugyan, hogy a figyelem tulajdonképeni mibenlétét, mineműségét teljesen meghatározni nem lehet; de nyilvánvaló, hogy mint minden lelki működés, azonképpen a figyelem is a szervezettel lehető leghoroszabb kapcsolatban áll s így, ennek révén meghatározhatjuk s ezzel egyetemben szembe-szökővé tehetjük mindazon szervi, különösen pedig az idegrendszeri elváltozásokat, folyamatokat, melyek bizonyos szellemi ténykedések által vették eredetüket.

Eszerint e sorok kereteiben kizárólag csak arra szorítkozunk, hogy izról-izre kimutassuk azon szervi folyamatokat, melyek a figyelem bármennyi és foku működése által keletkeznek.

Hogy azonban eme kitűzött célunkat könnyebben elérhessük, mindenkor előtérbe kell helyezni a figyelem lélektani meghatározásának valamennyi tényezőjét.

Lássuk tehát, hogy lélektanilag nézve, mi a figyelem?

A lélektan sokféleféleképpen nyilatkozik a figyelem meghatározásáról. Számátalan lélektani meghatározás van érvényben a figyelemről.

A sok közül különösképpen ki kell emelnünk a következőt.

A figyelem lélektanilag nézve a tudat hatványozott energiája. Azt az energia-mennyiséget, melyből

a figyelem mintegy táplálkozik: az akarat szállítja.

Ebből természetesen következik, hogy a figyelem alapiában véve az akarat szüleménye s annak tartozéka; vagyis az akarat velejáró. Mindkettő székhelyét az agykéreg homloklebenyének bizonyos részeiben kell keresnünk.

Általában véve kétféle figyelem létezését szokták hangoztatni. U. m. a) aktív, b) passzív figyelmet. Amde ezen állítás nem felel meg a való tényállásnak, amennyiben nem a figyelem kétféle, hanem csak a figyelem okai kétfélek.

Tehát az okok mineműsége szempontjából van: önkéntes s önkéntelen figyelem.

Az önkéntelen figyelem gerjesztője valamelyes külső benyomás, mely érzékeink utján ösztökéli a figyelmet bizonyos foku ténykedésre; az önkéntes figyelem pedig az, melynek indító okai egyes-egyedül benső valónkban gyökereznek.

Vizsgáljuk már most a figyelem fiziológiai oldalát is. A figyelem az elhangzott szempontokból véve nem egyéb, mint az érmozgató izgalom. Hogy a dolog mibenlétét könnyebben s világosabban megérthessük, tegyük eleve vizsgálódásunk tárgyává a fent jelzett izgalom okait s forrását.

Az élettani buvárlatok bizonyítják, hogy minden egyes szervi izgalom bizonyos foku és forrású energia által veszi kezdetét. Ezen állítás e figyelem alkalmával létrejött izgalomra is érvénynyel bír.

Imént említettük, hogy e figyelem okai kétfélek: külsők és belsők.

Lássuk tehát a figyelem belső indokát.

Az önkéntes figyelem indítója bensők, vagyis idegrendszerük energiája. Idegrendszerünk energiája nem lehet más, mint az idegrendszerben végbe-menő kémiai ténykedés által létrejött energia.

Az önkéntes figyelemnél az idegrendszerben felszabadult energiának egy része, mint akaratunk energiája, az agykéregben levő az u. n. érmozgató középpontba jut s ott izgalmai erőségéhez képest bizonyos foku változásokat idéz elő. Mellesleg azonban meg kell jegyeznünk, hogy az érmozgató változások eredménye az érszűkítésből s az értágulásból áll.

A figyelem által előidézett izgalom mindenkori bizonyos foku értágulást okoz. A kitágított érend-szer fokozottabb tömegű vért szállít a megfelelő agykérgi középpontokba, mint ellenkezőleg.

A fokozott vérbőség új, friss anyaggal látja el a

Berthe egymásba kulcsolta csontos, vékony ujjait.

— Kisasszony, kisasszony! . . . — kiáltotta türelmetlenül — én is próbálni akarok. Azt a kis krep-kalapot, aztán azt a kerek mintát . . .

— Szívesen — szólt a divatárusnő és oda akarta vinni hozzá a mintákat, de az öreg élénken szavába vágott:

— Bocsánat, kisasszony. Majd ha én már választottam, akkor szolgálja ki leányomat. Itt kissé sötét van, jöjjön velem a szalonba, ott majd választunk . . .

— Ah, ez nem szép tőled! — szólt a beteg a neheztelés hangján — hanem ugyebár, hamarosan visszajöttök?

Berthe egyedül maradt a tágas szobában, melynek mahagoni fabutoraira sötét szárnyakkal leereszkedett a szürkület. A félrehuzott gránátvörös függönyök résén át halvány fény hullott a beteg leány viaszszínű arcára.

E pillanatban az előszobában megszólalt a villamos csengő, utána rövid időközökben még egyszer, azután harmadszor. A késő látogatónak sürgős lehetett az utja.

A szobaleány ajtót nyitott. Egy feketeruhás, hosszú felöltös ur lépett be s ridegen odaszólt a leánynak:

— A halottkém vagyok!

A szobaleányra kinos hatással volt ez a magas férfi, aki hajlott orrával és madárcézával a hollóra emlékeztetett.

— A halottkém! Értette? — ismételte az orvos és türelmetlenül a padlóhoz ütögette sétatbotját.

A leány benyitott a szalonba, ahol Maine asszony éppen kinosan tépelődött afelett, hogy a neki legjobban tetsző két kalapminta közül melyiket válassza. Fején az egyik kalappal ott

állt a nagy tükör előtt s izgatottan nézegette magát.

— Ki az? Mit akar? . . . Ha nem a haláleset ügyében jött, mondia, hogy máskorra kéretem . . .

— A halottkém van itt, asszonyom — szólt tompán a szobaleány.

— Ah, mily szomorúság! Kisasszony, ön hálás lehet a sorsnak, hogy hajadon! . . . Milyen fájdalom az, ha elveszítjük jó és szolgáltrakész férjünket! . . .

Az özvegy szeméhez szorította zsebkenőjét.

Kívül megint hallatszott a sétabot türelmetlen kopogása.

— Nem akar várakozni, én pedig el vagyok foglalva . . . Marie, ne hagyja várakozni a doktort, vezesse be Berthe szobájába s kérje meg leányomat, hogy fogadja helyettem . . . Néhány perc múlva jövök.

— Parancsára, asszonyom!

Az orvos türelmetlenül ott állt az előszobában. Nem kevesebb, mint nyolcz holttestet kellett még megvizsgálnia ma este.

— Szíveskedjék követni — szólt hozzá a szobaleány.

Mikor Berthe szobájához értek, az orvos kérdő tekintetet vetett a leányra.

— Egy pillanatnyi türelmet kérek. — szólt ez és benyitott, maga után óvatosan betéve az ajtót.

— Berthe kisasszony, a halottkém van itt. Madame kéreti, hogy addig, míg ő kalapot választ, tartsa szóval . . .

— Bocsássa be, — szólt a mellbeteg leány.

S ebben a pillanatban egy gonosz terv vilant meg agyában, Qunyos mosolylyal hátradől

sejteket, minek következtében az illető kéregmezőn eleve, élénkebb lesz a működés, vagyis hatványozottabb lesz az ingerfolyamat is.

Ha tehát valamire ráirányítom, rászegzem a figyelmemet, fokozom a vérbőséget a kívánt agyi középpontban.

A figyelem a fentiek szerint vérárasztás, vérbőség az agykéreg megfelelő részein. Minél fokozottabb tömegű vér fűrészt az agy sejtjeit, annál elevebb, élénkebb lesz az azokkal társuló szellemi működés is.

Ebben rejlik a figyelem erősségének és minőségének a foka is. Vagyis a figyelem lélektani nyilvánulását olyképp kell értelmeznünk, hogy minél többször s alaposabban locsoljuk, fűrésztjük a sejteket, sejtcsoportokat, annál életképesebbek; de egyetemben fejlettebb az illető szellemi középpont is.

Igy pl. a nőknél általánosságban véve a beszéd-középpont (Broka-féle) erősebben fejlett, mint a férfiaknál. Ennek lényege abban pontol össze, hogy a nők beszédesebbek, mint a férfiak; minél fogva figyelmüket, vagyis a vérárasztást is ezek ketten irányítják reá, mitől hatványozottabban megizmosodik.

Hasonlóképp így vagyunk a többi szellemi középpontokkal is. Az íróknál az írás központja, az olvasónál az olvasás központja, stb. növekszik.

A fejlett középpontokban erősebb a diszpozíció is s jobbak, terjedősebbek a könnyed utak: az asszociációs pályák.

A figyelmet egyébként a tudat szükítőjének is nevezik. Helyesen is. Nevezetesen tudatunk mezeje roppant nagy. Vannak világos és homályos részei. A figyelem azon fáklya, mely a homályos részeket világossá teszi.

Tudatunk mezejének csak az a része, illetve területe világos, melyre a figyelem (a vérárasztás) irányul.

Hogy a figyelem vérárasztással, vérbőséggel jár, bizonyítja a feszülten figyelő egyén arca. A feszült figyelem alkalmával a nyak és a fej érrendszeré dagadtabb, vaskosabb, mint máskor; az arc legtöbbször piros s sokszor bizonyos foku izzadással párosul, mert figyelem által előidézett vérbőség fejleszti az agy hőfokát is.

A figyelem, mint minden élettani ténykedés, lehet kis-, közép- és nagyfoku. A figyelem foka mindenkoron attól függ, hogy mennyi és milyen erő iz-

az ágyban, de arca csakhamar elkomolyodott. Szemét lehunyta és mozdulatlanul fektűt. Senki sem hitte volna, hogy ez a beesett, viaszárga arcú élő emberé.

Az orvos boszusan mormogott:

— Végre!

Azután belépett a szobába. A derengő félhomály kissé megiepte. Szeme keresni látszott a halottat, azután gyorsan odalépett az ágyhoz. Egyetlen tekintettel megállapította a halál okát, elővette a jegyzőkönyvét s abba valamit bejegyzett. Azután odahajolt a halott fölé és ujjával megérintette annak homlokát. E pillanatban Berthe kinyitotta szemét s tágra nyílt szemhéjakkal rábámult az orvosra.

A férfi ijedten hátrahökken.

— Ah, ön bámul! — szólalt meg rekedt nevetéssel Berthe. — Nos igen, nem én vagyok, ezuttal legalább még nem én, akihez hívták, hanem atyám . . . Ott fekszik a szomszéd szobában . . . Marie, nézzen csak utána, hogy hol marad anyám oly sokáig!

Az orvos kezébe kapta botját, szó nélkül sarkon fordult s dühösen bement a halottszobába. Végre visszajött az öreg hölgy.

— Hát hol van az az ur? Ah, a te szegény atyád, Berthe! Istenem, istenem! . . .

— Anyám, te aligha fogod meglátni az orvost. Nem hiszem, hogy visszajönne . . . Kissé megijedt szegény . . .

Azután elmondta anyjának a különös jeletet.

A folyosón léptek hallatszottak s az orvos maga után mérgesen becsapva az ajtót, sietve eltávozott.

gatja az érmozgató középpontot s mennyi a rendelkezésre álló vérmennyiség.

Láttuk tehát, hogy miképp függ össze az önkéntes figyelem akaratunk erélyével. Az önkéntes figyelemnél nem az akarat viszi a főszerepet, hanem valamelyes külső behatás, mely ingerlésbe hozza az érmozgató középpontot. Az önkéntelen figyelem nagysága és tartama a külső behatás foka szerint igazodik. Gyakorta az önkéntelen figyelemből az önkéntessé lesz. A figyelem növeszthető, fejleszthető s irányítható. A figyelemnek bizonyos körben való fejlesztése, irányítása a nevelés-oktatás feladata.

E helyütt szót kell tennünk, hogy a gyermeknél az önkéntelen figyelem korábban támad, mint az önkéntes. Viszont azt is tapasztaljuk, hogy a gyermek figyelme nem bír oly tartalmu állandósultsággal, mint a felnőtté, mert még hiányzik nála az érmozgató középpont határozott beidegzése s szabályozása.

Mint minden egyes lelkinyilvánulásnak, azonképpen a figyelemnek is vannak bizonyos feltételei, követelményei s akadályai, melyek a szervezettel rendületlen kapcsolatban vannak.

Lássuk tehát elsőben, hogy mik a figyelem legfőbb feltételei.

A figyelem helyességének egyik legfőbb feltétele az, hogy mindenkoron a kellő mennyiségű energia álljon rendelkezésre. Mert a figyelem csak akkor teljesítheti kötelességszerűen a maga feladatát, hogyha ténykedése köréhez mérten elégséges erélyvel rendelkezik. Működése közepette bizonyos fokig el kell nyomni a fölösleges, az oda nem tartozó érzelmeket, a külső benyomásokat s csakis a szükségesekre kell irányulnia.

Fiziológiai oldalát tekintve e dolognak, megjegyezhetjük, hogy az erély minősége s mennyisége összefügg a táplálkozás összes feltételeivel; azaz az anyagcsere folyamatával. A helyes táplálkozásnál fokozottabb az erély, mint ellenkezőleg. Ehhez azonban még számos feltétel asszociálódik, amint az az alábbiakból kitünik.

Ha azonban valamelyes érzélem, képzet, külső benyomás, stb., erősebb a figyelemnél, erőssége fokához mérten lazítja a figyelem erejét, esetleg hatalmába keríti s illetéknépp maga felé irányítja ennek ténykedését is.

A figyelem energiája a szóban forgottakon kívül összefügg még az idegrendszer állapotával, a vérösszetétellel, a vérmennyiséggel, a vérmérséklettel, a korrallal, a nemmel; az érzékszervek ténykedési körével, a környezet benyomásainak számával, nagyságával, mineműségével, stb.

A figyelem feltételei közé ikthathatjuk a kíváncsiságot, illetve ennek szüleményét: az érdeklődést is. Az érdeklődés a figyelem legfőbb indítója s vezére.

Az érdeklődés nyomán támadt molekuláris ingerület megindítja az érmozgató középpont részeit s csak ezt az egykézű mezőt öntözteti vele, amelyre irányul.

Iskoláinkban gyakorta észleljük, hogy a tanulók nagy százaléka nem érti az előadott anyag mibenlétét.

A baj forrását nagyobbára a tanító, tanár tanításában, illetve előadásában kell keresnünk. Vannak tanítók, tanárok, akik a figyelem felkeltésére, növesztésére s irányítására édes-kevés gondot fordítanak.

Tanításuk, előadásuk többnyire száraz, érdeklődést mellőző. Az ilyenek előtt kivételképpen a kalkulus az irányadó.

Hogy az ily tanító, tanár nem alkalmas az általa betöltött állásra, erről — azt hiszem, felesleges e sorokban szólanom.

Megjegyzem, hogy minden érdeklődés híján is figyelhet (kényszeredetten) a tanuló, mert gyengébb akaratánál fogva engedelmeskedik a nálánál erősebb tanító, vagy tanár akaratának, de az ily jellegű figyelem teljesen értéktelen és meddő.

Szabolovszky István.

IRODALOM.

Szabó Endre verses könyve.

A Newyork-kávészó felé minden délután nagyvágú látszó, de igen rezolutus lépésekkel halad egy erősen márkás arcú, deres fejű ur. Leül a kávéház előtti asztalkák egyikénél, leteszi a kalapiját s akkor látható lesz érdekes, kemény koponyájú, kerek feje. Az egész ember erős, robusztus termetű, inkább sötét, mint mosolygó arczával olyan, hogy ezer közül is kitűnnék.

Ez az ember a rákosligeti bíró. Nem tetszik ismereni? Már pedig, ha erről a rangjáról nem tudják, hogy kicsoda ő, akkor tán még kevésbé tudják, ha megmondjuk a nevét: Szabó Endre.

Korunk legmerészebb szavú, legzenélisabb költője, alig akad, aki őt így ismerje. Mert ő csak ritkán üti meg az ő vas-lantját, nem jár a reklámszerzés piacára, nem dicsérteti magát a jó pajtásai-
val, sőt nem egyszer megtörtént vele, hogy nyilvánvaló érdemeit, hatalmas talentumu műveit is nem az, hogy lekicsinyelték, de ami még rosszabb: agyonhallgatták.

Most végre megemberelte magát a sajtó és kritika és két kézzel nyújtja neki a rég megérdemelt babért. Mi lehet ennek a váratlan fordulatnak az oka? Alighanem az, hogy Szabó Endre az ő hosszantartott verekedését, gyilkoló tusáját, amelyet az ő „Üstökösével” folytatott, néhány évvel ezelőtt abban hagyta s kiment a közeli Rákosliget faluba, mintha kitért volna sok-sok ellensége elől, nem hagyván itt alig egy-két jóbarátot. Kiment és akkor maga is így gondolkozott félrevonulásáról, legalább akkoriban így énekelt a „Petőfi-Társaságban” felolvasott „Bolond” című regényének egy részletében:

Oh, mily keserves mind az emlék,
E sok büzös tapasztalat,
S már szívesen meg is pihennék
— Mit tapostam — a sár alatt;
'Sz ha csak robot a lét: nyugodtan
Mondhatom, hogy én azt letudtam,
És nincs ébren szívembe' már
Régóta semmi ideál;
Lemondtam, mindenről lemondtam,
A riadót már nem verem,
Haragom nincs, csak bánatom van
S e nekibusult bánatomban
Mind eldobáltam küzdő fegyverem.

Kivonult tehát Rákosligetre s itt érte életében az első elismerés, kitüntetés: megválasztották egyhangulag — falusi bírónak!

Ez egészen stilszerű. Szatirikus írók sorsa nem lehet más: Swiftet a londoniak meg akarták linchelni, úgy kellett menekülnie, Juvenálist öregségére számkivetették. Megérte a számkivetést a mi Szabónk is, még pedig nemcsak a rákosligeti önkéntes számkivetést, hanem azt is, amelyben író-társai részesítették: nem tagja ő sem Kisfaludy-társaságnak, sem Akadémiának, ahová pedig neki a bokájáig sem érő emberek is begyűrtak már. De ismételjük: így van ez rendén: aki szembe kaczag minden fonákságot, aki el nem ismer semmiéle tekintélyt, aki megdöngönyöz minden vaskaloposságot, lármát csap minden igazságtalanságot, annak számolnia kell azzal, hogy őt sem igen fogják ölelgetni, dédelgetni. Örüljön neki a kiméletlen lantu költő, hogy ez így történt vele, mert csak így tökéletes az ő írói minémisége.

De szerencsére nem tett uly, amint dalolta: nem dobta el minden küzdő fegyverét, mert azóta félig ujonnan írt, félig régebbi verseiből összeszedett egy hatalmas kötetet, amely „Derü-Boru” címmel a napokban hagyta el a sajtót. A küzdő fegyverek itt újra csattognak, csilognak. Régi kedves humora, öldöklő szatirája, keserű borongása, kaczagó élce és elméssége, mely tulajdonságai őt páratlanú tesz az irodalmunkban, megszólalnak e könyvben újra, ujult erővel, szinte fiatalosabb kedvvel és energiával.

Három részre van osztva a nagy kötet: Hangulatok (lírai költemények), Kandalló mellett (költői elbeszélések) és Hétköznapiak (politikai és társadalmi szatírák s hasonlók).

A három rész csak tárgyban különböző, hangban ugyanegy: erős, férfias, merész és mindenekfelett művészi, humora olyan bőven bugyogó, min

semelyik más magyar költőnél sem. Sehol, még busongó dalaiban sem található az a cinczóság és nyöszörgés, mely kortársainál oly gyakori, mindegyik a tárogató mély bugása, a harsona megremegtető zengése, vagy a fürgeteg dörgése és villámlása.

Szatirikus költeményeiben belemarkol az élet elevenjébe és többnyire mindig egy-egy gyors csapással végez. Ő még március 15-ikét sem patétikus hangon énekl meg, mert látja, hogy korunk nem az ódák és himnuszok kora, hanem gunyolódba elméledik:

Az ifjuság még hangulattal
Szaval, dalol, lelkenedezik,
Füzfán fityölő Tirtaiostól
Egy-egy ódát mindig kerit,
S felujjong ártatlan szívével
A vizenyős vers rimein,
Kipirul lelkesülve, aztán
Csendes lesz az ország megint.

Aztán egy további strófában:

Átszámítják kenyérre, pénzre
Az ideálokat manap,
Vagy eszményül vak szenvedélyvel
Emelnek — bambaságokat!
Kenyér-pálya a honfi-hűség,
Konczért buzog a hazafi
És csak azt nézik már ma nagyok,
Ki nagyot tud kurjantani.

Vagy ingerkedve csipkedé a léha törvényhozókat:

Csak ne volna a követség kenyér-pálya,
Beh jól égne mindenkinek a pipája,
Ha belőle enni nem kén:
Beh sok derék legény volna
Hires Tisza-, Duna-mentén!

Nem veszi kézpénzül a fel-felzajgó közvéleményt, jól ismeri az állekedést:

Láttam, hogy a szónoklatoknál
Hatásától mind összefogtak,
És esküdözve, parolázva
Tartottak akkor össze jól,
És lám, mikor már tenni kellett,
Az adott szó nem volt sehol.

Most sem lesz másképp, bárki lássa,
Mert ez már a tömeg szokása,
Ujjong, zajong, áld, átkoz, ló-fut,
Éljent, abazugot kukorint,
S egy gondolatra hozza őket
Egy pohár bor, vagy egy forint.

Nem nyugszik satirikus elméje még a látszólag csak gyönyörködtetni kívánó elbeszélésekben sem, mindegyikben elrejt valami petárdát és a mesélés elbájoló humorában oda mondogat az ő máskülönben annyira szeretett magyarjának. Így a „Papucshős” című történelmi tárgyú, igen vidám elbeszélésében szemére lobbantja a magyarnak az ő dicsekvő természetét, midőn Anda Pálnak, a lovas kapitánynak, aki Miskolcz mellett a török ellen elveszti a csatát, elveszti pedig azért, mert a feleséget eldugván a sarkantus csizmáját, kénytelen papucsban lóra ülni, ezt a nagyotmondást adja a szájába:

Hej, ha akkor megvan a sarkantus csizmám,
Sohsem nyer diadalt hazánkon az izlám.

És így cselekszik többi elbeszéléseiben is, amelyek kivétel nélkül nagy virtuozitással vannak megírva s amelyek közt, ha nem is a legmulatságosabb, de a legmagvasabb, legművésziesebb, legujabb hangu a „Korunk hősei”, mindvégig derengő humorával, de egyuttal csipkedő satirijával is:

Ez az! A régi szittya virtus,
Amely külön nagy fajra vall,
Ézért oly híres ősi típus
A derékföldön a magyar.
Miniszter, nagy tudós lehetsz itt,
Avagy nagy ur, vagy ami tetszik,
Csak éppen, hogy kívánni kell,
Mert képesség van ezrivel.

Él bennünk szép dolgok csirája,
Lángelménk minden nagyra jó,
Igaz, hogy a német csinálja
Meg mind, de 'sz annak is való.
A puskaport is csak azért nem
Találtuk fel mi voltaképpen,
Mert nem tetszett ilyen vaczak —
No hiszen, tetszett volna csak!

Biztosra vehető, hogy igen kedvelt darabok lesznek a „Mádi zsidó”, „Papucsvitéz”, „Makó és Jeruzsálem”, „A boldog férfi” stb. elbeszélések s hogy

ezek a pompás poémák nemsokára országsszerte hangzani fognak szavaló ünnepeinken.

A kötetet a Franklin-Társulat nyomdája igen szépen, gondosan állította ki. Ára 2 K 60 f. Ajánljuk minden magyar embernek a rákosligeti bíró könyvét.

• **Elbeszélések.** Ezen a czimen jelent meg Nógrádi Lászlótól, a jeles elbeszélőtől, lapunk tárczarovatának írójától egy vaskos kötet. Olvasó közönségünk sokkal jobban ismeri Nógrádit és sokkal általánosabban ismertek írói kvalitásai, sem hogy bővebben kellene méltatnunk. Ha ezt tesszük mégis, előre kijelentjük, hogy tollunkat könyvének írói becsé vezeti. Nógrádi a Homokba írt mesékkel kezdte írói pályáját s egyszerre feltűnt új, friss hangú dolgaival, melyek szokatlan éles megfigyelő képességről, a természet mély megértéséről tanuskodtak s a kritika is általában elismerte, hogy elsőrangú stílusza. Még pedig színmagyar. Azóta már megjelent tőle néhány kötet elbeszélés és regény, melyek világosan tanuskodtak arról, hogy Nógrádi nemcsak a természetről tud szépen írni, hanem az életről is. Nem a szertelenség és hipermodernizmus jellemzi a Nógrádi írásait, ő ment minden szenzációhajhásztól. Valljuk meg, ez csak erényszamba mehet s arról tanuskodik, hogy Nógrádi nem idegen irodalmi irányok visszhangja, hanem a maga lábán járó író. A maga szemével lát, a maga hangulatait s magyar lelkének tüzeit viszi írsaiba. Jóleső érzéssel tapasztaljuk, hogy Nógrádi írói erényeit nem cserélte fel idegen hatások majmolásával, hanem megmaradt a réginek. Nála az írói penna szent szerszám maradt, amihez csak az ihlet perceiben nyúl. Innen van, hogy írásainak minden sorát mély hangulat kíséri s minden munkáján meglátszik a művész szerető gondja. Az Elbeszélések háromszáz nyolcvan oldalán sokféle történet van megírva. Vannak benne erősen megindító, hangulatos dolgok, mint a Tini báró, Temetés a pusztán, Apró virágok. Ez utóbbi a maga kerek koncepcziójában s gyönyörű eszméjével az elsőrangú dolgok között is az elsők között áll.

Humoros, tréfás kedve csillog a történelmi tárgyú novelláiban, mint a Tanács uram két lánya. A próféta számára czimüben, különösen felemlítjük török történelméről, melynek irodalmunkban a Tóth Béla írásai mellett Nógrádi a legkiválóbb művelője. A hozzáértő tudja csak megítélni, mennyi tanulmányt fektetett egy-egy ilyen dolgába Nógrádi. Egészen szokatlan ez az erős tudás, melylyel Nógrádi éfajta novelláit írja. Sok-sok poros akta és kötet áttanulmányozása kellett ahhoz, hogy egy-egy novella a való erejével hasson. Ez a realizmus dicseri Nógrádinak nemcsak a tudását, de írói művészetét is. Így csak azok tudnak írni, kik isten kegyelméből való írók.

A történelmi tárgyú novellákon kívül fel kell említenünk a népies életből vett novelláit. A falut és a falu embereit egészen külön látószögéből nézi Nógrádi. Nem kell összetévesztenünk az ő népies tárgyú dolgait azokkal a másfajta novellákkal, melyekben csak affektált stílus ugynevezett népies kiszólásai képviselik a népies elemet. Egyébként pedig távol állnak a nép lelkétől. Nógrádinál a nyelv amellett, hogy népies, művészi, irodalmi is, emberei rajzolásán pedig látszik, hogy ismeri a népet. Ezen tárgyú novellái közül csak a Vörösféjű Gönczöl s az Éjszaka című pompás két dolgot említjük fel.

Külön kell szólanunk a Jób szenvedései című tárczaciklusról. Hajszálvékony hurokon játszik itt Nógrádi. Rendkívüli finom lélektani rajzát adja egy egyszerű embernek. Kiváló művészzel olvasztja ebbe a természet leírását. Olyan, mintha egy finom tárgyakkal tele régi kastélyban járnánk, melyben hangulatok szűrődnek át a régi időből. A nyelv minden szava ritmikus hangulatban van, hogy se elvenni belőle, se hozzátenni nem lehet a stílus sérelme nélkül. Csak az Elvesz a világ című részt említjük fel a ciklusból.

Határozottan konstatáljuk azt, hogy Nógrádi ezzel a kötetével nyert az irodalom. S azok, akik nem a szenzációkat hajszolják, hanem szeretnek gyönyörködni egy finom írólélek művészi alkotásában, nagy gyönyörűséggel fogják olvasni a Nógrádi könyvét. Nógrádi fiatal ember, még sokat várhat tőle az irodalom. Igaz, nem a divatos írók azon fajtájából való, akiknek minden héten meg kell írni egy-

két novellát, de hisz az író értékét nem ez teszi. Ha a mi szapora termésű irodalmunkkal arányban állana az irodalmi érték, akkor — persze akkor — nem volna oly kevés igazi író. Ezek közé tartozik Nógrádi is a maga poéta lelkével s erős tehetségével.

• **Uj Idők.** A Vörösmarty-szobor leleplezési ünnepéről és az amatőrök országos fényképképzéséről hoz egy csomó képet Herczeg Ferencz hetilapja. Horkayné ezuttal is aktuális témáról cseveg a parkklubban. Novellát Lovik Károly, Krudy Gyula, Bárony István írtak, cikket Oárdonyi Géza, Lyka Károly és Szerb Zsigmond, verset Peterdi Andor. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Andrassy-ut 10.

• **Könyv a szabad tanításról.** Most jelent meg a Pécssett tavaly októberben megtartott nagyszabású szabad tanítási kongresszus naplója. A napló a szabad tanítás magyar országos kongresszusának valamennyi előadását és minden vitáját tartalmazza. Szerfelett érdekesek és igen tanulságosak különösen az általánosabb jellegű viták, továbbá a filozófiai, a könyvtári, a történelmi és a szociológiai viták, melyekben két világnézet állott egymással szemben s vívott tudományos vértzetben magas színvonalu küzdelmet. A naplót a Beöthy Zsolt elnöksége alatt álló végrehajtó bizottság adta ki közel 700 oldalnyi terjedelmében, szerkesztette Pályi Sándor főtitkár közreműködésével Vörösváry Ferencz. Mindenesetre nélkülözhetetlen kézikönyve lesz a napló mindazoknak, akik a szabad tanítás kérdésével foglalkoznak, vagy ezentúl foglalkozni óhajtanak. (Megrendelhető 10 koronáért Vörösváry Ferencz titkárnál Budapest, IV., Egyetem-tér 5. sz. a.)

• **Dr. Koltai Virgil válogatott munkái.** Posthumus munka. Egy éve, hogy Koltai Virgil a magyar irodalom nagy veszteségére meghalt. Ez a kötet, melyet Lakatos József rendezett sajtó alá, az elhunyt írónak válogatott munkáit tartalmazza, gondosan összeállított kollekczióját egy gazdag életművészeti, irodalmi és szociális produktumainak. Erőkezény lélek revelációja szól hozzánk egyetlen kötetbe sűrítve, de így is meghat és meglep esztétikai éleslátásával, modern nézőpontjaival és szubjektív érzéseinek lírai melegségével. Jól ismerjük Koltait eddigelé is, de most, amikor szelleme frissen lebeg elénk munkáiból, úgy érezzük, újra új szépségeket fedeztünk fel; a kedves, régi ismerőst, akit soha nem olvashatunk eléggé, hogy a teljes kiismerés végeredményéhez jussunk. A művészi élvezetben, amit olvasás közben érzünk, mégis lerázhatatlan melankólia kap meg a derékon törött pályára gondolva, melyet Koltai eleve megértett és oly megható közvetlenséggel írt le: „Az ember él és nem tudja meddig? Az ember meghal s nem tudja, mi van aztán? Az ember dolgozik vagyonért, jólétért, hirtvért, dolgozik önmagáért, családjáért, a társadalomért, az emberiségért s azt hiszi célját érte, midőn a toll kiesik kezéből s munkája félbe marad. S az ember küzd, alkot, mintha itt volna örök élete s öszeroskad, mielőtt munkája gyümölcsét élvezhetné...” Ez egy próféta-lélek megsejtése volt. Koltai a féltun roskadt össze, de egész munkát végzett. Ebből a végzet egyetlen betűnyit sem vehet el, amit elrabolt, a munka gyümölcsét, csupán az írótól vehette el, de nem vehette el tőlünk, akik a halott író élő szelleme előtt a földig hajtjuk elismerésünk zászlaját. Ez a kötet irodalmi munkásságának legtermékenyebb korszakából gyűjtötte össze munkáit. Egy sereg irodalomtörténeti és esztétikai tanulmány, novella, költemény és szociális értekezés díszítik az elegáns tipográfiával kiállított kötetet, mely négy korona árral az író özvegyénél, dr. Koltai Virginnél rendelhető meg. (Budapest, Murányi-utca 4.)

• **A „Vasárnapi Ujság”** május 31-iki száma főhelyén a Vörösmarty-szoborral foglalkozik, bemutatva a szobrot, egyes részleteit, a leleplezési ünnep lefolyását. Nagyobb teret szentel ezenkívül a Múcsarnokban rendezett fényképképzésnek, a símezői Ramasetter-szobornak s az algyógyi munkásszantóriumnak. Szépirodalmi olvasmányok: F. Kaiffa Margit és Juhász Gyula versei, P. Ábrám Ernő elbeszélése, Erdélyi Zoltán verses regénye, Fogazaro regénye. Egyéb közlemények: Vályi János eperjesi gör. kath. püspök arcképe és életrajza, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”

val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Körutazás Amerikában. Vértesi Károly azok közé tartozik, kik nem államköltségen járják a világot. Ez meg is látszik legújabb — január tizenötödiki — munkáján, mert úgy ír, ahogy szívének, lelkének jól esik. Nem beszámol, hanem előad. Aki igazán ismeri egyéniségét, az látni fogja, hogy úgy tár eléünk mindent, mintha bizalmas együttlétben mondaná el, mit látott, hallott, tapasztalt és milyen benyomást tettek rá az egyes dolgok. Amerikáról írni nagyon könnyű és nagyon nehéz. Könnyű azért, mert Amerika bőven ontja az anyagot hozzá; de nehéz azért, mert ebben a nagy labirintben alig tudunk eligazodni, rendszert teremteni és oly sokan irtak az egyes részletekről, hogy annak, aki összefoglaló munkát végez, nehéz ezekkel a detail konkurrensekkel megbirkóznia. Vértesi Károly pompásan oldotta meg a kérdést, mert nyolczvanhat elkülönített, de összefüggő tárczazikkben írta le utját (826 oldalon, 191 képpel), még pedig mindent olyan sorrendben, amilyenben látta. Ezekből a cikkekkel megtudjuk, hogy Amerikában még a nőt is más oldalbortól alkotta a teremtő. Jellemzi Vértesi patriotizmusát, hogy könyvét, mely saját kiadásában jelent meg, Zomborban, az ő legszűkebb hazájában adta ki, nem törekedett vele a kozmopolita irányu fővárosba. Igaz, hogy neki, mint egyik legismertebb utirajzírónak, nincs szüksége a reklámra. A Bácskából is nyugodtan bocsáthatja a könyvpiacon értékes és érdekes művét, melynek ára 12 korona.

A Magyar Nyelvőr májusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: A moldvai csángó magánhangzók történetéből, írta Wachmann György. A melléknévi mondatok népies használata czimen Batta Béla tollából jelent meg egy értekezés. A debreczeni fűvészkönyv új szavait Kardos Albert ismerteti. Viski Károly „A magyar szók a mezősegi oláhok nyelvében” czim alatt írt értekezést. A nyelvtörténeti szótarhoz czim alatt pedig Sima Ödön rt közleményét. Az irodalom rovata is bő és változatos.

A Vörösmarty-szobor története. Sajó Aladár, a szobor-bizottság jegyzője megírta a Vörösmarty-szobor elkészülésének történetét és a leleplezés ünnepe. A díszesen kiállított, terjedelmes könyv részletesen ismerteti a szobor történetét s szép fotográfiaikat közöl a pályázaton résztvevő szobrokról és a leleplezés ünnepéről. A könyv jóvedelmét a nagybizottság határozata szerint kulturális célra fordítják. Kapható minden könyvkereskedésben. Ára 5 korona.

Modern festők. A modern művészet legnagyobb festőpoétájának, Puviss de Chavannes-nek világhírű freskóját: „Genovéva örzi az alvó Párist”, közli a Modern festők legutolsó (1907. 10. füzet) száma. De a füzet többi képe is csupa kontinentális nagyságot mutat be: Angladát, a spanyol luministát, Forraint, a nagy karikatúristát, ezuttal mint komoly, realista festőt, Menzel professzort, a német császár favorit művészt és Gari Melcherst, a Párisban élő, leginkább holland tárgyú képeiről ismert német festőt. A magyarok közül Hegedűs László egy nagyobb kompozícióját, Kain és Ábelt mutatja be a füzet, melynek egyes képeihez dr. Térey Gábor írt magyarázó szöveget. A magyar és idegen művészek alkotásait eredeti színekben reprodukáló vállalatot a Franklin-Társulat adja ki; egyes füzet ára 3 korona 60 fillér; a teljes kötet 36 korona.

Páratlan kedvezmény! Kétszáznegyven koronát ér az a nyolcz kötetes Világtörténelem, melylyel a Tolnai Világlapja meglepi olvasói ezreit. Az első kötet, amely a jövő hónapban kerül ki sajtó alól, a legújabb kort tárgyalja. A 400 oldalas, albumalakú, dusan aranyozott, díszes vászonkötésű könyv több száz nagyszerű képet és színes műmellékletet tartalmaz. Részletesebb felvilágosítást a Tolnai Világlapja nyújt, melynek kiadóhivatala (Budapest, Dohány-utca 16.) mutatványszámot is szívesen küld.

Jó felelet.

A „Morning Gazette” pályázatol hirdetett a következő kérdésre: „Melyek egy nő legbűnösebb napjai?” Az első díjjal Miss Leubook chicagói hölgyet tüntették ki a következő feleletért: „Az asszony legbűnösebb napja az, a melyen nem csókolt — és a melyen nem használt amerikai porcellán poudert.”

Amerikai Porcellán-Louder Hosszvetnytarasság magyarországi fő képviselete, Budapest, IV. Kössuti Lajos-utca 1.

Természetrázi népmesék és mondák.

A tengelicze színe.

Sok madár van és köztök sok szép tarka is. De egyiknek a ruházatán sincs annyiféle szín, mint a tengeliczen. Egy színnek sincs az híjával: van rajta vörös, sárga, kék, violaszín, fekete meg fehér, szóval minden szín.

Ennek a sok színnek az eredete pedig ilyenképp esett meg:

Mikor Isten minden emlős állatot és madarat megteremtett, be is festette őket: a rókát vörösre, a lovat barnára, szürkére meg sárgára, a kutyát fehérre, fektére vagy barnára, a birkát fehérre, a gémet szürkére, a hollót feketére és így tovább. De mikor a festés munkájával már egészen elkészült és sorra megnézte mind, amit megfestett, egyszerre csak jön még egy kis madár, akinek a ruhája festetlen maradt, mivel nem volt ott a tethelyen annak idején. Szóla hozzá szeliden a jó isten:

— Miért jössz te olyan későn, kicsi madaram? Most már egészen szín nélkül maradsz, mert nincs több festékem.

A kis madárka erre szörnyen jajveszékelt, hogy csak ő maga marad szín nélkül, majd nagy bujában sorra nézegette a festékes fazekakat s rimánkodva mondotta a jó Istennek:

— Ihol van még minden színből egy-egy csepp a fazekakban. Kenj rám mindegyikből, kegyes atyám, ha csak egy-egy pecsénnyit is!

Ezt azután meg is tette a jó Isten. Minden fazék-ból rákent egy kis maradékot s ilyen módon a megkészt kis madárka minden színből kapott aztán valamicskét...

Ez a madár — a tengelicze.

Miért nem tudja az ember, mikor hal meg.

Réges-régen, mikor Isten még a földön járt és az embereket meglátogatta: minden ember tudta, mikor fog meghalni.

Ahogy egyszer egy faluban sétálgatott, egy parasztember háza tájához ért, aki abban fáradozott, hogy sövénykerítést csináljon a kertje körül. De nem valami sok gondot fordított rá. Csak amolyan hányd-el-vesd-el munka volt az egész.

A jó Isten megcsóválta a fejét s így szóla a parasztemberhez:

— Micsoda silány munka ez, fiam? Miért csinálod azt a sövénykerítést csak olyan imigy-amigy? A paraszt erre azt mondta:

— Minek csináljam én azt jobban, uram, mikor csak egy esztendő van még hátra az életemből. Ad-dig bizony így is eltart.

A jó Isten hallván ezt a beszédet, nem találta helyén valónak. Feddő hangon mondotta a parasztnak:

— Nekem az ilyen vélekedés, fiam, nem tetszik. Ekkoráig minden ember tudta, mikor hal meg; mostantól fogva senki sem fogja tudni. Te vagy az utolsó, aki még tudja.

Ettől az időtől fogva egy ember sem tudja többé, mikor jön el az utolsó órája. És jobb is így, mert minden embernek úgy kell élnie, mintha minden órában meg kellene halnia és úgy munkálkodnia, mint hogyha örökké élne...

Honnan ered az opál neve.

Mikor Krisztus urunk Pál apostollal a földön jártában egyszer egy erdőn ment keresztül, a távolból erős beszédcsapásokat hallottak. S ahogy egy darabon süri cserjebokrok közt tovább haladtak, egy tisztáson amolyan elkényszeredett, ágrólszakadt favágót láttak maguk előtt. A szegény ember minden erejét összeszedve, egy rengeteg nagy és görcsös fatörzs szétdarabolásával foglalatzkodott.

Amint a két jövevény az erdei ösvényen közelebb ért, lebecsátotta a fejszét a földre és szomorúan tekintett rájuk. Krisztus urunk úgy tett, mintha a szegény embert észre sem venné, s tovább akart menni. De Pál megállítá, mondván:

— Nézd, uram, ezt a szegényt! Milyen nyomoruságosan tengeti élete napjait! Segíts rajta nagy szükségében.

De a kérés Krisztusnál nem talált meghallgatásra.

— Pál szógám — mondá tovább indulva, — mindenkin nem segíthetünk. Menjünk!

Pál, elfogódva a szegény ember nyomorától, lehajolt a földre, felvett egy követ és odanyujtotta a favágónak alamizsnaképen, mondván:

— Uram nevében, aki itt előttem megy; szolgáljon ez a kő neked utraivalóul életed ösvényén.

Krisztus urunk visszafordult s mondá:

— No, ez aztán derék dolog, óh Pál! Azt akartam látni, van-e te benned érző szív a szegények iránt. S mivel meggyőződtem róla: megáldom az ajándék-követ, a nemeskövek ragyogó tulajdonságával, amely szerencsét hozzon a szegény embernek.

A szegény ember megcsókolta a kezét a jószívű adakozónak, szépen becsusztatta a csillogó követ a tarisznyájába és vágta tovább a fát, hogy csak úgy kongott bele a tájék. Öreg alkonyatkor aztán, mikor a nap rég lehanyatlott, abbahagyta nehéz munkáját s indult hazafelé, folyvást mondogatva a hallott nevet: ópál, ópál...

Fáradtan és éhesen ért haza. A körül a nap gondja-terhe mellett meglejtkezett. Sovány vacsoráját elköltvén, rövid imádság után lepihent s fáradt ember módjára legott elnyomta az álmot. Azonközben hűséges élettársa tett-vett, pepecselt még a házban. Végre a tarisznyára is rákerült a sor, hogy a száraz kenyérmadarékat, meg a gyógyító növénygyökereket, amiket az ura jöttében-mentében összeszedgetett, kivegye belőle. Ahogy kifordítja a tarisznyát, odakoppan a kecskelábu asztalhoz valami kemény; odanéz, hát látja, hogy egy — kő. Megcsóválja a fejét az asszony és mondja magában:

— Ezután már követ is czipel haza az apjokom, mintha nem volna ilyesmii odakünn elég!

Hanem azért megbecsülte, mert az apok tarisznyájában volt. Még nem tudta, honnan került és micsoda annak az értelme... Folytatta még egy ideig pepecselő munkáját, aztán lepihent ő is.

Pitymallatkor fölérzett az ember. Akkor aztán megértette az asszony, ami tegnap odakünn történt: hogy két vándoreMBER egyike evvel meg evvel a szóval alamizsnaképpen adta azt neki.

— Azt mondotta, hogy tegyem el, hogy szerencsét hoz majd életem ösvényén. A másik pedig még meg is áldotta.

— Bizony bár letekintene már egyszer a jó Isten a mi nyomoruságos fejünkre! — mondta sóhajtva az asszony.

— Majd csak megszán minket is egyszer — mondta rá az ember — Istenben bizván.

— Nini, nézd csak, apjokom, hogy szikrázik, hogy tündököl ez a kő! — kiáltott az asszony. — Mintha tűz volna benne!... De hát mi a neve ennek a csodálatos kőnek? Nem mondották?

— Mondották biz azt, anyjokom. Meg is tartottam jól az elmében. Ugy mondották, hogy: Ópál. Még soha nem hallottam ilyent. De az mindegy. Valami csodaerő lakozhatik benne, mert minél jobban forgatják, annál jobban szikrázik és fénylik. Aztán minek mondták volna, hogy tegyem el, hogy szerencsét hoz?

— Igazad van, apjokom, — mondta rá az asszony hívó lélekkel. — Elteszszük és őrizzük, mint becses kincsét, hiszen a jó Isten küldte azt nekünk!...

Örömlükben letérdeltek, megköszönték istennek és áldást kértek az ismeretlen jövevőre is.

Aztán éldegéltek szegénységben tovább, mint azelőtt. Az ember folytatta nehéz munkáját: vágta, hasogatta a fát napkelte-től naplementéig, ahogy az életsorsa hozza magával, panasz nélkül, szorgalmasan...

Egyszer egy napon — a pihenés napján — egy idegen, urforma ember jött a favágó házikója elé. Kérte a szegény embert, hogy adja el neki azt a fénylő követ, amit magánál rejteteget.

— Nem lehet, édes uram — mondta a szegény ember — mert nekem azt a jó Isten adta, hogy szerencsét hozzon életem útjára.

— Hiszen éppen a jó isten küldött engem hozzád, hogy a reményed beteljelek.

Avval előhuzott egy zacskót a köpönyege alól s mondá:

— Nesze ez az arannyal teli zacskó a köért csérébe!

A szegény ember örömtől reszketve hozta elő a követ s adta oda az idegennek, aki így szól:

— Most életek boldogul, jó emberek!

Avval, mielőtt még a boldog pár megköszönhette volna a jószágát, eltűnt a fák és cserjék között.

A szegény embereknek ettől fogva jóra fordult az életsorsuk. Vettek a falu közepén egy nagyobb házat kerttel, néhány hold földet, egy pár igavonó és tejelő jószágot, meg koczákat és a gazdaságuk évről-évre gyarapodott. Nem is tudták meg soha, ki volt az a jószívű látogató, aki a fénylő követ egy zacskó arannyal cserélte ki. Pedig az nem más volt, mint maga Krisztus urunk, aki az ő mennyei atyjának a jóvoltából a jámborságot, szorgalmat és becsületességét sokszorosan megjutalmazza.

Igy hozott szerencsét az a kö a szegény emberek és így lett annak a kőnek a neve: opál.

Kemeniczky Kálmán.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

190. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908 május 20-án.

Spanyol játék,

Világos:	Sötét:
Rubinstein	Treybal F.
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5—a4	Hg8—f6
5. o—o	Ff8—e7
6. Bf1—e1	b7—b5
7. Fa4—b3	d7—d6
8. a2—a4	....
Ez a vezérszárny manőver nem minden változatban erős. Valamivel jobb itt 8. c2—c3.	
8.	Ba8—b8
Sötét nem kénytelen átengedni az a-vonalat; ezáltal csak világosnak jutna nagyobb teret és mint ki fog tűnni, a további játék folyamán mindig sötét áll rosszabbul. A karlsbadi versenyen hasonló állásban dr. Olland ellen Schlechter és Cohn 8. .... Fc8—g4-el folytatták, ami jobb is.	
9. a4×b5	a6×b5
10. c2—c3	Fc8—g4
11. d2—d4	e5×d4
Azonnali o—o természetesen hiba volna 12. d4—d5 miatt.	
12. e3×d4	o—o
13. Fb1—c3	h7—h6
14. h2—h3	Fg4—h5
A sötét futár rossz helyre kerül, de cserélni sem jó, mivel 15. g2×f3 után világos erős állást kapna.	
15. d4—d5	Hc6—e5
16. g2—g4	He5×f3†
Nincs jobb; 16. .... Fh5—g6-ra 17. Hf3—h4 következne.	
17. Vd1×f3	Fh5—g6
18. Vf3—g2	Hf6—d7
19. f2—f4	Fe7—f6
20. Fc1—e3	Bf8—c8
21. Fe3—f2	Ff6—h4
22. Fb3—c2	Fh4×f2†
23. Vg2×f2	b5—b4
24. Hc3—a4	Vd8—f6
25. h3—h4	b4—b3
26. g4—g5	....
Világos a királyszárnyon is teljesen megbénítja sötét állását.	
26.	h6×g5
27. h4×g5	Vf6—e7
28. Fc2—d3	Bb8—b4
29. Vf2—d2	Be8—b8
30. Be1—e3	Fg6—h5
31. Ha4—c3	Hd7—e5
32. Vd2—b2	g7—g6
33. Fd3—e2	....
Világos hágyón helyesen, nem engedi a h-vonal lezárását.	
33.	Fh5×e2
34. Vh2×e2	f7—g6
Sötét egyenesen a veszébe rohan; jobb volt 34. .... Kg8—g7, ámbar világos arra is jobban áll.	
35. g5×f6	Ve7×f6
36. Ve2—g2	Kg8—g7
37. f4—f5	Hc5—d7
38. Ba1—f1	Bb8—f8
39. Be3—g3	Hd7—e5
40. Hc3—e2	feladja.

Sakk-hírek.

Dr. Lasker Emánuél világmester tovább folytatja sakk-körútját. Hollandiában május 12-én még Utrecht-ben tartott szimultán-előadást, 18 nyert, 1 veszített és 7 remisziátszma eredménytel. Május 13-án a Crefeldi Sakk-körben tartott előadást „a sakkjáték az életben” témáról, utána pedig szimultán játszott; eredménye 25 nyert, 1 veszített és 6 remis. Május 14-én a Kölni Sakk-körben szimultán játszott; itt megnyert 21, veszített 3 játszmát és 4 remis lett. Május 15-én Lasker már Frankfurtban volt. Az „Anderssen Sakk-kör”-ben előadásában Anderssen zseniális játékait méltatta, utána pedig szimultánban mérközött; megnyert 21, veszített 2 játszmát és 3 remisvel végződött. Május 16-án a Frankfurter Sakk-körben vendégszerepelt. Előadásának témája „a sakkjáték és az élet” volt, majd pedig szimultán játszott, 23 nyert, 2 veszített és 1 remis eredménytel.

London. A „City of London Ch. Club” bajnoki versenyén első győztes Lawrence lett 14½ egységgel; második Ward 14 egységgel.

Szerkesztői üzenetek.

Uj előfizető. Semmiféle törvényrendelet se szól amellől, hogy okvetlen fekete selyemruhában kell látogatókat tenni. Ilyen asszonyok — föltéve, hogy kifogástalanul szabott ruha van rajtuk — mehetnek egész bátran bármilyen színű ruhában, nem fogja őket senki sem megszólítani érte. A férfiakat inkább kötelezi a fekete szalonviselés s rendszerint el is várják tőlük, különösen, ha első vizitól van szó.

Régi előfizető. Ezt hamarjában nem tudnók megmondani, mert jelenleg nincs kezeink között semmiféle táblázat, melyben utána nézhetnénk. Az illető hivatal főnöke azonban bővebb felvilágosítást adhat e tekintetben.

Énekek éneke. Ugy tudjuk, hogy több munka is jelent meg a zsidó népköltészetéről, többek között Kiss Arnold is írt egyet. Tessék Singer és Wolfner könyvkereskedőhöz fordulni (Andrássy-ut 10.), szívesen küld prospektust. Két koronáért bármelyiket meg lehet szerezni.

Berendezés. Nagyon sok embernek kedvező anyagi helyzet jutott osztályrészül, mulat, élvez, szórakozik s talán érzeke is volna a művészi széphez, de éppen a családi otthonban nem tudja érvényesíteni s izléstelen butoradarabok között, ezizomás, tarka rendtelenségben éli le életét. Nem is szeret otthon lenni, hogy miért, maga sem tudja. Csak azt érzi, hogy menekülnie kell hazulról. Igen, mert a környező izléstelenség, a falakról, a butoradarabokról lerívó izléstelenség elűzi hazulról. Kérdésére itt csak néhány vázlatos vonást jegyzünk fel. Három szobából álló lakás a fővárosi viszonyokhoz mérten teljesen elég s megfelelő. Magas mennyezettel, parkettal, világos nagy ablakkal. A legnagyobb s legszellősebb legyen a háló. Kevés butorzat, de ami van, az elegánsan egyszerű, modern legyen, világos színűvel. Most leginkább a tapétás szobák divatoznak. A falakat ne tömjük tele képekkel, csak egy-kettőt, de értékeset aggassunk rájuk. A legtöbb gondot a fogadó-szobára fordítsuk, mert izlésünket itt érvényesíthetjük legjobban. Egy könyvpolc, lapostetejű, széles íróasztal, pamlag, szalonzástalka bőrfotelokkal, egy pár kép, szobrocscsa megteszi a hást. Így tájékozódni természetesen nem lehet, meg kell nézni néhány modernül s izlésesen berendezett lakást.

K. F. Bajmok. 1. A legnagyobb árvíz mely Pestet elpusztította, az 1838-iki volt. 2. Az 1872. évi 36. törvényczikk mondotta ki Buda és Pest egyesítését. 3. Buda fénykora Mátyás király idejére esik.

F. I. Munkács. Az Esperanto nyelvre vonatkozó magyar és német nyelvű munkákat Szilágyi Béla könyvkereskedő (IV., Károly-körut 16.) tartja raktáron.

S. I. Szolnok. 1. Nyomda technikai okok miatt egyelőre elmaradt. Helyette azonban sokkal szebb, modernebb és impozánsabb ajándékról fogunk gondoskodni. 2. Eddig pihent az ősz író, de a közel jövőben felírásait erővel ragad tollat, hogy olvasóit szebb-nél-szebb cikkekkel gyönyörködtesse.

Beteg. A leggyakoribb s egyuttal legveszedelmesebb szembetegségek egyike: az újszülöttek szemgyuladása. Tünetei: a gyermek szeme vöröses, geny jön ki belőle, szóval: gyuladása van. Fontos betegség ez, mert elhanyagolva a vakság jelentékeny okát képezi. Annál fontosabb ez, mert tudunk ellene védekezni. Ha újszülött szemgyuladása miatt megvakul, mindig lehet ezért valakit okolni. A főgyógyszere az, hogy mindjárt orvoshoz kell menni s az orvos rendeléseit szigorúan meg kell tartani. Ha az orvos félóránként szemmosást rendel, ezt meg kell fogadni, még éjszaka is és ha az anya kifáradt, helyettesítéséről kell gondoskodni.

Acélgyári olvasó. A törvények értelmében minden egyesület vagy egyesület az állam fenntartása alatt áll, amennyiben annak úgy szellemi, mint anyagi működését — többé-kevésbbé — ellenőrzi. Az ügyönkök nem függetlenek, de hogy ilyen kiállításokat tettek, arra tisztán az ületi érdek vezette őket. Hogy ez az egyesület megbízható-e, nem tudjuk, mert semmi rosszat se tudunk rája bizonyítani.

Uj idők. Ellen Key. A reform alapja: ne tekintesék az anya és gyermek közötti kapcsolatot egyéni ügynek vagy magánügynek, hanem ez legyen fő tárgya a társadalmi gyermekvédelemnek. Mindenekelőtt nevelni kell a gyermeket szülőjé; a leányt anyavá. Nem egy társadalmi reformátor kívánta, hogy a házassalandók csak orvosi bizonyítvány alapján kelhettek egybe, a különböző betegségeknek terjedését, illetve átöröklődését megakadályozandó. Joggal fordult azonban igen sok orvos e felfogás ellen, mert az orvosi vélemény csak nagyon ritkán lehet annyira megbízható, hogy a kívánt célnak megfelelő legyen. Akit azonban a házasságtól eltiltanak, az a házasságon kívül is utódokat hozhat létre, ezt nem akadályozhatja meg a társadalom. Tehát inkább a jövőbeni gyermekekről való gondoskodás felelősségének érzetét kell az egyénben fölbreszteni, fejleszteni. Egy más reformeszköz volna a női védőkötelezettségnek örvényszerű életbeléptetése. A leányokat kényszeríteni, hogy a háztartás, az egészség- és betegápolás, de különösen a gyermekápolás és nevelés elajátítására egy bizonyos idejét szenteljen. Az előkészített leányok anyaságuk idején istápolásban részesítenők. Pénzsegély, ingyen klinikai ápolás betegedésük és lábadozásuk idején. Az e célra szükséges pénz egy progresszív apasági adóból kerülne ki.

K. Vasgyár. Olyan reáliskola, amely internátussal van egybekötve, nincs a fővárosban. De vannak nevelő-intézetek, ahonnan különböző iskolákba kijárnak a bennlakók. Reáliskola mindössze öt van Budapesten. (II. ker., Toldy Ferenc-utca 9., IV., Reáltanoda-utca 7., V., Markó-utca 20., VI., Bulyovszky-utca 22., VIII., Horánszky-utca 11.) A reáliskolai igazgatók bármelyike szívesen ajánl olyan helyeket, amelyek a fiúnak legjobban megfelelnek, úgy megbízhatóság, mint olcsóság tekintetében.

Gazdasszony. A kérdezett könyv Hreblay Emil állattenyésztési felügyelőnek „A baromfi-termékek értékesítése és eltartása” című munkája, mely szerzőnél Rákosligetben (Budapest mellett) 2 korona előleges beküldése ellenében portómentesen kapható.

Üzleti hetiszemle.

Bécsi vásár. Budapest-Kőbánya, 1908. május 29-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320—380 kilogr. nehéz 130—132 fill. 280—300 kgr. nehéz, 132—134 Öreg 300 kgr. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronként 45 kgr. életszulevonás és 4 százalék engedmény szokások. Egységárak: Tengeri uj K 14.60. Arpa K 15.— Kőbányán átvéve. Helyi állomány Május 22-én maradt 36956 drb. Felhajtás: Belföld 2361 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 39317 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I—X. ker.) 339 drb, belföldre 654 drb, Bécsbe 44 drb, osztrák tartományokba — drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Hélvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozatott 11 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott — drb összesen 1048 drb, maradt állomány 38269 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 7256 drb van.

Bécsi vásár: május 26. Felhajtás 11414 drb sertés köztük 5667 drb lengyel. Az üzlet jobb volt. Nehéz 118—120 fill. közép nehéz 114—117 fill. stüldő 92—124 fill. 100 kgr.-ként eleven sulyban.

Dresdai vásár: május 25. A vásáron volt 1960 darab vidéki és — drb. magyar sertés; előbbieket 55—63 utóbbiak — márkán keltek; 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár: május 23. Felhajtás 11844 darab sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 57—58 husos 56—57, silányabb 53—55 szalonra sertés — márká.

Vetőmagvak. (Mautliner Ödön tudósítása.) A legutóbbi heti tudósításainkban mondtuk a lefolyt létre is teljes érvényben maradtak. A majdnem minden vidéken beállott eső és az erre következő hűvösebb időjárás következtében némileg tetemesebb rendelések érkeztek zöldtakarmány nyeresére szolgáló magfélékre; minthogy a huzamos szárazság folytán a korábbi vetéseket olyannyira megviselte, hogy azokat a jelenlegi kevés eső nem bírja helyrehozni. Különösen a rétek állása felett érkeznek panaszkók némely vidékről. A takarmányrépa-vetések szintén szenvedtek, részint a szárazság, részint rovarok miatt és a kár legjobban a tarlórépamag pótlólagos vetése által hárítható el. Ugyanezen okból a legutóbbi napokban a tarlórépának kereslete volt.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. sz. tisztítóolaj 20.— K. Fiumei 1. sz. orsóolaj 30.— K. Fiumei 2. sz. könnyű gépolaj 34.— K. Fiumei 3. sz. nehéz gépolaj 40.— K. Fiumei 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.— K. Fiumei 5. sz. fénytelen olaj 24.— K. Fiumei 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.— K. Hengerolaj, sötét 68.— K. 00-jegyű hengerolaj, világos 73.— K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi gőngsúlylyal, Budapestre szállítva).

SCHLOESING
 Peronospora, lisztharom, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére
 Világhírné franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 francia gyárban készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértői által kitűnően elismert Bordói pora és Lecsapított kőperai biztos és olcsó védelmet nyújtanak. Leírás és árjegyzék mindenkinek díjmentesen. Egyedüli vezérképviselet a magyar birodalom területén **FRANKL ADOLF** banküzlete, Budapest, Eötvös-u. 19. (Eötvös-návar, saját ház). — Telefon szám 25-40.
 SCHLOESING permatézója, hátt- és közl körpofutatója (a világban a legjobb és legtekélyesebb) szintén nálunk rendelhető.

Butor Ehrentreu és Fuchs
 Budapest, VI., Teréz-körút 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

The „Park-Coat“

A legújabb Kochféle divat-felöltő, különleges tejszós szabásban, angol és skóci szövet, különféle mintákban 48, 50, 48, 40 38 és 16.— korona árban.

Kapható csak **KOCH TESTVÉREK**
 Budapest, Károly-körút 26.

BUDAPEST, Károly-körút 26.
 Szakszerűen készült elsőrendű szabómunka. Szabott, olcsó árak. A nagyváradí fiók telepünkre különösen felhívjuk b. figyelmét.
 Nagyvárad, Bémer-tér.
 66.745/908. szám.

„A“ Pályázati hirdetmény

(Célnak, nemez, különféle vásznak, selyemkeltme, zsávolgyőnyöszövet, nyírott futószőnyeg, lino-leumszőnyeg és pénzcsomagoló zacskók szállítása iránt.)
 A magy. kir. államasutak igazgatósága a fent megnevezett anyagokból 1909., esetleg 1910. és 1911. években felmerülő szükségletének biztosítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.
 Az ajánlatok 1908. évi június hó 11-éig beterveztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.
 A pályázatra vonatkozó 72.609/92. számú részletes feltételek, ugyszintén a 122.291/96. számú általános szállítási feltételek a m. kir. államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. II. 43.), valamint minden fizetvesztetésnél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a m. kir. államasutak budapesti nyomtatványtáránál posta után is megrendelhetők, megjelyezván, hogy az általános szállítási feltételek minden példányáért 50 fillér, a különleges feltételekért pedig 30 fillér fizetendő. A feltételeknek posta után való megküldése esetén 20 fillér postaköltség is beküldendő.
 Budapest, 1908. évi május hóban.
 Az igazgatóság.

Titkos betegségek
 gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACS
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
 Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakort (syphilist), bőrbajokat, elgyengült férfierő, idősekbenkél is, ontérfőzést és annak utóbajait, ideg- és hárgörinobajt, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.
 Budapest, VIII., József-körút 2.
 Levélkezo válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógyászer.

Ékszeresek, Ezüstneműek,
 egyházi szerek, órák, angol francia és China ezüst dísz tárgyak a legújabb szerint beszereshetők
gyári áron angol rendszer
Részletfizetésre
Sárga János ékszergyárastól Kolozsvárt.
 Képes nagy árjegyzék ingyen.

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ UNGMEGYÉBEN
 Glanbersós, hideg, kénes, sós viz.
 Gyomor- és májbetegék magyar Karlsbadja.
 Felüldény: május 15-től szeptember 15-ig. Elüldény: május 15-től június 1-ig. Utüldény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 80% árukedvényei a lakásoknak.
 És a maga nemében páralian gyógyviz, mint ivógyógymód biztos gyógyít gyomor- és bélba oknál s alhasi pangásoknál, mákos székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, májbajoknál, epehomok és epekövek oldólag hat. Vérutólasoknál, szedőlések, hűtőlek, gutaövesre rohamoknál vérerővöláz, feiszivólas hat, csuozos és közrönnyes hántsinaknál e kör okozta erósi termékre, elrakódásokra az izletlekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kovorség, szívhaljados ellen, cukorbetegségeknel, vesebajosoknál ugy a csuozos mint a fehérjékiválas gyorsan és kedvezően befovasolja.
 Min: fűrdő különféle izsadmányokat, daganatokat, izleti és osontálmakát, csontszat kedvezően oroztia. Gyógykoros agynetek, felekely ellen, meh és menközötti izsadmányok, nasbarlyszadmányok feiszivódását elősegiti, a fertüldényébe makacs idült bõrb-tessepek ellen bámulatos gyorsan hat.
 Vasuti állomás: az Alföldi és Pest felül jövének Ungvár, a felüldé és hietve Kassa felül jövének Nagy-Mihály, honnan kényelnes benköcsikon másfél óra alatt elérhető.
 A viz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A viz a vasuon szállítás kedvezményben részesül.
 Megrendések és indokoz-dások: Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő czinszondok. Posta- és táv idalisimas helyben. A fűrdő igazgató-orvos: Dr. Russey Gábor A FÜRDŐ IGAZGATÓSÁGA.

ROSZNOGYOGYFÜRDŐ
 Zólyon megyében mértöldetre terjedő fenyvesektől körülvett völgyben. Vasuti állomás, posta, taviroda, telefon a fűrdőtelepen. Por és szilmentes havalis levegő. Glaubersós források ivó gyógymódra kitűnő sikerrel használhatók mindazon betegségeknel, melyeknél a karlsbadi kura van javalva gyomor-, máj-, epe-, vesebajok, csukorbetegség, elhízás. Jól berendezett vizgyógyintézet; Kneipp-kurára alkalmas rét és park. Szónsavas és fenyő fűrdők. Hízaló és fekvő gyógymódok. Száznál több tisztá, száraz szoba. Konyha házi kezelésben. Olcsó árak. Al-lándó fűrdőorvos Képes prospektust szivesen küld a tulajdonos: Rosenauer Lajos Besztercebányáról.

Hatschek Béla
 Budapest, VII. ker. 2-4. közt, VII. ker. 2-4. közt, 2-4. közt, 2-4. közt.

Emberi műszemek
 minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorítókat a szemek kipróbálása után adatnak, orvosi rendelmény szerint pontos kiszorítás.

JAMI szerek
 Valódi francia s amerikai gyártmány! — Orvostilag ajánlva! Feltétlen biztos!
Gummi.
 Eredeti csomagolásban! Árak: 12 drb. finom minőség K 3-4, 12 . francia gyártm. : 6-10, 12 . eredeti amerikai : 10-12, Capot american (rövid) : 4-6, Hálhólyag 12 drb finom — K 6-10, „Non plus ultra” : 12-16
Minta-gyűjtemény
 czölseztű összeállításban, 12 drb K 6.- 20 drb K 8.-
Női övszer „Pesarium ocul-sivum” — K 3-5, **Sérvkötő** orvosi rendelésre való angol acroz rugóval K 7 10 Cs. és kir. szinad. Keleti-féle pneumatikus pe-lottával — K 12.-
Suspensor a rektórb) darabja — K 1-2.40
Havibaj kötő darabja — K 5-11
Haskötő darabja — K 7-24
Gummi górcsér-hariznya darabja — K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja — K 5-9
Uji „Auto vaginal Spray” legmegbizhatóbb női könyelgeség — K 15.-
 Szótküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
KELETI J. gummiárak és beteg-ápolási cikkek gyára.
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/l.

A FÜRDŐ EGÉSZ ÉVEN AT NYITVA VAN!
Báró KOZMITZA, ezelőtt **MATTONI-féle Erzsébet-Sósfürdő**
 téli és nyári gyógyhely.
 Budapest — Kelenföld. Villamos vasuti közlekedés a fűrdőig. — TELEFON 40-84.
 A gyógyhely források ajánlhatók: a belek bantalmainál, alhasi és által, vérbőség-nél, májbajoknál, aranyernél, tülséges elhízásnál, köszvényénel és főleg **női bajoknál.**
 Központi gőzfűtés, villamvilágítás. Fűrdőorvos **Dr. Polgár Emil** nőorvos. Bővebb felvilágosítás-sal szorogal és prospektust küld a fűrdőigazgatóság.
 Báró KOZMITZA budai KIRÁLY KESERŐVIZJE első-rangu hashajtó.
 Téli-nyári gyógyhely!

Panama Girardi és Manila kalapok.
 Direkt import. Eladás nagyban és kicsinyben
Sondi és Társa VII., Kertész-utca 39. sz.

MÜBUTOR
 csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.
Fáy Antal butorgyárosnál
 BUDAPEST, Semmelweis- (Ujvilág)-utca 4. sz. a sarkon.

VARASD-TEPLITZ
 régi hires kénfűrdő Szlavonorszagban.
 kitűntve a nagy arany éremmel és díszoklevéllel a bécsi Nemzetközi Fűrdő Kiállításán 1903-ban, a budapesti ezredves kiállításán 189-ban stb. A zagori vasutovai mentén posta-, taviroda- és telefontállomással. Analizálta Dr. Ludwíg udvari tanácsos 1894-ben 58 fokos hótörres, a kén-izsag utólérhetően hatás izom- és izleti rauma, izleti bantalmak és gyuladások vagy osontörések okozta bantalmak, osz, neurralgia mintischiás stb női ba ok, bór- és titkos betegségek, krónikus vesebantalmak, hólyaghurut, golyva, rheachitis, fem-dysorasia, mint otom, higanly stb. merchezések ellen.
Ivókura:
 torok-, garat-, mell-, tüdő-, gyomor-, belbajok, arany-eros bantalmaknál stb.
 Villamos gyóymód, massaze, gyogyintézetek és szál-lodák mind kényelemmel. Ujjonnan épült fűrdőszálloda gyönyörű lakosz ályokkal, pompás fekvéssel és a legmodernebb berendezéssekkel, kitűnő fűrdőkkel az épületben hite, villamvilágítás, elegáns olvasó-termek, étterem, kávéház stb.
 Hegyiforrásokból táplált ivovizezetek, napfűrdők, hi-deg vizgyógykurák anlyanyokkal és Kneippmódszerrel
 Egész éven át nyitva Az idény tart május 1-től ok-tóber 1-ig. Pompás nagy park, kiterjedt ultióvények, szép kirándulóhelyek, áll-ndó katonazene, fánccmu-latsapok, hangversenyek s b. Varasd helyhez állomason kocsk várjak naponta a vendékeket és első oszt megrendelésre külön kocsk is kaphatók a fűrdőkezelésért. Fűrdőorvos **Dr. Matkovic J.**, községi orvos **Dr. Lonosarek M.**
 Prospektust ingyen és bérmentve küld
a fűrdőkezeléség.

Nadrágja jellemzi az urat!
 A vasalás szabó költség! ... volt, demár nem az, Kényel-messége és tókéletessége utólérhetően **MOLNAR LAJOS** törv. védett **automata-nadrágfeszítőjének**
 Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldé-ért bérmentve. Kapható fűraktárosnál:
Plökl és Haasnál,
 Budapest, Andrassy-ut. 13